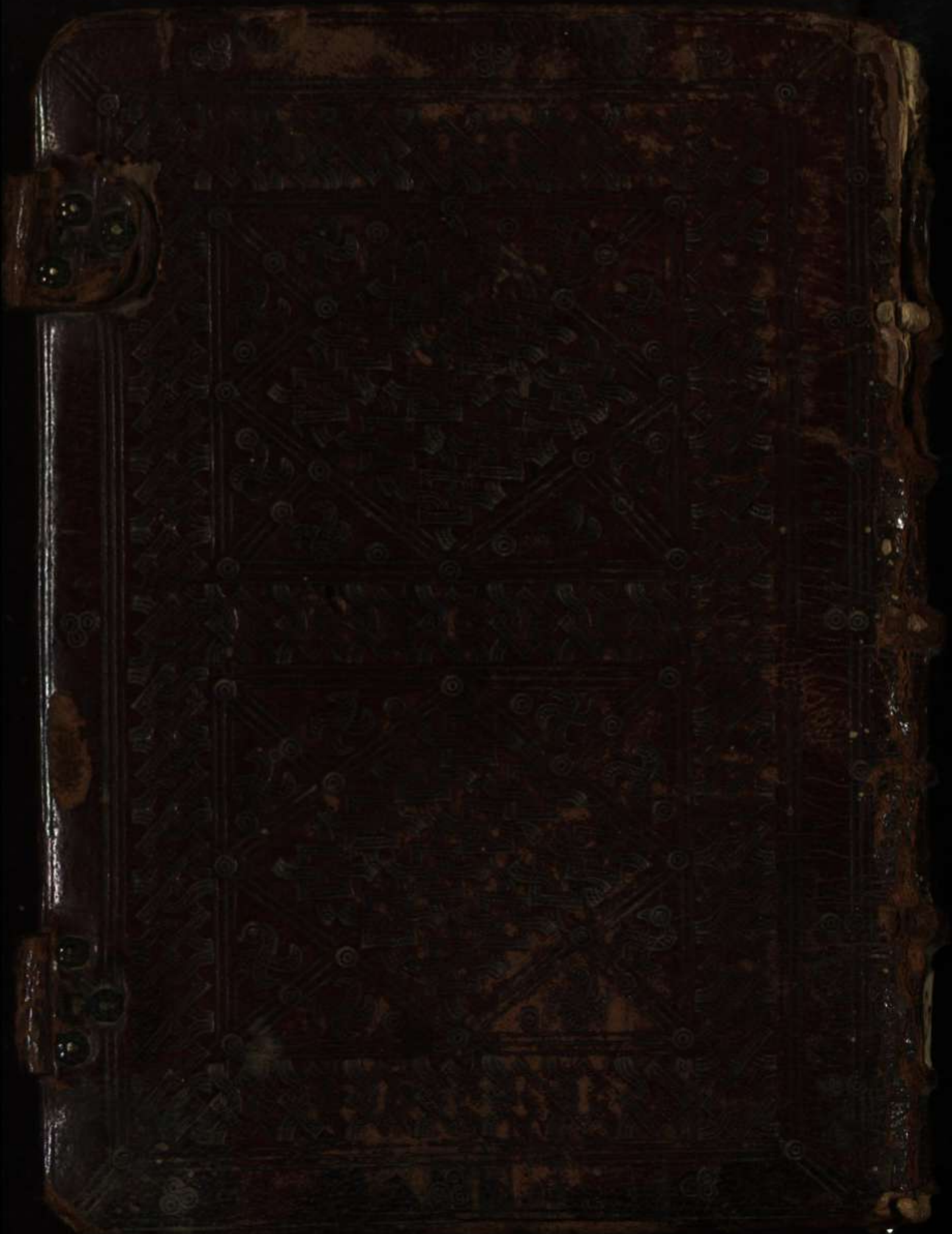

~~4 — 14 — 10~~

Adicion n° 1.

~~N° 82.~~

Inc-145

D. Rafael Casanova

REAL ACADEMIA
BIBLIOTECA
DE LA HISTORIA

Incipit tabula sermonum sancti Augustini epi z doctoris ecclesie. Ad heremitas:

De institutione regularis vite 1. ser. i.
De pace 3 ser. iii.
De silentio 5 ser. iiii.
De prudentia 6 ser. iiii.
De obedientia ad presbyteros suos 8 ser. v.
De misericordia 12 ser. vi.
De obedientia 1 2 ser. vii.
De perseuerantia 6 7 ser. viii.
De ira 17 ser. ix.
De puritate conscientie 18 ser. x.
De compunctione z lachrymis z pñia 19 ser. xi.
De superbia 21 ser. xii.
De fortitudine 22 ser. xiii.
De iustitia 23 ser. xiiii.
De fide 26 ser. xv.
De inobedientia 28. ser. xvi.
De ociositate vitanda 29 ser. xvii.
De inuidia ser. xviii.
De vigilia natiuitatis christi 32 ser. xix.
De natiuitate domini 34 ser. xx.
De genere monachorum egiptiorum 36 ser. xxi.
De recessu sancti Augustini ab ordine heremitarum 38 ser. xxii.
De ieiunio 40 ser. xxiii.
De sancto Hieronymo quomodo fuit cardinalis z qñ reliquit cardinalatum 40 ser. xxiiii.
De ieiunio z vbi fuit institutum 42 ser. xxv.
De murmuratione. 44 ser. xxvi.
De filio prodigo. 47 ser. xxvii.

Sermo in cena domini 49 ser.xxviii.
De lingua dolosa 54 ser.xxix
De confessione 55 ser.xxx.
De vanitate z superbia 57 ser.xxxi.
De leprosis 6 ser.xxxii.
De superfluo potu 62 ser.xxxiii.
De sancta obediētia loth 62 ser.xxxiiii.
Ad iudices z procuratores 64 ser.xxxv.
Ad presbyteros de vita eorum 66 ser.xxxvi.
De non vendēdo sacramenta 69 ser.xxxvii.
De sacra scriptura 72 ser.xxxviii.
De vita solitaria z contemplatiua 74 ser.xxxix.
De obseruantia clericorum 79 ser.xl.
De vita clericorum circa obseruātiā 82 ser.xli.
De vita z moribus clericorum 84 ser.xlii.
De modo querendi christum 86 ser.xliii
De pietate z charitate 89 ser.xliiii.
De penitentia 92 ser.xlv.
De angelis z hospitalitate 93 ser.xlvi.
De sodomitis z gomoreis 95 ser.xlvii.
De cura anime 98 ser.xlviii. 102
De mibia carnis z falsitate pñtis vite ser.li
De salute anime 104 ser.lii.
Sermo sup ps deus deor locutus est 105 ser.liii.
De cōi vita clericor ex sui dispositiōe ser.liiii. 108
Itē de cōi vita clericor ex sui ordiatōe ser.lv. 112
De tenēda obediētia z euitāda supbia 117 ser.lvi
De obitu valentini epi cartiginensis 119 ser.lvii.
De admonitione sancti Augustini episco
pi per quaz ostenditur q̄ bonuz sit lectio
nem diuinam legere z q̄ malū sit ab illa
vel eius inquisitione desistere 122 ser.lviii.

DE LA ESTORIA (BIBLIOTECA)

De vanitate huius seculi. ser.lix.
De sancta monica matre sci Augustini ser.lx.
De conuersione sancti Augustini epi ser.lxi.
Sigibertus in epistola ad macedonium.
Extractum est de chronica venerabilis Bede.
Extractum est de chronica vienensis episcopi.
Extractū est de chronica archiepi florētini antonini.

Finis.

INcipiũt sermones sancti Augustini ad heremitas ⁊ nonnulli ad sacerdotes suos: ⁊ ad aliquos alios. Et primo de istitutiõe regularis vite ℔mo p̃.

FRatres mei ⁊ letitia cordis mei coronã mea ⁊ gaudiuz meũ q̃ estis uos: pax uobis ⁊ charitas cuz fide semper inter vos adimpleat. Quia me putatis matrem esse animarum vestraruz ideo desidero ita uos componere: vt i vobis neq̃ macula neq̃ ruga possit ante tribunal iusti iudicis apparere. Animab⁹ enim vestris non solum ornamenta sed etiam medicamenta desidero, puidere. Studeo enĩ dissuta consuere. ⁊ conscisa sarcire. uulnerata curare. abluere sordida. reparare perdita. ⁊ ea que sũt integra spiritualibus margaritis ornare. Ego enim margaritas ỏ paradisi patria vobis donare cupiẽs: nullam mercedez in seculo opto recipe: nisi quod q̃ uobis insinuare intẽdo. patienter audire. ⁊ cum dei adiutorio secunduz vires operibus adimplere semper studeatis. Sed ante omnia fratres charissimi: quos iterum parturio donec reformet i vobis chr̃istus: diligatur deus: deinde proximus: quia ista precepta sunt principaliter nobis data. Et ideo fratres dilectissimi commorantibus uobis in heremo in nomine dei nostri placeat secundum apostolicam vitã vnum sentire ⁊ omnia cõmunit̃ possidere. sicut scriptum est i actibus apostolorum. quia erant eis cõmunia omnia. ⁊ distribuebantur vnicuiq̃ sicut cuiq̃ opus erat. In hac autez vita permaneamus: ⁊ nos ipsos in ipsa deo auxiliante fortiter teneamus: quia qui pseuerauerit vsq̃ in finem saluus erit. Si quis autez de seculo ad nostram cõgregationem ve

f Augensola

nire desiderat primo pre-
cipio vt probetur: an volũ
tas ex deo sit: Non enim
debet esse violenta: nõ co
acta: non mobilis: sed sem
piterna. virilis: constans
z omni spiritu caritati ple
na. atq; perfecta. Tũc ei
proponatur quomõ abne-
get voluntatem propriam
z sponte sequat̃ me. Nec
volo q; cogitet amplius q̃d
necesse ei fuerit. Scit enim
pater celestis. quibus indi
geamus. Queramus igit̃
primum regnũ dei hec om
nia administrabũt̃ nobis.
In oratorio nemo aliquid
agat. nisi ad quod ẽ factũ:
vnde z nomen accepit. O
rationibus instate a ma-
ne vsq; ad sextam tantum
circa missarum solẽnia. A
sexta vero vsq; ad nonam
omnes vacent lectionibus
z pater noster. Ad nonaz
vero reddant codices: z se
cunduz nature conditionẽ
sine tumultu reficiant: au
dientes verbum dei. Post
quam autez refecerit sive
in horto sive in heremo vl
vbicũq; necesse fuerit ope
rẽtur: Nil enim dei seruis
ociositate peius. Operen
tur ergo in nomine domini
sacrum ordinez non habẽ
tes vsq; ad horam lucerna
riaz: Nemo tamen ex ope
re suo aliquid sibi appro-
pet: Apostolica enim vita
optamus viuere: Si quis
autem contrafecerit furti
iudicio condemnetur: et si
corrceptus non emendaue
rit de vestra societate pro
ũciatur. Non enim hoc fit
crudeliter: sed misericor-
diter: ne contagione pesti
fera plures ex vobis per-
dat. Cuz aũt aliquid fit p
vos cauete ne cuz murmu
re fiat: ne murmuratores
in cõspectu dei vocemini.
Illũ qui vobis preest: post
deũ omnes sicut decet dei
famulos honorate. Ipe ve
ro qui preest super omnia
sollicitus sit de vestra salu
te: de quibus debet redde
re rationez: Dominica au
tem die qui volunt vinum

cum dei gratia bibant sed qui antiqui sunt ⁊ debiles vinum bibere compellant carnez tamen domantes quãtum valitudo permittit. Quando necesse est vt aliqui ad seculuz vadant: caueant ne vadant minus q̃ duo vel tres. Et si oculi seruozum dei iaciantur in aliquaz feminarum: caute ne in illaz figantur. Deus autem qui habitat i vobis etiaz isto modo custodiet uos ex vobis: Nemo cuz secularibus extra monasterium manducare nisi panem vel bibere nisi aquam presumat: vel etiaz intus manducare extra horaz prandij nisi casus infirmitatis acciderit. Qui vero infirmantur ex vobis cum omni diligentia pertractentur: etiam si de bu millima seculi paupertate venerint. Non debet sanis molestum esse si aliter tractantur i victu: sed magis congratulẽtur deo gratias agentes quia valent quid nõ valẽt illi. Si vero vt fieri solet ab hereticis superuenerit incursio repẽtina: vel ab infidelibus: aut hostilitas. ita vt necesse sit fratrib⁹ fugaz, arripere. si deo fauẽte euaserint mox ad nemus cum Helya redire festinent: cogitantes q̃ nullo modo potuerũt separari: quos dei caritas sociauit. Siquis autez cõtumaci animo hec obseruare contempserit: capiatur ⁊ subijciatur monasterij discipline. Hec autem que dico vobis: sepe p̃ vos legantur ne obliuioni tradantur. Et vbi hec omnia seruaueritis: nobis nõ parua letitia de filiozum salute erit. Hec igitur sũt que vt obseruetis precipimus in monasterio constituti: propter quod in vnũ estis in heremo congregati: vt vnanimes habitetis in domo. ⁊ sit vobis anima vna et coz vnum in deo et domino iesu christo: qui vos dirigat ad pficienduz, mirabilia de lege sua. amen.

De pace sermo. ij.

Fratres charissimi o si scirem quãta sit virtus pacis: & quantum vobis in solitudine demorantibus necessaria sit. Tanta enim est virtus pacis q in eius dignitate apostolus omnes suas epistolas scribebat dicens: pax vobis & gratia a domino deo nostro. Hanc aũt salutandi formam nobis primitus donauit. Christus dicẽs. Pax vobis. Hanc pro testamento Christus aplis dereliquit tanq summum bonum: sine quo nullus viuere deberet. Sic etiã pater celestis elemẽta & planetas ceteraq uisibilia ordinauit vt uinculo pacis simul complecterẽtur. Sic etiam ordinauit glorios exercitus angelorum: vt post eorum descensum nulla esset iter eos discordia sed pax plena atque perfecta. Hec est illa gloriosa. pax que fluctus malaq cogitationũ eructat: mẽtem fluctuantem illesam reseruat: conscientiaq purgat. Qui pacem cordis oris & operis nõ habet: christianus dici non debet. Qui i hac non sperat: in lubrico uitaq & pedem ponit: in tẽpestate nauem collocat. in precipitio se illaqueat: in harena semen seminat. Hec ẽ illa perfecta pax. que mentem a vitijs purgat: vermem cõscientie rodit. O pax berenitaq mater: cenobitaq pater: monachorum soror: patriarcharũ vinculũ: Tu ppetarũ vehiculum: tu apostolorum refugiũ. tu martyq solatium: tu confessoq baleneũ: tu virginũ tripudiuq: tu viduarũ speculũ: tu cõiugatorũ spectaculum: tu malorq presidũ: tu tyrãnorũ odiũ: tu latronũ suspendium. O pax dei edificiũ: te nõ possũt destruere principum fulmina: insultus demonũ te i nullo ledere possunt. Tu paupẽ diuitem facis. tu diuitẽ mẽdicãteq perducis. tu contenta i cũctis. tu ditior vniuersis.

tu homines dei filio facis. O pax sine te reges nō regunt: sine te regna nō valent. Nūquid sine te iciunia orationes elemosyne ceteraq; bona nobis p̄desse possūt? Absit. O monache habeto pacē in cunctis: nā si fratri iraſceris: si p̄ximū odis: tibi cōtradicis in oratiōe dñica. Clamat enim monachus. Dimitte nobis debita nostra: sicut t nos dimittimus debitoribus nostris. O monache si pacē non diligis: proximum odis: quo iure quo pacto: qua fronte tibi p̄tis dimitti: qui proximo rancorē non dimittis? habete ergo pacem cū omnibus: omnium tamen uicia odientes. Habete in ore: in corde in opere pacem. Nā si cayn pacē habuisset in corde: non irruisset in fratrem. Si absalon pacē habuisset in ore: non impugnasset patrem. Si iudas habuisset pacē in opere: non fugisset ad laqueum. O q̄ bonum: o q̄ iocūdū: o q̄ diuinū ē habitare fratres in vnum: vt unum sit cor: vna volūtas: una oīuꝫ anima: t vna forma viuēdi. nam diabolus intrare non potest domum vel mētē in qua pax dominatur. O q̄ ergo iocundū est habitare fratres i vnū. Tāta enim est supereminentia istius uirtutis. q̄ de ea prophetа prius mirarē: quā ostenderet quid esset: vl quid utilitatis haberet. O quam grandem admirationem preposuit quando dixit. Ecce. O quā mirabilem vtilitatem predicauit quando subiunxit. Quam bonum t q̄ iocundum. Sed scire debemus fratres mei q̄ quedaꝫ sūt bona: que non sunt iocunda: quedam iocunda que non sunt bona. Verbi gratia. Bona sunt ieiunia: vigilie: macerationes t similia. Hec eniꝫ bona sunt sꝫ non iocunda: quia caro in his non iocundatur sed leditur. Iocunda quippe sūt conuersationes: ebrietatꝫ

tes: ſz nō bōa. Nec agen-
tes letant cū malefecerit:
z exultāt i reb⁹ peſſimis.
O mōache vir poteris in
uēire i p̄ſenti vnū quod ſit
bonū z iucūduz. Cupis tñ
illud vnū iuenire: perq̄re
pacē: z aplecter eā. Nec ē
n. ſola virt⁹: q̄ bonū bz z iu
cundū. Nec ē illa bonitas:
q̄ nos bitare fac vni⁹ moriſ
in domo: vt ſimul viuere ſi
mulq; mori ſemp optēus.
In p̄ſenti. n. ſimł bitam⁹:
in futuro capiemuſ brauiū
iocūditatis eterne. O pax
tumētis ſerenitas. aī trā
quilitas. cordis ſimplici-
tas. amoris vinculum. ca
ritatis cōſortiuz: Nec eſt
illa ſummia felicitas que ſi
multates tollit. bella com
peſcit. iras comprimit. ſu
perbos calcat humiles a-
mat. diſcordes ſedat: īimi
cos cōcordat. cunctis pla
cet. a cunctis optatur. ſed
a malis illa q̄ bona eſt pax
fugitur z oditur: vt mors.
O pax tu non ſcis extolli.
ignoras inflari. Beatus
qui te habet: maledictus
qui te odit z qui te īpedit z
frangit iter homines. qñ
antixp̄s eſt z filius perdi-
tōis. O pax qui te habet:
teneat. qui te non habet te
perquirat: qui te perdit te
requirat. ſi filius dei eſſe q̄
optat. O pax tale bonū es
in rebus creatis: tam mi-
rificum: tam glorioſum: q̄
nil dulcius ſolet audiri: nil
delectabilius concupiſci:
nil vtilius poſſideri. Spiri
tus eiz humanus ſicut nū
quam viuificat mēbra niſi
fuerint vnita: ſic ſpiritus
ſanct⁹ nūq̄ nos viuificat
niſi pace vniti fuerimus.
Nemo eniz eſt vt dicā⁹:
qui non velit pacem habe
re: Interroga oēs ſi pa-
cem deſiderant: oēs vna
voce dicēt. Hoc amam⁹:
hoc optamus: hoc concupi
mus: hoc volumus. Si er
go fratres homines pacez
amant: amicent z iuſtitiaz:
q2 due ſunt amice cariſſi-
me. Juſtitia eniz z pax ip
ſe ſe oſculant. ſz ſi amicā
pacis non amaueris num-
quid ipſa pax te amabit z

recuz habitare volet: Ab
sit. Amate igitur pacez di
ligentes iustitiaz. Hec.n.
pax hominibus bone volũ
tatis dat ab angelis. Nũ
quid prave voluntatis pa
cẽ offerunt angeli homini
b9? Absit. Et qui sint prave
voluntatis tm̃ q̃tuz sit illi
qui superbo oculo t insati
abili corde nunq̃ dicunt:
sufficit: Tales nunq̃ pos-
sunt habere pacez propte
rea fratres mei ex quo mũ
duz calcare cepim9: t ter
rena cuncta despicere: de
uitias nõ appetamus: nec
nos qui pauperes in here
mo sumus ad superbiã di
uinaruz extollamur. Nul
lo enim modo decet nos vt
in hac vita solitaria vbi se
natores fiunt laboriosi: fi-
ant opifices ociosi: et qui
venimus relictis diuitijs
qui fuimus prediorum dñi
hic sim9 rustici delicati. Il
le deniq; fratres vere pa-
cem habet qui nil appetit
de seculo possideri. Hic trã
q̃llus est hic gaudet de bo
nis cunctis pagano illo di
cente. Quietissimã vitam
ageret boies i terra: si hec
duo verba a natura omni
uz tollerent meũ t tuũ. O
beata pauptas vberibus
pacis plena vbiq; secura:
vbiq; illesa. vbi cũctoz
amica. Nã qui te amat ve
rã pacẽ amat q̃ te ñ amat.
trãquillitatẽ cẽm ignorat.
Sed dicet q̃s seruoz dei.
Ecce diuites uideo super
bos elatos: ipios t oi boni
tate pfecta carẽtes unũ tm̃
apparet q2 pacem habẽt
ad inuicem. quid ergo: nũ
quid gaudere debeo de eo
rum neq̃ cõcordia: nescio
vel tristari: O mõache sci
as: q̃ sicut multum nocet
discordia inter bonos: ita
valde dolendum est vel qñ
pax est inter malos. Tũc
enim augentur omnia pes
sima que fieri vel cogitari
possunt: quando mali paci
fice viuunt. Quando vero
discordantur: tunc mũdus
aliqualiter tranquillatur.
Nam sicut concordia ma-
lorum contraria est cõcor
die bonorum: ita optandũ

est q̄ boni pacem habeāt: ⁊ mali discordes sint. Mā per discordiā. mali aliquā do optimi efficiunt̄. cognoscētes quid sint ⁊ q̄d erūt. Nam dum tribulantur et eorum facies ignominia replentur. aliquādo querunt nomē domini: quod tamē tēpore pacis nūq̄ amabile erat in corde eorum. Oā dum tñ est vt ⁊ boni in bono teneantur vsque ad finem: ⁊ mali conuertātur anteq̄ ad finē perueniāt. Vos autem fratres ad inuicem pacez amate que q̄dem pax custodiat corda vestra ⁊ intelligentias vestras que exuperat omnē sensum. Amen.

De silentio sermo tertio.

Silentium fratres charissimi iter cetera vobis in heremo summe necessarium est. omne enim quod nō edificat in periculum vertitur dicentium ⁊ audientium. Lingua enim nostra sensum nostrum sequatur ⁊ rationez: non voluntatem. Non enim debemus tantum oculos clausos seruare sed et linguas infra dentes reseruare ille sas: sermo enim vanus: vane conscie iudex est. Qualis enim es: tales sermones loqueris. talis ⁊ mens cōprobat̄: ⁊ qual' fueris i fact̄ tal' p̄probaberis i verbis. Stultus eiz valde est qui non prius verbum dicit ad linguā rōis: quā educat ad linguā oris. Qual' est homo in mente: talem verbositas depingit in ore. Verbositas hominem cōducit in ioculatorē. humane nature dignitatem deponit. honores sibi rapit inimicos infinitos acquirit. Inflāmat deniq; lingue mobilitas in adolescentia ad iocosa: i virili etate ad fraudulenta: sed in senili ad detractoria. restringenda est igitur hec parua faucula ne in magnaz vertatur flammaz. surculus ne crescat in syluam: gutta ne tumescat in fontem. Ideo ius est deniq; fratres linguaz refrenare q̄ capere

ciuitatez q; illud insultat exterius. sz istud interius hic sumunt arma cõtra te ipm. sz ibi de alieno. Sũma tñ verecundia est z depressa deiectio: non posse linguaz refrenare: et vile non posse ligare mẽbrum. Ecce lingua egredi q̃rit: motum pquirit. tu vero o monache p tẽperantiã ipsam refrena. appone ei pesulum rõis. circuncide eam maturitate discretionis. O lingua tu piculũ imittis. tu luctũ producis: discordiaz sepe spargis. z prodi tionis venenũ z detracti onis paris. z ad infernuz qui tibi credunt cõducis. O monache cognosce linguam nequam: fuge eam. despice eam. si potes confunde eam. Sed volo instruere tuam linguam bene loqui. Vis bene loqui? Da ei moderatuz motum precipitosa enim lingua: non nouit nisi bona diuina semper cõstruere. O q̃ sctm est os: vnde semper celestia erumpunt eloquia. O monache cõsidera tere ad diturum rationem de omni verbo ocioso. z tãto magis: quanto minus mundo es obligatus. Non enim in foro sed in cella habitare debes: non familiã sed familiarũ aias oratõe pascere debes. Non igit tibi necesse multum loqui. nec inter homines conuersari: nec mercantias pertractare vnde viuas. Nam mercãtiam in monacho: vsuraz occultam existimamus. Ama igitur o monache solitudinem: fuge multitudinem: ne comprehendaris in verbo: ac etiam confundaris in facto. Et si interrogatus fueris: melius est ad singula respõdere breuiter: q̃ diutius imorãdo verba curiosa z plixa extendere. Verbositas enim quid aliud ẽ q̃ semen quod fructum non facit? O verbose erubesce: z cõsidera tuam grandem miseriaz. Quid enim aliud es q̃ sal infatuatum: quod ad nullum valet condimentum?

Uere infructiferus es et infructiferos facis qui te libenter audiunt. O verbose mendax. qui veritatē raro dicere voluisti. O eloquax cognosce teipsum: nam loquax numq̄ erubescis nec cōsideras quid ſz quātum dicere possis. Nō mē suras verborū sentētias. sed tm̄ vt satieris. O verbose erubesce. quia omnino cognosceris: q̄d agis. Nam tua conditio est occulta manifestare: nota in conuentib⁹ predicare. sed sine scis: sommias inaudita. fingis te scire quod nescis: vt libenter audiaris a cunctis. O artifex mendatiox of aber fabularuz. lege quod dicitur: quia uir linguosus non dirigetur nec diligetur in terra promissiōis. O monache ⁊ tu diligenter attendas. Nam qui non refrenat linguam suam huius vana est religio. Qui non custodit linguam suam monachus nō est: qui autez moderat linguam suam prudentissimus est: verusq̄ monachus ē. Eiaḡ fratres mei amate silentium: ponite custodiā ozi vestro. Estote solitarij. vt sitis ãgelis sociati: estote rustici ut sitis ciues sanctorū ⁊ domestici dei: estote multi vt sitis loquaces: loquimini deo vt sitis veraces: contemplate in heremo vt contemplemini a sanctis in celo: eleuate capita vt eleuemini coz de. extēdite brachia vt extēdamini toto corpe volātes ad celū: ad qd̄ pducat nos xp̄s de⁹ noster. amē.

De prudentia: ꝑmo. iiij.

Fratres charissimi nō solum silentium tenere debetis in heremo: sed etiam prudentiā rapere. Prudentia enim vobis necessaria est: q2 docet: quid fugiendum: ⁊ quid tenēdum sit. Prudentia enim docet te vt nō superbias: nec mireris de reb⁹ trāsitorijs: cum sint caduce. ⁊ ea que possides tanq̄ aliena possidere aduertas. Prudētia docet te vt que non potes

perpetuo tenere: fructuo-
se permittas abire. Pru-
dentia docet te vt in cun-
ctis semper idem sis: tam
in pro peris q̃ i aduersis:
sicut manus que eadē est:
z cum in palmam extendi
tur: z cum in pugnum con
stringitur. Ipsa te docet
quomodo reprehensibilis sit
nimia laudatio: z imode-
rata vituperatio. Illa qui
dem adulatiõe: sed ista su
specta malignitate. Pru-
dētia testimoniũ veritati:
non amicitie reddit. Pru
dētia cũ discretiõe ꝓmit-
tit: z ꝓmissa accelerat: z
ampliꝰ q̃ ꝓmisit prestat.
Prudentia docet qũo pre
sentia ordines: quomodo
preteritorum recorderis:
et qũo futura prouideas.
O beatus qui prudẽs est:
z felix z vere felix qui pru
dens inuenitur. Nam si
cuncta que habet amittit:
clamor: omnia mea me-
cum sunt. Que sunt ista
que sunt mea: nisi iustitia
temperantia: fortitudo: z
prudẽtia: O vere prudẽs
oĩa que eripi possunt: bo-
na non esse putas. Cum
igit̃ prudens sic in se con-
tentus sit: oĩa secum ha-
bet. in oĩbus sibi sufficiẽs
est Imprudẽti vero nihil
sufficit: q2 in nullo conten
tus est: q2 oĩa sine fine spe
rat possidere: ideo omni-
bus eget: Estote igit̃ fra-
tres prudentes sicut ser-
pentes. et simplices sicut
colũbe. Duo. n. sũt. q̃ me
xa ad iuicẽ sũt: vt vnũ si-
ne altero: aut pax, aut ni-
hil oĩo sufficiat. Simplici
tas enim sine astutia: stulti
tia reputatur astutia sine
simplicitate superbia ap-
pbat̃. Astutia. n. serpẽtis i:
q̃tuor diuidit̃ partes. Pri
ma ẽ q̃ totius corporis ve
nenũ in gutture colligit: z
ibi prudẽter docente natu
ra seruare studet: vt si ali
quãdo sibi necesse fuerit i
prõptu habeat: unde se de
fendere possit. Sed in hac
parte serpẽs quãdoq̃ de-
cipitur. Mustella. n. sem
per serpẽti aduersatur: z
ante foramen cauerne ser

pentis seponit: & cum pro uocando tã diu vmbra ca ude sue solert illudit: dõec ipm egredientẽ agnoscit. Tunc vero mustella desu per ascẽdit insidias tendẽs: vt cũ serpentis caput viderit capitalẽ vidictaz sumat de boste quẽ numq̃ diligenter potuit. Prouocatus itaq̃ serpẽs: ex cauerne fozamẽ caput emittit: & cum nihil deozsuz videat verso gutture respicit sursum. Sed mustella cernens tempus optatum dẽtes iprimit citra venenu:u: sicq̃ absq̃ periculo inimicum occidit: hec est enim prima serpẽtis astutia: i qua fratres mei mũdi sapientes notantur quorum prudentia non in celestibus: sed i terrenis tota versatur: quib9 diabolus in vmbra mutabilium rerum illudit. illudendo decipit decipiẽdo occidit. Et ne forte valeant aspirare in ipsis terrenis cupiditatibus: sepe eos cogit expirare. Secunda prudentia in serpente est q̃ quãdo in aquã descendere cupit venenũ reponit in loco tutissimo: iz recedẽs ab aquis iterum resumit venenuz. Hec enim vestigia serpẽtis multi sequunt̃ qui post abrenunciationem mũdane uersationis. post habitũ sãcte religionis. post iuramentum sancte pfessiõis. post agnitionẽ sancte ueritatis: reuertunt̃ ad venenũ prauę ꝯsuetudinis: quibus melius eẽt veritatem nõ agnouisse: q̃ post agnitionẽ retrozsuz abire. In hoc enim vno fratres imitari debemus serpentez: qz venenũ deponit: sz non qz itez̃ venenũ resumit. Tertia prudentis serpentis ẽ: q̃ veterem pellem per singulos annos exuere didicit: quam depositurus angustũ fozamen inquirit. q̃ quod transiens cum dolore pellẽ derelinquit: sciẽs quia pelle deposita: pulchriõ apparebit. Per hoc enim fratres mei datur intelligi: vt & nos pellem vi

tiozum deponamus: ꝛ per foramen ſticmatum Chri ſti tranſeamus: ꝛ tunc pul chriores appebim⁹. Per hoc foramen diues ille za chеus intrauit qñ oia bo na ſua pauperib⁹ erroga uit. In hoc foramine ma ria illa meretrix in domo ſimonis: meretricis habi tum depoſuit: ꝛ plorãs ad pedes ſaluatoris veſtẽ ſibi inouauit. Quarta ſerpen tis natura eſt ꝙ dum ledi queritur in capite: vt vi tam conſeruet totum cor pus ad percuſſionem ex ponit: qz licet corpus per cutiat: ſi caput illeſum ſer uare poterit dãna: tñ mor tis nõ patiatur. Sic ꝛ nos cuncta nobis aduerſantia amore capitis ſubſtinere nõ timeamus: vt in beata vita quieſcere valeamus. Sic enim fecit petrus, ꝙ co i cruce ſuſpẽſus. ſic ꝛ bar tholomeus viuens decori atus ſic: et paulus capite truncatus: ſic ꝛ ſtephan⁹ lapidibus vulneratus: ſic et laurentius in craticula aſſatus: ſic ꝛ virgo illa ſan ctiſſima retorta in pectore que glorianter. ſic ampu tata. ſic vulnerata. ſic af flicta perducebaꝫ ad car cerem: ꝛ quaſi ad epulas inuitata: precibus domi no agonem ſuum ſolẽniter cõmẽdabat. Eſtote ergo fratres mei prudentes. et vigilemus in oratione. pa tienter oia tormenta por tantes amore illius: i quo ſalus vita ꝛ reſurrectõ no ſtra cõſiſtit. Stemus pru denter in oratiõe. Nam ſi cut angeli pure laudant de um in regione viuor. ita ꝛ nos ꝙ die ꝛ nocte pſalimuſ dño: debemus cuꝫ ſanctis angelis puritateꝫ habere: qz ſicut angeli peragũt in celis. ita ꝛ nos monachi fa cere debemus i terris. In hac igitur fratres mei ſoli tudine conſtituti: toto affe ctu orare debem⁹ et pati. Patienter enim portare debemus omnia: nec dice re preſumamus. Ecce le gumina vẽtoſa ſunt: caſe⁹ ſtomacũ grauat: lac capiti

nocet: aque potum non su-
ſtinet pectus: caules melā
coliam nutriunt: colleram
pozzi accendūt: piſces mi-
bi nō ſapiunt. Nolite hec
dicere fratres mei: nolite
ēt cogitare: Non enim ſe-
culum reliquimus: vt deli
cate paſceremur in bere-
mo: ⁊ licet in heremo non
ſemp comedatis lac. buti-
ruz. caules. vel legumina:
licet hec non ſumatis niſi
tantū diebus ſolēnib⁹: ⁊ il
lis quib⁹ viſitamini a ſan-
cto ſene epiſcopo valerio:
ſed cunct⁹ diebus alijs ber
bas crudas. panem ozdea
ceum: ⁊ aquam ſumatis:
non tñ ſufficit tantum coz
poze abſtinere: ſed ēt men
tem illeſam ſeruare debe-
mus. Eia ergo fratreſ mei
dilectiſſimi: quoz vita vt
puto ſancta eſt vt multi ex
vobis viderūt ⁊ audierūt:
veni ad ciuitatez yponen-
ſem: ⁊ ſecure perueni: qz
ibi epiſcopus erat ſanctus
homo ille valerius. Non
enīz credebaz epiſcopari.
ideo ſecure pueni cuz cariſ
ſimis meis amicis. Eno-
dio Simplicio Nebridio ⁊
Aleppio. nil mecum diuiti
aruz portans. Et dei gra
tia me coadiuuāte ſauoza
tus non modicū a predicto
ſene valerio fui q̄ mibi de
dit ozturuz in heremo agē
tibus ſegregatuz: vbi mul
to labore fatigatus edifica
re cepi monaſterium: ⁊ cū
longiozi anxietate congre
gaui in vnum ſeruos dei q̄
nemoza bab tantes. ⁊ ſic
vobiſcū pariter viuere ce
pi ſecunduni regulam apo
ſtolicaz omnia cōmuniter
poſſidētes. Deinde placu-
it ei qui me ſegregauit de
vtero matriſ mee: mibi di
cere. aſcēde ſuperius: ⁊ cū
magna moleſtia fact⁹ ſuz
epiſcopus p̄reſbyter. Et
quoniam vobiſcum eē bic
non poteram: in domo epiſ
copi p̄reſbyteroſ mecū ba
bere voluit: ⁊ cum eiſdem
pariter viuere cepi. vos ve
ro tales inueni: quales de
ſideraui: caſtos: benignoſ:
modeſtos: humiles volun
tarie paupes: obedientes:

ſolitarios: miſericordes: mundum cũ omni ſua pompa calcantes. Sed q̃d hec oia ſine ꝓſeuerãtia Eſto te ergo prudentes perſeuerantes in bono: ⁊ vigilate in orationibus: q̃ diabol⁹ aduerſarius regnat: a quo vos liberare dignetur dominus omnipotens Amẽ. Supplico vobis frẽs vt nõ turbemini de recceſſu meo. Decreueram. n. diu inter vos conſolari: ⁊ vobiſcum bitare vſq; ad feſtum dñice aſcenſionis: ſed quia aduerſari⁹ noſter foꝛtunat⁹ ad ꝓtes puenit. iõ redire bypponã oio cõpelloꝛ cupiens illũ uidẽ: ⁊ cũ eo pariẽ diſputar. Ipe. n. toto affectu diſcipar cõar filios: q̃s pepi in viſcerib⁹ caritatiſ. Orate ꝓ me frẽs ⁊ nolite deficẽ: vt foꝛtunatuꝫ ſicut publice ſancte fidei inſidiatur. ita ⁊ nos ipſum cum ſuis cum dei gratia coadiuuãte pulice ſuperare et conuertere ad viam veritatis poſſimus. Amen.

De obia ad p̃ſbyteros ſuos ſermo.

In omnibus operibus veſtris ſacerdotes dei altiſſimi ſemp memoꝛes eſtote mandatoꝛuꝫ dei: ⁊ in oibus ſitis obediẽtes: vt digni repꝛomiſſiõe per eius gratiam inueniri poſſitis. Scientes q̃ ſine obedientia omnia vacua: ⁊ cũ obedientia omnia plena caritate reperiunt. Obedire igitur nobis neceſſe eſt non tantum bonis ⁊ modeſtis: ſed etiam diſcolis ⁊ malis. non tamen q̃ mali ſunt: ſed q̃ bona obſeruare pꝛecipiunt: quib⁹ obedire debemus O venerabilis ſanctaq; obediẽtia ſalus oiuꝫ fideliũ: cuſtodia oium virtutũ: tu celuꝫ aperis ⁊ iuferniũ claudis: Tu ẽt filium dei ad terraꝫ poſuiſti: ⁊ venit inter boies nõ vt faceret voluntatem bois: ſed voluntatẽ patriſ eius qui eũ miſit. Uolũtas eiꝫ pꝛis fuit: vt redimeret bumanũ gen⁹: vt recõciliaret et creaturã ſuaꝫ q̃ pie

rat: Et vt hec voluntas p
ficeret: filiꝰ fuit obediens
vsq; ad mortem. Ut ꝯ nō
esset nobis obediētia labo
riosa: exituꝫ pītis vite sal
uatoꝛ per obediētiā termi
nauit. Iure ergo obedien
tia omni sacrificio prepo
nitur: quia de potestate di
aboli nos eripuit: quod nul
lum legale sacrificium fa
cere potuit. Nec miruꝫ si
nos peccatores obediētie
in hac vita subiicimur: quā
do hanc mediatoꝛ dei ⁊ ho
minū etiā in morte non de
fuit: ⁊ ei se subiecit: q̄ per
omnia erat patri equalis.
Nos autez propter pecca
tuꝫ alijs hominibus subie
cti sumus. Nā natura om
nes equales genuit: sed in
equalitas q̄ accessit ex vi
tio: est ordinata ex dei iudi
cio. Unde nos oportet obe
dire hominibus. Sed per
obedientiam nunq̄ debet
fieri malum: etiam si ange
lus. vel archangelus: che
rubim. vel seraphim. tibi
præcipiat: Nec etiam ipse
de: qui est benedictus in
secula: potest nobis præci
pere q̄ toto affectu eū nō di
ligamus. Sed scire debe
tis sacerdotes dei: quia p
pter obedientiaꝫ: aliquan
do debet bonum quod agi
mus: intermitti. Uerum
quia nonnunq̄ nobis istius
mundi prospera: nonnunq̄
iubēt aduersa. propterea
sciēdū ē q̄ obediētia aliq̄n
si de suo aliq̄d habeat: nul
la est: aliquādo si de suo ali
quid non habeat minima
est. Nam cum huius mun
di prospera precipiuntur.
cuꝫ locus superioꝛ impera
tur. is qui ad hec percipi
enda obedit: virtutem obe
dientie sibi euacuat: si ad
hec ex ꝓpꝛio desiderio an
helat. Rursum cum mun
di despectus p̄cipit̄: cū pꝛo
bra contumelie iubentur:
nisi ex semetipso aīus ap
petat. obedientie meritu
sibi minuit qui ad hec que
in hoc mūdo despecta sunt
inuitus nolēsq; descendit.
Debet ergo obedientia in
aduersis ex suo aliquid ha
bere: ⁊ in prosperis ex suo

aliquid non habere. Quod bene ostendimus: si duorũ amicorum dei facta in medio proferam⁹. Moses: n. deo iubente vt israelitice plebi preesset: apud se bumilis fuit. ⁊ gloriam tanti regiminis considerans ⁊ expauescens: ne hoc reciperet: se humiliter excusauit. Sed paulus apostolus dei reuelatiõe admonitus vt Jerusalẽ pergeret: nec ignoraret ea q̃ ibi pati deberet: vnde cũ fideles vellent eum tenere: exclamauit. Ego autem non solum alligari sed ⁊ mori parat⁹ sum pro nomine Jesu: Ecce ierosolimaz pergit: per reuelationem aduersa cognoscit: ⁊ tamen hec libenter appetit. Moses autez ad ꝓspera de suo nihil habuit. quia precibus supplicauit: ne populo preesset. ꝓ Paulus etiam ex suo voto aduersa suscepit. qz mala imminẽtia cognouit: ⁊ ad acriora se preparauit: Moses autem glorias potestatis voluit declinare: ⁊ pauluis dura ⁊ aspa voluit sustinere. Ergo vtrorumq; seruorũ dei virtute instruimur: vt si obediẽtie palma comprehendere nitimur: prospera mundi ex sola visiõe suscipiamus: ⁊ aduersa ex deuotione cõplectamur. Ego sacerdotes dei altissimi vt multi vestrum viderunt ⁊ audire potuerunt. veni ad hanc ciuitatem cum carissimis meis amicis Enodio Simplicio Alcippio. Nebridio ⁊ anastasio. Securus deniq; veni: quia sciebam presulari sanctum senem valerium. Propterea securus accessi non vt haberem in vos potestatẽ: sz vt abiectus essẽ in domo domini omnibus diebus vite mee. Nec vt ministrari deberez. sed ministrare: ⁊ pacifice viuere optabam in solitudine. Nihilq; diuitiarum mecum detuli. sed dei gratia coadiuuante fauoratus etiaz a sancto sene episcopo valerio monasterium in heremo a gentibus segregatũ multo

labore fatigat⁹ edificaui. ⁊ cū longiori anxietate ser uos dei per nemora bitan tes in vnū congregaui: ⁊ cuꝫ eis parit viuere cepi: secū duꝫ modū ⁊ regulā iub sanctis apl̄is ꝯstitutam: oia cōiter habentes ⁊ pos sidentes: viuentes in vigi liis ⁊ orationibus vltra id quod explicare possumus. Quoꝝ fama ad aures san cti episcopi Valerij peruenit: ⁊ placuit sibi nos in be remo visitare: et stetit no bis cū. xiij. diebus: donās mibi ortuꝫ amenitatibus plenum in planitie positū. Et q̄ agentibus segrega tus erat locus: libenter il lum suscepi: vt edificareꝫ ēt monasteriū fratrū: quos tales inuenerā quales iuēi re desiderauerā. Quo edi ficato: placuit ei qui me se gregauit de vtero matris mee: ⁊ vocauit me p grām suam: mibi dicere. Ascen de superius: Et sic cuꝫ me lestia ⁊ cū grādi ānxietate: factꝰ suꝫ ep̄s p̄sbyter. Et q̄ cum fratribus meis vt bactenus fecerā: semper corpore bitare nō poterā: ꝓpterea infra domuꝫ epis copi vos clericos bēre uo lui: ⁊ mox vobis cū ꝺꝫ formā apostolicam viuere cepi. Placuit autē vobis oibus vnum in deo sentire: ⁊ oia cōmuniter possidere. Hec aūt facere voluistis non co acte sed sponte ⁊ vsqꝫ ad mortem viuere sine ꝓpzio ꝓfiteri voluistꝫ. O presby ter attende: et vigilanter attēde: quod ꝓmittere tuū fuit: sed dimittere nō ē tu um. Alligatus es vxori: no li iam querere solutionemꝫ. Absolutus es ab vxore: no li quere vxorem: q̄ mecuꝫ babes causam. Ligasti te mibi: nnq̄d te cōpuli? Nū quid te rogaui vt venires? Nūquid applausi pronit tens bec ⁊ illa? Absit dio. Igitur esto fidelis: ⁊ dabo tibi coronaꝫ vite. Noli mi bi resistere: sed esto vsque ad mortem obediēs. Noli mibi resistere: q̄ dis ptās a deo ē: ⁊ q̄ ptāti r̄sistit deo resistit. Nō tm̄ veni vt sup vos ptātem bērez: sed tm̄ vt cū fratribus meis viue

rem in solitudine. Et ecce nunc eps sum: ⁊ pauperez me esse nõ erubesco. Quare? Quia pauper: pauptatẽ seruare ꝓmisi. Cauete ne paupez reliquat̃. Paupes mecũ eẽ voluistis. cauete ne a diuitijs capiamini. Uolũtas mea fuit. vt semper toto affectu paupes simus Quod ⁊ si ñ fuerim⁹: hec pauptas quã foris gerimus: ñ pauptas: sed grã dis miseria estimãda est. Nolite ergo mihi resistẽ: q2 ois potestas a deo est. Non. n. cõtemnẽda est potestas: siue mundi siue ecclesie sit. Potestates enim omnes a deo ordinare sũt: nam dominus dum leprosos curasset. eos ad potestatem misit dicens. Ite ostẽdite vos sacerdotib⁹. Et ad samuelem cuz sperneretur a iudeis: ait dominus: Non te spreuerũt sed me. Et ad Oseem: Nõ q̃ cunq; fecerit superbiaz in sacerdotem: aut in iudicẽ: morietur. Cauete ergo sacerdotes ne aliquis vestrũ audeat insurgere contra ꝓpositum: vel presbyteruz: qui omnium vestruz curã gerit. Ipsi enim positi sunt in ecclesia ad nostram vtilitatem: vt ꝓuideant quid agere debeam⁹: vt etiã ꝓ nobis rationẽ deo reddãt: ⁊ vnitatem ecclesie custodiant. de qua dominꝰ nos voluit esse sollicitos: nẽ tã quam oues non bñtes pastorẽ per diuersos errores ab vnitate fidei diuisi essemus. Sicut. n. vnꝰ est dominus: ⁊ vnꝰ pastor: sic et vnũ ouile esse voluit. Propterea noluit dñs scidi tunicam incõsutilẽ que integra erat. q2 non patit̃ ecclie violari vnitatẽ. Ideo Paulus ait. Obsecro fratres per nomẽ dñi iesu xp̃i vt non sint in vobis scismata: sed seruate vnitatẽ spiritus in viculo pacis. Nã sicut multi radij ꝓcedunt ab vno sole: ⁊ tñ vnũ lumẽ ẽ: ita ⁊ nos multi ab vno capite ꝓcedẽtes: oia pacifice ⁊ cõit̃ possideꝛ debem⁹. Insurgunt enim frequẽter

inter nos tempestates inimicorum volentium nras concordias rumpere: et discordias seminãdo unionẽ pacis extinguere. Aggrediuntur nos frequẽter leones terribrimi: vt caput feriendo: mẽbra saltez moueantur terrore. Et quod grauius mihi est non soluz a malignis spiritibus sepe mala patimur: sed ẽt a domesticis vilanianur. et frequenter peiora sunt intestina bella: a quibus nõ cauetur: q̃z forinseca: que preuidentur. Ecce enim babel iustus a domestico fratre occiditur. Esau fratrez fugientez psequitur: Joseph a fratribus venditur: Et a discipulo saluator traditur. Hec omnia mala facta sũt: q2 obedire neglixerũt. Similiter accidit Januario nostro: qui colũna obedientie: et paupertatis ĩter nos esse videbatur. cuius perditionem frequenter flere et vlulaꝛ debem⁹: nam ad nos cum lacbrymis venit: et paupertatem quam diu viueret seruare promisit: et tñ vineam et agrum nobis ignorantibus in seculo possidebat: O professio mortifera. o proditoria, pmissio ore dicebat et corde odiebat. Scim̃ credebamus: q̃ oĩb⁹ peior erat: Et sic annis. xij. et ampli⁹ Januarius noster: vt vidistis et audistis: male vixit: et male morit̃. Quare vl quomodo male vixit: nisi qz quod suum non erat: secrete tenuit: Quomodo ẽt male morit̃. nisi quia in fine se non cognouit: et obstinatus in suo sensu: nobis ignorantibus: testamentũ fecit: et filium quem habebat i seculo diuauit. O vtinam saltem in fine hoc nobis dixisset. vt orãtib⁹ nobis veniã impetrasset. sed nec confessus fuit: nec euz feciſſe penituit. propter a de meis nõ est: nec duz, viueret erat. Ligate igr̃ manus cadaueri ei⁹ ponẽtes i panno ligatos centũ et vndeciz sicles: quos i pariete cellule retinebat: flentes et

dicentes: pecunia tua te cum sit in perditionē. Nō enīz licet vbi seruis dei eā collocare: vel ponere in victu vel in vestitu: vl in opere monasterij: qz precium damnationis est. Eia igit sacerdotes dei cauete ne deficiatis in tentatōibus. cauete ne rebelles mihi sitis publice vel occulte. Si tis mihi fideles. sitis mihi z obedientes. Et si vobis graue est z molestuz: egredimini foras. pgite ad fratres meos. z discite ab eis qz mites sunt: z humiles corde: pauperes spiritu: z filij obedientie. Egredimini foras. z quid estis: z qd ipsi sint: considerare vos volo. Nūquid z vos tales estis: quales z ipi sunt: Ō vtinā tales essetis: quales z ipsi sunt. vos.n. vorato res estis. z ipi sūme sobrietatis. vos discursores ciuitatis: z ipsi visus hominum fugiunt. vos impudici: z ipsi casti. vos derisores: z ipsi feruētissimi oratores. vos pellibus cunicu lorū vel varior ornati ice ditis: z ipsi oio colore niger rimo asperrimoqz induti sunt: preter ea que intrinsecus sunt. Vos delicate pasci sūme curatis: carnes varias affectantes: z ipsi postq̄ heremū intrauerūt nūquā carnes sumpserūt. Vos vina electa z ebria tia queritis: z ipsi pausillū aque recipiunt. Vos balthei militū mundo appa rere desideratis: z ipsi zonis camelor renibus succincti mor helie z iobānis sūt decorati. Ō vinea mea electa: ego te plantaui. cauete, deprecor ne cōuertaris in amaritudinē: ne me paupem dimittas: z ianuariū diuitē sequaris. Ō vinea mea felix: cuius botr? sūme pertimesco ne sit ifine amrissimus. Ō quid facie mus tunc in die illa calamitatis: in qua deus pater dicet filio: voca operarios z redd illis mercedē: Tunc ante iudicem audietur. vox rebellionis vestre: qd pmiseritis: et quo

ea seruare voluistis. Fugere mundum et que sua sunt contemnere promisistis. & ecce iam rebelles totis affectibus in mundanis preoccupati estis. Cur ergo mutastis: sii bis paschalibus diebus presentialiter vobiscum non fui: Placuit. n. mihi segregare me a vobis: pgere ad fratres meos in solitudie: qs vt frequēter dixi: tales inueni: quales inuenire desiderauī. Cur & turbamini: Nūquid ipsi vere pauperes: Nūqd obedientes: Nūqd mūdus: & pompas ei⁹ oculcauerūt: Nūqd in forma viuēdi vos multo tē pore precesserūt: Nunqd vere fratres mei: & pres sunt: Nūqd p eoz exēpla: ad viam veritatis pueni: Nūqd eos semp dilexi: & eoz sanctā uersationem semp desideraui: Nunqd ēt per Simplicianuz liguriensez in side instructus iuz: Cur & murmuratis: Cur de mea absentia dolorē bēre ostēditis: Facite que placita sunt mihi: & tunc vbicūque fuero: vobiscum ero vsque ad cōsummationem seculi. Decreueram enim cum eisdē rusticanis meis in charitate humiliter bitare vsque ad festum sancte ascensionis domini: nec ad vos redire optabā quousq; vos emendatos esse cognouissem. Sed quoniam fortunatuz aduersariuz ad partes occulte uelut lupū peruenisse iaz sentio: ideo cōpulsus reuers⁹ sū ad vos: cupiens illuz videre: & cū eo pariter disputare: & illum cōculcare domino auxiliāte: qui totis viribus dissipare conatur & iugulare filios: quos peperi in viscerib⁹ charitat. Orate igitur. & nos vobiscum orare volumus: desinētes de mea absentia amplius litigare. Orate et nolite deficere vt Fortunatum manichēorum presbyterz: sicut publice scte christiane fidei insidiat: ita & nos cū suis dei gratia coadiu-

uante publice eũ superare
possimus. ℚrate sine inter
missione: vt manere digne
possitis in vocatione cleri-
coꝝ: qua per gratiam dei
vocati estis: vt dum voca
bimini: mercedeꝫ in die no
uissimo accipere mereami
ni: ⁊ non sicut ficus absq;
fructu maledicamini ⁊ suc
cidamini ⁊ in igneꝫ mitta
mini: tanq; destructoꝛes le
gis terraꝫ occupantes. ⁊ p
eũtes i iniq̃tatib⁹ vestris.
adiuuet aũt vos ipse deus
ad perficiendum mirabilia
de lege sua: qui est benedi-
ctus in secula. amen.

De misericordia Sermo. v.

FRatres carissimi an
nuntio vobis gaudiuꝫ
magnũ: quoniaꝫ Fortuna
tum manichеoꝝ presbyte
rum dei gratia superaui-
mus: ⁊ obstinatus i suo sẽ
su velut alter filius perdi-
tionis a plebe nostra recef
sit confusus. Post cuius re
cessum baptizaui fere. lx.
paganos: qui sibi aliqualiꝫ
adherebant. Et ecce mo
do reuersus suꝫ ad vos. cu
pienſ perficere opus quod
incepi. Beati igitur mise
ricoꝛdes: quoniam miseri
coꝛdiam consequentur. ℚ
si diligenter cõsideremus misericoꝛdiam dei in
nobis possem⁹ habere mi
serendi foꝛmã. ℚ fratres:
quid cbꝛistuꝫ incarnauit:
nisi misericoꝛdia! ℚuid eũ
subiecit nostre miꝑie: nisi
sola clemẽtia! ℚ beata mi
sericoꝛdia: que sola comer
tium nostre salutis agno
uit. Sola. n. misericoꝛdia
ad deum diꝛigit hominꝫ:
sola ad deuꝫ deducit homi
nem: sola deuꝫ deducit ad
hominem. Hec est sola me
diatrix auersos consolãs:
hec diſiũctos copulat: hec
sola deum humilians: nos
sublimat. ℚ quaꝫ pia fuit
dei descẽsio vt nostra esset
gloꝛiosa assumptio. ℚ gra
dis misericoꝛdia. ℚ. infini
ta. tu sola potuisti trahere
deũ de celo ad terrã: ⁊ nos
de exilio ad regnũ erigere.
ℚ magnũ miꝑicoꝛdie vin-

culum: quo deus ligari voluit ⁊ potuit: ⁊ homo ligatus vincula iniquitatis disrūpit. O monache si tuam considerares miseriam: ⁊ opera dei erga te: non inuenires nisi misericordiā. Misericordia est si flagellat vt emendet: si a pecca to per tribulationem liberat: si ipocritas ⁊ tyrannos regnare ꝓmittit. Hec enim omnia deus cum misericordia facit: cupiēs nobis vitam eternam donare. Attēdite ergo fratres mei attēdite: naz in pastore debent eē simul misericordia ⁊ iustitia. Miseri cordia.n. sine iustitia destruitur: ⁊ i crudelitatem cōuertit: Et iustitia sine misericordia: nūquid accepta ē apud deū? Absit. Justis.n. ⁊ iniustis beatis ⁊ dānati misericordiā cū iustitia semp agit oipotens de⁹: qz beatis dat gloriaz quam nō merent hze quibuscunqz bonis cōmissis: ⁊ malis dat penā: quā maiorē merent hze de malis commissis. Estote ꝛ frēs mei misericordes: sicut pater vester misericors est. Estote misericordes pēsantes q̄tū Moses i misericordia floruit ꝓpter ꝓplm: ꝓ cui⁹ salute petiit deleri de libro vite: ⁊ quāto itez ze lo rectitudinis obtinuisset veniā cū ait ad ꝓplm. Ponat vir gladiuz sup femur suū. Ecce qui vitā omniū cū sua morte petiit: pauco rū vitaz gladio destruxit: intus igne amoris: ⁊ foris accensus zelo iustitie ⁊ se ueritatis: vtrobiqz fortis legatus: cām populi apud deū p̄cib⁹: ⁊ causam dei apud ꝓplm gladiis allegauit. Studeamus igit frēs mei: misericordiā dum viuimus: rape. Libet a nobis esuriēs: uestiat a nob nudus: recipiat a nobis peregrinus: ysolet ꝓ nos pupillus: visitet a nobis infirmus: sepelliat a nobis defunctus. Jsta.n. sunt opa misericordie: de quib⁹ interrogari debemus in die nouissimo: Sz dicetis. Ecce

in beremo sumus: paupe-
res videre non possumus:
t orphanos pupillos t vi-
duas: quomodo consolari
valemus? Ortuos sepe
lire quo possumus? O fra
tres mei bene scio vos in
beremo ee: nec pauperes
vos videre credo: nec uos
monasterium exire cupio:
vt matres vel primos co
solari possitis. Quam plu
res. n. cognoui p hac cau
sa monasteriu exiuisse: q
tn ad monasteriu nuq re-
uersi sunt. Sub specie bo-
ni multa mala fiunt. Ecce
. n. diabolus dicit. O mo-
nache an ignoras tua ma
tre dolere? Ecce nup ma-
ritu amisit: filiu sepeliuit:
possessione pdidit: infirma
tur ad morte: vellet forsi-
tan pfiteri. quid i beremo
agis? Quid cogitas? Sur
ge velociter: egredere mo
nasteriu: igredere ciuita-
te: penetra domus paren
tu: exerce i eis opa miseri
cordie. Hoc. n. deus vult:
hoc fieri precipit. Duz. n.
seruus dei hoc cogitat: ali
quando exit monasteriu
credes bn facere. Et ecce
. n. du appropinquat: ma-
ter filiu osculat: p amplec
tit: parentes applaudunt
dicentes. Molinos derelin
quere: Fratres eni sum:
pater noster atiquus e: ti-
bi icubit familiaz regere.
Quid g amplius ad mona
sterium redire presumis?
Et sic audito sentit: t co
sentiendo remanet. t in se-
culo remanendo oib peior
efficit: t quicqd boni fecit
amittit. Cauete igit fres
mei: cauete a malitia dia-
boli. Exercere tn vos vo-
lo opa mifi cordie. t si i se-
culo no habitat: nec inter
gentes: exercee tn opa mifi
cordie bn potestis. orando.
obsecrando. t deprecando, p
orphanis et pupillis. Si
hoc no videt vob sufficere:
pensare debet quo cetuz et
plures i monasterio simul
habitat: t sepe infirmami
ni: sepe a diabolo affligimi
ni: sepe patimini. nunquid
t sepe morimini? Exercee
g potestis et iter vos ope

ra pietatis. Et dicet quis
et vobis. Patrez in seculo
habeo: z ego vsq; ad moz-
tem in monasterio viuere
deo promisi. Ecce enim pa
ter infirmatur: non potest
sine me viuere. Quid ago:
quid eligo: Si exiero: votū
frango: Si stetero: patrez
mozi permitto. Quid ergo:
O fratres mei attendite
quid agere debeatis: sicut
nunc mihi occurrit. Nam
si pater alicuius sine mo-
nacho filio viuere nullate-
nus potest: procurare de-
bet filius: quomodo de bo-
nis monasterij patri subue
niatur: Et si monasteriuz
impotens fuerit: filius to-
to affectu videat quō pa-
tri non deficiat. Et si non
viderit: cum dei benedicti
one monasterium de licen
tia maiozis exeat. z verbo
z opere patri subueniat.
vt non deficiat ex negligē
tia. nec votuz frangere cre
dat. Si post eius patrem
viuendo remanserit. stati
ad pristinam vitam redire
non pigeat. sancte z iuste
viuendo. sicut incepерat.
z tanto fortius quanto sen
serit se plus in paterno mi
nisterio vltra necessitatez
grauatum. Nullus igitur
erit qui se a misericordia ex
cusare poterit: nec diues:
quia habet. nec pauper: qz
calice aque frigide non ca
ret: nec mōachus: quia sal
tem orare debet. O homo
qui crudelis es in alterius
iustitia te ipsuz prius agno
sce. Maz si bonus es o mo
nache: cadere facilitez po
tes. si diues es: donum for
tune est: non nature: si sa-
nus es: ecce infirmitas in
stat: si sapiens es: non ha-
bes constantiā. Igitur cir
ca omnes tam sapiētes q̄
isipiētes. tam circa sanos
q̄ infirmos. tam circa nobi
les q̄ ignobiles misericordiā
habe. O homo quid de te
erit: si saluator tuꝰ clemēs
z piꝰ fuerit. z tu misericordi
az ignorauerис: Nascatur
frēs mei misericordia inter
vos: nō tñ ex negligentia:
nō expusilanimitate. non
ex īdiscritōe: nō ex aī infir

mitate. ſz oibus modis ſit circũſcripta: vt ſic ſuũ reti neat ꝓpꝛiuz: quod iuſticie nõ auferat debitũ. O mo nache vide ſci ioſeph miſi cordiã: q̃ fratꝛ ſuoꝝ eſt ob lita iniuriam. Legite ffres dauid clemẽtiã. q̃ filiũ ꝓſe quẽtis deflebat demẽtiaz. O mõache ſi clauſeris vi ſcera miſicordie idigẽti: oio claudet tibi ianua xp̃i. Hec ẽ. n. pꝛta dñi. z iuſti ĩtrabũt in eã. Hec nouũ te ſtamẽtũ illuminat. z vete ris rigoꝛẽ extenuat. Hoc ẽ lignum: quo moſes aquas dulcoꝛauit: hoc eſt ſal: quo beliſeꝰ aquaꝝ ſterilitatem ertermĩauit. hec ẽ farina q̃ beliſeus mozte: q̃ in olla erat extirpauit. hoc ẽ oleũ: quod ſamaritanus infudit vlnerato. hec ẽ aq̃ iozdãis: q̃ curat lepꝛa naamã ſyri. Hec ſola virtus eſt q̃ diui dit ĩter crudelẽ z piũ ĩnter regẽ z tyrãnũ. O mõache vbi eſſes: ſi tibi dei miſeri cozdia nõ ſubueniſſet: Si. n. deus tecũ ageret diſtricta ſnia: nõ poſſes cogitare pe naz: que reſponderet tuis meritis. Omnia eni attri bue deimiſericozdie. z a ſi mili miſericozdiam expen das in vſum pꝛoximi: non ſis auarus ĩ miſerẽdo. cũ ſis expertus largitatez in deo. Amate ergo fratres mei miſericozdiam: q2 nũ q̃ vidi pium hominem ma la mozte finiri: quam mi ſericozdiam faciat nobis deus. amen.

De obedientia ſermo. vi.

O Fratres mei dilectiſ ſimi: obedire opoꝛtet deo in omnibus: ſi ſaluari cupimus ĩ beremo: z ſi diff ficile nobis videtur: conſi derare debemus obedien tiam filij dei: z noſtraz de ponere contumatiam non differamus. Ipſe eni dei filius obediẽs fuit vſq̃ ad cõtumeliaz crucis. z nos contemnimus eius obedi re ꝓcepti. Chriſtus. n. obe diẽs fuit vſq̃ ad mozte: non pꝛo ſua: ſed pꝛo no ſtra vtilitate. Eſtote ergo non pꝛo ſua ſed pꝛo veſtra

vtilitate ⁊ salute in oibus sibi obedientes. Ecce eiꝫ fratres angelus in oibus obedit deo. ⁊ tu q̄ cinis es ⁊ vermis cōtradicis deo: Insensibilia obediūt deo: ⁊ tu rationalis resistis deo. Sol a sua semita ñ deueniat: nec luna nec stelle: Oia enim celica suis indulgent officijs. tu vero dei volūtati in onnib⁹ quasi resistis. Ad nutū dei cāpi floribus decorant. terra imbribus fecundatur: frōdibus crispatur sylua. in nemorib⁹ citharizat auicula. oia deo obediunt: solus homo dei voluntati resistit. O mōache lege quod dicit. Melior est obedientia q̄ victime. Que causa est: nisi q2 i victimis aliena īmolatur caro sed in obediēcia volūtas ppria ⁊ caro mactat. Estote ergo obediētes: vt deum placare possitis de peccatis commissis. Tanto enim citius placat homo deum: quanto repressa arbitrij sui superbia. gladio precepti se immolat. Tenete ñ in obedientia fratres mei. Sub ipsa enī potest latere fel draconis sub specie melis. Lupus sub pelle ouina. i potu' dulci venenum lepe latitat: ⁊ in olla sepe mors ponit. Attendat ergo qui precipit ⁊ qui p̄cipit ⁊ qui obedire intendit. q̄ obedientia sit honesta. ⁊ omni discretione decorata. Alias si discreta ñ fuerit: crudelitas existimāda est. Si honesta non fuerit nullatenus obedire debemus. Verbi gratia. Si precipitur q̄ deum nō diligamus. vel q̄ deū odio habeam⁹: nūquid obedire debemus: Nunquid vel ipse deus hoc p̄cipere pō: Honesta igitur fratres debēt p̄cipi ⁊ iusta: et si honesta vel iusta non fuerint: nullatenus obedire debemus: etiā si apostolus nobis hoc indicauerit. Tenete igit fratres mei: ⁊ in cordibus alligate. q̄ obedientia sine discretione cassa est: ⁊ venit non ex parte obedientq̄ sed precipiētis: ⁊ obedien

tia bonestate priuata sup-
bia est ⁊ venit ex vtriusq; parte: consentientis ⁊ pre cipientis: ⁊ i die nouissimo pari pena puniẽtur. Custo dite quid precipitis. caue-te ⁊ ponderate quid iponi tis. Nã quotiẽscunq; obe dientia bonesta ⁊ iusta nõ fuerit: totiens ad irregula ritatem se deuenisse pasto res agnouerint. obediẽtia igitur fratres tunc vera: tunc sancta. tunc merito-ria est q̃do ditata ẽ discre tõne: bonestate: iusticia: ⁊ humilitate. Iste. n. sunt so cie sancte obediẽtie: sine q̃ omnino obedientia vana ẽ ⁊ inutilis. Hec est illa obe dientia: que concordiam conseruat in angelis: pa-cem nutrit in monachis. tranquilitatez generat in ciuibus. Hec est illa obe-dientia: sine qua respubli ca stare non potest: sine qua familia aliqua regi nõ potest. O q̃ enorme vitiũ: quod obediẽtie contrariuz fuit per quod diabolus ce-lum perdidit: per hoc hõ paradisuz amisit: per hoc saul regnum: per hoc sala mon amorẽ diuinũ. O san cta dei sponsa obedientia. tu perfecta scala: qua celũ ascenditur: tu quadriga: qua helyas vectus est i pa radisum. tu porta paradi-si fidelium: ⁊ clausura reo rum inferni. O sancta obe dientia tu humilitatem nu tris: tu patientiam ꝓbas: tu mansuetudinem exami nas. Estote ergo fratres cum abraam obedientes: reddẽtes que sunt cesaris cesari: ⁊ que sunt dei deo. Tunc vero reddimus ce-sari debitũ suum: qñ dulia ꝑlatis nostris reddimus. Hec. n. dulia ꝯsistit: in re-uerẽtie exhibitõe: ⁊ dilec-tõe. Hoc aũt facere debe-mus nõ solũ pastoribus: sz ⁊ sanctis dei. ⁊ tunc reddi mus per obedientiam que sunt cesaris cesari. Sz tũc reddim⁹ que sunt dei deo: quando in latria perseue-ramus. Hec enim soli deo conuenit: Hec enim consi-stit in oratione: ⁊ gratiaꝝ

actiõe. cultus exteriozis exhibitione: ⁊ interiozis mentis deuotione. Quod facere nos ⁊ perseuerare nobis deꝰ pstare dignetur in eternũ bñdictus. Amẽ.

De pseuerãtia sermo. vii.

Fratres mei sicut ait apostolus: nõ põt coronari nisi q̃ legitime certauerit. Nullus. n. legitime certat: nisi qui in cãpo vsq; ad finem certat. ⁊ si certat vsq; ad finẽ: legitime certat. iõ merito cozonatur. Non ẽ igit̃ magnũ bonũ incboare: quod bonũ est: sed consumare boc solum perfectum est. Multi enim magna aggrediunt̃. sed deficiunt in via. multi exeũt in desertuz. sz pauci perueniunt ad terrã promissionis. O frẽs mei non tedeat incipe magna: nec fastidiat tenere inchoata: scientes q̃ perseuerantia informat merituz: colozat bom propositum: remunerat currentez: cozonat pugnantẽ: ducit ad brau uz. cõducit cunctos ad portũ. Hec ẽ tunica talaris sancti ioseph: vsq; ad finẽ contingens. Hec ẽ tunica sacerdotalis vsq; ad pedes perueniens. Hec ẽ cauda bostie: quã tenemur reddere deo: ⁊ offerre. Hec ẽ calcaneum bone operationis: quod cõtra serpentis morsum debemus obꝑuare. Hec ẽ virtus: que deũ ligat. Hec est que oẽ bonũ informat. Hec est perseuerantia: qua laureantur martyres: qua virgines cozonant̃: qua sacerdotes sublimãt̃ ⁊ pfessozes. Hec ẽ vestis sine ruga: tunica sine macula: bonitas sine malitia. O monache qui bene incepisti caue ne cadas. caue ne ad tẽpus virescas. in tpe afflictionis ꝑpareris: qñ nũc nascit̃ ⁊ marcescas. Caue ne feno statiz marcescit. Laboremus & frẽs: ⁊ laborãtes pseueremus: laboremꝰ: vt pseuerantiaz habeamus. Laborent monachi: vt retineãt: laborẽt virgies: vt se informent: laborent vi-

due: vt in ipsa pseuerent.
Attēdite tñ fratres: nam diabolus qñq; seruos dei ad bonū incitat ⁊ ꝓducit: vt de bono grauius eliciat malū. Cōtra būc diaboli insultū: valet sola pseuerātia. vt bono fine bona concludant̄ initia: vt principiū medio: mediū ne discrepet vltimo. Bonuz. n. incboare ⁊ malo fine cōcludere: quid aliud est q̄ monstruosas res conficere? Illa. n. actio quasi cbimera est: q̄ initium babet a ratione sz finem a sensualitate. Cuz eni sic agitur: bumano capiti ceruicem pictor equi nam iungit: ⁊ sup inducit infructuosas plumas. Caue ergo monacbe: ne actio tua mōstꝝ maneat. Enor mis eni erit fetus vētris: si capiti nō correspondeat finis. Quidam eniz babēt initiū bonum: quoruz vita mōstrum ē mirabile quasi hominis pretēdēs caput: sed mediū in luxuriam descendit: ventrēq; ouinum babet: ⁊ ad vltimuz in rapacitatez lupe pedes ostē dit. O monacbe quid tibi prodest bonū incboare: ⁊ non finem cōcludere? O donum virtutis amittis: dānuz incurris: ⁊ grāde suppliciū promereris. O q̄ tibi melius fuisset viā veritatis nō agnoscere: q̄ post agnitionem retrorsum recipi cōstantiam. O monacbe leuis reputaris per tuā apostasiam: cuz iuda incurris mentis instabilitatem: postponis deum: amittis amicos: spiritū ⁊ spez perdis: odio a cunctis babetis: et velut omnibus peior: apostata comprobaris i vita. O monacbe attende quia nisi perseueraueris: morieris. Igitur si incepisti edificare perfice: si nō icepisti icipe. Si obtulisti florem iuuentutis tue diabolo: saltem fecem senectutis tue immolare non differas cbristo. Ipse enim misericors est: ⁊ recipiet te libēter: ⁊ dabit tibi stolam candidam: ⁊ annuluz in manu tua: ⁊ calciamen

DE LA HISTORIA BIBLIOTECA

tum in pedibus tuis. Tūc
inueterate oliz diebus ma
lis: renouabit vt aquile iu
uentus tua durans in eter
nuz. Incipite ergo fratres
mei ⁊ perseuerate reducē
tes vobis ad memoriaz a
quāto bono recessit iudas:
⁊ quomodo feruēter bene
agere cepit: vt lingua vob
exprimere nullaten⁹ pos
sim: Quomodo tamē per
seruauerit: scit⁹. Ecce eni
Salomon per inconstan
tiaz corruit: sic ⁊ Saul: sic
⁊ multi alij: quia multoruz
incipere fuit: sed perseue
rantium paruus est nume
rus. Cauete ergo quomo
po, caute ambuletis: consi
derantes q̄ qui se existi
mat stare: caueat ne ca
dat. Felix ergo est qui be
nefaciendo perseuerat vs
q̄ in finem. Quod donum
prestet nobis ille: qui pro
nob⁹ mori dignat⁹ ē. amē.

De Ira Sermo. viij.

Fratres mei dilectis
simi sicut omnium ha
bere memoriam ⁊ in nullo
errare: non humanitatis:
sed deitatis solum est: ita
turbari: obliuisci: ⁊ pati:
soluz humanitatis ē: ⁊ non
deitatis. Nam deus non
mentitur vt homo: nec vt
filius hominis irritat̄. hu
manū est ergo fratres mei
turbari ⁊ irasci: ⁊ irazin
currere: bonoruz ⁊ malo
rum communis est conditio:
sz in ira vl̄ odio pseuerare
diabolicuz est. Ideo vos q̄
spirituales estis. maxime
attendere debetis: ne ira
in sinu stultoruz requiescat.
Fatuus enim statim iram
suā indicat. Fortiter tñ spi
ritū irascibilez continere:
magne prudentie est ⁊ per
fectionis O monache no
li irasci: nam nomen ⁊ ha
bitum sancte religionis in
hac vasta solitudine porta
mus. Custodite igit̄ vos
ab omni turbatione. Non
enim decet seruos dei tur
bationem incurrere. Nū
quid enim proderunt nob
nostra ieiunia: nostra sacri
ficia. Ab ira dēiq̄ fratres
mei procedit rancor. a rā
core odiuz: quod est ira in

ueterata in animo. ide na-
scitur homicidium ⁊ si nō
opere: saltem voluntate.
inde ꝓtumelia: inde detra
ctio: inde susurratio: suspi
tio: ⁊ iniuria: que sunt ope
ra carnis ⁊ diaboli. ☙ mo
nache depōe iraz. destrue
ranchorem: mitiga furo-
rem: ne filius perditionis
efficiaris. ☙ quaz melius
esset monacho in seculo vi
uere pacifice: quam in mo
nasterio cunctis bonis or-
natus: in ira ⁊ furore liti-
gare: ⁊ odium in corde te-
nere. Nec deum laudare:
nec ab eo exaudiri meret
qui odiuz seruat in corde.
Qua fronte o monache:
quo affectu qua deuotione
a deo potes veniam postu
lare: si fratrem dum odis:
petis q̄ tibi dimittat debi
ta: sicut ⁊ tu debita dimit
tis. Erede igitur nihi: q̄
tantum tibi dimittet: quā
tum ⁊ tu dimittis alteri.
Dimittam⁹ ergo fratres
mei iram: que recte signifi
catur per Lazarum qua-
triduanum fetidum: quia
qui iram in corde portat:
infamie feroz statim eum
corrumpit. Sic ergo ira in
animo nascitur. mox refre
na eam: allide eam ad pe-
tram: suffoca eam exēplo
tui saluatoris: qui pcussus
in vnā marillā mox p̄buit
alteram. Naz si hoc prioz
ipse non fecisset: nihi nūq̄
facere p̄cepisset. Eia ergo
discite fratres ab illo qui
dixit se esse humilem ⁊ mi
tem: Discite opere: quod
sepe legistis ore: sol nō occi
dat super iracūdiā vestrā.
Si enim frater tuus in te
peccauerit: vade ad eum:
inuita eum ad pacem: da
ei osculum: ⁊ lucratus es
fratrez. Tu vero qui offen
disti ñ differas p̄gere nō dif
feras frēz recōciliare: va-
de ad eū: pete veniā. Et si
verbo offēdisti ⁊ tu verbo
recōcilia: si vero facto: qđ
de⁹ auertat placa eū facto.
Sic. n. decet suos dei face
re: sic decet eos demones
expellere: ⁊ scōs angelos
introducere. Nā vbi ira re-
gnauerit ibi oio princeps

diabolus erit: nec inde ali
qd boni exire poterit. Fu
giamus igit̄ ira fratres: q
rōnez suffocat. mēsurā iu
stitie ignorat: solez iustitie
nescit: amicicias rumpit:
de facil̄ aufert pacē mēt̄:
sapiaz calcat: sapiētes ifa
tuat: mōachos deuiat: sacē
dotes suffocat: castitatem
euacuat: grauitatē i pasto
rib⁹ dilacerat: Nec irare
plet⁹: sili pōt esse capax.
O monache ītuere caput
tuū: nā in cruce positus: p
suis crucifixorib⁹ exora
uit. Et primicerius mar
tyr stephanus pro suis la
pidatorib⁹ gēua flectēdo
clamauit: Ne statuas illis
hoc pctm̄: Sz si n̄ tāte pfe
ctiōis sum⁹ vt boiū p ma
lo soluamus: saltez p malo
malū nō reddam⁹. Non tn̄
p pusilāimitatē remittēde
sunt iurie: sz p sapiētiaz q̄
ē i xpo Jesu. O quāta frēs
mei bui⁹ pcti labes: O q̄
grādis t lata mibia tam
corpis q̄ aie: nā corpus q̄e
tē somnum t alacritatem
amittit: sed t anima vitaz
perdit eternam. Veniunt
eiz t reuertuntur ad nos
per iram pristina peccata
t sic confundimur t dam
nāur. Nos vero fratres
q̄ cbristiani veraciter su
mus: relinquamus vindi
ctaz illi: qui ait. Mibi vin
dictam: t ego retribuam
Quicquid pertinet ad te:
illi dimitte. Nunquid ipse
mirabiliores vindictas fa
cit q̄ nos imaginari possu
mus? Non tamen boc sibi
petere debemus: nec affe
ctare: sed pro eis mente t
puro corde orare: Nā duz
nostras iniurias facere pe
timus: quod dei est usurpa
mus. Orare tamen sine in
termissiōe debemus vt vi
dicet sanguinez suoruz ser
uorum: non ad damnatio
uem: sed ap correptionem:
qui est benedictus in secu
la. Amen.

De puritate pscientie ser
mo. ix.

O spūale gaudiū bo
die rna die fratres di
lectissimi intēdo vos iuita
re: Quod q̄dez gaudiū non

opaꝫ diuitiaꝫ copia. nõ fallax mũdiglia. nõ ꝓlis fecũditas. nõ corporis sanitas sed tm̃ ꝯscientie puritas. O felix ꝓscientie puritas. O felix scẽ ꝯscietie iucũditas: q̃ vermẽ interiorẽ excludis: q̃ a carcere doloris liberas rationẽ: q̃ ab omni inmũditia purgas mẽtẽ. O mens scã: paradisus delitiaꝫ: varijs bonoꝫ operuꝫ virgulti ꝯsita: varijsq; virtutũ floribus purpurata: ꝛ suauiter celesti gratia irrigata. Hec est fratres paradisus in qua plantatur lignum vite ꝛ celestis sapiẽtie. Hec est thalamus dei. palatium Christi: habitaculuꝫ sancti spiritus. Hec est trbonus Salomonis: lectus sponsi celestis: in quo ipa ꝓscientia bona optime delectaꝫ: ꝛ requiescit cuꝫ sponso suo. O conscientia in te ꝛ tibi occurrit Rebecha cũ Isaac veniente de agro. in te delectatur Jacob cum rachelis coniugio ĩ te sunamitis ab isaac regeꝫ Dauid iocundis fouet amplexibus. O conscientia sancta: in terra adhuc es: ꝛ i celis habitas. Gaude o anima sancta: sancta conscietia decorata. Gaude celesti ꝛ eterna gla. In ea fratres carissimi Magdalena illa ignifera: christo preciosa offert unguenta. Ibi Maria optimam partem elegit que non auferet ab ea. Eia ergo fratres si ad hanc gloriam cupimus peruenire predictã nostram conscientiam diligenter nũc discutiamus: ꝛ ibi litteram luxurie perlegamus: apicez superbie: notam auaritie. ꝛ cecitatez inuidie perspiciamus: ꝛ deleamus ea per confessionem: per cordis contrictionem. per veram satisfactionem: ꝛ tunc merebimur per grãz adipisci glaz illã quã nec oculꝰ vidit nec auris audiuit. nec in cor hominis ascẽdit. que deus ꝑ parauit diligẽtibus se. O frẽs mei et letitia cordis mei: festinemꝰ igredi hãc scãm scõꝫ. Tũc. n. habe-

bimus bonū: quod nō ꝑde
mus. Tūc accipiem⁹ ꝑfe
ctuz bonuz: quod nō amit
temus. Amare tam debe
mus si ad banc gloziā per
uenire cupimus: tentatio
nes: fames: tribulatiōesq;
q singulas: nā sicut in foꝛ
ce purgaꝫ auꝝ: sicut lima
purgat ferrū: sicut flagel
lū separat a grano paleā:
sic in fornace tribulationū
patiētia exerceꝫ: foꝛtitu
do roboꝛaꝫ: constantia so
lidatur: spes ad celestia in
uitaꝫ. ◌ spes sanctoꝛuz ⁊
turris foꝛtitudinis coꝝ. q̄
non ꝯfundis: sed te expe
ctantibus gratiā infūdis:
ñ cecas ꝛ illūinas. ñ fameli
cas: ꝛ reficis. ◌ felix spes
celestis: tu timoꝛem seculi
expugnas. ꝯsolatiōes mūi
danas extirpas. ꝑ te ti
moꝛ nō augeꝫ. ꝑ te falsa cu
piditas non somniaꝫ. ꝑ te
luxuria ꝯquassaꝫ. ꝑ te sup
bia auellitꝫ. ꝑ te inuidia nō
dominaꝫ. per te cuncta vi
tia terminanꝫ. ◌ spes ce
lestis curie: in te regnat
charitas: que creditoia q̄
ad salutem pertinent. oia
sperat: q̄ promissa sūt. ◌
frēs mei quis boiuz pōtest
mentem seruoꝝ dei infir
mare: si apud deū spes ce
lestis ꝓ eo allegat: In q̄
nocebūt eis tyrannoꝝ ful
mina: foꝛtune precipitia
quid agent: ◌ spes tu co
gitatiōes dirigis. tu i cha
ritate altitudinē ponis: vt
in ea ꝑseueremus vsq; ad
moꝛtē. tu in charitate lati
tudinē ertēdis vsq; ad ini
micū. ◌ spes celestis glie
ꝑ te patriarche mala pa
tient sustinuerūt. ꝑ te ꝓ
phete cuncta mala poꝛta
uerunt. per te apli ad moꝛ
tē gaudent ꝓterierūt. ꝑ te
martyres afflicti sūt: ꝑ te
virgines cōbuste sūt: ꝑ te
ꝯfessoꝛes vituperati sunt:
ꝑ te vidue castitatē astrin
gunt: per te maritate lum
bos precingunt: per te pu
pilli languentes ⁊ oꝛpha
ni sperant ridere: ꝑ te pau
peres confidūt gaudere:
per te peregrini sperant
terminum: ⁊ ad finez labo
ris peruenire. ◌ spes: tu

omnia portare facis dulci
ter ⁊ suauiter. Eia g̃ frēs
hāc amate: hanc tenete:
nō tñ sine tiore: quia q̄ spe
rat ⁊ nō timet: negligens
est: qui aūt timet ⁊ nō spe
rat: desperat ē: ⁊ descēdit
ī profundū quasi lapis: A
quo descensu liberet nos il
le qui de celo descendit: vt
nobis vitā donaret; ⁊ ascē
sum Christus de⁹ noster.
Amen.

De cōpunctione ⁊ lachry
mis ⁊ penitentia Ser. x.

Scitote fratres; cha
rissimi q̄ post mundi
gaudia sequentur eter na
la mēta: quia nemo potest
hic ⁊ ī futuro gaudere: nā
necesse est vt unam amit
tat: qui aliam voluerit pos
sidere. Si ergo o monache
hic gaudere cupis: scias
iam te exulem esse patrie
celestis: sed si hic ploraue
ris. iam patrie celestis ci
uis constitueris. Beatiín
quit qui lugent quia conso
labūtur. Sed dicet quis:
Quid flere oportet: ⁊ qua
re flere debemus: Ego au
tē filioli ⁊ frēs dico. q̄ fle
re debemus peccata: q̄ cō
misim⁹. Iste. n. fletus sit
panis noster. qué quotidie
comedere debem⁹ die ac
nocte. Flere ét debem⁹ po
pulorum peccata: sicut no
stra vulnera. Sic. n. pau
lus faciebat: dum clama
bat: Quis infirmat ⁊ ego
nō infirmor: Flere ét debe
mus de dilatōe regni eter
ni: qđ bene oñdebat, ppbe
ta dū dicebat. Heu mihi:
q⁊ incollatus me⁹ plōgat⁹
ē. Iste enim sunt tres mi
serie: quibus teritur liber
Ieremie: quibus plangit
peccata anime insultū mi
serie: ⁊ dilationem patrie.
Horum fletuum imbribus
debemus irrigare terram
mentis nostre: vt pariat
fructus bonorum operum:
diuersosq̄ flores virtutū.
Isti quoq̄ fletus sūt tres
fluctus per quos filij isra
el transierunt ad terram
promissionis. Vere pec
catores ex egypto vitio
rum exeunt: mare rubrum
transeūtes: dum subnier

gunt hostes: & vita suffo
cant. Vere cātāt dño glo
riose: dum intrantes cele
stem Jerusalem. deposita
corruptibili veste: sctis an
gelis sunt sociati. O mona
che fac igitur vt mens tua
sit liber quē vidit Ezechi
el: in quo scripte erant la
mentationes & ve. O mo
nache ad has lamētatões
te conuertas. hos dolores
amplectere cunctis diebꝰ
vite tue flendo tua pctā: &
nō solū vt diximus tua: sz
& ꝓximi. Caue tñ ne fleue
ris mortē corporalē alicu
ius. nec substantiaꝝ amis
sionem: nec corporis infir
mitatem. Dia eiz necessa
ria sūt euenire omnia hec
valde cōmunia. Donas er
go te in dei volūtate. relin
quēs sibi oīa: & ipse te re
ducet & cōducet. quicquid
tibi acciderit: libēter susci
pe. deū i oibꝰ lauda oēz bo
norē sibi exhibeas grās ei
soluēdo. Quotidie fleas q̄
cōmisisti. & que committe
re ꝓximos vides. quasi
tua sint vulnera. Sic eniz
peccatrix illa maria nō so
lum in domo simonis: sed
etiam post aduentum san
cti spiritus hoc idem ardē
ter perfecit. Semper eniz
dolebat. semper i vita sua
flebat que cōmiserat. Sic
fecit & Maria mater do
mini: que dum iuxta crucē
staret: non sua peccata fle
bat: q2 nullum peccatū ha
bebat: sed flebat non tm̄ fi
lij passionem: sed & iudeoꝝ
damnationeꝫ. Sed dices.
Mortuum fratrem vel a
micum video: naturalis in
firmitas me iuitat ad plā
ctum: Ego autem dico ti
bi monache. tēpera luctuz
tuum. Non enim tuum est
mortuos flere: sed seculi.
Non tamen prohibeo la
chrymas naturales: quas
naturalis necessitas exprī
mit. Nā multi lachrymas
fundunt: & quāuis natura
nos: ad hoc frequenter in
uitet. animus tamen sapi
entis imobilis perseuerat.
O tu qui sapiens videris
esse in seculo: caue ne con
sentiat animus tuus mor

tuos deplorare. Stude vt luctus vicatur ab animo. Caue ne absorbeatur animus ab infirmitate mentis: z extenuet spiritus carnē vitio sensualitatis. O monache si mors imineat: noli dolere. prepara te ad mortem per mētis cōstātiam. Talem te prepara vt mortem timere non possis. vt post mortem viuere incipias: qui ante mortem moriendo viuebas: vel viuendo moriebaris. Cupis ergo o monache semper viuere: Depone fletū p terrenis: noli plorare que mūdi sūt: z q necessaria sunt euenīr. Depone omnino fletum p terrenis: z assume lamētū p celestibus. Beati inqt qui lugent: Beati qui flet: quia ridebitis. Diligamus igitur lachrymas: quia suaues sunt dilgentibus deum. Delectemur igit sem per in hac infima vita fratres mei in fletu z lamēto. Simus tantus proni ad lamentum z fletum: quantū fuimus ad culpā audaces. Qualis fuit nobis intētio ad peccādū: talis sit ad penitenduz deuotio. Grauia peccata grauissimis lamētis indigent. Accipite fratres mei cōpunctionez: q2 sanitas animarum est. remissio peecatorum est: sacrificiuz spirituale ē quod deo summe placet. Holocaustū medulatum: est cor pctōris būiliatuz z: quotidianis lachrymis rigatū. O monache pugne oculuz mentis: vt lachryma prodeat compunctionis. O cōpunctio q̄ sancta er mirabilis predicaris. tu spiritualelauacruz es. tu flagellum dei es: per quod deus mutat: tu stimul⁹. per quem deus ad hominez inclinat. tu ligamen: p quod deus fortiter astringit. O cōpunctio scā z inmaculata. sine qua adultis non valet baptisunus. sine qua ad iudiciū dñi corpus recipit: sine q̄ ifructuosa ē ois ꝓfessio: sine qua ois satisfactio inanis est. O compunctio lachrymosa. o lachry

ma mentē purgans: intentionē fecundans: cōfessionem irrigans: aiaz sanctificans. Hec est lachrzyma sancte compunctionis soror. que motus illicitos extinguit paradisuz aperit. infernū claudit. mundūq; despicere in cūctis facit. O felix lachrzyma tu carnalē cogitationē extiguis. peccatorz morbū expellis: virus culpe euomis. O felix tabula. o vitalis nauicula: p quā naufragus redire pōt ad portū salutis. O aqua salutaris: p quaz oē pcīm destruit. O via: p quam ad paradisuz gradimur. O spirituale conductū: p qđ de imuio ad viaz transit. O felix lauacruz penitēcie lachrzymarz: qđ totiēs vales ad purgādū: quotiēs purgatiōe idiget cor humanū. Hoc est fratres mei herba celestis illi⁹ fullonis: qua vestes seruorz suorz deturpatas: a sorde ḡtidie purgat. Hoc ē celeste nitrū: qđ de roze diuine gratie p̄fectum: abstergit maculas p̄ctōrz. Hoc est lixiuiū: quo interioris bois caput optime abluit. O lachrzyma: tu ostra ruinas boium suaue solatiū: q̄ passionis Christi es vicaria: ostra peccatū ponēs remedium: vt p te totiēs cogat Christus mori: quotiens labitur homo in abissum peccatorz. O monache ḡ a lachrzymis quis continere se poterit? Intremus obsecro cōsciētias nostras: discutiamus eas. z si risimus in iuuentute: saltē i senectute fleamus. cogitantes qđ Christo z quid diabolo tempore nostre iuuentutis p̄soluim⁹. Et si añq̄ ad beremuz peruenim⁹ visus nos incuruauit per cōcupiscētiam. si guttur per gulaz. si auditus per enormitatē verborum vel spontaneā detractionis audientiaz. si lingua claudicauit i verbo. si olfatus errauit i odoramento: si tactus in suauitate. si gressus ad furtū. sin in his vel aliquo istorū

te ínueneris culpabilē: ab
lue culpaz p lacbzymam.
Juxta quātitatem sozdis
mēsura lacbzymarum co
piā: assūmēdo penitētiā: q̄
mater est oiuz bonoz. Ti
moz aūt qui penitētiā ꝓcu
piscit: ꝯtritionē parit. Pe
nitentia. n. illa digna z bo
na ē. que peccata peracta
deplozat. sic vt deplozata
itez non ꝓmittat. Quid ē
penitētia ē: nisi ante acta
deflere z flenda ulterū non
ꝓmittere: Mā qui sic pec
cata deplozat. vtitez pec
cata ꝓmittat: adbuc peni
tētiā agere ignozat. Num
quid z dissimulat: Irriso
z non penitēs qui adbuc
agit qđ peniteat. Penite
amini igit fratres mei. z
penitētes penitētiā agite
in fletu z lamēto: vt digne
ridere possitis in glia bea
tozum. Amen.

De supbia Sermo. xi.

Frēs charissimi vbi
supbia fuerit. ibi di
scozdia z ꝯtumelia domi
nabit. Non ē decet suos
dei in beremo ꝓstitutos su
perbos eē sed bumiles. nō
elatos: sz mansuetos. ca
stos. benignos: z oīb⁹ vir
tutibus ozn̄atos. Cauete
.n. frēs z vigilanter semp
attendite. ne superbia ifle
mini de bonis ꝓmissis. scie
tes q̄ superbia ex angelis
demones fecit. sed bumili
tas boies similes angelis
ꝓstituit. Supbia glozia de
celis dciecit angelicam. sz
bumilitas ad celos ascen
dere fecit ifirmitatem bu
manā. O frēs mei cauete.
ne ozātes vel legētes. vel
stātes. vel sedētes. vel vi
gilātes dicatis oze vl̄ coz
de. bitantes i cinere z cili
cio cuz pbariseo. Grās ti
bi ago dñe qz nō sum sicut
ceteri boies. Hec eni soli
tariā vitā ducētes diabo
lo instigāte sepe cogitant.
sepe boc dicere tētant ab
inimico suoz dei. Potius
volo vos beremū exire q̄
talia dicere vel cogitare.
Sed dū tētamini boc asse
rere vl̄ de vobis ipsis boc
cogitare. mox clamate.
moxululate z dicite. Ego

sum vermis ⁊ non homo: obprobriū hominū ⁊ abiectio plebis. Et cū publicano dicite quibuscūq; virtutibus sitis ornati. Deus propitius esto mihi peccatori. Attendat igitur charitas vestra quid dixerit veritas nr̃a. Qui maior ē vestrum fiat sicut minor: ⁊ qui precessor ē sicut minister. O mōache q̄to maiores humilia te in oībus. ⁊ inuenies gratiā coram deo ⁊ hoīb⁹. O sancta venerabilisq; humilitas: tu filiū dei de sinu patris: descēdere fecisti in vteꝝ sancte Marie virginis. Tu cū fecisti inuolui vilibus pānniculis: vt nos indueret uirtutū ornamētis. Tu circūcidisti eū in carne: vt nos circūcideret in mēte. Tu eū permisisti corporaliter flagellari: vt nos liberaret a flagello peccati. Tu eum coronasti spinis: vt ⁊ nos coronaret eternis rosis. Tu cum infirmari fecisti: qui medicus cūctoꝝ erat. ⁊ solo verbo sanat vniuersa: vt nos infirmos sanaret. O sancta humilitas: q̄ dissimilis es superbie. Mā ipsa superbia frēs lucifer de celo deiecit. sꝫ humilitas dei filiuꝫ incarnauit. Ipsa adā de paradiso repulit. sꝫ humilitas in paradisuꝫ latronē introduxit. Superbia gigantium linguas diuisit ⁊ confudit sꝫ humilitas cūctos congregauit dispersos. Superbia nabuchodonosor in bestiā trāsmutauit. sꝫ humilitas Joseph principē israel cōstituit. Superbia faraonē submersit: sed humilitas monem exaltauit. Hec est illa sctā hūilitas: q̄ fecit nos solitarios: q̄ fecit nos priuatos seculo: q̄ fecit nos in quentu solitario oībus uirtutibus florere perfectis. Hec ē illa sctā hūilitas q̄ philosophos tradidit in reprobū sensuꝫ. excecauit iudeos. suffocauit paganos. inflāmat xp̄ianos: perimit obstinatos deijcit potētes de sede: ⁊ exaltat hūiles. Sꝫ superbia frēs mei nō sic.

Sz qđ: ꝓlatos ꝓcutit. diuites tumoroso efficit. religiosos decipit. Hec homines cecat ne se agnoscãt qđ sũt. Hec. n. fructũ ꝑdit opis. mentẽ bois ligat: qz ab ea pãdiť oẽ malũ. Hec ẽ illa feruẽs olla: quã iere mias vidit. i qua decoquũtur oẽs principes ⁊ pastores tenebraꝝ: sectatores bonoꝝ tpaliuz: venatores diuitiaꝝ: q primas catbedras appetũt i synagogis: ⁊ salutari i foro: ⁊ vocari rabbi. Hãc ollã succendit diabolus: dñi corda patrũ inflat ad altiora. Isti sunt quatuor vẽti: q totũ orbez ꝓflãt. arrogãtia sibi ascribẽs qđ nõ habet. insolẽtia sibi appropians: qđ alteri debet: supbia multa de se credẽs: vltra q̃ vez sit: ⁊tumcia se errigẽs in ꝑlatũ. Isti sũt quatuor fabri: q totũ mũdũ ⁊cutiũt: ⁊ corda filioꝝ dei dissipant. A quibus nos custodiat deus. Amen.

De fortitudie. ꝑ. xij.

Quia hac vasta solitudie dei gratia sum⁹ i vnum ꝯgregati. vt vnanimes habitem⁹ i domo: ⁊ sint nobis oia coia. ꝓpterea inter ceteras virtutes fortitudinem oportet nos rapere sequi ⁊ imitari. Quaz si hanc virtutẽ ampleti fuerim⁹ frẽs. iacula fortune nõ timebim⁹ deridebim⁹ diaboli blãda. ⁊ spnemus illata. O frẽs mei ligate hec in cordibus vestris q̃ qui fortis est: liber ẽ. Nõ eni seruit fortune. non vanitati mũdane. O fratres mei ⁊ letitia cordis mei cõsiderate q̃ta fuit i martyribus fortitudo: qui velut impassibiles tormenta despiciunt: tyrannos cõfundunt: cunctaq̃ mundi sũt despiciunt: qui licet decoriati. licet combusti: licet in cunctis membris afflicti: licet in oibus corpore sint proiecti: nõ tñ legim⁹ eos esse mente mutatos. Sz scire debetis fratres q̃ multis modis dicit fortitudo hypocritarũ. videli

cet:ꝛ philosophoꝝ:ꝛ bonoꝝ fideliū. Hypocrita de nicꝫ mlta sustiet:mlta poꝛta :ꝛ fortꝫ in cunctꝫ appet. Sed ve hypocrite:qꝛ venando mundi gloziaꝫ:eternam pe;am meretur . hic sic trabit gloziaꝫ:qꝫ nō habeat gloziam. Hec.n. fortitudo:nō virtus: sed vitiū: non magnanimitas:sed infirmitas:non bonitas:sed ībecillitas appellaī. Hāc pretendunt heretici.hanc rapiūt falsi frēs:de quoꝝ numero dei gratia vos nū quā esse cognoui. Quedaꝫ ēt fortitudo est philosophoruꝫ:qui calcauerunt diuitias:honoꝛes: pompas:dignitates:ꝛ aliquando mēbra ꝓpriꝫ coꝛpoꝛuꝫ: sed hec fortitudo insufficiens erat ad etne vite meritū. Quare:Qꝛ carebant caritate:ꝛ timoꝛe dei. Ipa denicꝫ caritas est forma oīs bone actionis. Q ꝗtus rigoꝛ fortitudinis fuit in platone. Q quot ꝛ quanta patiebatur cōtraria.ſꝫ quia fundamēto fidei caruit:ꝓ pterea spes eam fortitudinem non erexit.ꝛ qꝛ caritate nō ꝓfecit:iō virtutis meritum:oio amisit. Sed est ꝛ alia fortitudo qua boni quotidie certāt vsqꝫ ad mortē. Tales sunt fundati in deū.iō vt supꝛa diximus frēs.nec verba nec ipiꝫ verba timent. Hec ē illa mirabil fortitudo:qua moses asperitatem vie deserti vicit.hic est panis celestis:q Elya i deserto pauit. Hec est fortitudo que mortē spernit.hec est clauis:qua domus dei patescit ꝛ aperit. Hec est que bēnas voluptatis: sub freno rōis iacere cogit. Hec est qua ioānes i deserto deꝛat. hec est qua Paulus heremitaꝝ forma beatificat. Hec Antonij aliorūqꝫ scōꝝ patꝝ loꝛica ē ꝛ ꝛona: qꝫ ꝓcincti ꝛ armati i excelsis īdefessa voce quotidie clamare nō cessant. Q fortitudo heremitaꝝ/ baculꝰ. cenobitaꝝ cingulꝰ. monachoꝝqꝫ oīum sacramētuꝫ. Tuꝑtra pauꝑtatē vales:

vt nō frangat aius paup/
tatē amātis: sed āplioz sit
īterius: t magis diteſcat
ī nīēte: t q̄to minus abun
dat in rebus fortune: tan
to plus valet fortitudo con
tra mundi insultū. O forti
tudo si dolorem pateris in
oībus gras agis. Tu in tri
bulatione diuitias spiritu
ales t delicatas inuenis:
vt potius morbi cedant in
mētis commodū q̄ corpo/
ris detrimentū. O fortitu
do cēm crudelitatē euacu
as: carcerē respuis: crucē
nō metuis: eceulū amplec
teris: optas vincula: spon
tanea semp curris ad mor
tem. O monache nihil va
let cursus tui brauij: nihil
tua opatio: nisi colūna for
titudinis roborez: Nihil
valet edificiū boni opis: ni
si colūnaz fortitudinis am
plexeris: Sed si colūna for
titudis fracta fuerit: totū
edificiū bonoz opez ruit.
Hāc si dauid tenuisset: ho
micidiū t adulteriū nō cō
misisset. Si Sanson hanc
seruasset: femina eū inimi
cis nō tradidisset. Si salo/
mon hāc dilexisset: idola ñ
adorasset. Si petr⁹ hāc te
nuisset: ad vocē ancille: fi/
dem nō negasset. Si filij is
rael hāc habuissent: nimi/
me in deserto murmurasse
sent. Eia igitur frēs estote
fortes i bello tēptationuz:
tribulatōuz: infirmitatū: in
iuriaz: t pugnate cū anti/
quo serpente: t accipietis
regnum eternum Amen.

De iustitia Sermo. xiij.

Tu bene nostis frēs ca
rissimi: tria monaste/
ria apud bypponā. dei gra
merui laudabiliter ad ho/
norez scte trinitatī ꝯstruc
re. Quoz p̄mū hoc é: i quo
iam ānis multū modico pa
bulo tēti bylaritēr cōmo
ramini: bestijs associati: a
uibus ministrati: ciboz sp
nētes delitias: t visus boī
num fugiētes. Et ideo non
ego miser: sz vos sepe āge
loz assueti estis colloquijs.
Aliud quoq; monsteriū in
orto: quem sctūs noster pa
ter Valerius dedit: edifi/
catum est. Et q̄m postquā

presbyter episcopus fact⁹ sum: nec semper hic vobis cum habitare potui: nec cum fratrib⁹ qui in predicto monasterio positi sunt. propterea infra domū episcopi mecum habere volui monasterium clericorum: et cum eisdem pariter viuere cepi ꝑm regulā et apostolicam traditionem. Ad vos ergo tantū qui in heremo laudabiliter viuere voluistis: ptinet verbū istud audire et itelligere: atq; opibus adimplere: quo dicit. Diligite iustitiaz: Ad fratres aūt nostros et clicos q̄ in vrbe habitāt: q̄bus etiā expedit p̄dicare quotidie verbū dei: ptinet nō soluz diligere iustitiaz quo ad se ipsos: sz et iudicare: reprehendere obsecrare: increpare in oi patiētia et doctrina populū electū dei. Et iz fratres mei q̄ collocati sunt in horto sci epi valerij: satisdistent ab vrbe: qz eoz tm fama diuinitus diuulgata est. ordinaui vt verbū dei pplo salubriter p̄dicarent aiecq; fideliū suā vitā. doctrinā et exēpla audiēdo et vidēdo: spōte redirēt ad il luz q̄ ex nihilo cūcta creauit. Ecce quō terraz iudicāt: ligāt et soluūt q̄ volūt: semper deo fauente. Vos vero q̄ segregatie stis a seculo: qui etiam vitam tutiorē eligere voluistis: audite q̄ in cunctis maxime iustitiā diligere debetis. O frēs mei et letitia cordis mei: vultis scire quō solita rij iustitiam diligere debetis? Cauete ne sic ab alterius oculo festucam eiicia tis: vt i oculo vestro trabē nō videatis: nec sic alteri⁹ velitis reuelare lapsuz: vt vestz ñ videat⁹ casuz: nec sic alteri⁹ curare debetis morbum: ut uos ipos post pōat⁹ egrotos ꝯ ne cuilibet vrm dicat. Medice cura prio teipsū Cura prio teipsuz o mōache: vt curat⁹ alteri⁹ vlnera curare possis. Audite fratres mei audite q̄d dñs dixit phariseis adulterā accusātibus: Qui sine pctō est vrz primus in

illā lapidez mittat. O mo
nache in quo aliū iudicas:
teipsum cōdemnas. Qua
fronte fratres mei poteri
mus arguere alios de eo:
quod in nobis grauius in-
uenimus? Ad nos igit̄ fra
tres pertinet mundos esse
t scōs. t si tūc fratrem no
strū peccare videmus: re-
prehendere eū cum oi mā
suetudine sine mora debe-
mus. ne p nostrā negligen
tiā pereat. Charitas enim
nō odii ñ rāchoris: sz zelo
iustitie gladiū correctiōis
euaginare debet. Tñ sem
per misericordia ligata sit i
cordibus vestris: ne velut
iudas ille qui peccauit: de
sperat? ad suspēdiū pgat.
Hoc autē ad vos maxime
ptinet fratres. Sz q̄d ad
fratres in vrbe baitantes
ptineat audiamus. Cer-
te non solum hoc: sed etiaz
spectat: ne iudiciū odio
erasperent. ne crudelita-
te inflāment. ne amore pe
cunie emolliant: quia pau
peres vere sumus t spe-
ctaculum facti sumus an-
gelis. t hominibus. ne ti-
more iustitiaz relinquant:
ne eos moueat res purpu
rea: nec diuitis munera:
sz magis saccus paupis
orphani t pupilli eos mo-
uere debet iustitia cū labo
re exercē. Regia via q̄
terrā iudicāt incedere de
bēt: nec declinare ad dex-
traz molliēdo iudiciū: nec
ad sinistram exasperādo
supplitiuz. Nō. n. crudeli-
tas é punire reatū ꝫ iusti-
tia: nō tyrannicū: sed diui
ne rectitudinis iudicium.
Nō tñ volum? nec psiliuz
damus. vt mox iudicēt: sz
cū oi maturitate icedāt: t
inuenta discussaq; rei cau
sa in christi noīe iudicēt de
linquētes. t si publice pec
cauerūt: publice puniant.
vt t cetri iustitiam diligē
tes fortius diligant: t iu-
stitiam odientes metuant
t caueant ne delinquant.
O sancta laudabilisque iu
stitia: sub te t per te pu-
dicitia regnat. pax per te
triumphat. Securitas et
dignitas per te florent:

ꝛ fructum afferunt in pa/
tientia. ℚ iustitia qui te a
mauerit: qui te strinxerit:
cū ℙ ose mare mundi: vi
tioꝝ sanguine rubricatuꝫ
sicco vestigio pertrāsibit.
℞ec est virga qua petra p
cussa manat in fluenta: qz
lapidea subditoꝝ corda iu
dicio iustitie tacta: ī virtu
tuꝫ exuberāt flumia. ℞ec
est virga aaron: que frōdu
it floruit ꝛ fructum pepit:
quia iustitia quasi frōdet:
dū mente ꝯcipitur. florет
dum viriliter exercet: fru
ctificat dum subditus cor
rigitur. ℞ec est vētilabrū:
quo granū diuidit a palea:
sanies a morbo eiicitur: qz
contra morbuꝫ peccati op
ponendum est mordax em
plastꝝ: ne in maius vitiuꝫ
tabes exuberet incurata:
et in augmentum facino/
ris redundet iniquitas im
punita. ℞ec est mēsura: q̄
debemus metiri penas: et
merita ponderare. Atten
dite ramē fratres: attendi
te pastores: q̄ terram iudi
care debetis: ꝙ aliquādo
iustitia est relaxāda ꝓpt
scandalum multorum: ali
quando exagitanda: vt sit
cautela reliquorum. Tūc
vere iustitia dicit gladius
ex vtraq; pte acut⁹: qz bo
minis defendit corpus ab
exteriorib⁹ iniurijs: ꝛ aiaꝫ
a spiritualibus molestijs.
℞ec est medicina vitiorū:
antidotuꝫ peccatoꝝ. ℞ec
est pugio: quo Finees trās
fixit coeuntem cuꝫ ℙ adi
anitide iudeum: ꝛ cessauit
quassatio. ℞ec est lapis q̄
Dauid percussit philisteū:
ꝛ israel liberauit. ℞ec aūt
sine discretione: gladius ē
in manu furiosi. ℞ec sine
prudentia: est mors ꝛ bo/
norum persecutio. ℞ec si
ne misericordia: gladius ē
in manu tyranni. Cū sum
ma enim discretōe fratres
mei tenenda est iustitia: cū
summa deliberatione inse
renda est pena: non iudicā
do ex suspitione: sed ex om
ni certitudine veritatis.
Attendite fratres mei: et
ante probate: postea recte
iudicate: non secundum fa

cieni: sed recto iudicio. O q̄ facile est iudicare: sed o q̄ amarꝫ est quod iudicatū ē retrabē. Ideo nō puer: non insensatus vobis pre esse debet: sz amnosus: pru dens: castus: sobrius: vt i progressu ꝛ statu sal terre ꝛ lux mundi cunctis appa reat. Talis iustitiam non poterit ignorare. Tūc.n. regnuz romanoꝝ pacifice tam diu pseuerauit: q̄diu sapientes regere permise rūt. Sz dū iuuenes ꝛ inex pertos regere ꝑmiserunt: tāq̄ iustitiā ignorātes: ac ceptores psonaruz facti sūt: ꝛ sic iustitiā perdētes dñiuzorbis terraꝝ ꝑdide rūt. Juuenes & imprudentes: duces vel ecclīaꝝ pastores nō ꝓstituēdi sūt: ne ipsi cum populo pereant. Tales.n. si presunt: nō solum preterita ꝛ futura nō cogitant: sed audire quod bonū est: aures suas obturant. Taliter etiam nō solum iuuenes: sed etiā antiquati in dieb⁹ malis: boc facere frequēter minime dubitam⁹. Vita.n. pastoris oibus debet prodesse. Et qūo boc q̄s facere poterit: si iustitiaz ignorauerit: ꝛ regnare in eternum crediderit? Isti memorari nouissima sua nō possūt: qz in eternum viuere credunt. O fratres sicut frequenter dixim⁹: pastores ꝛ principes romanoꝝ sciētiam de preteritis bēbāt: in quibus ꝛ certificari optime poterant: ꝛ de futuris aliquid scire semper ꝑcurabāt. In boc aūt exercitiū eoꝝ cōsistebat: ꝛ iustitiā vsq̄ ad morte sequebātur: ꝛ pro ea moriēdo felices se reputabāt. Tu vero o monache qui prees: obsecro memorare q̄d es: q̄d fuisti: ꝛ q̄d eris: tunc iustus reputaberis a deo: ꝛ in eternum non peccabis. Hec autē fratres mei sit semp nostra exercitatio: ꝛ si hec fecerimus: vere fideles ꝛ iusti erimus. Sed sūt aliqui: licet dei gratia nō iter nos: qui in spiritu libertatis viuere volūt: su

perbi: auari: diſcoli: gulo-
ſi: adulteri: qui ſi in aliquo
reprehendūt: latrāt vt ca
nes: mordēt vt ſerpētes:
deuorāt vt leōes: dolēt vt
parturiētes dicētes: ma-
lū bonū ⁊ bonū malū. Ta-
les aptꝰ facie viuoq; ſer-
mone: negare iuſtitiā p̄ſu-
munt: dicētes: Ecce qūo
me p̄ſequitur hypocrita:
qui iuſtitiaz tenere videt.
Talis deniq; frēs oibꝰ pe
ior ē: ⁊ melioꝰ illi fuiſſet ſi in
ſeculo remāſiſſet. Et iō ſi
in noſtra congregatione ali-
quē talē inuenerimꝰ: qđ de
us auertat: q̄ ſic iuſtitiam
calcare voluerit: nō tenē-
dus ē: ſz expellēdus: tanq̄
viuere volens in ſpiritu li
bertatis. A quibus tñ nō
liberet deus ſicut hactenꝰ
fecit p̄ gratiā ſuam: vt no
ſtra ſctā ⁊ īmaculata reli
gio de bono in melioꝰ ſemp
augmētet: p̄ Jeſū chriſtū
ſaluatorem noſtrū. Amē.

De fide ſermo. xiiij.

Scriptuz eſt fratres
chariſſimi: q̄ non de-
bemus loqui ſublimia: tan
q̄ ſapientes mūdi: glorian
tes. Dit enim prophēta.
Nolite multiplicare loqui
ſublimia. Hoc autem ver
bum ad vos maxime di-
rigitur qui ruſticani eſtis
in ſiluis habitantes. licet
ciues ſanctorum ⁊ dome-
ſtici dei vos eſſe nullate-
nus dubitare debemus.
Noli igitur multiplicare
loqui ſublimia: Que ſunt
iſta ſublimia: de quibꝰ nō
licet multum loqui: niſi de
dei omnipotentia: de uni-
geniti eius coeternitate:
de ſancti ſpiritus magni-
ficentia: O fratres mei ⁊
letitia cordis mei ſi volu-
mus ſcire q̄tuz pater im-
menſis ſit. apprehendere
non valemus. Si imagina
ri cupimus qūo filius coe-
ternus ſit ⁊ cōſubſtantia-
lis: mens humana omnis
naturaliter ſuccūbit. Si
ſcire deſideramus quali-
ter ſpūs ſcūs oia p̄tinet: ⁊
nō p̄tinet: ois humana rō
defecit. Jō hec oia diſcu-
tere nō curemus. Quare
nō: Niſi q2 nullo mō vale-

mus. Propterea fratres mei sciatis: q vbicūq; qritur de vnitate trinitatis: magna adhibenda est cautela: qz nec piculosus alicubi errat: neq; laboriosus aliquid querit: nec fructuosus aliquid inuenit. Veniat igit contra volentes scire vltra id: quod necesse é. sctūs ille salomon. z repzehendédo atq; docendo dicat. Altiora te ne quesieris. z fortiora te ne scruteris. Surgat ét paulus colūna fideliuz: z lumen orbis terre. z sua voce ꝓfundat cēs philosophātes. nomen xp̄i portātes: volétes sapere plusq; opz sapere: Non tm̄ dico fratres. q omnio non queratis: sed qōes in diuinis vos qui grossi estis multiplicare et loqui non debetis. Querite tm̄ vos q̄ spūales estis: qūo p̄cepta dei ꝓfuare possit. qūo diabolum in beremo debeatis superare: quō patientiā quam xp̄s docuit amplecti possitis. Hec. n. seruus dei semper legere z adimplere oz

natura deniq; fragilis é: z tm̄ rōe cōprehēdino pōt. Phūs ét Aristotiles anis multi ifudauit naturā apis iuestigare: nec finaliter potuit. Quō ergo nos trinitatē capere valemus? Cur miramur o frēs q̄ lutei sum⁹: z ventré ster cozib⁹ plenuz portātes: si nescire possim⁹ dei naturā? Nunq̄d z angeli ipsam in celo iuestigare possunt? Certū é q nō. Quid. n. sciūt: nisi q deus trinus z vnus é: z q oia sine labore z pena creauit z gubernatur? Nolite ergo fratres loqui sublimia. nolite sapere plusq; oportet sapere. In die enim iudicij non dānabuntur christiani. nec rōnem reddent. qz philosophiam vel dyaleticam: astrologia vel musicam ignorauerunt: nec de hoc quod naturam dei scire non potuerunt: sed ideo damnabunt̄: qz deo obedire neglexerunt. Ideo scitote fratres q melius est: pie confiteri ignorantiam: quam temere scientiam

vẽdicare: quia temeritas penam habet. sed ignorantia promereꝝ veniaz. Sufficit nobis scire de mysterio trinitatis tñi quantum dñs discipulis suis exposuit. Nec no.n. nouit sic de natura sua dicere sicut ipe qui ait baptizate gentes in noie patris z filij z spiritꝰ sancti. Tres aperte pronũtiat personas: sed vnitatẽ ostẽdit. dicens. in noie: nõ enim dixit in noibus. Trinitas enim diuiditur indiuisibiliter: z coniungit diuisibilit. Singulariter .n. vna queqz persona deus ẽ z vita. vel deitas indiuisa in opere. concors in voluntate. par in potentia. equalis in gloria. nec minoratur in singulis. nec augetur in tribus. Sancta ergo trinitas vnus deus ẽ: ex quo omnia. per quez oia in quo oia sunt. Et ne tres deos putaremus esse. ait apostolus. ipsi glia. nõ ipsis. Ipi quidem gloria semper sit. cui sit. Faciamus hoiem ad imaginẽ z similiudinez nostram. Cum enim singulariter dicit. imaginem. ostendit vnam esse naturaz eius ad cuius similitudinẽ homo fieret. Luz vero pluraliter dixit nostram: demonstrat deum non vnam essepersonaz: ad cuius imaginem homo siebat. Si.n. essentia patris z filij z spiritus sancti vna esset persona: nõ dixisset nostram sed meam. nec faciamus: sed faciam. Si vero in illis tribꝰ personis tres essent essentie: ñ dixisset nostra: sed nostras: Et iõ cum dicit ad imaginez nostrã: indicat vnitatez trinitati: ad cuius imaginem factus est homo noster interioz: q̃ similitudinen sancte trinitatis retinet. Sicut .n. pater deus. filius deus. spũs sanctus deus: non tñ tres deos credimus sed vnum deum: tres personas habẽtẽ. ita aia ĩtellectus. aia z volũtas. aia memoria. nõ tamen tres aie in vno corpore sunt. sed vna anima: que licet vnius sit substan

tie ⁊ nature: tres tamē ha
bet dignitates intellectū.
voluntatē ⁊ memoriā. Et
sicut ex patre gn̄a aī filius:
⁊ ex pr̄e filioq; p̄rocedit spi
ritus scūs: ita p̄ intellectū
generaī volūtas. ⁊ ex bis
duobus p̄cedit memoria.
Sine bis trib⁹ aia p̄fecta
esse nō pōt: nec boꝝ trium
vnū sine alijs duobus ali
quid itegrū ꝯsistit. Nec so
lū sufficit itellectus: nisi sit
volūtas in amore: nec bec
duo: nisi addaī memoria.
q̄ semp in mēte itellgētis
⁊ diligentis manet eligēs.
Unuersitatis. n. condi
tor deus. oēs motus aie ad
bonū facit. itellectū vt itel
ligam⁹ qđ iubet. volūtatē
ut sit i amore ci⁹. memoriā
ne obliuiscamur qđ ipat ul
vituperat. Eia ḡ frēs mei
⁊ corona matris mee. noli
te discutere nisi q̄tuꝝ vob̄
necesse ē ad salutē. Nolite
sape nisi q̄tuꝝ opꝝ sapere.
Quid. n. opꝝ sapere. nisi q
de⁹ trinus ⁊ vn⁹ ē? Quid
aliud necesse ē nob̄. nisi vt
bona cognoscam⁹ ⁊ mala:

Quid aliud necesse ē nob̄:
nisi decliare a malo ⁊ facē
q̄ bonū ē: Bona vt sciam⁹
ea rape: mala vt sciamus
ea deuitare. Nō ē igit̄ ma
lū scire malū: qz nisi cogno
ueris: quō vitare poteris?
Per legē nāq; p̄cīi cogno
ui ait apostolus: qz ante le
gez p̄cīm nō cognoui. sz po
tius p̄ legē datam quid te
nendum quid vitāduz erat
cognoui. Malum ergo sci
re non esse malum. sed ma
lum operari malum esse:
quis paganorum vnq̄ du
bitauit? Necesse est ergo
scire q̄ superbia mater est
⁊ caput omnium vitiorum.
Ab ea autem descendt ina
nis glozia. inuidia. ira. tris
titia. auaritia. voluptas
carnis: in qua continetur
gulla atq; luxuria. Ascen
dit quis fratres mei ad sa
pientiam huius mundi: ⁊
dum cōsiderat bonores si
bi a discipulis exhibitos.
extēdit alas suas vsq; ad
terminos orbis terre. ⁊ de
se p̄zesumens gloriatur. ⁊
sic supbiendo ⁊ p̄sumendo

mox inanis gl'oria ꝑsumen
tez aggreditur: dū ab alijs
querit glozioſuſ videri. Et
dum ſic querit: a q̄busdaz
conſiderat ⁊ videt ſe deſpi
ci: dicentibus. Non eſt q̄
a multis creditur. Plures
namq; ſunt eo acutiozes ⁊
plures eo meliozes non du
bitamus. Inflatus vero il
le qui ſe putat omnia ſcīr.
vl' ſingula poſſidere. vidēs
quoſdā altiozes ſe. mox eū
ſuidia aggreditur: cui⁹ ve
ſtigium ira imitatur. ⁊ nō
valens iram opere perfice
re: triſtatur: ⁊ querens cō
ſolationem triſticie: auari
tia tangitur: vt habeat vn
de tranſcēdere valeat om
nes. Et ecce dum diuitiaſ
aggregat ⁊ acquiſierit. ſta
tim in gulle et luxurie fo
ueam cadit. Sed o grādis
miſericozdia ſaluatozis:
Spīritus enī pietatis per
cōtemptum mundi ozdina
uit: vt expelleret auaritiā:
ſz q̄z abiecta auaritia: ſepe
mala comprimit triſtitia:
datur ſpīritus ſcientie. q̄
oſtendit q̄ ſit bona vl' mala
triſtitia. Sic ergo ſcientia
bonaz triſtitiaz adducit. q̄
ſurgit ex dolore peccatoꝝ:
⁊ expellitur triſticia ſecu
li: que mozrem operatur.
Sed q̄z multi ſunt iſtis oī
bus carentibus. ſicut ſunt
iracundi: ideo datur ſpiri
tus fozritudinis: qui ꝑ tē
perantiā refrenat iracun
diam. Talis foztis ē. imo
fozticz qui vicit aiuz q̄ qui
capit vrbē. Sed q̄z adhuc
inuidet foztius imperanti:
datur ſpīritus ꝯſilij: qui ꝑ
amozem proximi ejicit iui
diaz: Sed q̄z pro tātis me
ritis ſepi⁹ vult laudari. iō
datur ſpīritus intellectus:
per quez intelligit quid ſit.
Sed q̄z inuenit nihil ſe eſſe.
iō ante deum humiliatur:
⁊ ſic per humiltatez: ſpūs
intellectus eicit inanē glo
riam. Sed q̄z aliq̄n non cu
rat extriſec⁹. ſolet tñ ſepe
de ſe interi⁹ gloziari. ideo
datur ſpīritus ſapientie. ꝑ
quem incipit deum cogno
ſcere. Eius aūt dei bonita
tez ⁊ miſericozdiā quis co
gnoſcens. ipm toto cozdis

affectu diligit: ⁊ sic sapiē/
tia per charitatem expel/
lit supbiā: qua expulsa per
gratiaz efficimur templū
dei ⁊ habitaculū spiritus
sancti. Amen.

De inobediētia ꝑmo. xv.

Fratres mei dilectis/
simi. in oibus operi/
bus vestris semper me/
mentote: q̄ omnes stabi/
mus ante tribunal Chri/
sti: vt referat vnusquisq̄
prout gessit i corpore. Ca
uendum est ergo ne ante il
lud terribile tribunal: va/
cui vel denudati apparea
mus. Nō enim tunc sancti
nobis subuenient: quia tē
pus nō erit miserēdi ⁊ mi
sericordiam ipetrādi: que
ēt fugiet a gēnia paradisi
maria. Omnes. n. contra
nos tūc erunt: abraaz con
tra inobediētes. ⁊ Isaac
ꝓtra ipatientes. ⁊ Jacob
contra negligentes. ⁊ Jo
seph ꝓtra incontinentes.
Q̄ ꝙ dure reprehendētur
inobediētes frēs mei ꝑ ve
nerabilez patrē obediētie
Abraaz: q̄ fortiter: q̄ tur
piter. Ideo frēs mei attē
dite. ⁊ parati semp estote
ad obedientiaz mādatorū
dei: paratas semp baben
tes aures auditui: linguā
voci: pedes ituros festina
te: manus ad operam sine
mora parate cordeq̄ucun/
do: serena facie: ore riso/
rio: ⁊ oculo ornato sancti/
tatis splendore. Nō tamē
amore seruili vel metu. sz
oi charitatis affectu: san
ctā obedientiā ꝓuare vos
opto. Tūc. n. añ tribunal
iudicis. Abraā nō vos cō
dēnabit sz cōmēdabit. nō
vos a se expellet sz ꝓuoca
bit. nō vos maledicet. sed
sublimabit i eterna ꝑria.
Negligētiaz ētoēm depo
nere vos deprecor frēs:
ne ꝓtra Abraam vos cō/
mendantem cōsurgat ille
sctūs Jacob i die nouissi/
mo: Fugite frēs fugite ne
gligentiam. nā sicut i vno
quoq̄ opere bono mater ē
diligētia: ita vniuerse do/
ctrine ⁊ disciplinc nouer/
ca est negligentia. Sz ⁊ si
habuerimus obediētiā.

⁊ negligentia oio carebi-
mus: adhuc nō ſufficit: ni
ſi ⁊ cū Iſaac patiētiā ha
beam⁹. Nā ſicut p ipatiē
tiā oia deſtruuntur bona:
oiaq; ſuffocātur optima:
ſic ⁊ p patientiā oia gene-
rant bona: oēs iniq̄tates
demergunt in ꝑfundum.
Qui vero fratres mei pa
tiens non é: monachus nō
eſt. Sed ⁊ ſi habuerimus
obedientiā cū Abraaz: pa
tientiā cū Iſaac: diligen-
tiam cum Jacob: ⁊ caſti-
tatem non ſeruemus cum
Joſeph: quid hec omnia
nobis proderunt? Amare
ergo debemus ſumme ca-
ſtitatem: ſine qua noſtra
opera nihil valent. O ca-
ſtitas ornamentū nobiliū:
exaltatio humiliū: pulchri
tudo vilium: ſolamen me-
rentium: augmentuz pul-
chritudinis: decus ſancte
noſtre religionis: minora-
tio criminum multiplica-
tio meritoruz: dei amica:
angelorū cognata: patriar
charum vita. prophetarū
corona. apoſtoloruz cingu
lum: martyrum auxiliuz:
confeſſoꝝum vehiculū vir
ginum ſpeculum: viduarū
refugiuz ⁊ cunctoꝝ bono-
rum gaudium ⁊ ſolamen.
Sed quidam ſunt fratres
mei. qui in iuuētute ſua lu
xurioſe viuere volunt: ⁊ ſi
ad ſenectutem puenerint
gloriantur dicentes ſe cō
tinentes eſſe. Tunc. n. eli
gunt ſeruire caſtitati: quā
do libido eos ſeruos habe
re contemnit. Nūquid ta
les continētes dicēdi ſūt?
Abſit. Tales enim premiū
nō habebūt: quia laboris
certamē non habuerunt.
Sed illos vere expectat
ſempiterna gloria: qui fo-
tes fuerūt glorioſa certa-
mina ſupportare. Amen.

De ocioſitate vitanda
Sermo. xvi.

Apoſtolus Petr⁹ frēs
dilectiſſimi de veſtra
ſalute ſollicitus: vos dul-
citer admonet: ⁊ ad vigi-
lādū exhortatur: inter ce
tera dicens. Vigilate fra
tres: quia aduerſarius ve
ſter diabolus querit quez

deuozet: cui resistere debe
mus per fidem: sed fides
querit oratiões: oratio aũt
optat prudentiã. Quid g:
nisi q prudẽtes simus in fi
de fundati: t vigilemus in
orationibus? Quare in vi
gilijs orare fratres debe
mus: nisi quia si non vigi
lauerimus t ociosi permã
serimus: quid aliud q̃s te
pidi in hac solitudine ap
parebim? Et si tepidi fue
rimus incipiet nos euome
re saluator de ore suo: de
consortio suo: de plebe san
cta sua eo q nec calidi nec
frigidi simus. Vigilate g
fratres ociositatem depo
nentes in cũctis. Quid. n.
ocium est: nisi viui bois se
pultura? Ut ait paganus
ille sãctissimi apostoli ami
cus carissimus. Per ocio
sitatez fratres rigorẽ san
cte solitarie religionis fa
stidius. per hanc beremũ
sepe tẽtamur exire. p hãc
accendimur frequẽter ad
luxuriam: p hanc aiamur
ad supbiã: p hãc ducimur
ad mundi gloriã: per hãc
tentamur delicate pasci:
per hanc suffocamur pre
ciose vestiri: per hãc ad su
perfluam dormitationem
trahimur: per hãc ad ver
ba secularia ducimur libẽ
ter audire. Hec ẽ ala ocio
sitas pessima que frequen
ter sanctorum conuentus
destruxit pariens in eis lu
xuria: nutriens in eis gu
lam: seminans ĩter eos zi
zaniã: generans inter eos
homicidia: t omnia q̃ sunt
opera carnis. Quid g di
ces o frater: quid ociose a
gere potes: nisi opera car
nis? Nunq̃ quis ciuis ce
lorũ erit: si ociositatẽ ama
uerit. Ergo frater qui in
heremo habitas: si vis p
fectus esse. fuge ociosita
tẽ: quia in seruis dei nihil
peius reperitur. Surge g
si dormis orusticãe mi ca
re: Surge tu qui in here
mo habitas: si clausos mẽ
tis oculos habes. Surge
tu qui nec ad alta virtu ũ
oculos mentis protendis.
nec ad vidẽdũ que necessa
ria sunt tibi: oculos mẽtis

aperire vales. fuge otiuz: ⁊ semp aliquid facere me meto. O fratres mei semper occupatos vos esse desidero: vt brauiũ salutis ꝑ gratiaz dei recipe mereamini. Hac fugere cupiés: scũs monachoꝝ pater antonius clamauit ad dñz in beremo ⁊ dixit. O samaritane dñe deus me⁹: o aiarũ ⁊ coꝛpoꝝ vere custos: suscita i me gratiã tuã: ⁊ infunde seruo tuo mirificoꝛ diã vt in beremo collocat⁹ in tuo cõspectu ociosus nõ maneã. Et audiuit antoni⁹. Antoni cupis deo placere: Oza: ⁊ dũ oꝛare non poteris: manibus laboza: ⁊ semp aliqd facito. Fac qd in te est: age: quod potes: ⁊ non deficiet tibi auxilium de sancto: Quid ꝯ diffidis o monache: Nunquid idẽ deus ẽ: Nunqd ⁊ ꝑ te ét crucifixus ẽ: Fuge otiuz: qd moꝛs ẽ. Age igit quod bonũ ẽ: ⁊ aperi oculos mentis ⁊ coꝛpoꝛis: videbisq; singulas creaturas ad officia singula de putatas. Ecce. n. sol curſuz anni ꝓficit: luna ét mẽ suris ⁊ vicissitudinibus discurrit: ⁊ cetere stelle. Omnia. n. sibi deputata officia sine quiete exercent. Nũquid ét aialia bzuta a sue nature industria: otiũ fugiũt: Nunqd ét semp laboꝛãt: vt conseruentur in esse: Nũquid in suis necessitatibus deficere ⁊ pigre scere vidim⁹: Absit. O ia enim obedientia sunt: oia agunt quod agere debent: Solus enim homo miser accidia sopoꝛatus a suo officio frequenter recedit: ⁊ dei imaginẽ i se deturpãs in accidia ꝓseuerat. Erubesce o cbꝛistiane ⁊ abscõdas te a facie saluatoꝛis tui: quoniam insipientioꝛ iumentis et foꝛmicis bodie factus esse compꝛobaris. Vade enim ad foꝛmicam ⁊ considera semitas eius: et disce ab ea miser qui capite eleuate perambulas: ⁊ super astra celoꝛum iam ascendere credis. Cõsidera semitas ei⁹

quia cum preceptorem nō
habeat. tāq; de salute sua
sollicitazi estate grana col
ligere non desistit: quibus
viuere possit i hieme. Nō
.n. solum seculares hoc at
tendere debent sed ⁊ nos
q; dei gratia in heremo su-
mus. ⁊ in hac vasta solitu-
dine habitamus fornicaz
ditiones debemus atten
dere. ⁊ eas sumopere imi
tari. Laborare.n. sine iter
missione debemus: vt fru-
ctū bonoz opuz acq;ram⁹
in estate presentis vite: tā
solicite ⁊ sedule vt tpe hie
malitpe frigoris ⁊ iudicij
nō fame pereamus. sed bo
nis cunctis ornati eterna-
liter refitiamur in patria.
Eia ergo fratres dilectis-
simi. corona mea ⁊ gaudiū
meum qued estis: oēz ocio
sitatem expellite. semper
aliquid boni facite: ⁊ quez
tedet orare: psallere non
desistat: quem tedet orare
vel psallere: laborare ma-
nibus non differat: cogita
tes q; q;diu dauid exerci-
tauit se in milicia: non in-
sultauit sibi luxuria. sed
post q; in domo occiosus re
mansit. Laborauit adul-
terio: ⁊ homicidium com-
misit. Sanson duz cuz phi
listeis pugnauit. non po-
tuit capi ab hostibus: sed
postquam dormiuit in sinu
femine: ⁊ occiose cuz ea re
mansit. mox capitur ⁊ ce-
catur ab hostibus. Sala-
mon dum occupatus et set
in edificatione templi. non
sensit luxuriaz: sed mox re
cedens ab opere persensit
insultum luxurie: ⁊ perfi-
ciens: femina istigauit ad
idola: ⁊ adorauit in thala-
mo vitulum aureuz. Vi gi-
late ergo fratres mei: v gi
late ⁊ nolite deficere: quia
nec sanctiores Dauid nec
fortiores Sansone: nec sa
piētiores Salomōc uos eē
cognosco. Deponatis oēz
accidiā: que sermonē nudū
reddit: bonis oib⁹ nos pri
uat: virtutū uestimēt nos
erpoliat. O frēs mei bo-
nesto ope semp occupatos
vos esse desidero: ⁊ quod
perdidistis in seculo per

pretéritum recuperetis laborando in heremo in futuro. Et si aliqui sunt ex vobis: qui per annos: lxxx. & amplius in heremo sūt sanctissime conuersati: iugo sancte obedientie: paupertatis: & castitatis decorati iam gaudeant: expectantes beatam spem & aduentū domini. Isti enim vt videmꝰ qui amplius ieiuniis & orationibus & opibus monasterij insistere nō possunt: fecerunt dum potuerunt. Propterea filioli mei si modo nō faciunt ea que facere cōsueuerāt: ñ sit vobis molestum. Si quiescūt: nō miremini. Si veneranť a me vt pres: nō tristemini: q2 ipsi digni sunt. Non. n. dolere debetis q2 caritas nō cogitat malum: sed gaudet de alterí bono. Ideo volumus & in xpi noie ordinamus: vt & ipsi qui centum ānoꝝ & āplius sunt pater nr sedēdo in lectulo dicāt: & diligēter eis sine murmure seruiat: vt & ipsi pro nobis intercedāt i celis: quorū habitatio iā ibi est: Quā obtinere faciat nos ille qui est benedictus in secula. Amen.

De inuidia ſmo. xvij.

Fratres mei desideratissimi nolite inuicē inuidere: sed studeat vnusquisq; deo in cunctis placere. Inuidia enim omnes virtutes concremat. omnia bona discipat. omnia mala generat. Sed dicet. Nos quidem grossi sumus: peccare optime scimus: & vitare peccata vel a peccatis resurgere ignorantes & fragiles sumꝰ. Quomodo ergo inuidiam habē tem: vel nos ipsam habentes cognoscere poterimꝰ? O fratres mei cupiti vos ipsos: si inuidi estis cognoscere cupitis & fratrem vestrum inuidiam habentem cognoscere? Attendite q̄ ille inuidus est: qui alienū bonum suum facit: & si facere non potest: clamat p vicos & plateas: & velut canis latrat & ardet: sed primo seipsum more fenicis oc

cidit. Quid.n. agit fenix: nisi q̄ duz seneſcit: ad partes calidiſſimas volat: ligna ſicciſſima ꝯgregat: t lignis ꝯgregatis: alis ligna percutit: t ſic ignem accēdit: t in eodem ſe cōburi q̄ mittit? Ex quibus cineribus vermiculus naſcitur: t poſtmodum fenix alia efficitur. Sic t ipocrita facit: ſic t inuidus agit: cunctis diebus vite ſuc:cintus t extra ſeipſum cōburēs. ſeipſuz primo ifeſtans primo ſeipꝫ vulnerās t vexans. O iuide q̄ paucos habes amicos: t forſitan neminem habes: de cuius bono nō gleas: t de cuiꝰ malo non gaudeas. Merito oi amico priuari debes: co q̄ nullo amicoꝝ bono gaudere probaris. O inuidia ómni vitio peior: t oi peſte deterior. O inuide q̄ nunq̄ quieſcere potes: an ignoras qđ ommis malitia habet aliquaz felicitatis vmbraz? ſed tu ipſa inuidia nequiſſima peſtis. tormentū ſine refrigerio. morbū ſine remedio: laborem ſine reſpiratione: penam ſine intermiſſione: famez ſine ſaturatione ſemper habere videris. O inuide vermis mortifere: qui in bedera ione quottidie naſceris. O igneus ſerpens: quo popꝰ lus iſrael pungitur. Sic enim fratres bzucus: quo fructus terrarum depaſcitur. Legimus enim dilectiſſimi frēs mei q̄ filijs iſrael manna celitus datuz eſt: quo reſeruato ſcaturiebat mltitudo vermiū. Sic ex celeſti gratia fideli collata: occaſionaliter in aio ſuperbi inuidia naſcitur: t q̄to magis celeſtis gratia fideli ſolidatur: tanto magis ſuperbi mēs in inuidie vermen reſoluitur. Legimus enim vermen ex bedera natum: cuius vmbza ionas a caloze defendebat: tandem bedera cozuit: t funditus deuaſtatur per vermen inuidie. Filios ét iſrael in deſerto peregrinantes: Legimus igneos ſerpentes pupugiſſe. Sic

ꝛ vos beremi ſacri culto-
tores: veri filij iſrael dum
inuidos veſtros de vobis
ſuſurrantes auditis: exul-
tate: quoniaꝫ filij dei ꝛ ſan
ctorum patrum effici me-
ruiſtis. Exultate orantes
pro eis: vt eos ſocios ha-
bere in ſanctorum collegio
mereamini: reprehẽdentes ꝛ
oſtendentes eis: quod illa
inuidia eſt: illa peſſima ti-
nea: que purpuraméta vir
tutum demolitur. erugo q̃
theſaurum ſapientie dep̃-
datur. brucus qui terre vi
rentia cõburit. q2 quicq̃d
boni operis vireſcit in ho-
mine: pene peſtis inuidie p̃
dit. Hec eſt que angelũ de
celo proiecit: que hominẽ
de paradiſo exulauit. que
filios. iſrael in deſerto per
cuſſit. que cõtra Joſeph
fratres armauit. que Da
nielem in lacuꝫ leonum mi
ſit: que caput noſtrum cru
ci affixit. que iudam ſuſpẽ
di fecit. Scitote frẽs mei
atq; diſcite: ꝛ ſuper tecta
predicate: q̃ inuidia eſt il-
la fera peſſima: que fidem
tollit concordiaꝫ diſcipat:
tertiam linguam multi-
plicat: iuſtitiaꝫ diſcipat: ꝛ
omnia mala generat. Hec
eſt que Abel occidit: adam
onerauit vel exulauit: pa-
ſtorem ſuſpendit: petrum
iugulauit: dum chriſtuꝫ ne
gauit: paulum decolauit ꝛ
Joannem: ſtephanum la-
pidauit: goliã proſtrauit:
dauit decipit: muros Je-
ruſalem euertit: romaꝫ de
populauit. cartbaginẽꝫ de
deſtruxit: troiam deuaſta
uit: ꝛ multa mala per hãc
feram peſſimaꝫ in orbe ter
rarum facta eſſe legimus.
O frater mi dilecte: o ru-
ſticane amãde: o dimidiuꝫ
anime mee: cur inuidiam
non deponis: cur eam dili-
gis? nunquid mortem dili-
gis. nunquid ad ſuſpendiũ
pergis. nunquid in lacum
te proijcis? O inuide qui
nunq̃ quieſcis ſed ſemper
cum Saulo ſeruos dei per
ſequeris. eos ligatos du-
cens ad principes ſacerdo
tum. Ecce enim alios la-
boras tenere: ſed tu tene-

ris ab illis: alios ligare, p curas: sed ecce cadens in terram audis cum saulo. Eur me persequeris? Alios tenere sollicitas. Ecce cecatus teneris a cūctis: alios fraudare procuras: et ecce nequiter de fraudat: mox deportaris ad tartara. Eia ergo fratres deponite inuidiam: et siquos inuidos bēre videtis. orate pro eis. quia totiēs moriuntur: quotiens vident vos bonis operibus refulgere. Lupitis ergo eos torquere? Illunq; enim melius inuidos torquere poteritis: q; virtutibus et glorie seruiendo. Tunc enim latrāt vt canes. deuorant vt leones. facie palescunt. capite minantur. oculi scintillant vt sydera: manus cancellatas astringunt: dentibus stridēt: et sic anima corpore moriuntur. Vos autem benefacite non famen vt eos ad furorem accēdatis. sed vt deo placeatis. Orate pro persequentibus et calūniātibus vos: dolētes de malo corporis: sed fortius de anime perditione. ergo Eōcedat nobis Ebristus peccatorum contrictionem: et proximi amorem infundat. qui est benedictus i secula. amē.

In vigilia natiuitatis xpi Sermo. xviij.

Accingimini filij potētes et estote parati: quia die crastina delebitur iniquitas terre: et regnabit sup vos mundi saluator. Crastina die tenebrarum caligo minuetur. Crastina die lux oculis fidelium et credentibus redditur. Crastina die mundus suā reparationē āplectetur. Crastina die conditor syderum redēptorq; omniū pendituru est ad vbera sancte Marie virgis. Crastina die ille qui eternaliter precedit volubilitatē seculorum: ingerere se incipiet cursibus annorum. Crastina die solutis nature legibus: ex solius diuinitatis potentia

virginis marie viscera se cũdant: ⁊ ex riuulo suo fluuius magnus orict: ⁊ fructus apparebit optimꝰ: ⁊ ex virgulto suo radix pfectoꝝ procedet tanq̃ sponsus de thalamo suo. Crastina die o monache suscipis infantuluꝝ Jesuꝝ: qui tamẽ añ oia secula factus ẽ. Para igit te: quia ipse dignatur videre te: oscularí te: astringere te: ⁊ nũq̃ dimittere te: nisi tu primo dimiseris. Aspicite g̃ fratres oculis mẽtis ⁊ corporis: ⁊ videbitis dei potentiam venientem: ⁊ ꝓcedẽtem a patre tãq̃ sponsum de thalamo suo: quez aspicitis: quem tenebitis: quẽ adorabitis pura mente ⁊ mundo corde. Jpsum fortiter tenete totum in mundo: ⁊ totum in celo. Totũ in mũdo ad iustificationẽ. totum in celo ad glorificationem. Totum in mundo vt educat peregrinantes: totũ in celo vt recipiat peruenientes. Totum in solio patris: totuꝝ in gremio gloriose matris. Sic enim crastina die patebunt signacula figurarum: fulgebunt oracula prophetaꝝ: apparebunt miracula naturarum: stillabunt spiracula gratiarum: quia nascetur iesus christus filiꝰ dei viui in bethleem iude. Dum enim venerit videbimus rubꝰ um ardere sed non ꝯsumi. virgam aaron frondentem. ⁊ fructum facientẽ. Accingimini. ergo filij potentes ⁊ estote parati: vt videre possimꝰ cũ ezechiele portam sacratissimam perpetuo clausaꝝ. Crastina enim die videbimus ẽt cum Daniele puero sancto lapidem angularem. Crastina die videbimus regem regum mentalibꝰ oculis ⁊ humanis sub forma panis visibilis: panem inuisibilem alimoniã celestem refectionem beatam cibum eterne vite. pignus nostre redemptiõis. hostiã salutarem: quã die crastina toto affectu manducare debemꝰ. Jste ẽ ille

panis ⁊ cibus datus israe
litico populo. manna dul
cissimū habens in se omnē
delectationē ⁊ saporis sua
uitatem. Iste est ille cib⁹
quez vidit pharao. in quo
spice: pulchre et formose
erāt. Iste est ille panis da
tus helye: in cuius fortitu
dine ambulauit quadragi
ta diebus ⁊ quadraginta
noctibus: ⁊ puenit vsq; ad
mōtē dei. Iste ē ille panis
quo cibant̄ angeli: quo sa
ginant̄ apli: quo reficiunt̄
martyres: quo pascuntur
confessores: quo nutriunt̄
virgines: ⁊ sciantur electi
oēs. Panez aūt hunc si qs
digne manducauerit non
morietˉ in eternū. qm̄ spiri
tus vite ⁊ ipsa vita ē. Hic
est panis qui de celo descē
dit: quez virgo nobis cras
pn̄tabit: quē in gremio por
tabit: quē in vētre baiula
uit sine grauamine: quem
⁊ peperit sine corruptiōe.
Cuius mater inuenta est
virgo añ partuz: virgo in
partu: virgo post partuz:
ipsa quē genuit adorauit:
sz pri⁹ mēte q̄ vētre: ⁊ pri
us quā filius in vtero cōci
peretur. Leuate ergo fra
tres mei. leuate in hac va
sta solitudine capita vra.
ecce enim iā ē in porta re
demptio vestra. Q̄ ma
gna magnalia: de⁹ ppter
nos operat̄: ecce enim quō
nos amauit. Ipse enī de⁹
homo factus est. creator
creatura. ditissimus pau
per. Cōditor legis: destru
ctor legis propter nos ap
pelatur. Amauit enz nos
vt reciperet nos. humilia
uit se: vt exaltaret nos in
se. Inclinauit se. vt erri
geret nos ad se. Ecce enī
quō nos amauit. q2 descē
dit vt nos exaltaret. exi
naniuit se vt nobis pote
statē donaret. Accingimi
ni ḡo filij potentes ⁊ esto
te parati: q2 die crastina
videbimus irreuerberata
acie fidei in vno eodemq;
deo ⁊ homine diuinitatez
incarnataz maiestatē sub
iugatam: libertatem cap
tiuatā: virtutē ifirmatā:
eternitatē terminatā: vir

ginitatē fecūdatā : vitā in firmiatā. Accingimini ergo ⁊ estote parati. mente pura: fide itegra : charita te sincera: vt dñs venerit ille scūs scōz ⁊ pulsauerit: ꝙ festinus aperiatis ei. Non igit tedeat vos modico tēpore carnez vestrā domare ieiūnijs ⁊ abstinētia esce ⁊ potus. q2 ecce remunerator aduēiet. reddēs vnicuiqz secūdū opa sua. Saluatorē igit expectātes. sobrie iuste ⁊ caste viuamus in hoc seculo: expectantes beatā spez ⁊ aduentū dñi: vt digne cū eo gloriari possimus in celis. Amen ¶

De natiuitate dñi. f. xix.

FRatres dilectissimi Homo non solum per sapientiaz dei factus erat vt esset. sed etiaz ad sapiētiā dei factus erat vt beatus esset. vt illa videlicet frueretur eo sensu: quo pticipi sapientia poterat. Sz quia peccādo sensum amisit: quo sapientia frui debuisset. quia oblitus est comedere panem suum. ⁊ refectionem illam qua viuunt anime: in corporalez cōmutauit delectationez. Terrenis igitur ⁊ corporalibus sensu ⁊ affectu immersus: nō potuit se ad spiritualium cognitionem sine amore erigere. quia sola ea que carnis sunt agnoscens. spiritualium iucunditatem nō agnouit. Ideo ipsa dei sapientia cuz sursum esset. deorsum hodie venit vbi homo erat. vt cū reuocaret unde ceciderat. Et ecce verbum caro factum est: vt deus ⁊ homo inter homines esset. ⁊ sic conuersus est panis ille in lac: vt a paruis hominib⁹ summi posset. Sapientia ipsa sursum panis erat: et eadem ipsa sapiētia deorsum lac erat: In diuinitate ipa sapiētia panis erat: ⁊ in humanitate panis de celo descendens hodie lac factum est: vt tanq̄ infantes p lac nutriti: boies roborati ad panem deitatis accedere possent: vt idem

ipſe reficeret: ⁊ reficiendo languidos ad incorruptionez repararet. Dedit ergo reparandis ad incorruptōnem alimentum in corruptionis: paruulis quidem maculatam carnez quam ſumpſit de virgine matre: perfectis vero incorruptibilem diuinitatem quam habuit de eterno patre. Ⅎſtiſne iterū deficerent in via. ſed illis vt reficerentur ⁊ pficerēt in patria. Ⅎſtis ad conſolationem: ſed illis ad glorificationem. Propter hoc ergo dei filius pro redemptione hominuz homo hodie factus eſt: vt caro per carnem liberetur: ⁊ humano generi de ſuo ſumeretur pretium redemptionis: vt inde remediuz ſieret: vnde vitium cōtractuz fuerat: ⁊ in eodez mōſtraret ⁊ peritia medici: ⁊ iuſtitia redēpti: quādo de ſuo ⁊ ſanando inuenit remedium: ⁊ pretium redimēdo: Quia vero a corruptione liberandum erat: iccirco pretium redēptionis incorruptum eſſe debuerat. Ⅎſpoterea maria mater electa eſt: ⁊ ſuper omnes creaturas preelecta: omnibus gratijs fecūdata: omni virtute ⁊ ſanctitate in vtero matris repleta: ut de mūdiſſima matre mundiſſimus naſceret ⁊ filiꝰ: ⁊ ſicut in celo filius habuit patrem imortalez ⁊ eternū: ſic ⁊ in terra haberet matrem omni corruptione carentez. Ⅎgitur in celo qualis eſt pater talis eſt filius: ⁊ in terra qualis eſt mater talis eſt ſecūduz carnem filius. Ⅎn celo cuz patre eternus eſt ⁊ immēſus: ⁊ in terra cum matre temporalis eſt ⁊ manſuetus. Ⅎn celo cum patre ſublimis eſt ⁊ incorruptus: ⁊ in terra cum matre hodie in preſepio humilis ⁊ corruptibilis apparet. Ⅎn celo imago patris appet: ⁊ in terra marie filius oſtēditur: Ⅎn celo ſiderum ⁊ cunctorum factor oſtenditur: ſed in terra hodie per matrem inter bouem ⁊

asinuz colocatur. Mater
virgo ē ⁊ in humilitate ex-
ultat: sed eius hodie filius
humilitatem facto cōmen
dat: Per virginē hodie ve
nit ad nos: ⁊ per virginem
p̄cessit nos: Per īcorrup
tionē venit vt peccatū tol-
leret ⁊ p̄ īcorruptionē p̄ce
cessit vt virtutem demon-
straret. Ven ⁊ ad nos ho-
die ille nazarenꝰ Jesus vt
cōferret remediuz: p̄cess
sit vt daret exēpluz. Non
eiz potuit arbor bona ma-
lum fructum facere: quoni
am omis arbor ex fructu suo
cognoscit̄. Radix integra
⁊ ramus fructusq; incor-
ruptus est. Saluatoris igi
tur nostri aduentus gabri
el nūcius missus est: vt no-
uam in carne natiuitatem
filij dei p̄dicaret: in qua
forma serui domino socia
ta hostem potenter deuin-
ceret: fortis in illo ⁊ fortis
in p̄elio: non tamen violē-
ta ad inferendam iniuriā:
sed efficax ad iustitiam ob
tinendam. Propterea Ga
briel missus ē vnus de ma
ioribus celorum angelis sz
ideo Gabriel dicitur q̄ for
tior cunctis erat. Gabriel
eniz fortitudo īterp̄etat̄:
q̄ ipsa ēt infirmitas for-
titudo fuit: qm̄ in ea supa-
tus fuit inimicus. ⁊ capta
p̄eda a violēto reducta ē.
Tres eniz perierāt: ⁊ sub
sequutus est quartus redē
ptor eorum deus. Primus
sine masculo ⁊ femina: vt
Adaz. secundus de mascu
lo sine femina: vt Eua de
Adam: q̄ ipse tulit vnam
de costis eius: et repleuit
carnez pro ea. Tertius de
masculo ⁊ femina: vt Abel
Quartꝰ de femia sine ma
sculo: vt saluator mundi. q̄
de beata Marie virgine
p̄ nobis hodie nasci digna
tus est: Quia primus au-
ctor culpe deiectus est per
feminaz: ideo auctorē gra
tie sine masculo cōcepit et
peperit hodie femia Ma
ria uirgo. Hec est femina
totius mundi mater ⁊ do-
mina: que uirgo p̄manens
peperit hodie filium. stella
protulit solez. creatura ge

nuit creatorem: filia cõcepit patrem ⁊ filium simul in vnum diuitem ⁊ paupere⁊. Ipsa filia. ipsa est mater ipsa ancilla et domina. ipsa genitrix et genita ipsa cum integritate peperit: ⁊ cum virginitate concipit. ⁊ post partum vt supra diximus virgo permãsit. ipsum quez genuit mox adorauit. Cuius adorationis ⁊ gratie pticipes nos faciat ille qui cum patre et spiritu sctõ viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ Amen.

De genere monachorum egyptioꝝ sermo. xx.

Tnobis per litteras declarauit sanctꝰ pater Hieronymus fratres dilectissimi: tria fuerunt in egypto genera monachorum quorum duo optima sunt: sed tertiuz omnino tepidum ⁊ omni affectu vitã dñi. Que sunt illa duo que optima predicãtur: nisi heremitarum atque cenobitarum genus et ordo: quorum vita clarissima ⁊ sancta congregatio tempore predicatiõis apostolice sũpsit exordium. Justi sunt illi viri perfecti: quibus frequẽter adhesi tempore errorum meorum: per quos etiam illuminari merui: quorum etiam sanctitatis fama ad aures meas perueniens baptizari non diu distuli. Et pia matre me instigante apud Mediolanum: vt ad patriam remearem: et cupiens eos habere in visceribus caritatis: et cum eis pariter viuere: ad viruz illum simplicianuz qui a iuuentute sua deuotissime deo vixerat i omni caritate: perrexi: deprecans eum cum fletu et gemitu. vt mihi quosdam seruos dei de suis donaret. Et donauit eos mihi paterne. Quare paterne eos mihi donauit? Quia sciebat me velle monasterium in affrica edificare. Et assumptis mecum anastasio fabiano seuero nicolao dorotheo isaac. nicostrato. paulo. cirillo. stephano.

iacobo. et vitale pauper-
culo: qui pecunie ſacculuz
apud Mediolanum inue-
nit: ⁊ non rapuit: de quo iã
ſermonem fecimus: qz in-
uenit ⁊ nõ rapuit: nec poſt
aurum abire voluit'. Igi-
tur iſtis mecuz aſſumptis
mitari cupiebam cum ca-
riſſimis meis amicis Eno
dio. Alipio. ⁊ Põtiano. qui
diu mecum fuerant: ⁊ cuz
ceteris. s. xij. quos nuper aſ
ſumpſeram: illos: quozuz
famam eriaz ſanctus preſ
byter Hironymus mihi
deſcripſerat. Et ſic perue
ni ad africam pia matre
defuncta. ⁊ edificaui vt vi
detis monaſterium: in quo
nunc ſumus in ſolitudine
⁊ a gentibus ſegregatum.
Et placuit deo cẽtenariũ
numeruz fratrum mihi do
nare: illuminans cozda no
ſtra. non ſolũ ſanctiſſimos
patres ſolitarios imitari:
ſed etiam in hac ſolitudine
moze apoſtolozum omnia
cõmuniter poſſidere: Nec
deus nos fuare: ⁊ poſtea
docere: ⁊ per nos vobis p
cipere voluit. Sicut enim
videtis q̃ ante me multi fue
runt patres: quos ſequi ⁊
imitari debemus: nõ tam̃
ſicut ego ſecundum apoſto
licam vitam alios viuere
docuerunt. Caput igitur
⁊ principium omnium ve-
ſtrum ſecundum apoſtoli-
cã vitã me ipſuz dicere nõ
erubeſco: Non tñ vos pi-
geat eos ſequi ⁊ imitari in
oibus: attendentes omnia
cõmuniter habere: quia in
celſitudine paupertatis vi
uentibus non licet niſi vt
vnũ ſit coz: vna ſit anima:
⁊ omnia cõmuniter poſſi-
deant. Unde agrozuz pre
tia ponebantur ante pedes
apoſtolozum. tanq̃ pedi-
bus cõculcanda qz ipſi ſci
apoſtoli ⁊ amici dei idigna
reputabant agrozum pre-
tia manibus contractari.
Unde ẽt in veteri lege leui
tis precipiebatur. nihil in
terra coruz poſſidere. Nõ
ergo habere debemus tẽ-
pzalia ad poſſidendũ. nec
ego qui epiſcopus ſum ha
bere debeo: niſi tantuz ad

diſpenſandum: quia bona
eccleſiarum patrimoniuꝫ
pauperuꝫ ſunt. Unde ego
qui epiſcopus ſuꝫ ſummie
cauere debeo: ne res pau
perum: quas hypponēſis
eccleſia conſeruare vide
tur: diuitib⁹ largiatur: qđ
bene feci bucuſqꝫ. Nam
cōſanguineos habeo. ⁊ no
biles ſe eſſe dicere nō eru
beſcunt: ⁊ ad me epiſcopū
veniunt aliquando cuꝫ mi
nis aliquando cum blandi
mentis dicentes. Da no
bis aliq̄d pater. Caro enī
tua ſumus. Et dei gratia
⁊ veſtris orationibus me
diantibus cōſanguineum
aliquē me predicaſſe nō re
colo. Cariores. n. mihi re
puto paupes q⁹ diuites qz
hñtes victum ⁊ veſtitum
fideles omnes contēti eſſe
debent: maxime nos cleri
ci: in cuius rei ſignuꝫ capi
ta tonſa ⁊ raſa habere de
bemus. ne diuitiaꝝ capil
li occupent mentem ſeruo
ruꝫ dei. Eia ergo fratres
mei eſtote pauperes: non
ſolum verbo: ſed ⁊ opere ⁊
veritate: attēdentes quid
vobis dicat qui noſtruꝫ ſe
fecit preciū in ara crucis:
qui etiam noſter eſt aduo
catus in celo. Dicebat enī
ille deus deoruꝫ diſcipulis
ſuis: dicebat illis quos de
toto mūdo preelegerat: vt
eſſent ſal terre: lux mūdi:
rectores eccl̄ie militātis:
magiſtri ⁊ ſenatores eccle
ſie triūphātis. Ait. n. Be
ati pauperes ſpiritu: Nō
beati q̄ ſub dura ⁊ grandi
neceſſitate patiunt̄. Ta
les. n. murmurant detra
bunt: ⁊ iuidēt hñtibus. ra
piūt ⁊ furant̄: ſz ſi non ope
ialtē volūtate hec adiple
re conant̄. Jō tales brōs
nō appellat ſaluatoꝛ: qz nō
pauꝑes ſz miſeri ſūt p̄dicā
di. Quare? Quia de angu
ſtijs tpalib⁹ educti ad eter
nas miſias deputati ſūt.
vbi nō ſolū beatitudinē ba
bere nō poterunt: ſed nec
guttā aque iuenient. Bea
ti ergo pauꝑes ſpū: ſed nō
pauꝑtatē ſimulātes. Ta
les ſunt hypocrite pauꝑ
tatem foris p̄dicātes: nul

lam tñ necessitatē portare
volētes. Tales.n.i cūctis
opibus suis sprāt reuerē
tia honoris: glaz laudis: a
meliorib⁹ me:ui ⁊ venera
ri vt de⁹: sancti ab oib⁹ vo
cari desiderant: sola voce
pauptatē ⁊ abstinētiā pre
dicāt: sz digito suo nō cogi
tāt ea mouere: corpora de
spect⁹ vestib⁹ tegūt foris:
sed intus ad carnē purpu
ra induunt: in cinere pre
dicant se iacere: sed excel
sa pallatia nō despiciunt:
angelicam facie foris ostē
dūt: sed lupina corda eos
bz̄e nō dubitam⁹. Tales
fuerunt illi sarabaite: de
quib⁹ tertio nobis scripsit
pater Hieronym⁹: quorū
genus ē oi affectu vitādū.
Ipsi deniq; i egypto erāt
In foraminibus petrarū
bitantes induti porcoz ⁊
bouz pellibus tm: cincti fu
nibus palmaz: spinas ad
calcanea portātes ad cin
gulū ligatas: discalciati ⁊
sanguine cruētati: cauer
nas exeuntes ad festū sce
nopbegie pgebāt ierosoli
mā: ⁊ sca scoz intrantes
pauptatē ⁊ abstinētiā pdi
cabāt oi affectu seruare:
barbas postmodū in ꝯspe
ctu hoiuz sine redēptione
euellere festinabant: ⁊ sic
acquisita fama ⁊ lucro ad
ꝓpria remeabāt solitarie
gaudētes ⁊ epulantes su
pra id qđ explicare possu
mus. Hos frēs mei ⁊ filio
li mei: qs quotidie partu
rio i viscerib⁹ charitatis
nolite obsecro imitari: q;
nō beatos sz dānatos eos
eē predicam⁹. Amate igit
pauptatē: amate eā omni
affectu ⁊ nolite deficere:
vt sitis genus electū: non
abiectū gens sancta: non
obstinata: populus acqui
sitionis: sed non perditio
nis: regale sacerdotiuz: sz
non venale pretium. Vos
estis illa apostolica forma
sctāq; ꝯgregatio a mundo
corde ⁊ ope segregata: qui
dei virtute iā pcussistis du
ces: moab satrapas ⁊ ty
rānos ierusalē: ⁊ egyptio
rū bypocritas iā vulnera
stis ad mortez. Vos estis

vinea mea electa ī medio
ecclesie paradisi plātata:
christi redēpta sanguie ⁊
irrigata. Ad hāc vineam
ego solus dei virtute vos
ꝯgregaui: ⁊ operarios me
os vos feci: vt laborātes i
ea vsq; ad fīē dignuz fru
ctuz recipiatis in tpe suo.
Ad banc vineā vos elegi:
ad hāc dei bereditatē uos
ꝯuocaui: licet fauoratus a
sācto epō Valerio. qui de
bonis episcopatus. vt mo
nasteriuz in beremo edifi
carez mibi mīta donauit.
Nō. n. satis fuit patrimo
niū meū vēdere: nisi ēt ipe
me coadiuuasset. Ad hāc
igit ꝯgregationē vos ele
gi. nō vos me elegistis sed
ego elegi vos. Et ecce post
q̄ epūs factus sum. Vitalē.
Nicolaū Stephanū Do
rotheuz Paulū Jacobuz
⁊ Cirillū frequēter roga
ui. vt me soluz in epātu nō
dimitterent: q2 licet epūs
essem non tamen credebā
paupertatē despicere. sz
cum Abraaz Isaac ⁊ Ja
cob inter diuitias viuere:
⁊ verā paupertatē serua
re optabaz. vt de numero
eoruz essem de quibus ait
apostolus. Tanq̄ nihil ba
bentes: ⁊ oia possidētes.
Igit bos frequēter roga
ui vt venirēt: nō vt essent
rebelles beremi. sed vt so
litarie ⁊ in ciuitate viuen
tes habitare possemus in
palatio sācto. Sz ecce no
luerunt venire tanq̄ de se
ipsis timentes: ne a seculo
caperentē. Noluerdt veni
re. Quare noluerūt? Nō
q2 nō digni: sz q2 nō solum
paupres esse voluerūt: sz
etiā id qđ supza in speculo
nostro edidim⁹ facere vo
luerūt calcātes ꝓ oia secu
lū ⁊ pōpas ei⁹. De q̄ mune
re summū gaudiuz oēs ba
bere debemus: q2 facere
voluerunt ea q̄ deo ⁊ mi bi
facere promiserūt. Et q2
solus stare non poterā epi
scopus. ideo rogaui sctūm
senem episcopū valeriuz.
qui mihi iaz potestatē pze
dicandi ⁊ obsecrādi in po
pulo dederat: vt infra do
mum episcopi monasteriū

clericorum constituerem: Et placuit sancto episco/ po mibi condescendere: & sic cum eisdem i omni pau pta:e viuere cepi: non mā ducans carnes: nisi dum hospites veniunt: sed tan tū olera & legumina absq; oleo vel butiro: sicut ante vobiscum cum gaudio fa/ cere consueraz. Igitur fratres mei licet in catbe dra episcopali me videa/ tis: paupertatē tamē mibi caram sponsam tenere cō gratulor: quia ipsa ē etiaz christi sponsa sctōz possi/ sio beatorz vita fideliuz se/ curitas clericorz ornamē/ tū monachorz vita nobiliū pulchritudo diuitū magni ficētia. Hec. n. est illa san cta paupertas quā qui te/ net & amat: nulla indigen tia laborare pōt. Nec mi/ rū frēs: q2 sibi dat omniū dñm possidere. Ipse ē enī sperantibus in se: thesau/ rus in paupertate: solatiū in solitudine: gloria i abie/ ctiōe: bonor in cōtemptu: vmbraculū in oi protectio ne. Estote igit pauperes fratres mei: qm desideriū pauperū exaudiuit dns: & preparationē cordis eorū audiuit auris sua. Tūc. n. vere paupes eritis spiri/ tu. tūc vere beati: tūc beni gni: tūc obedientes: tūc ve/ races: tūc nō ficti: tūc oīs mali ignari: si vero corde & opere pauperes inuenie mini: Quā gratiam nobis ipetrare dignet beat9 pri miceri9 martyz Stepha nus: qui p suis persecuto/ ribus exorauit dominū no strum iesum christum: qui cuz patre & spiritu sancto viuit & regnat in secula se culorum. Amen.

Quando recessit de ordi ne Sermo. xxij.

Fratres mei & letitia cordis mei: tempus est vt reuertar ad euz qui est: & qui misit me ad vos. vos vero nolite contrista/ ri. nec turbet cor vestruz. Rogabo enī patrē vt ipse vos custodiat. et maneat vobiscum in eternum spi/ ritus veritatis. Iterum

etiaz dico. Nolite de meo receſſu amplius contriſtari: ſed ſemper orate pro inuicem vt ſaluemini. Valde enim ſeruis dei ⁊ ſolitarijs eſt neceſſaria ipſa oratio. per quam deus placatur. per quaz deus inclinatur ad noſ. Adorauerat.n. populus iudaicus vitulum cõflatilem. ⁊ ait dominus moſi. Dimitte vt iraſcat̃ furor meus ꝯtra eos. Cui Moſes. Queſo o domine quieſcat ira tua. ⁊ eſto placabilis ſuper malitias populi tui. Et ecce placatus eſt dominus. O q̃ grãdis eſt ipſius oratiõis cauſa: o q̃ grande miſteriuz. Ecce Moſes erabat in monte. ⁊ ioſue amalech deuincebat. Per orationez ezechias ſanatur: ⁊ ſalutem anime et corporis adipiſcit̃. Per orationem ſaulus, effi citur paulus. ⁊ doctor gentiuz ⁊ predicator orbis terre. Obſecro ergo fratres vt oretis pro inuicez vt ſaluemini. Deprecor fratres mei cum apoſtolo primum oiuz fieri obſecratiões orationes. poſtulationes cum grarum actione. Orate ⁊ ⁊ nolite deficere: ⁊ ſi poſſibile eſt lachrymas fundatis. O q̃ magnum veſpertinum ſacrificiũ deo obtuliſtis lachrimas cum oratõne effundere. Diuina.n. ſcriptura aliqñ ad lachrymas: aliquãdo ad gaudium nos inuitat. Sepe eniz dicebat ſaluator diſcipulis ſuis. Beati qui lugent in hac vita: qz gaudebunt in eterna vita. Prius.n. dolenduz eſt: ſed poſt dolorẽ gaudiũ ſubſequet̃: qz beati qui lugẽt. Sz poſtea dic̃ ſaluator: gaudete ⁊ exultate qm̃ merces veſtra copioſa eſt in celis: q̃ quidẽ merces veſtra p lachrymas ⁊ orõnes ac q̃rit̃. Orate igit̃ frẽs mei ñ i bereno: orate ⁊ nolite deficere. nã ſicut ꝓprium eſt canibus latrare ita ꝓpriũ eſt beremi cultoribus orare. Bonoꝝ.n. oro: locutio eſt ad deũ. Qñ.n. ſerui dei legũt. deus ſine dubio eis feruenter loquit̃: ſed dum

orant. cum deo suauiter lo
quūtur; Ipse enim sapiens
est: quia sub paucis verbis
multa cōprehendit. ⁊ quic
quid necesse ē hilariter tri
buit ⁊ abundantius atq; p
fectius q̄ boies sciant vel
valeant cogitare. O frēs
mei dilectissimi clamate in
berēo vlulate i hac vasta
solitudine: vociferare non
quiescatis: clamate orādo
⁊ nolite deficere. clamate
non solū voce sed maxime
mēte. Ecce semp audistis
aues in dēsto cantantes ⁊
laudātes deū factorē suū.
Et si cātare nō potestis:
q2 senes multi iaz estis: mē
te tm̄ nolite tacere: Iaz ⁊
tacentes ore: mēte aūt orā
tes exaudiuit dns. Nec in
oratione tm̄ loc9 quer it: q̄tuz
sens us: Ecce enim beremi
as cōfortat in carcere: da
niel inter leones exultat:
tres pueri in fornace tripu
diant. iob in sterq̄linio nu
dus triumphat. paradisuz
de cruce latro inuenit: su
sana inter senes defendit.
stephanus de torrēte in ce
luz suscipit: ⁊ inter lapidā
tes pro saulo exaudit. Nō
est igit locus in quo non de
beamus orare. quia deus
vbiq; est. vbiq; nos exaudi
re dignatur. Orate igitur
semp ⁊ in omni loco vt sal
uemini. Nō solum vnusq
q; pro se. sed pro oībus ora
re debemus. Nam vt ait
pater Ambrosius si pro te
tm̄ rogaueris. solum tuum
meritum possidebis: sed si
pro oībus rogaueris: oēs
pro te rogabunt. O oratio
sancta columna sanctarū
virtutū. deitatis scala. vi
duarum maritus: angelo
rum cognata: fundamētuz
fidei: monachorū corona:
coniugatorū lauamen. bea
tus qui te amat: beatior q̄
te frequētat. Beatus qui
te astrigit: sed beatior qui
in te perseuerat. Beatus
qui tecum lachrymas fun
dit. qm̄ holocaustum scīm
deo ⁊ imaculatum offerre
nō dubitamus. Flete igit
fratres orando ⁊ nolite ce
sscere. vt digni efficiamini
gra dei. Sz dicetis. Ecce

multi sumus ⁊ preter Enodium Alipiū ⁊ Pontianus qui de scriptura sctā multus nouerūt. omnes grossi ⁊ idiote sumus. igitur docemos orare. O fratres mei licet grossi sitis. et subtilia non capiatis. non tñ debiliores vos reputo: sed cariores vos teneo ignaros et humiles: q̄ sapientes elatos ⁊ superbos. Dei tamē gratiam pro vestra salute sufficit q̄ habeq̄. Licet. n. medulam scripturarum ñ intelligatis sicut Enodius Alipius ⁊ Pontianus: quia rome diu mecum commorati sūt. tñ scripturaz̄ coram tice non intelligere nō dubitamus. Dixim⁹ enim⁹ p̄mo vobis: quod psalē orare ⁊ manibus laborare debeatis quando necesse fuerit. ⁊ si vobis tempus suppfuerit. dicere pater noster non differatis. Ipsa enim dominica oratō appellat̄: in qua septem petitiōes reperiunt̄. in quibus oēs species orationis cōprehenduntur. quibus deus inter pellamus: pro appetendis bonis ⁊ provitādis malis: aut pro delendis cōmissis. Tres enim prime petitiones pertinent ad eternitatem. Relique vero quatuor ad hanc vitā temporales pertinere videntur. q̄ ⁊ panis quotidianus: scilicet spiritualis: licz sit semp iternus. ad hoc tamen tēpus etiā pertinet in quantuz ministratur anime. q̄ busdam signis dictis. vel scriptis. Et ideo panis dicitur. q̄ laborando ⁊ discendo discitur. et ita quasi manducando deglutitur. Hīc quoq̄ peccata dimittuntur nobis. ⁊ nos dimittimus alīs que petitio est inter quartam ⁊ sextam: Et tentationes que nunc nostrā vitā infestāt. ⁊ ipsa libatō a malo: ad hāc vitā ptinēt. q̄ dei iustitia morte īcurrimus. vnde dei misericordia liberādi sum⁹. que cū ita sint: ipsaz̄ petitionum verba diligentius pertractāda sunt. vt ītellecta maiorē generēt cordis affe

etuz ꝛ qꝫ petiꝫ ad velocio
rez perducatur effectum.
Orate igitur fratres di
centes pater noster. refe
rentes gratias largitori ei
um bonoꝝ: qui dulcedo no
stra est vita ꝛ resurrectio
nr̃a ē. spes nr̃a ē ꝛ lūez ocu
loꝝ nr̃oꝝ. baculꝰ senectuꝫ
nr̃ē. donans nobis sensuz
vt euz agnoscamꝰ. ꝛ secre
ta secretoꝝ suoꝝ intelliga
mꝰ Ipse. n. nob dedit effi
catiam in opere: gratiam
inter electos. effectum i su
is ꝛ suozū preceptis. So
lamen ꝛ constantiaz in ad
uersis cautelam in prospe
ris ꝛ timorez: ꝛ quocunqꝫ
vertimur sua grādis mise
ricordia nos p̄uenit. O fra
tres mei non negligamus
orare: non carnem doma
re: nō vigilare. Et tamen
quid ei retribuemus: q̄ nō
permisit nos submergi cū
i mari magno essemꝰ? Ec
ce enim consumpti eramus
et nos liberauit. Erantes
eramus in seculo: ꝛ redu
xit nos ad viam. Ignoran
es eramus: et do cuit nos
veritatis viam. Non igi
tur tedeat nos orare: quia
non familiam regere: sed
tantum deo placere debe
mus. Et vt bene psalere ꝛ
orare possiꝫ absqꝫ magno
corporis impedimento: de
bonis episcopatus ecclesie
hypponēsis centuz ꝛ quin
quaginta vestimenta cum
calciamētis vobis dilectis
fratribus deportari prece
pi. vt tēpore frigoris q̄ꝫtuz
necesse fuerit vnusquisqꝫ
recipiat reponentes ea et
custodientes in cōi vestia
rio cum omni diligentia et
caritate: sciētes q̄ vera ca
ritas nō querit que sua sūt
sed que dei. Sic autem fa
cientes nō deficietis. De
us autem pacis qui eduxit
de mortuis pastorem ma
gnum oiuz in sanguine te
stamēti eterni dn̄m nostrū
iesum xp̄m: aptet vos in oi
bono. vt faciatis volūtatē
eius. faciēs in vobis q̄ pla
ceat coram se p̄ xp̄m iesuz:
cui ē honor i secula scl̄oꝝ.
Ammen. Orate pro nobis
fratres: ꝛ ante meū recess

fum cupio vos salutare in osculo sancto. Amen.

De ieiunio sermo. xxiij.

FRequenter audistis fratres charissimi q̄ ieiunium est res sctā: opus celeste. ianua regni: futuri seculi forma: q̄ si quis iuste pfecerit dei socius existimabitur: sibi coniungitur: t spiritualis efficitur. Per ieiunium fratres mei prosternuntur vitia: augmentatur virtutes: humiliatur caro: diabolice deuincuntur virtutes. O sacrum ieiunium. tu corpus refrenas ne surgat. tu virtutes incitas vt resurgāt. tu reū illuminas t sanas. vt viuat. O ieiuniū tu suaue es bonis. tu odibile es malis. tu delectabiles es sanctis. ꝟ detestabile prauis. O sacrum ieiuniū. tu diuina misteria pandis: q̄ sapientie t prudētie sunt agnoscis: recordari preterita facis: ordinare psētia nō negligis: t preuidere futura festinas. ꝟ caue fratres mei: ne ieiunādo superbi efficiamini: ne cupidi: ne auaritia vel hypocrisi pleni. Nam sepe audistis: q̄ babilon ciuitas magna t populosa est inimica christianis idolis seruiens: diuersis errorib⁹ bus mancipata: quam vt dicunt aliqui gigantes eā edificauerunt: sed superbia inflati fecerunt in medio turrez: que vocata est babel. Postea vero venit nabuchodonosor t amplificauit eam t ditauit: t inflatus superbia clamauit t dixit. Non ne hec est ciuitas babilon quā ego edificaui in domū regis in robore fortitudinis mee: t in gloriam decoris mei? Et dum rex sic exclamaret: vox irruit super eum dicens. Tibi dicit rex. Regnum tuum transiet a te: ab hominibus ejicieris: t cū bestijs feriscq; erit habitatio tua: fenum vt bos comedes t septem tēpora sup te mutabūt donec scias q̄ excelsus dominatur in regno hoīum. Et sic vi-

detis q̄ ſuperbiēdo regnū terrenuz am.ſit ⁊ ſeruiuz: quia cuz beſtijs habitare volebat. Babilon hec fratres mei mūdus iſte ē: qui plenus eſt cōfuſiōe plenus erroribus: iniquitatib⁹: et veneno malitie. Ecce nūc frēs mei qūo totus mūdus in maligno poſitus ē: ecce qūo diabolus regnat i eo: dum regnat ambitio: duz dominatur perfidia: dum conculcatur ſimplicitas. Et ideo frēs hec omnia agnoſcētes caueamus a cūctis malis: ſcientes q̄ per ſolam humilitatez omnia mala vincere valemus: ſine qua noſtra ieiunia nobis non proderunt: Hec ē per quam ad vitam intrare poterimus. Non ergo extolli debemus ſi ieiunamus: ſed humilitatem ſeruātes ſemper philoſophari non deſiſtamus. Quid enim eſt philoſophari niſi mortem premeditari? Ad regnum enim celorum non conducit nos gloria mundi: non multitudo diuitia-rū: non nobilitas generis: non ſcientia: non ſapiētia: non facūdia verborum: ſz ſola gratia chriſti ⁊ virtutes ⁊ opera. Ēia igit̄ fratres conſiderate ad quid huc veniſtis: ad quid here mū concupiſtis quid agere voluiſtis: quod officiuz habere deſideraſtis. Omnes vnore dicet̄: deo ſeruire optamus. Et quia ſic eſt: propterea ea attendere ferueēter debetis: q̄ veſtruz officium eſt non ſolū carnem ieiunijs ⁊ abſtinētia eſce ⁊ potus affligere: quantum valitudo nature permittit: ſed etiam mundum contemnere: pecca-ta deflere: ⁊ non doctoris appetere cathedram: ſed in cinere ⁊ cilicio perſeuerare in heremo vſque ad mortem debemus. Adiuuet nos chriſtus filius dei quem credimus ieiunaſſe quadraginta dieb⁹ ⁊ quadraginta noctibus: qui eſt benedictus in ſcla. Amē.

De ſctō Hieronymo qūo fuit cardinalis ⁊ qūo reli-

quit cardinalatū. f. xxiiij.

Legim⁹ enim fratres cbarissimi sanctū patrem Hieronymum cardinalem fuisse in ecclesia sancti Laurentij martyris: z qz romanos de auaritia z fetida luxuria fortiter reprehendebat ab eis per vestem mulierem: vt iam audistis: eum proclamarem populo voluerūt: sed deo auxiliante sanctitatis fama minime diminuta: romam tandē egressus est: z cuz Paula z Eustochio: quas in fide cbristi nutrierat: earuz patre rogante: vt nob per epistolaz scripsit: asperrimā vitam sanctus pater Hieronymus duxit: in tantuz vt neminem legere audiaz fidelium modernozuz austeriozē fuisse. Itaqz fratres etiam nos: vt vidistis: mūdum deserere voluimus: z ad nemora cum Hieronymo fugere cōcupiuim⁹: z perseuerare secundum apostolicam vitam desideramus: propterea diligenter attendamus vt sancte z iuste in hereno conuiuamus. Scire enim debetis. q demorantibus in solitudine ieiunium valde necessarium est. Sed primo videamus quid sit ieiunium. Quid enim est ieiuniuz: nisi cunctoz membroruz debita satisfactio? Membra enim satisfacere debent: propter peccata que commiserunt. Uñ si quis in gula peccauerit satisfaciat ieiunando. naz qui solus ē sine culpa: solus est z sine pena. Sz qm̄ nullus ē sine culpa. iō nullus sine pena viuere debet. Oculus. n. meus frequēter peccauit: quia per eum moꝛs intrauit in aiam meā. Claudatur ergo oculus z patiatur: ne qđ eum delectat videat. Sic enim de singulis coꝛpoꝛis mēbꝛis faciēdū ē fratres. Tūc. n. magnuz: tūc deo acceptū: tunc sibi deuotum ieiunium reddimus: dū ab iniquitatibus z voluptatib⁹ abstinem⁹. Hoc est magnum z perfe

n.

ctum ieiunium. Sic enim agentes ſcte ⁊ iuſte ⁊ pie viuere dicimur. Pietas .n. eſt cultus deo reddere qđ debet. Sic talis iuſte viuere dicitur: qñ deo reddit quod reddere debet: ⁊ ceſaris ceſari. Impietas quid aliud ē q̄ idolatriā cōmittere? Multi tñ dicunt quod ipietas ē qñ pauperibus boībus ſua non elargitur. Propterea frēs mei ſcire vos volo: q̄ aliud eſt flagitium: aliud facimus: aliud impietas. Flagitiuz eſt dum peccādo nos ipſos offendimus. Facimus quā do proximum. Impietas quando idolatriam cōmittimus. Similiter aliud eſt miſericordia aliud eſt clementia: aliud pietas. Miſericordia circa naturaz: clementia erga iuſtitiam: ſed pietas erga deum verſatuz. Et quia groſſi eſtis fratres: veniat verbi gratia. Miſericordia eſt duz ſi quis vidēdo aliquem iuſte dāmatuz duci ad ſuſpēdendū naturaliť mouet: eiq̄ cōpatiť: ⁊ ita motus a ſuſpendio eū liberat. Similiť ſiq̄s rapuit pauperi aliqđ boni: ⁊ veniat ali⁹ ⁊ rapto eripiat ea: ⁊ pauperi reddat: Talē dicimus hāc miſericordiam. Clemētia vero ē vt ſi quis iniuſte hominem punitū videat: ⁊ obiiciat ſe periculis vt illū eripiat. Talem dicimus clementiam poſſidere. Pietas autem quid aliud eſt: q̄ deum puta mente colere: que alio nomine latria nūcupatur. Bene enim tūc dicimur ieiunare: quando pietate miſericordia: ⁊ clementia refloremus. Adiuuet nos chriſtus: qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto uiuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

De ieiunio: ⁊ vbi fuit inſtitutum. Sermo. xxv.

Scire nanq; debetis fratres dilectiſſimi: quod hoc ſolenne ieiuniuz quod alma mater eccleſia hodierna die precipit obſeruari a creatione ho-

minis: in ipso mundi pri-
mordio. precipit deus in
paradiso Ade ⁊ Eue: vt
a fructu arboris abstine-
rent. Hoc etiam ante legē
Moses sanctus obserua-
uit: ⁊ legem suscepit. Hoc
sub lege helyas astrinxit:
⁊ ad celum in curru vo-
lauit. Eua q̄diu abstinuit:
virgo fuit: ⁊ i paradiso per
mansit: sed dum ieiunium
violauit: in miseriam cor-
ruit: libidinis corruptiōes
persensit: sub domino con-
stituta remansit: ⁊ de pa-
radiso expulsa fuit. Mo-
ses etiam post ieiuniū cum
deo facie ad faciem locut⁹
est qui ante ieiunium deū
videre: nec ad eum accede
re ausus fuerat Hieroſoli
ma a senacherib tempore
Ezechie regis ⁊ Sisare p
ieiunium liberatur: ⁊ cen-
tū ⁊ octuagintiq̄nq; milia
celitus iterfecti sunt in no
cte vna. ⁊ ne feterēt coruꝫ
corpa: incinerati: ⁊ in pul-
uerem redacti sunt Tem-
pore ēt Jone ieiuniū predi
cātis in cinere ⁊ cilitio ve
niam impetrauit. Munq̄d
⁊ Josue naue filius ieiuna
uit plusq̄ per dieꝫ ⁊ cur-
sum solis ⁊ lune tempera-
uit: ⁊ hostes superauit! O
ieiunium q̄uium animā-
rum: beatus qui te amat:
sed beatior q̄ te frequētat.
Qui. n. ieiunat vt bon⁹ ap
pareat: vt conseruetur: vt
sanior fiat: ⁊ vtme corpo-
re nimis ipingueſcat: non
beatus est ille: q̄a ieiuniū
quod facit nō virtutis est,
sed attēuatiōis. Jdeo non
mūdo: sed deo ieiunare de
bem⁹. Sic. n. sci pres i ve
teri lege faciebāt. Decias
. n. deo dabāt ⁊ primitias
de oib⁹ bonis suis. Sic ⁊
nos deo primitias dare de
bemus. Quas tunc primi
tias deo damus: qñ corpo
re quidem a cibis elimosi-
nas dando: ⁊ mēte a vitijs
ieunam⁹. Et tūc deo ta-
les primitie accepte sunt.
Sz scitote fratres mei q̄
antiquitus patres nostri
fideles ieiunare consue-
runt: in vigilijs magna-
rum solemnitatum vsque

DE LA HISTORIA
BIBLIOTECA

ad noctez: quod laudãduz erat ⁊ bonuz. Sed hoc nõ solum: sed etiã vigilabant per noctem: ⁊ ad ecclesiaz ludendo ⁊ cozizando ꝺue niebant: quod deteſtabile erat ⁊ malum. Tales non solum romani erant: nõ so lum papienſes ⁊ rauena tes: ſed etiã mediolanen ſes. De qua turpi ꝺſuetu die bolebat mediolani ma ter illa que me carne ⁊ ſpi ritu i cbziſto regenerauit. Et inſtitutũ eſt ipſa iſtigã te a patre noſtro Ambzo ſio vt vigilie caſſarent̃ vel ceſſarẽt a cunctis: ⁊ vt bo micidia ⁊ fozmicationes a fidelibus depõerent̃. So luz tm̃ ieiunium mentis ⁊ cozpozis cuz elimoſina me diolanẽſis eccl'ia fidelibus reliquit. Sed dicetis: Mũ quid in vita noſtra ſemper ieiunare debemus? O fra tres mei legez meam rece piſtis ⁊ audiſtis frequent̃ inter cetera: ꝙ carnez ve ſtraz bometis abſtinentia eſce. ⁊ potus q̃tuz valitu do permittit. Volo enim meipſuz ligare. Voluí one ra veſtra portare: ſed hoc ſoluz ſuper vos ponere vo lui: vt ieiunetis ⁊ abſtinca tis q̃tuz facere deo fauen te poteſtis. Volo tamen ꝙ diebus dominicis ieiune tis: boc enim beretici ⁊ in fideles faciũt. Omne aũt ieiunium exceptis diebus bominicis bonum eſt ⁊ lau daudũ: ſi bene ſit: Aliquod tamen eſt ieiunium deuo tionis: vt ieiunare vigilias ſanctozum. Cipziani com patriote noſtri: ⁊ Geruaſij ⁊ Protaſij: ⁊ ſilia. Aliud eſt ieiunium inſtitutio nis: vt Aſſumptionis ſan cte Marie ⁊ natiuitatis ſancti Joannis Baptiſte: Mathei ⁊ Andree ⁊ Ja cobi maiozis. Iſtozum. n. vigilias ieiunare ſemp de bem⁹: vt ſicut ieiunãdo cũ eis patimur: ita ⁊ i futurũ cũ eis pariter glozienur. Sed mox mibi fratres di cetis: cur feſtum natiuitat ſancti Joãnis celebzam⁹? Mũquid in pctõ cõceptus eſt? Et ideo attẽdite ꝙ pri

us ſeminat homo: poſtea ꝯcipit in vulua: ⁊ ibi caro formatur: deinde poſt dies .xlvij. creat aia: ⁊ corpori infundit: ſecundū ſanctus patres ⁊ martyrē Ciprianum: cui in oībus cōpellor credere: quia per ſpiritus ſanctū optime locutus eſt. Celebratur tñ natiuitas ſancti Joannis Baptiſte nō prima: ſed ſecūda. Prima. n. natiuitas fuit in vtero: qñ anima in vtero fuit infuſa. Alia vero ex vtero qñ venit ad lucem: ⁊ hec ſine peccato fuit: quia ſanctificat⁹ fuit i vtero. Hec aūt feſtiuitas nō ſolū apud fideles ſed apud infideles vigiliam habet. In hoc feſto maxime pagāi ifideles ad eccleſiā ſuam cōuenie bant vigilantes vt ſupra dixim⁹ Sed deſtructis vigiliis illis adhuc tñ anti quitatis nomen tenemus: quia duz ieiunam⁹ vigiliā nūcupamus. Uel aliter di camus fratres. Naz duz illa ſcā Eliſabeth que filia fuit ſancte Ysmare: que q̄ dem Ysmara ſoror fuit car nalis ſancte Anne matris ꝺmine noſtre: dum grauida eſſet de Johanne ante aduentum virginis: ſanctificatus Johannes non fuit: ſed ſalutata Eliſabeth a virgine: mox Johānes ſanctificat⁹ fuit in vtero. Merito ergo eius natiuitatē celebrare debem⁹. Sed nūc de apoſtolis: quoruz vigilia non habetur. dicamus: Feſtum enim Philippi ⁊ Jacobi ieiuniuz nō habet: eo q̄ inter paſca ⁊ pentecoſtē eſt: quod tempus eſt gaudij: letitie: ⁊ exultatiōis: q2 ſaluator ſurrexit a mortuis. Jacobus ēt zebedei aplus apā quo ſdā vigiliā nō bz: eo q̄ occiſus fuerit i dieb⁹ azimoz: nec diē mortis eius celebram⁹ ſz potius trāſlatiōis. Bartholomeus etiā vigiliā nō videtur habere eo q̄ vna die q̄ fuit decoziatus: ⁊ ſequenti die obijt: ⁊ ſic ſi haberet vigiliam: oporteret q̄ eſſet in tertia die ante: quod eſt contra nozmam

aliozuz ieiuniozũ. Thomas autem vigiliaz non habet: eo q̃ in aduẽtu venit. Barnabas ieiuniũ non habet: quia de duodeciz non fuit. Matbias ieiunium nõ habet: eo q̃ tenipus ieiunij ẽ. Joannes euangelista ieiunium non habet eo q̃ in gloria in excelsis sumus: z gloriam in excelsis deo cantare debemus. Rogo tamen vos fratres licet ieiunia ista seruare non teneamini: pro remissiõe peccatoz̃ vestrozum vel pro periculo hostiuz ieiunare non desistat: carnẽ domãtes q̃tũ portare potestis. Adiuuet nos christ⁹ fili⁹ dei q̃ p nob̃ nasci z mori dignat⁹ ẽ aiñ.

De murmuratione Sermo. xxvi.

Demorantibus nobis in beremo fratres dilectissimi murmuratores detractores vel susurratores nullatenus esse debemus: scientes q̃ tales regnum dei non consequentur. Non igitur stulta loquamur lingua dolosa: sed cuz dei adiutorio: sine cui⁹ voluntate z nutu foliuz arboris non mouetur. omnis murmuratio uel detractio procul sit a nobis: considerantes quid marie sorori aaron z mosi. q̃ murmurauit accident. Maz murmurauit. quia moses vxorem ethiopissã duxerat: z ea murmuratione iratus est dñs valde: eo q̃ moses esset mittissimus super omnes homines qui morabantur in terra. Et ait dominus aaron z marie. Egredimini foras ad tabernaculuz federis. Quibus peruenientibus ait dominus. Quare non timuistis detrahere seruo meo mosi: cui loquor facie ad faciez: seruus meus est: z in domo mea fidelissimus est. Et ecce statim maria repleta est lepra. cadens super eam quasi nix. Quam videns moses exclamauit ad dominum dicens. Deꝰ obsecro sana eam. Cui respondit dñs. Separet̃ septez diebus extra castra:

ꝛ postea reuocabitur ma-
ria ad pristinam sanitatē.
Jō attēdite fratres q̄ ma
ria hec que peccauit: aiaꝫ
subditorum ꝛ discipulorum
significat. quando suo pre-
posito vel presbytero obe-
dire recusat et recusando
murmurat. ꝛ murmuran-
do leprosa efficit. quod be-
ne apparet dum culpa ei⁹
publicatur. Sed bonus pa
stor quicoim vestrum curā
gerit. querēs salutem aia
rum compatitur peccata.
ꝛ auxilium diuine medicīe
precibus postulat infirmā
ti. clamatq̄ quotidie inde
fessa voce pastor bon⁹. qui
aiam suam ponere nō desi
stit pro ouibus suis dicēs.
Obsecro dñe sana eaꝫ. sa
na cōtritiones eius. quia
cōmota est. Sana eam q2
lepra murmuratōis plena
est. Reuoca eam. q2 a con
sortio fidelium tuorū sepa
rata est. Jgitur fratres at
tendite ne murmuratores
in heremo sitis. nam sicut
lepra proprium corpus de
uorat. et sibi adherentes
inficit. sic et murmura-
tor non solum seipsum de-
struit. sed etiam cunctos
audiētes occidit. Jdeo fra
tres attendite vt non mur
muratores vl̄ loquaces si
mus sed veraces: quia in
superfluo eloquio peccatū
deesse non poterit. nec om
nino veritas adesse. Q̄p
grande periculum est non
solum dicere falsa: sed ꝛ ve
ra predicare penosum ꝛ du
bium est. Loquaces deni-
q̄ laudare non audeo: sed
tacentes beatos predica-
re presumo. Attēdite o fra
tres mei. Attend te ne si-
mul cum presbyteris me-
is murmurantibus capi-
amini. Nam ad vos per-
ueni: ꝛ in diebus paschalib⁹
vobiscū in hac solitudie eē
volui. ꝛ murmurauerūt ꝛ
Augustino detraxerūt p̄s-
byteri: ꝛ noluerūt diuinis
obedire p̄cepti. Jdeo lepro
si murmurādo facti sunt. ꝛ ī
mūditia pctō⁹q̄ p̄cussi sunt.
ꝛ a domo mea expulsi sūt.
q2 vocari non fuerūt digni
mecū p̄seuecar. Jdeo sepa

aliozuz ieiuniozũ. Thomas autem vigiliaz non habet: eo q̃ in aduẽtu venit. Barnabas ieiuniũ non habet: quia de duodeciz non fuit. Matbias ieiunium nõ habet: eo q̃ tenipus ieiunij ẽ. Joannes euangelista ieiunium non habet eo q̃ in gloria in excelsis sumus: ⁊ gloriam in excelsis deo cantare debemus. Rogo tamen vos fratres licet ieiunia ista seruare non teneamini: pro remissiõe peccatoz̃ vestrozum vel pro periculo hostiuz ieiunare non desistat: carnẽ domãtes q̃ tũ portare potestis. Adiuuet nos christ⁹ fili⁹ dei q̃ p nob̃ nasci ⁊ mori dignat⁹ ẽ aiñ.

De murmuratione Sermo. xxvi.

Demorantibus nobis in beremo fratres dilectissimi murmuratores detractores vel susurratores nullatenus esse debemus: scientes q̃ tales regnum dei non consequentur. Non igitur stulta loquamur lingua dolosa: sed cuz dei adiutorio: fine cui⁹ voluntate ⁊ nutu foliuz arboris non mouetur. omnis murmuratio uel detractio procul sit a nobis: considerantes quid marie sorori aaron ⁊ mosi. q̃ murmurauit accident. Maz murmurauit. quia moses vxorem ethiopissã duxerat: ⁊ ea murmuratione iratus est dñs valde: eo q̃ moses esset mittissimus super omnes homines qui morabantur in terra. Et ait dominus aaron ⁊ marie. Egredimini foras ad tabernaculuz federis. Quibus peruenientibus ait dominus. Quare non timuistis detrahere seruo meo mosi: cui loquor facie ad faciez: seruus meus est: ⁊ in domo mea fidelissimus est. Et ecce statim maria repleta est lepra. cadens super eam quasi nix. Quam videns moses exclamauit ad dominum dicens. Deꝰ obsecro sana eam. Cui respondit dñs. Separet̃ septez diebus extra castra:

z postea reuocabitur ma/
ria ad pristinam sanitatē.
Jō attēdite fratres q̄ ma
ria hec que peccauit: aiaz
subditorum z discipulorum
significat. quando suo pre/
posito vel presbytero obe/
dire recusat et recusando
murmurat. z murmuran/
do leprosa efficit. quod be/
ne apparet dum culpa ei⁹
publicatur. Sed bonus pa
stor quicoīm vestrum curā
gerit. querēs salutem aia
rum compatitur peccata.
z auxilium diuine medicīe
precibus postulat infirmā
ti. clamatq; quotidie inde
fessa voce pastor bon⁹. qui
aiam suam ponere nō desi
stit pro ouibus suis dicēs.
Obsecro dñe sana eaz. sa
na cōtritiones eius. quia
cōmota est. Sana eam q2
lepra murmuratōis plena
est. Reuoca eam. q2 a con
sortio fidelium tuorū sepa
rata est. Jgitur fratres at
tendite ne murmuratores
in heremo sitis. nam sicut
lepra proprium corpus de
uorat. et sibi adherentes
inficit. sic et murmura/
tor non solum seipsum de/
struit. sed etiam cunctos
audiētes occidit. Jdeo fra
tres attendite vt non mur
muratores vl̄ loquaces si
mus sed veraces: quia in
superfluo eloquio peccatū
deesse non poterit. nec om
nino veritas adesse. O q̄
grande periculum est non
soluz dicere falsa: sed z ve
ra predicare penosuz z du
bium est. Loquaces deni/
q; laudare non audeo: sed
tacentes beatos predica/
re presumo. Attēdite o fra
tres mei. Attend te ne si/
mul cum presbyteris me/
is murmurantibus capi/
amini. Nam ad vos per/
ueni: z in diebus paschalib⁹
vobiscū in hac solitudie eē
volui. z murmurauerūt z
Augustino detraxerūt p̄s/
byteri: z noluerūt diuinis
obedire p̄cepti. Jdeo lepro
si murmurādo facti sunt. z ī
mūditia pctō⁹ q̄ p̄cussi sunt.
z a domo mea expulsi sūt.
q2 vocari non fuerūt digni
mecū p̄seuecar. Jdeo sepa

rati sunt ꝛ expulsi. qz non potuerunt sine murmure stare. Vos aũt quoꝝ officiuz est semper orare seruentius nũc orare vos decor: vt tãqz sanatos ad cõmunionẽ ecclesie hypponẽsis reuocare gaudẽter possumus illos: quos tales inuenire credidi quales inuenire non potui: Hec tamẽ expulsio est ad salutez non ad perditionem: ad correctionem non ad damnationem. Sic enim expulsus ẽ adaz de paradiso: vt i hoc exilio miserie corrigeret: vt in hac pena temporali p gratiã adipisceret eternã promissionẽ. Vaz licet Adam. peccauerit dñs tamen eũ non deseruit. sz ad penitentiã euz ꝛ suos semper inuitauit. Postqz euz adaz peccauit. latere se voluit. ꝛ abscondit se a facie dñi: quod erat signũ doloris ꝛ erubescẽtie. Sic. n. vos facere cupio fratres. Vaz etsi aliqñ murmurastis vl̃ peccastis: erubescite ꝛ abscondite faciez vestram per humilitatẽ a saluatore. vt duz visitauerit vos in solitudine paradisi ꝛ vocauerit vos dicẽs cuilibet: adaz vbi es: consideretis i ꝗta peccatoꝝ miseria positi sitis. Per hoc. n. qz eum ꝓprio noie vocat: signũ dat qz ad penitentiã uocat. Per hoc qz dicit vbi es: ostendit qz viã pcrõzis ignorat. non tñ qz ignoret. sed qz reprobet. Post meridiem apparet ostendẽs qz dñs ab amore peccatoꝝ refrigescit: qz per peccatum in homine refrigeratus ẽ amoz charitatis. Hoc. n. pensate: ꝛ cum Adaz vos peccasse cognoscite ꝛ dicite. Dñe audiui vocez tuã in heremo ꝛ timui: eo qz nudis operibus nudus essez ꝛ abscondi me p humilitatem. cognoscẽs qz peccaui in celum ꝛ coram te. Sed ꝛ cõtrariũ facientes. murmurantes ꝛ detrahentes ꝓximo suo: ꝛ mala portãtes in cordibus suis: expellet eos dñs de paradiso. sz tñ faciet eis dominus miseri

cordia motus tunicas pel liceas. ne tempore frigo ris perpetuo noziãtur. O grandis dei misericordia. o infinita dei clementia. o magna ⁊ admirabilis ei⁹ dilectio circa nos. Ecce eiz quotidie peccamus fre quenter eum offendimus. ⁊ tamen nos derelinque re non vult. sed tunicas pel liceas cõtritionis ⁊ venie nobis quotidie donat ⁊ lar gitur. Ecce quanta est mi sericordia nostri saluato ris. Igit̃ fratres mei ⁊ le titia cordis mei. redeam⁹ ad mentem. ⁊ eam dil gen ter discutianus. scientes q̃ nunc in paradiso penitẽ tie ⁊ delitiarum positi su mus. ⁊ in ecclesia eius po siti ⁊ collocati sumus. De dit enim nobis precepta. vt toto corde ⁊ tota men te eum diligamus. ⁊ proxi mũ nostruz. Sed qũo cum diligere possum⁹. si surra tores ⁊ detractores in de remo facti sumus? O q̃ pe stis misera ⁊ mortalis est ipsa murmuratio: o q̃ ve nenosa. Nec.n.ẽ: que con uentus clericoꝝ ⁊ c uita tes multas destruxit. Et quia grande periculũ est in ter murmuratores bita re:iõ expellendi sunt tales ne ceteri corrumpant̃ per eos. Tertia.n. lingua mul ta mala omittit ideo si se mel correcti nõ se emẽda uerint. de vestra sancta ⁊ singulari societate expel lant̃. Ne crudele hoc esse credatis. nec illi qui expul si sunt ad tẽpus: de hac ex pulsione dolere debent. ſz cum omni humilitate eaz suscipiãt. dolẽtes tñ ⁊ flẽ tes q̃ nonduz intellexerũt apostolũ dicentem. Si q̃s se putat religiosum eẽ non refrenans linguam suam: huius vana ẽ religio. De lius est enim a congregatio ne presenti expelli ad tem pus q̃ a celesti regno per petuo exulari. Sic enim vt supra diximus expulsus ẽ adam de paradiso. nõ ad damnationẽ sed ad correc tionẽ. Correctus vero ⁊ emendatus frater qui pec

caverit ⁊ qui prorimo de-
traxerit. volo vt inter vos
fraterne recipiatur. Me-
lius est enim vt redarguā
mur de misericordia. q̄ de
crudelitate in die nouissi-
mo. Nā pium boiem quā
do periisse legimus ignoro.
sed impium ⁊ crudelē fre-
quenter periisse audio. Igi
tur o frēs mei ⁊ letitia cor
dis mei obsecro. vt nō pec
cet: ut in die nouissimo nec
crudeles: nec nimis misē-
ricordes: iueniri possim⁹.
Deponite murmuratōes.
claudite infra dentes lin-
guaz. ponite custodiaz ori
vestro: ⁊ silete non soluz a
malis: sed ēt q̄nq̄z a bonis
silere laudabile est: Dixit. n.
sctūs ppheta. Silui a bo-
nis. Nā bonū vbiq̄z ꝓfer
re nō debemus: sed tēpus
ꝓferēdi agnoscamus in
cunctis. Estote igit frēs
non loquaces: sz veraces:
Calcate murmuratiōes:
et fugite eas: vt mortem.
Nam murmurare detra
here vl despicere hypocri
tarum conditio est ⁊ igno
rantiuz. Murmurare de
niq̄z ⁊ detrahere hypocri
ta nō faciat: de oībus ma
ledicēs: vt ipse solus a cun
ctis predicet beat⁹. Hia
iudicat: vt nemo sit qui eū
audeat iudicare. Hia de-
spicit: vt ipse solus sit qui
ab oībus respiciat. Hypo
crita caue: ne ad mensam
meā ꝓuenias: ne zibi añq̄z
aliquid sūmas: lectio mea
primo tibi leget. Quid. n.
primo in mēsa mea descri
psi: Quid primo in ea hēre
vl audire desidero: Quid
primo in eā fuare ꝓcipio:
Nisi q̄ quisquis amat di-
ctis absentū rodere famā.
hāc mēsam indignā noue-
rit esse sibi. Quapropter
fratres si quis murmura-
re desiderat: nō solū ad no
straz apostolicam ꝯgrega
tionez: sed nec ad mēsam
nostraz accedere ꝓsumat.
Nō. n. ad herenuz ꝓueni
mus. vt murmurarem⁹:
sed vt mūdanis oībus con
culcatis: i heremo pie sanc
te et iuste viuere valea-
mus. Quod si nō fecerim⁹

q̄ deus auertat melius fu
isset q̄ nati non fuissemus.
Q̄r fratres mei meli⁹ fuis
set: nisi quia melius fuisset
non esse: q̄ male esse? Num
quid meli⁹ est carere esse:
q̄ esse: z ꝑpetuo cruciari?
Nā nō esse q̄d possit obesse
ignoro. Sed habere esse z
ꝑpetuo cruciari: quid nam
aliud est q̄ morte sine mor
te semper habere? Ueruz
z indubitanter verum vo
bis fratres mei dicere au
deo. melius esset nō esse: q̄
cuz esse perpetuo affligi vl
eternaliter cruciari. Stu
deam⁹ igitur fratres sem
per bene viuer̄: vt semper
bene esse possimus: z semp
nos bene esse possideam⁹:
Esse eniz dei gratia habe
re scimus: sed semper bene
esse oio ignoram⁹. Propte
rea taliter linguaz cetera
que corporis mēbra restri
gamus. vt mediante diui
na gratia ad perpetuū ma
lum non perueniamus: ne
de nob̄ dicat̄: q̄ de iuda ꝑ
ditor discipulo dicit̄. Be
lius eratilli si natus nō fu
isset homo ille. Quare mi
melius fuisz: si natus non
fuisset? Nisi q̄z melius est
omni esse carere: q̄ in infer
no iacere. Ibi deniq; etsi
erit stimulus doloris z pe
nitudinis: nulla tamē erit
ibi correctio voluntatis: vt
nullatenus a damnati pos
sit diligi vel desiderari iu
stitia. Ideo illi diuiti qui in
inferno cruciabat̄: q̄uis cu
raz de viuis fratribus ge
rere videretur. non tamē
eidem iustitie cura erat q̄z
iustitiam nullatenus dili
gere possunt qui in inferno
sunt. Jacebat tñ diues: et
sepultus erat in inferno. et
quid de fratribus suis eēt:
ignorabat: z nesciebat om
nīo: z tñ curaz de eis vide
bat̄ habere: sicut z nos vi
uētes de mortuis: q̄uis q̄d
agāt vtiq; nesciam⁹. Ita
q; frēs caueam⁹ ne pecce
mus: ne ad illā flāmā pue
niam⁹. Ipa deniq; concre
matōez bz. sed lumē nullū
bz. Q̄r: nisi q̄z quos gebē
ne flāma cruciat: a visiōe
veri luminis cecat: vt z so

BIBLIOTECA DE LA EXPOSICIÓN

ris cos dolor cõbustionis
cruciet ⁊ intus pena cecí-
taris obscuret: vt qui crea
tori suo corde ⁊ corpore de
liquerunt: corpore simul ⁊
corde puniant: ⁊ vtrobiq;
penā ẽntiāt: qui duz viue
rent prauis delectationi-
bus seruiebant. Ecce fra-
tres quō puniunt peccato
res: quibus vnus ignis oi-
bus est: ⁊ tñ non vno modo
omnes cruciātur: sed quā
to quis in delicijs plus per
mānserit: tāto fortius cruci
abitur in eternū. Vnus igi
tur ignis singulis est: ⁊ cor
poreus ē: vt seuissimos pec
catores corporaliter cruci
et: nec studio humão accē
ditur: nec lignis pice vel o
leo nutrit̄: sed post pecca-
tum semel accensus: i eter
nuz durare nullatenus du
bitare debemus. O inferne
tu latus es: ⁊ mensuraz
nō habes. pfundus es: et
nullum fundum te habere
cognosco. isatiabilis es: q:
omnes taz pauperes q̄ di
uites te libenter suscipere
audio: plenus ardore inco
parabili. plenus fetore in-
tolerabili. plenus omni do
lore mirabili. Ibi ois mi
hia: ibi tenebre: ibi null⁹ or
do ibi horror etern⁹: ibi nul-
la spes boni: nulla despatio
mali: sed omne malū quod
estimari potest: damnatis
in eternum erit. Ibi o fra-
tres mei demones flere ⁊
clamare non cessant: per-
cutere peccatores nunq̄
desistunt: nunc superbum:
nunc elatum: nunc gloria
mundi plenum: nunc luxu-
riosum: nunc proditorem:
nunc homicidam: nunc se
neratorem: nunc verbo-
sum: nunc adulatorē: nunc
mendacez: nunc detracto
rem. Ecce quomodo cla-
mabunt: Sed quid clama-
bunt: nisi percute: dilace-
ra: interfice: sine morte pec-
cide: velociter spolia: de
predari festia: fer prunas:
picem para: auruz ⁊ argē
tum liquesce: Et quia duz
voluerunt deum intelligere
noluerunt. et si in eternum
viriissent semper male fa-
cere voluissent: ideo sine re

deniptiõe merito in eter/
num cruciabũtur. Itaq; fratres obsecro: vt nõ pec/
cetis. Custodite linguam vestrã: seruate eam: clau/
dite eam vecte ferreo: qm̃ sermo vanus in vacuuz nõ
bi: sed de omni verbo oci/
oso in die nouissimo reddi/
turi sumus rationem. Ad/
iuuet nos Christus deus
noster ad perseuerãduz in
omnibus bonis: qui cuz pa
tre z spiritu sancto viuit z
regnat in scla sclorz amen.

¶ De filio prodigo sermo
xxvij.

DAt vobis frates dile
ctissimi qui optimam
partem cum maria elegi/
stis: dum mundum z pom
pas eius contemnere volu
istis. Voluistis enim terre
na despicere: Saniori con
silio eniz sanctoruz ambro
sij z Simpliciani patrum
vitam tutiorẽ aggressi su/
mus: cum Paulo munduz
fugiente: timens ne cape/
retur abeo. In beremo de
nique sumus iucunditatez
cõmunicatõis z fractiõis
panis itelligentes: clamã
tes cuz propbeta. Ecceq̃
bonum z q̃ iucundum ba/
bitare fratres in vnũ. Lu
tior eniz bec vita est z dul
cior: vbi vnus aliuz cobor
tatur: vbi alter alteri9 ex
emplo inflammatur. O vi
ta sancta beremitica: vita
solitaria: vita perfecto/
rum: vita angelica non bu
mana: vita penitentiũ: vi/
ta contra mundum pugnã
tium: vita ad deum fugiẽ/
tium: vita deica nõ buma/
na: vita filiorum qui erra/
uerunt ad patrem redeun
tium. Hec est domus vbi
reconciliatur patri filius:
qui portionẽ substantie cõ
sumpserat luxuriose viuen
do. Hãc fratres mei si Ia
nuarius noster cognouisz:
aurum nobis ignorantib9
non tenuisset. Hanc si dile
xisset vineam: agruz z pe/
cuniã tenẽ erubuisset: Or:
Quia paupertatem aspe/
riorem presbyteris meis:
vos sponte tenere vidisz.
Maz sicut filius ille qui pe
regre profectus est in regi

ōnem longinquam: vbi dis
sipauit substantiā suā lu
xu furiose viuēdo: sic ⁊ ipe
vel quicunq; peccatoz: dū
carnales voluptates dili
git a domino peregrinat̄:
⁊ quanto peccando fit dis
similio⁹. tāto magis a deo
elōgatur. Substantia eim
hominis est omne quod vi
uit: cogitat: sapit: loquit̄:
que de⁹ eque diuidit: quaz
substantiam peccatoz con
sumit: dum conscientiam
⁊ vitam ⁊ cogitationes et
verba in malis actionibus
impēdit. De filio etiaz isto
dicitur q̄ cepit egere. ⁊ iō
adhesit vni ciuium regio
nis: ⁊ misit eum in villam
vt pasceret porcos: ⁊ cupi
ebat implere ventrem de
siliquis quas porci mandu
cabant: ⁊ nemo illi dabat.
Eget enim peccatoz cum
cupit implere ventrez: nō
pane vite eterne: sed glan
dibus: qui porcoruz cibus
ē. Ideo ad hist evi de ꝓn
cipibu ⁊mundi: sub cuius
fauore pascere porcos. i.
demones valeat. Porcus
enim immunduz animal ē
⁊ de sordibus saturatur et
delectatur. Silique. n. sūt
non soluz glādes: sed etiā
q̄ turpe ⁊ imundum quod
porcus comedere delecta
tur. Iste dēique silique sūt
fornicatio. ebriositas ⁊ gu
losítas. Isti. n. sunt demo
num cibi: quibus peccatoz
repleri desiderat: sz nemo
dat illi ad sufficiētiā. Pec
catoz. n. semper famescit.
semper deuorare querit:
nunc luxuriādo: nunc ⁊ a
lia faciendo semp delecta
ri desiderat: sed visitante
dño patre per gratiaz pas
sionis sue: pēitet miser pec
catoz. Dolet iam pascere
porcos: cogitat ⁊ cogitādo
surgit pergens ad patrem
⁊ dicens. Pater peccaui i
celum: quia assumpsi fre
quenter nomen tuuz ⁊ san
ctoꝝ tuoꝝ in vanū. Pecca
ui etiam coram te: quia in
tua humanitate peccaui:
q̄ non cognoui opꝰ tuā infir
mitatē quā pro me passus
es. Peccaui corā te: q̄ de
us et hō es. Peccaui in ce

luz:q2 in parte ⁊ in spiritu sancto. Non igit̃ iuz dign⁹ vocari fili⁹ tuus. Sz quid fecerit pius p̃ audiam⁹: legam⁹: p̃dicem⁹: nō sileamus. Nā miꝛicoꝛdia motus vides illū venientem occurrit: vides lachꝛymantē: lachꝛymat̃: vides eum denudatū: stolaz iubet parari. vides eū discalciatū: calciat̃: credes eū debilez ⁊ famelicū: occidi iubet vitulū saginatū. O q̃ grandis miꝛicoꝛdia tāti p̃is: o q̃ infinita ei⁹ pietas: o q̃ dulcis o q̃ pia miseratio. Ecce. n. filius peregre fugit: ⁊ tamen patiēter expectat. Dia bona destruxit: ⁊ tñ ad se reuocare festinat. Poꝛcos pascit: ⁊ ei iā vitulū parat. Fame iā fere moꝛit̃: ⁊ epulari iā clamat: Nudus apparet bonis opib⁹ priuatus: ⁊ ecce stola p̃istine gratie salutoꝛis quā in baptismo recepit induit̃: ⁊ annulus fidei desponsatiōis dat̃: ne amplius valeat pascē poꝛcos: q̃ a domo p̃is fugit: sz tā q̃ ciuis sanctoꝝ ⁊ domesticus dei fundetur in domo diuine maiestatis i eternuz ⁊ vltra. Quod bene ostendit ille miꝛicoꝛdie pater: q2 vidēs illū miꝛicoꝛdia motus est: ⁊ occurrit: ⁊ bꝛachia extēdēs super collū eius osculatus est eum: dicēs seruis suis. Adducite vitulum ⁊ manducemus. Hic filius me⁹ moꝛtuus erat: ⁊ reuixit. perierat ⁊ inuentus ē. Similiter enim hoc fecit saluatoꝛ Petro: qñ euz negauit: qñ illū respexit: Quādo respexit mētē eius: tūc fleuit amare. Occurrit peccatoꝛi saluatoꝛ: q2 per se non potest ad dominum accedere: nisi ei sꝛ̃ueniat: nisi mentē eius respiciat: Sed postq̃ eum respexit: flectitur sup̃ collū eius: q2 onus eius leue ponit super collum eius dicens. Discite a me quia mitis sum et humilis coꝛde. Tūc stola induit̃: dū aia indumento virtutū vestit̃. Due enim stole sunt: vna videlicet

qñ aſa in pñti indumento virtutũ veſtiẽ. Altera vero imortalitatis ẽ: qñ corpus i fine ſeculi ẽt reſuſcitabiẽ. Ideo frẽs mei licet i beremo ſitis: ſcire tñ debetis q̃ due ſtole ſunt due reſurrectiões: quarũ vna eſt aiẽ: qñ reſuſcitaẽ a vitijs: i quibus mortua iacebat: altera corporis: quando corpus ꝓfiguratuz erit corpori claritatis xpi: qñ in die iudicij reformabiẽ. Eia ḡ fratres mei ⁊ corona mris mee ſcitote q̃ por cos iam pauimus: cũ multo tempore: demonib⁹ peccando placuimus. Jã frequẽter eorum ſiliquas deſiderauimus: quãdo mundo placere voluimus: quãdo in eo floreze concupiuimus: qñ delectatõib⁹ ſuis toto affectu adbeſimus. Sed nunc dei gratia ſerui chriſti ſumus: clamare nõ ceſſemus. Peccaui domine: iam non ſuz dignus vocari filius tuus. Quorum clamorem audiens occurrit nobis oſculando: ſuam pacem donando. Stolam donauit: qñ aiam a vitijs ſpoliauit. Anulu⁊ donauit: qñ in fide ſua nos roborauit. Calciamẽta donauit: qñ memoriam mortis nobis impreſſit. Vitulum occidit: qñ in ſacramento altaris: memoriã paſſionis eius in mente renouauit. Tũc nobiſcum pater mãducat ⁊ epulaẽ: quando in operibus ſuis perſeueran do delectamur. Tũc ſic nobis ornatis precipit angelis deus: vt conuiuiũ preparent: quia mortui eramus ⁊ reſurrexim⁹. perieramus: ⁊ inuenti ſumus. Cogitate ḡ fratres ad q̃d venimus. Ecce in ſolitudine ſumus: elongati ſumus a ſeculo: ⁊ longo tempore iam manſimus in ſolitudine: vt ſecundum apoſtolicam formam remotius viuere valeam⁹. Locus enĩ non ſacit ſanctos: ſed operatio bona locum ſanctificabit ⁊ nos. Peccauit enĩ angelus in celo: peccauit Adã in paradiſo: ⁊ nullus

tamen locus sanctior illis erat. Si.n. loca habitatores tueri posset: nec bonio nec ãgelus a dignitate sua corruissent. Pẽsate & fratres quid vestis nigra: quid zona pellicea: q̃d corona capitis persuadeãt. Nigra enim uestis que vilis est: mundi contemptuz nobis denũciat: z memoriã mortis. Zona pellicea lumboz refrenationem declarat. Capilli rasi de vertice superfluitatem criminum significant ablatam de mẽte. Sic eniz mihi sanctus pater Ambrosius q̃n me regenerauit in christo: anno etatis mee. xxx. mihi pẽtenti respondit. Cogitate ergo fratres q̃ reprehensibile est si sub tali habitu superbia lateat: vel luxuria. Sũme necessaria ẽ igitur nobis i heremo demorantibus ipsa humilitas: que designat per vestem. castitas que denotatur p lumboz precinctionẽ: obediẽtia que itelligit p subiectionẽ. Portamus etiam baculos: per quos intelligitur disciplina sb̃ qua semper parati esse debemus. Deus autez qui nos de tenebris gentium reuocauit ad gratiam: cõfirmet etiã in omni bono: vt abundemus in spe z virtute spũs sancti. Amen.

In cena dñi. ser. xxviij.

Adiuimus frẽs charissimi q̃ cum dominus intinxisset panem vt daret iude: q̃ post bucellã intrauit in euz sathanas. Et ait christus. Quod facis: fac citius. Cum ergo accepisset ille bucellaz: exiuit continuo. Erat autem nox. Cum ergo exisset. ait dñs discipulis suis. Surgite. Et postea ait: Filioli adhuc modicum vobiscuz sum. Anteq̃ tamẽ a vobis recedam: mãdatum nouũ do vobis: vt diligatis inuicem sicut dilexi uos. Satis eniz nouit charitas vestra quod tota perfectio nostre vite z edificatiõis ex euãgelio accipitur. Eius verba a summo nostro ma

gistro nobis data sunt: iō
pretiosiora sunt: et satis
ne hortanr̄ nosq; edificāt
quotidie. Ea vobis modo
representamus: ad memo
riam vobis reducimus:
non quia non bene intelli
gatis licet in heremo per
manea⁹is: et segregati a
gentibus sitis. etiam cor
poraliter āteqū essem pre
sbyter episcopus pariter
me videre potuistis. Sed
ideo vobis ad memoriam
reduco. nō vt doceam⁹ sz
vt et me et vos fratres mo
neamus. In euangelio qđ
dicitur: quod ad presentē
diem pertinet. de patien
tia et dilectione et humili
tate instruimur. Ideo fra
tres. vt et ego plenius va
leam vna vobiscum corri
gi et doceri: relinquere vo
lui presbyteros meos. quo
rum vita apostolica vestra
et eorum vna est. Et san
ctum senem Valerium ēt
corpore hodierna die relin
quere non curaui: cupiens
vos docere et a vobis do
ceri. vt fructum aliquem
deo in die tante solemnita
tis offerre digne pariter
possim⁹. Ideo fratres ad
expositionem sancti euan
gelij accedens primo audi
re et scire vos volo. q̄ do
minus Jesus discipulum
iudā multis modis. minis.
sacramentis et exemplis.
et planctu volens eum cor
rigere: et predictis modis
ad correctionez inuitare:
ad vltimum eum manife
stat in damnationez et rui
naz iā esse paratum: dum
in cena dixit. Qui ītingit
mecū manū in parapside:
hic me tradet. Cum. n. iu
das prauam suā vitā nulli
patere putauisz: magistr̄
audiēdo erubuit: sz nō pe
nituit. Multo. n. añ passio
nē dixit. Nōne. xij. elegi et
vnus ex vobis diabolus ē:
Et post cenā ait. Vos mū
di estis: sz nō oēs. Hoc aūt
magister dicebat: volens
discipulum verbo corrige
re. Ecce quomodo verbis
timoris eum correxit. Si
vidēs dominus q̄ verbis:
eum corrigere: ipso nolēte

non poterat: studuit eum corrigere: & sibi timorem eternum incutere duz ait. Ue homini illi per quē tradar ego: melius ei fuisset si natus non fuisset. Sed dominus cor discipuli nequiter induratum: ad dilectionem sacramenti dulciter inuitauit dicens sibi post petro & ceteris. Accipite comedite. Hoc est corpus meum. Sacramentum. n. illud ideo hominibus dat: vt corpus in terris capiti coadunetur. Sicut enim multa grana vnum panez conficiunt: & ex multis racemis vnum vinum extrahitur: sic ex multis hominibus christi corpus conficitur. Obtulit autem dominus discipulo suo & sacramentum vnitatis: vt eū inuitaret ad humilitatē dilectionis: Licet etiaz ꝓpter alios discipulos humilitatis exemplum prebueris: tamen ouez perditam recuperare valde cupiebat. Sed videns cuzne quiter obstinatum: surgit a cena: & vestimenta deponit. Linteo se ꝑcinxit: & ad principem apostolorū primo vt arbitror fratres peruenit. Ante cuz se genuflexit. deitas incarnata. deꝰ ante hominem. creator ante creaturā. magisterante discipulum. rex ante piscatorem: doctus ante indoctum: sapientia ante ignorātiam: pulchritudo ante deformitatem. Ideo petrus deitatem incarnatā videns ante se inclinari: expauit: exhorruit: & per cenaculum velut insensatus cucurrit & clamauit. Non lauabis mihi pedes. Nam inquit petrus. Domine iā dixi ꝙ tu es filius dei viui: & tu mihi lauas pedes? Sz notare debet frēs ꝙ in heremo habitatis: cum inq̄ cena facta dr. cuz post ablutōez pedū dicat. buccellam panis inde dñm pozze xisse. Nō debemꝰ itelligere cenam finitam: cū dicatur panis esse adhuc super mensam. Adhuc enim cenabat ꝙdo dñs a mēsa surg

rexit: ⁊ tamen cena laz fa
cta dicit. Intelligere boc
nancꝫ debetis quod non fa
cta erat. sed parata. ⁊ ad
conuiuantium mẽse vsum
perducta. Ideo Joannes
aquila grandis. istaz dicit
cenam, omnia diligenter
attendẽs. Prius nostri sal
uatoris celsitudinem vo
luit cõmendare. Dum ait.
Sciens ihesus quia omnia
dedit ei pater in manus: ⁊
quia a deo exiuit ⁊ ad deũ
vadit. Magnaz christi po
tentiam exprimit Joan
nes: cum omnia patrez ei
dedisse affirmat. Magnã
celsitudinem Christi pre
dicat. cum euz a deo exisse
asserit. Et tñ hodie audi
mus qꝫ ille qui habet oia in
manu. vestimẽta deponit.
Sed quid mirum. si pro di
scipulis vestimenta depo
nit qui etiam carnem pro
inimicis assũpsit? Et quid
mirum si more famuli pre
cinxit se linteo. qui formaz
serui accipiens. habitu in
uentus est vt homo? Quid
mirum si fudit aquaz in pel
uim. qui dignatus est fun
dere sanguinez pro nostra
redemptione? Et ait Joã
nes: Venit ergo ad Simo
nem petrum. Videtur de
nicꝫ quibusdam. sicut fuit
martyr ille sanctissimus ⁊
doctor Cipriani. ante pe
trum ludam lauasse: volẽs
dñs predictum discipulum
reuocare. Sed non videt
ratio ponderosa. Et qno
enim petrum iam cuncto
rum caput fecerat. ad euz
accessit primo in honore:
vt ceteri postea similiter
facerent. Ideo sic intelli
gendum est. Cum summã
rei bene transcripsisset di
cẽdo: Cepit lauare pedes
⁊ linteo tergere. redit po
stea ad ordinem rei osten
dendo dicens: Venit ergo
ad Simonẽ. Quid est etiã
qꝫ dñs postea dicit qui lo
tus est non indiget: nisi vt
pedes lauet: sed est mũdus
totus? Si mũdus est totꝰ:
quare necesse est vt pedes
lauet? Ideo fratres atten
dere debetis: qꝫ bãc men
tionẽ facit dñs de ablutiõe

baptiſmatis. q̄ ergo lotus
eſt in baptiſmate totus: nō
eſt neceſſe niſi vt pedes ve
nialium peccatorū lauet:
quibus humana mens ob
ſtare non poteſt: nec īfans
cuius vnius diei vita re
gnat ſuper terram. Pera
ctis deniq; & conſumatis
ſacre cene ſacramētis: fa
ctis & ordinatis in eadem
cena apoſtolis ſacerdoti
bus. coīcatis & lotis eorū
pedibus: itez intrauit mē
ſaz & ait. Scitis quid fece
riz vobis. Si ergo ego dñs
& magiſter laui pedes ve
ſtros. & vos debetis alter
alterius lauare pedes. Si
ſum magiſter diſcite a ma
giſtro. Si dñs: erubeſcat
hec deſpicere ſeruus. Si
iam perpeci ꝓditorī & vos
ꝓcere ſtudeatis: Si ante
eū genu flexi me. hūiles añ
aduerſarios eſtote. Si me
ab eo ꝓmiſi oſculari: & vos
maxillā p̄bere dignemini.
Si ꝓditorē amicū vocaui:
& vos amicū inimicū voca
re corde & ope nō dedigne
mini: q̄ nō eſt ſuus maior
dño ſuo. Et poſt pauca de
filio ꝑditionis dolorē oſten
dens & dolēs. turbatus in
ſpū & ꝓtriſtat⁹ ait. Unus
veſtrū me tradet. Q̄z do
luit dñs diſcipulo perdito.
Q̄z ſtuduit eū ad ſe reuo
care. doluit: q̄ non potuit
eū corrigere. Doluit: q̄ ob
ſtinatū iā eſſe cū diabolo co
gnoſcebat. Dolut: q̄ ſup
eū ſententiā eterne dāna
tiōis daturus erat. Et vi
dentes diſcipuli faciem:
quam angeli aſpicere deſi
derant: eſſe turbatam: di
xerunt: quis eſſet ille: que
rentes quis eorū eſſet ma
ior. ſed quare hoc: niſi quia
arbitrati ſunt vt boies ille
qui maior eſt vt dominari
poſſit: magiſtrū ꝓdere pro
curat. Aliq̄ tñ de petro for
te ſuſpicabant. quia plus
& plurima ſe facturum iaz
ꝓmiſerat pro magiſtro ſu
ſpicantes quod ficto corde
ſic totiens loquerē tu es
filius dei: Sed quia petus
inocētez ſe ſciebat: innuit
Joanni vt peteret. Cui do
min⁹: Cui panē ītinctū por

rexero. ille est. Sed caue: ne petro dicas. Et cuz in tinxisset Jesus panem: de dit iude. Monest ergo cre dendum: quod dñs alta w ce dixerit. q2 si petrus boc sciuisset dentibus prodito rez dilacerasset. Nec etiã est putandum: quod iudas tunc Ebristi corpus sum psisset: quia iam dñs om nes discipulos cõicauerat: z iudam sicut Lucas eui denter ostendit. Panem in tinctum tam dñs discipu lo porrigere wluit. vt coz intinctum veneno signifi caret. Et post bucellaz in trauit in eũ sathanas. Nũ q̃d sathanas tñ añ coz ei itrauerat. oio frẽs añ bu ceellã coz iude itrauerat. sz affectu z wlũtate tm̃: sz post bucellam intrauit sa thanas effectu z ope. La men bona fuit bucella quã ebristus discipulo dedit. Bonum etiam sacramen tum quod ei tribuit: sed ali quando bona obsunt: z ma la quandoq; prosunt. Coz pus enim dñi: quod bonum est: malis malum est. Et carnis stimul9 malus est. z tñ paulo bon9 est. z quod malum est. sibi prosuisse co gnoscim9. Sic vt supra di ximus fratres: panis iste porrectus a ebristo: z indi gne receptus a iuda. fecit ex merito ebristus: vt ma ior esset licentia super euz diabolo post manifestatio nem. ideo grauiorez vindi ctam in eum fecit. Subtra cta enim gratia eũ dñs ad malũ dimisit: z dimisit eũ secunduz desideria cordis sui: z iuit in adinuetionib9 suis. Et permitens euz in propria voluntate: z arbi trio. ait discipulo. Quodfa cis fac citi9. Quasi dicat dñs Quia non possuz te re uocare timore vere cũdie: nec morti eterne: nec amo re: do tibi potestatem. vt agas facto quod iam wlũ tate fecisti. O iuda q̃d fa cis? Attende antequaz fa cias: Illaz post factũ forte gratiã penitẽdi habere nõ poteris. O iuda cupis tra dere. q̃ tibi multa peccata

pepcit? Numquid a amorte te sepe liberauit? Numqd tui amore patrem tuum sanauit a lepra? t matrē cuz qua concubueras a paralisi etiā liberauit? Numqd te discipulum constituit? Numquid bursarium fecit? Numquid in furto te sepe inuenit. t semper tibi pepcit? Numquid te post petrū vt plurimum honorauit? Numquid semper christus iuxta se te habere voluit? Numquid ad pacem: postq̄ te ꝓditurum cognouit: sepe reuocauit? Numquid tibi suū sacrum corpus donauit? Numquid ante te se genuflexit. Numquid pedes lauit. Numquid te osculatus est. Cur ergo prodere vis magistrum: a quo tot bona recipisti. Sz hec oia non considerans: recepta bucella exiuit cōtinuo. qz vere a deo t a consortio discipulorum dei exiuit. Et erat inq̄t euangelista nox. discipulo proditori data erat: qz cecitas mentez eiꝰ caligauerat. Qui discipulus postquā abeis recessit nocte: mox magister .xi. congregauit. t ait. Filioli modicum tēpus adhuc vobiscum sum. Ideo mandatum nouum do vobis. Nouus enī erat homo. qz qua tuor modis generātur homines. aut sine patre vt Eua. aut sine patre t matre vt Adaz. aut ex patre t matre vt homines. aut sine patre ex matre tm̄ vt christus. Bene ergo nouꝰ erat. quia deus et homo erat. Nouum etiam regnū promittebat quod nemo vnq̄ promiserat: celeste regnuz ausus erat: Jō nouum mandatum dedit. In lege autem veteri dictum erat Diliges amicū tuuz: t odio hēbis inimicū tuū. Sz christus nouū mādatuz dedit: qz vt amicos inimicos diligere mādat. Cetere nanq; virtutes fides. s. oratio: elemosina: virgitas: t cetere virtutes: cōmunes ēt fidelibꝰ eē possūt: sz inimicū diligere tm̄ christianorū virtus ē: Et

BIBLIOTECA DE LA HISTORIA

ideo magiſter veritatis di
xit. In hoc cognoſcent bo
mines q̄ mei eſtis diſcipu
li: ſi dilectionē habueritis
Scitote tamen fratres: q̄
talis ordo in diligendo ſer
uandus eſt. Primo deinde
ſuper ſe ⁊ ſuper oia deum
diligere debemus: deinde
aiam noſtram que noſtra
prima eſt: deide corpus:
quia factura dei eſt. Ideo
aplūs dicebat. Nemo car
nē ſuā odio habeat. Ideo
nutrire debem⁹ corp⁹ nec
ipſuz occidere: ſed ſuſtēta
re debemus cibo ⁊ potu:
q̄tū valitudo pmittit. Sic
.n. vult de⁹: ſic vult aplūs:
ſic ⁊ vobis frēs mei prece
pi. Ideo frēs hortor vos
⁊ moneo atq; fieri p̄cipio:
vt tm̄ carnem dometis: q̄
tum natura portare pote
ſtis. Nam cum videā iter
vos quoſdā ſexagenarios
quoſdam ſeptuagenarios
quoſdam centenarios: vi
dens eos dei amore ferue
tes: corpora eoz̄ crucifigē
tes: vinū ēt nō bibentes: ti
meo ne potius deuz offen
dāt: q̄ placēt. Talibus in
chriſti noīe precipio: vt ſal
tez diebus dominicis ⁊ ſo
lennibus vinum vel cerui
ſiam bibant. Juuenes au
tem qui fortes ſunt: ⁊ iam
triumphare de inimico ce
perūt in chriſti nomine pe
nitentiam agant ne deuin
cātur ab hoſte. Sic.n. vo
lo. ſic.n. ſepe precepi ꝑua
re. Sic non occidem⁹ cor
pora noſtra: ſz ſeruiēt cre
atori ſuo. Deinde diligere
debemus proximum ſicut
fratrem noſtrum amicum
noſtruz vel inimicū. Ideo
attende q̄ ſi inimicum vi
deris eſurire: ciba illū: da
illi potum cooperias eum
⁊ carnem tuā ne deſpere
ris. Dilectio.n. ſpiritua
lis bonorū eſt: quia omnis
habens eam bonus ē. Nū
quid etiam cū odio aliquā
do paradiſum quis intra
uit? Ad infernum ire odiū
habentem ſepe me legiſſe
memoro: ſed ad celum nū
q̄ volare concedam. Cu
pimus ergo frates eſſe ci
ues celeſtis ciuitatis: ſer

uemus nouū mādatū noue
ciuitat: Illa inq̄ ciuitas
habet pacem p̄cipit pa-
cem ⁊ diligit diligētes pa
cem. Sequamur ergo pa
cem: sine qua deum nemo
videre potest. Queram⁹
pacez: ⁊ postea sequamur
pacez. In ipsa deus habi
tat: i ipa quiesit ⁊ pausat:
quia factus est in pace lo-
cus ei⁹. Non ergo habea
mus coz intinctuz odio: ne
filij iude proditoris sim⁹:
ne cum eo suspendamur ⁊
a diabolo pariter cū eo tra
hamur ad tartara. Qui o-
dium in coꝛde habet secun
dus diabolus est: ⁊ qui pa
cem impedit antichristus
est. Et qui oꝛdinat iter bo
na ꝛe uera filius dei ē. At-
tendite fratres Dariaz:
qm̄ multū dilexit: dimissa
sūt ei peccata mlta. Quid
etiam petro dixit dns nisi
petre amas me? Et quia
amauit meruit et amari:
meruit ⁊ audire: pasce o-
ues meas: pasce agnos me
os. Quid discipulo ait qui
diligebat christum: ⁊ quē
christus diligebat? Dile-
cte mi veni ad me: qz tem
pus ē vt epuleris. Pacem
ergo habeam⁹ frēs: si pa-
cem cuz christo haber e vo
lum⁹. Si vis amari a chri
sto: ama inimicuz propter
christum. Si vis & amari
ama: Hāc amplectimini:
hanc diligite: hāc pacez ⁊
concoꝛdiaz vsq̄ ad moꝛtē
seruate: si vultis cum deo
pacem habere. Pax enim
oīum custodia ⁊ cura vir-
tutū est. Hanc pacem ānū
tiari in suo oꝛtu āgelis pre
cipit. Pacez annunciauit
sepe apostolis: pacē predi
care p̄cepit hominibus.
pacem pro testamēto apo
stolis reliquit: pacē in cru
ce pendens postulauit. pa
cem in sacrificio totiens i
populo pronūciari voluit.
Nulla deniq̄ dabitur ve-
nia: nisi pacifico viro. Pel
lite ⁊ ago a vob s hoc odij
moꝛtiferum venenū: ⁊ pa
cem inter vos habete: qz
estis fratres: quia in hac
vasta solitudie simul i vnū
estis ogregati. Uno enim

pane: vno indumẽto nigro coloze: vna aqua omnes simul participamus. Reducam⁹ igitur fratres ad nostram memoziam: q̃ dominus ab inimico osculatus est: ⁊ tamen amicũ vocat illum prodítozem. Amice inquit ad quid uenisti? Date igitur recõciliatiõis pacem. sed non oscului prodítionis. Qui. n. ficte inimicum oculatur vel verbo blanditur: iude prodítoris fratrem ⁊ socium ⁊ similem sibi esse quis dubitare poterit? Sz qui amore christi: verus filius est. Vos: n. fratres quozũ vita lux mundi est: licet mundus vos non videat tamẽ mundi lucem vos appello ⁊ sal terre. Ideo quia lux estis luceant opera vestra bona. Nos qui videmur gerere in cozpoꝛe nostri habitu figuram crucis: ⁊ nomẽ religiõis sancte habemus: nigram ẽt vestez humilitatis portam⁹: zonis etiã pellicéis precincti apparemus: caueamus ne si mus sepulchra dealbata que foris pulchra ⁊ specio sa apparent: sed intus plena sunt ossibus moztuozuꝫ occultis. Prouideam⁹ ne nobis dicatur: ve vobis q̃ clauditis celozũ regnũ añ hominés. Timeo enim satis ne paradisuꝫ intrem⁹: nec alios intrare permittamus. Hoc aũt quare dico fratres? non q2 credam vos malos esse: sed q2 doleo de fratre nostro perdito Simplicio: qui ad hunc locum ⁊ ad hanc sanctam congregationem cum tanto feruoze peruenit et audo patreꝫ interfectũ esse: a nobis receſſit ⁊ mũdum intrauit: vt patris vindictã vindicare posset. Qui ergo se existimiat stare vigilet. attẽdat ⁊ videat ne cadat. Et si hominés vidẽtes illos qui colũne sanctitatis eẽ videbãtur taz nequiter cadere nõ solum ipsis regnuꝫ celozum claudunt: sed in seculum demorantibus nobis deniq; fratres qui nomen et habi-

tum ſancte religionis por
tamus vita mala periculo
ſior oſtenditur: q̄ in ſecu
lo demorātibus. ¶ Plorem⁹
ergo fratres peccata no
ſtra ⁊ fratris veſtri amiſ
ſi. ❧ Diligamus et nos inui
cem: quia caritas ex deo
eſt. ❧ Nō erubeſcat alter al
teri veniam poſtulare: q̄
non erubuit x̄pus inimicos
ad pacem in cruce reuoca
re. ❧ Non erubeſcat facere
ſeruus q̄ primum fecit et
dominus. ❧ Dominus autē
qui habitare facit nos vni
us moris in domo qui ē ve
ra pax q̄ fecit vtraq; vnū
nos in vera pace pſeuera
re faciat.

De ligua doloſa ſermo. xxix

Q Upio vos ſcire frēs
cariſſimi qui ſit ligua
doloſa: a qua eximius pro
pheta⁹ dauid poſtulabat
a domino liberari dum di
cebat. dñe libera animam
meam a labijs iniquis ⁊ a
ligua doloſa. Et ideo ſcito
te fratres q̄ nō ſolū eſt lin
gua doloſa illa que ſeminat
inter fratres diſcordias:
que ſuſcitat lites: que inci
tat furores: que etiam con
uentus conturbat: ſed etiā
illam doloſam linguā dici
mus: que te laudare adulā
do procurat: dicēs in fatie
te eſſe quod non es. ❧ Ta li
bus autem deum deprecā
r̄ debemus: vt nos liberet
⁊ libemur. ❧ Quare ab his
liberari: debemus petere:
❧ Quare eos vt mortem fu
gere debemus: ¶ Niſi quia
adulatores ſunt: quia men
daria diligunt ⁊ faciunt: q̄
falſitatis ſunt inuentores:
quia diaboli fratres: quia
veritatis deſtructores: q̄
punitatis deuiatores: quia
odiorum inuentores: quia
diaboli ioculatores: quia
ſatbane mediatores: quia
dei perſecutores: quia ani
marum infectores. ⁊ om
niū malorum inuentores:
mel in ore portantes: ⁊ ve
nenum aſpiduz inſanabile
in corda boium conſpuen
tes. ❧ Ecce propter quod a
domino liberari poſtulare
debemus. ❧ iniqua ligua
doloſa. ❧ iniqua proditio

O pessima diaboli astutia. O grandis malitia: non solum p amara verba: sꝫ ēt per dulcia homies illaqueare procurat: vt secuꝫ eos perducat ad tartara. Mā si homo ab homine ledit: obprobria: contumelias. ꝛ iniurias patitur: inimicus reputatur ab eo. Credo qꝫ me non diligit: oio oportet me custodiꝛ ab eo dicet homo. Sed si deo placere volo: me oportet alteram maxillarum sibi prebere: ꝛ totuꝫ portare in patientiaꝫ: vel maluꝫ pro malo nō reddere. Ecce qūo ad talia remedium est. Sed si homo beatuꝫ me predicet: ꝛ verba adulationis non cognoueto: quod remediuꝫ habere potero: Ideo fratres ñ soluꝫ lingua dolosa est illa: que mala inter fratres cōmittit: sed ꝛ illa que adulatur. Siquis verbo tñ non offendit: hic perfectus est vir. Sed quia nemo perfectus in via: ideo necesse est vt alter alteriꝰ onera portemus. Nemo tamen alterius onera portare potest: nisi qui habet caritatem. Sed qui caritatem nō habet: non solum honera proximi portare nō valet: sed nec etiā sua. Quid. n. facere debet qui caritatem nō habet: Ecce statim de festuca trabem facit. verbū pro facto reputans factuꝫ fuisse putat. Et sic dolet: clamat tristatur: minatur vitam primo dilacerare: ꝛ sic consumitur ille qui caritatem non hꝫ: ꝛ onera alterius portare nescit. mori etiam frequēter desiderans: sed mori non potest. Nos vero fratres nō sic: sed si verberā im a lingua: non turbato animo: nō cor de inflato: sꝫ humili ꝛ trā quillo dicite. Domine libera animam meam a labiis iniquis et a lingua dolosa. Sic in hoīe caritatem habente: excitatur frequentius amor caritatis. Inflammat eteniꝫ cor ꝛ ardet: reuiniscunt viscera pietatis: ꝛ sic clamare ñ cessāt q̄ tā gunt a lingua dolosa. O esi

cit ſ doloze vita mea: ꝛ an
mi mei in gemitibus ¶
De ꝓfeſſione Sermo. xxx.
¶ Icere ſolent boies
fratres cariſſimi: de
us cuncta nouit: apud cuz
nec ꝓteritum nec futurū
é: oia videt: ꝛ oia pōderat:
oia nuda ꝛ aperta ſunt ei.
Quare igitur vult vt con
fiteamur boibus peccata
noſtra: que nequiter geſſi
mus? Nunquid non meli⁹
eſt cuncta mala tacere. q̄
ea ꝓdicare in tectis? Ec
ce.n. q̄s dicet: peccaui ſup
oēs boies? Sed ſi cuncta
boibus ꝓdicauero: oibus
boibus peioz reputaboz a
cunctis: exēploq̄ meo mul
ti multa mala commitent.
Quomdo ergo confiteri
debet homo alterutrū pec
cata ſua? O homo an igno
ras q̄ omnes peccatozes
ſumus? Et ſi dixerimus
q̄ peccatum non habe
mus nos ipſos ſeducimus:
ꝛ veritas in nobis non eſt.
Omnes peccamus: oēs cū
peccato naſcimur: oēs in
peccatꝫ demergimur: etiā
infans cuiꝰ eſt vnius diei
vita ſup terraz. Cur ergo
timemus peccata confite
ri. Tamen opoztet confite
ri deo: qm̄ bonus eſt: ꝛ q̄
eternū miſericozdia eius.
Vult.n. deus quod confi
teamur: non quod ignozet
peccata noſtra: ſed vt dia
bolus audiat qm̄ ꝓfitemur
ꝛ penitet nos peccaſſe ꝛ
peccatis confeſſis cum do
loze ꝛ lachzymis nō habet
āplius vñ nos incuſet. Ec
ce.n. fratres diabol⁹ vult
vt taceam⁹: deus vult vt
confiteamur: ꝛ cui magis
obediendū ſit certe cōſtat
q̄ deo. qui ſalutaria prece
pit. Non.n. ſufficit ceſſa
re a malo: niſi peccata que
fecimus confiteamur cuz
doloze. Nec ſoli deo ſuffi
cit confiteri: ſed alterutrū
peccata noſtra ꝓfiteri de
bem⁹. Nō igit̄ tardes ꝓfi
teri deo. Nō tardes ꝙuer
ti ad deū: nec differas de
die i die. Subito.n. veniet
ira dei: ꝛ tempoze vindi
cte deſtruet te. O fratres
mei q̄ vſq̄ nunc dozmiſtis

conuertimini ad deuz in to
to corde vestro in ieiunio
planctu ⁊ fletu. Ecce enim
quia dicit i toto corde nos
docet ꝓphęta quod in cor
de est fons penitentie: flet⁹
vero ad oculum: planctus
aũt ad os: sed ieiunium ad
totum corpus refertur. O
homo ne tardas conuerti
ad deuz discute mẽtez tuã
ꝓspice singula secreta cor
dis. ꝓsidera ante q̃z ad cõ
fessionẽ accedas q̃ cor pec
cauit mala appetẽdo: ocu
lus vanitatez videndo: os
falsitatẽ dicẽdo. auris mẽ
dacia audiẽdo: manus ver
bera ⁊ homicidia ꝓpetran
do: ⁊ si non opere saltez vo
luntate. Quis se excusare
poterit pedes etiam veloces
ad malum Igit. o fra
tres mei sicut exhibuistis
membra vestra seruire im
mũditie ⁊ iniquitati ad ini
quitatem: illa ⁊ nunc exhi
bete mẽbra vestra seruire
deo in sanctificatiõe. Pri
mo. n. cor quid mala cogita
uit ⁊ cõcupiuit peniteat ⁊
doleat. et oculus fleat: os
sine intermissione oret: au
res audiãt verbũ dei: ma
nus elẽmosinam porrigant:
peregrinos suscipiãt: infir
mos foueãt: nudos induãt:
pedes veniãt ad ecclesiam:
genua flectant̃ ⁊ laborẽt:
q̃ sicut nullũ fuit membrũ
quod peccando deo non di
splicuerit: ita nullũ sit mẽ
brum quod penam non pa
tiat̃ condignam. Dedit. n.
nob deus mẽbra: vt sibi ser
uiamus: ñ mũdo. Sed heu
fratres: celoꝝ ciues ⁊ do
mestici dei: facti sunt ama
tores mũdi fortius diligen
tes terrena q̃ celestia: trã
sitoria plusquã eterna res
suas plusq̃z scipsos. Non
sic fratres mei non sic q̃a
ecce iam tps ꝓpe est: ecce
iam nobis minatur. Sur
gite ergo qui panez doloris
comeditis: ⁊ ad ecclesiam
pgere festinemus: ⁊ flẽtes
pctã nr̃a cũ dolore cõfitea
mur. Sz prio talis ordo te
nẽdus ẽ vt pctã ꝑmeditẽur
vt ꝓferẽdo talr modũ ⁊ cir
cũstatiã pctoꝝ deo ⁊ sacer
dotib⁹ cõfiteãur ut a pedib⁹

ſuis nō onerari ſꝫ alleuiati diſcedē valeam⁹. Et noli te frēs mei differre ꝓfiteri peccata veſtra. nā qui vſq; ad vltimū diē quadrageſime vl vite ſue diſtulerit cōfiteri: dat ſignū q̄ boc libēter nō facit. Nō gratioſe: non puro corde: ſꝫ coactus boc facē videt: led coacta ſeruitia q̄tū deo vel boib⁹ placeāt: cōſiderate. Nō ḡ de die in diē differam⁹ pādere cordis noſtri ſecreta. Promiſit.n. deus veniā penitenti ſꝫ nō ꝓmiſit vſq; in craſtinū differenti. Igitur nō differam⁹: ſed cū ad cōfeſſionē acceſſeris tu bō vl femina caue ne rideas vel ornate icedas: ne fabulas primo proferas: ſed cū bumilitate capite z dorſo cinere z cilicio infuſo: ꝓfitea mini alterutrū peccata veſtra. Sed deprecor te o bō vt ꝓfiteri nō paucas. Frequēter.n. diabolus cor tuū aſtringit: ne cōfitearis dicēs. Quomō ꝓfitebor bec z illa: O bō q̄ncunq; hoc preſenſeris: diabolitēpta-

tionē eſſe non dubites: qui cupit te aſtringere nequiter: vt in peccatis poſitus ſine magna rēptatōe ſemp agas q̄ placita ſūt ei. Nolite ḡ timere pctā cōfiteri o frēs. nā illud quod p ꝓfeſſionē ſcio min⁹ ſcio q̄ꝫ illud quod neſcio. Cur ꝓfiteri times peccata: Peccator ē qui audit peccata ſicut et tu et forſitan maior. Nō ē nibil differt a me nibil alienum habet a me. Cur ḡ times o bomo peccator: bomini peccatori ꝓfiteri: Elige q̄ v.s. ſi non ꝓfeſſus ates incōfeſſus dānaberis. Ad boc.n. deus exigit confeſſionē. vt liberet bumilē. Ad boc dānat non confitētem. vt ſuperbuꝫ puniat in eternū. Confitemini o fratres mei z nolite differre: ad ſacram meſſem confeſſionis accedere feſtinate. Bec eſt enim ſalus animarum: diſſipatrix vitiorum: reſtauratrix virtutum: oppugnatrix demonū: pauor inferni: obſtaculū diaboli: angelorꝫ tunica: eccleſiarꝫ

fiducia: salus: dux: bacu-
lus: lumē: ⁊ spes oīum fide
lium. O sancta atq; admi
rabilis ꝓfessio. tu obstruis
os inferni. ⁊ aperis para-
disi portas. O ꝓfessio sine
te iustus iudicatur ingra-
tus: et peccator mortuus
reputabit. O cōfessio vita
iustoꝝ: peccatoruꝫ gloria:
tu sola necessaria es pecca
tori ⁊ nihilominꝰ iustus si
quis reputabitur te astrin
gere ⁊ frequentare debet.
nihil deniq; remanebit in
iudicio quod fuerit p ꝓfes-
sionē purgatū. O ꝓfessio il
libata tāto pondere ad pēn
sum est tātūq; valuit apud
deum. q̄ homo nouit appē
dere latroni qui i cruce cō
fessus é dñi. crucifixū q̄tū
si fuisset p dño crucifixus.
Ecce q̄tuꝫ profuit breuis
ꝓfessio peccatoris. Sꝫ nos
qui sacerdotes sumꝰ: ⁊ vti
nam boni sīmus caute no-
bis vigilare necesse é ⁊ so-
licite: quatenus sic delin-
quētiū cordibus tanto mo-
deramine verbuꝫ timoris
⁊ contritionis infigamus:
vt eos nequaq; a verbo cō
fessionis exterreamus: vt
sic corda aperiāt q̄ ora nō
obstruamus. Sed nec ab-
soluere debemus etiaꝫ cō
punctum: nisi viderimꝰ cō
fessum. Quoniam quidem
corde creditur ad iustitiaꝫ
ore aūt cōfessio fit ad salu
tem. Qui ergo verbuꝫ con
fessionis in ore habet et in
corde non habet. aut dolo
sus est aut vanus. Qui ve
ro in corde ⁊ non in ore. aut
superbus est aut timidus.
Decet igit sacerdotes ee
tales: vt cognoscāt ⁊ sciāt
quam qualem ⁊ q̄tam ifir
mantibus exhibere debe-
ant medicinam: adiuuan-
te dño deo nostro: qui uiuit
⁊ regnat in secula seculo-
rum. Amen.

De vanitate ⁊ superbia
Sermo. xxxi.

Scriptū é fratres cha
rissimi q̄ mundū non
diligamus q̄m mūdus trā
sit ⁊ concupiscentia eius.
O mūde imūde qui boies
illaqueare nō desinis. quie
scere non permittis. rape

re oēs appetis. occidē oēs queris. ☞ Qui tibi credit. beatus qui tibi resistit. sed beatior qui a te illesus recedit. ☞ munde prodítor. cuncta bona promittis. sꝫ cuncta mala perfers. ꝓmittis vitā sed donas mortē. ꝓmittis gaudiuꝫ sꝫ largiris merorem: promittis quietē sꝫ ecce turbatio. ꝓmittis florez sed cito vanescit. promittis stare: sed cito recedis. ☞ Nō ergo es diligendus: quoniam oio trāsis: ꝛ cōcupiscentia tua velut fumus euanescit. ☞ Illoquantur oēs amatores tui o munde inmunde: quib⁹ aliquādo florē serenissime iuuentutis prestare voluisti. vitā diuturnā. diuitiaꝫ copiaꝫ. familiariū abūdātiā: pacis amenitatez: dicant omnes: loquātur cūcti. surgat venerabilis pr̄ adā cū oībus filijs suis ꝛ vno ore loquantur. vtruꝫ in hac vita gaudiuꝫ habuerint sine dolore. pacē sine discordia. quietez sine metu. sanitatē sine infirmitate. lumen sine tenebris. panem sine dolore. risum sine fletu. ☞ Nolíte igitur fratres mundū diligere: quoniā trāsit ꝛ concupiscentia eius. ☞ munde inmunde fallax ꝛ prodítor. ☞ Nunquid non periculosior es blādus ꝙꝫ molestus? ☞ Nūquid non magis timendus es dum allícis ꝙꝫ dum spernis? ☞ Nunquid non magis odiendus dū diligere dissimulas: ꝙꝫ dū odire te ostendis. ☞ munde inmūde: in te habitare ꝛ nō dolere ipossibile est. i te sperare ꝛ nō timere vanuꝫ est. in te tua amare ꝛ nō p̄clitare ipossibile ē. ☞ fratres mei nolíte ergo eum diligere: quoniam transit ꝛ concupiscētia eius. Sed ecce mūdus trāsit ꝛ nos turbat ꝛ amatur. fallit ꝛ fidelis reputatur. occidit ꝛ velut vita desideratur. flectit ꝛ amplectitur. ☞ munde inmunde. ꝛ si florezes: quid facerent amatores tui. Sed vere non florez: ꝛ stabilitatē nullaꝫ habes: sꝫ mella tua ꝛ dulcedo tua asperitatez

habent: iocunditatem falsam: certum dolorem. icertam letitiam. durum laborem. timidam quietem. rē plenā miserie. ⁊ spem beatitudinis inanem. Nolite ergo diligere mundū. quia oē q̄ est in mundo: aut ē cō cupiscentia carnis: aut cō cupiscentia oculorum: aut superbia vite. Agam⁹ fratres si possumus hodierna die de singulis. Voluptas enim carnis dicitur quam per modum illicitum misera caro appetit. vt gulositas. ebrietas. luxuria. nimia dormitio. ⁊ vanus risus. Et quia caro vicinior est. per vicia eius primum nos aggreditur. Quandoquidem. quanto familiarior ē tāto periculosior est. et multi p̄ vicia eius corruūt. Ecce Adam per gulam: Loth p ebrietatem: Salomon per luxuriaz. Ideo fratres gulositati per abstinentiā occurrere festinanter debemus. Considerate q̄ non propter potuz sed propter pomū homo primitus mor tem inuenit. Esau nō propter gallinam: sed propter lenticulam primatum suuz perdidit. Scio enim Noe omne gen⁹ carnis quod cibo esset visum manducare concessum esse. Elyaz cibo carnis refectuz legim⁹. Joannis mirabilem abstinentiam predicamus. Sic nos facere debemus: sz nō sicut Esau lenticule concupiscentia deceptus. Non sicut Dauid propter aque desiderium reprehensus: sed sicut rex vester qui nō de carne sz de pane tentatus: tentatorem superauit teterrimum. O magna et admiranalis abstinētie virtus: per quam homines filij dei excelsi efficiunt̄. per quam vitia expellunt̄ ⁊ demones. per quam non solū animarum salus agitur. sz etiam corporū sanitas possidetur. Ecce enim fratres cōcupiscentia carnis qualis ⁊ quanta est. Ipsa enim fomentū ⁊ mater aliarum voluptatū est. quia qui bene comedit. libidines car-

nis frequeter sentit: dor-
mire querit. inde verbosi-
tas ⁊ rixe: que sunt opera
carnis: inde cōsumptio pe-
cunie: Nolite ergo fratres
diligere mundum quia i eo
sūma cōcupiscentia ē car-
nis. Sed quid aliud nisi cō
cupiscentia oculorum? ℣
fratres mei fecit enim de-
us nobis oculos videntes:
qui fecit magnalia: vt toto
corde eum laudemus plo-
rantes si qua mala fecim⁹.
Ecce in miseria sumus: et
in miseriis non ridere sed
flere debemus. Cum enim
nascitur puer. non ridet sz
plorat: Quare plorat? nisi
quia voce testatur ⁊ confi-
tetur plorando: se ad mise
riam deuenisse. Nascunt
enim filij Adam ad laborē
⁊ dolorem. qz iugum grue
positū est super filios adaz
a die exitus de ventre ma
tris eorum vsque in diem
sepulture eoruz. Non igit
ridere sed flere debemus:
attendentes ⁊ scientes q
dominum nunq̄ risisse sed
flevisse legimus. Sed quo-
modo fleam⁹ peccata quo
modo eleuemus oculos ad
montem vnde veniat auxi
lium: audiamus Joannē.
Quid enim dicit. nisi q̄ om
ne quod est in mūdo est cō
cupiscentia oculorum. Cō
cupiscentia oculorum dici
tur quia per oculos deside
ria auri ⁊ argenti possessio
num ⁊ conctorum terreno
rū intrinsecus aie intimā
tur. Ideo summe custodiē
dus est oculus: quia ianua
cordis est ⁊ nuncius. Naz
claude oculum. ⁊ voluntas
bñdi non erit. cessēt volun
tas ⁊ ecce infernus clau-
ditur. Ecce enim frēs quot
mala p̄ oculos fiūt: ⁊ quot
bona per eosdē possunt adi
pisci. Si enim dauid oculos
clausisset: feminā nō vidis-
set. adulterium non cōmi-
sisset. Si iudas pecuniaz n̄
vidisset: magistrū minime
tradidisset. Et si sodomite
oculos, clausissēt. iuuenes
nō vidissent nec perijssent.
Claudam⁹ igitur oculos:
ne viedeāt vanitatem: cu-
stodiam⁹ ianuā cordis nr̄i

ne latro qui quotidie ꝓcu-
rat intrare veniat ⁊ cun-
cta bō̃a valeat depredari.
Claude enim oculū ⁊ amit
tis vitium. claude ianuam
⁊ latronem occides. clau-
de oculum ⁊ voluntas non
erit bn̄di. claude oculum ⁊
infernum clauseris in eter
nū. Licet tamē multi ceci
mali sint: sed ꝑ peiores eos
fore non dubitamus si hec
que mundi sunt viderent.
Ipsa enim visio. cā cupidi
tatis est: ⁊ principium ap
petitus. Claudamus ergo
ianuam: ne mors intrare
possit per fenestras nr̄ās.
quid enim aliud in mundo
cē legimus: nisi superbiam
vite: ✠ superbia cunctaꝝ
virtutum nouerca: quis
te creauit q̄s te ad nos mi
sit. quis te ad conuentū di
nitum ⁊ paupum tā mira-
biliter introduxit: Scio q̄
deus te n̄ fec̄: nec te ad nos
misit: nec ad conuentū mo
nachoꝝ pauperꝝ vel diuitū
introduxit: nec te dum car
nez assumpsit assumere vo
uit: sed tua inimica humi
liate dignatus est habitaꝛ
inter bouem ⁊ asinū. ⁊ sub
ditus esse voluit Marie ⁊
Joseph. Quid ergo agis i
ter nos. Nam te natura n̄
ostēdit qua vno modo gene
rantur vno mō viuunt. et
moziunt cēs. Quid ergo a
gis inter seruos dei. Quid
ostēdis eis. Cur eos iflas.
Cur iflaꝛ eos demōstras.
Nosti q̄ eis etn̄ā vitā pre
stare nō poteris: Quid eis
demonstras propter quod
eleuentur sup̄ astra celozū
cupientes ee sicut deus et
super euz ascendere vellet
si possent: ✠ superbia no-
uerca virtutū. mater vitio
zum porta inferni magi-
stra errozis caput diaboli.
vitioꝝ princ̄piū: quid ī̄ter
boies. facis q̄d eis ꝓmitt̄
quod te tm̄ diligere demō
strāt: Ecce amatozes tui:
tā cito de altitudine cadūt:
Ecce .n. nabuchodonosoz
quem tm̄ diligere videba-
ris: ⁊ tm̄ te diligebat: tam
fortiter te astrixit: vt cre
dere ei faceres: q̄ nullꝰ eo
maioz esset in ozbe: et ecce

mox deflectitur ꝛ cadit. et demergitur in ꝓfundū: ꝛ quasi bos fenum comedit. Ecce quid accidit te diligē tibus. Sed te non amātes de ſtercore penitus eleuantur: ꝛ collocantᷣ cum ꝓncipibus populi dñi. ſoliꝫ glorie bonoꝝ ꝛ dignitatis tenentes in ſcientia. Eia ergo fratres diſcite humilitatem habere diſcite ſuperbiam conculcare: diſcite ꝛ eam deuitare. Ue mortez eam conculcare: o q̄ difficile ditibus: o q̄ penoſū: o q̄ meritoriū. Eſtote ꝫ pauperes: ſi vere humiles cē cupitis: Nam deſtructis diuitijs ꝛ conculcatis faciliter ſancta ꝓfecta q̄ hūilitas acquiritur. cum quibus fere poterunt habitare. O diuitie: dulciſſime et ſuauiſſime hominibus iſcipientibus appetis: ſed omni veneno mortaliores eſtꝭ omnino. Venenuz enim q̄s ſumere poterit: niſi fuerit aliqua dulcedie cōpulatū: Sed commixtum dulcedini faciliter ſumit. Sic enim qui recipit morit̄. ſic qui diuitijs anꝫt dulcedinē videtur guſtare: Sed ecce mors inter diuitias latenſ bominem ſuperbum ꝛ eiatum. diuitem. inflatum aggrediturꝫ ꝛ agreſſus occiditur: ꝛ occiſus ad infernum perducitur. Ecce q̄ꝫ tum proſunt nobis diuitie mundi huius per quas occidimur: per quas mutamur quotidie: per quas iſidiamur frequeter: p quas eleuamur in vanitate: per quas veneramur mendaciter: per quas animaz ſuperbam ad infernum diabolus ſemper expectat cō ducere. Tollite. ergo frēs mei diuitias vt facilius tollatis ſuperbiam: tollite diuitias ꝛ infernus non erit. Date elimoſinaz ꝛ omnia munda dabuntur vobis. O fratres mei an ignoratᷣ q̄ pauperibus, nō dare: tuliſe eſt. Et merito quando quis poteſt eſurientibus ſuenire ſi non paſcit: merito vitam extinguit et eos mori permittit. Pudeat ꝛ

erubescat xp̃ianus tollere pauperibus quibus iube/mur semper offerr̃. Ultra omnem iniquitatē ē diuitē vele fieri de exiguitate pauperuz vel viduaz. Itaq; fratres amāda sunt hone sta lucra. sed horreant̃ dā nosa cōpendia. Nullus au deat inde tollere vbi debe at collecta dispergeř. Ad/dendo perdit qui retinen/do collegerit paupertatez potius ad se trahit qui pa/upertatem se exigentiū pe cunia non repellit. O frēs mei veniet dies illa veniet ⁊ non tardabit: quando no bis dicetur esuriui ⁊ nō de distis mihi nā ducare: ⁊ vl timo dicetur illis ite male/dicti in ignem eternum. o frēs si in ignem mittentur illi qui nō sunt elargiti: nec que cum labore lucrati sūt pauperibus donauerunt. quid dicetur illis qui aliēa rapere non timuerūt. Cū diabolo ardent: qui nudu5 non induerūt: vbi putam9 arsuros qui viduas ⁊ orfa nos spoliauerūt. Nō ergo spoliare debemus paupe/res: vt denudari abunde/mus in superbia vite: sed elimosinas dare vt paupe res ⁊ humiles simus ñ dif feramus: Sed hec non so/lum facere nobis sufficit: sed ⁊ proximum etiam ad hec inducere festinem9 di centes potestatem haben tibus ⁊ terrarum rectori/bus q̃ non soluz elimosinā porrigant: sed et q̃ regna sua in pace custodiant: sci/entes q̃ r̃mota iustitia: re gna latrocinia efficiuntur. Vulni eniz sunt rectores. sed pauci iustitie amato/res inueniuntur. Nam cū quesitum fuisset a Socra/te ridente: cur sic fortiter rideret: respondit: Video magnos latrones ad suspē dium duci facere paruos: Et alta voce clamasse re/fertur. O q̃ digniores est: suspendi qui in cathedris ⁊ domib9 habitatis latro/cinia maiora committen/tes: q̃ qui in siluis cum tre more quotidie demorari/dentur. Quapropter fra/

tres nolite rape: nolite fe-
nerari: vt abūdetis in sup
bia vite. Si diuitie si afflu
ant nolite cor apponere: sz
dispgite eas: vt humiles si
tis z imitari valeatis illuz
qui sequētib⁹ se dicet: Ue
nite bñdicti pr̄is mei possi-
dete regnū qd' vobis para
tū ē ab origine mūdi. amē.

Ad leprosos sermo. xxxij.

Fratres mei dilectissi
mi scio q̄ pcussit vos
de⁹ z leprosi facti estis vs-
q; ad diem mortis vestre.
Jō obsecro vos in dño no-
stro Jesu xp̄o cuius p̄cioso
sanguine redēpti estis: vt
nō deficiatis in tribulatiōi
bus que sunt pro gloria ve
stra. Scientes q̄ per car-
nis afflictionē: mētis infir
mitatem occidimus. Spi-
ritus. n. deficit: dū misera
caro gaudendo quiescit.
Ergo si pauptas vrgeat:
si luctus mestificat. si sto-
machus doleat. si pectus
vel venter infletur: si toti⁹
corporis dolor vos inqui-
rat: si calamitas vos vndi
q; vexat: semper vos letifi
cet i omnibus laboribus et
periculis vite huius amor
vester in deū: z pia patien
tia: z certa spes supnoruz.
Despiciam⁹ ergo diuitias
corde: z erim⁹ locupletes.
Despiciamus inimicoruz
supplicia z erimus semper
victorioſi. Despiciam⁹ cor
poris sanitatem: z eternā
quietem z sanitatem reci
piemus: Jgitur vobis in-
firmantibus z languenti-
bus patientia summe ne-
cessaria est. Nullus enim
beatus esse poterit: nullus
celoruz ciuis efficitur: nul
lus amicus dei constitui-
tur: qui inter mala patiēs
non inuentus fuerit. O pa
tientia tu omnia vincis ad
uersa. non colluctando sed
sufferendo. non murmurā
do sed in omnibus gratias
agendo. Jpsa enim patien
tia est que fecem totius vo
luptatis abstergit. ipsa q̄
limpidas animas deo red
dit. ipsa nauis que ad por-
tum cunctos suos amato-
res perducit. Jpsa ē q̄ quā

nfernis claudit: ⁊ paradi
sus aplt suis amatoꝛib⁹.
Ipsa ē p quam oīs: ⁊ sine
qua nullus iustificabit. O
si graue vobis é q2 lepꝛosi
estis: paticntiā in cunctis
hēte. Eleuate capita ve-
stra: ⁊ coꝛde aspicite vul-
nera saluatoꝛis niri i ligno
pēdētis: penas moꝛiētis:
p̄ciū redimcnt̄: cicatrices
resurgētis: q̄d al ud vide-
re poterim⁹ nisi caput icli
natū ad vocādū ⁊ parcen
dū: coꝛ apertum ad diligē-
dū: bꝛacbia extēsa ad āple
xādū: totū coꝛpus exposi-
tū ad redimēdū. Hec q̄ta
sint cogitate vos q̄ doleti.
hec i sta tera vestri coꝛdis
appendite: vt totus vobis
figat in coꝛde: qui p vobis
tot⁹ situs fuit i cruce: Et
q̄d plura: saluatoꝛ noster
p nob sustinuit: q̄d plura.
patienter poꝛtauit. Tota
n. vita sua plena fuit dolo
re ⁊ tandē ad crucē peruc
niens p passionē ludibꝛijs
exponitur: qui est vere pal
ma victoꝛie. Spinis coꝛo
nat: q̄ spinas pccatoꝝ ve
nit ꝓfringere. ligat: q̄ sine
laboꝛe ⁊ pena soluit ꝓpedi
tos. ligno suspēdit: qui eri
git elisos. Aceto poꝛatur
fons eterne uite: disciplī-
na cedit: vulnerat salus:
vita moꝛit. Occidit ad tē
pus vitā moꝛs: vt i perpe
tuū ad vitaꝫ occideretur.
moꝛs. Ecce frēs Chꝛisti
patiētia: ecce Chꝛisti bo-
nitas ⁊ clementia: ⁊ si pla
cet etiā plura audire possu
m⁹ ⁊ adhuc plura de chꝛi-
sto p̄dicare. Mō igit tede
at vos audire. Mā etsi fa
tigaremini: vobis nō āpli-
us p̄edicarem. Cupio. n.
consolari vos ⁊ nō tristā-
ri. Mā si tediū est dicite: si
vero gaudiū audite. Ecce
enim venit saluatoꝛ regēs
sydera: ⁊ surgē voluit vbe
ra: Ipse qui panis est: esu
rire voluit: ipse fōs sitire:
ipse lux doꝛmire. ip̄e quies
fatigari. ip̄e veritas occul
tari. ipse iudex viuoꝛum ⁊
moꝛtuoꝛum a moꝛtali iudi
ce condemnari. ipse iusti-
cia ab iniustis iudicari. ip̄e
vnitas mutari. Nihil

enim tam salutiferum no-
bis est: q̄ quotidie cogita-
te quanta pro nobis ꝓtulit
deus ⁊ bō. Ecce enim sal-
uator passus est: leprosus
in cruce factus est patiēs:
factus est nobis relinquēs
exemplū vt sequamini ve
stigia eius. Quod si feceri
tis: non solū infirmitatem
non moleste portabitis: ſꝫ
cuꝫ ꝓphēta clamare voce
⁊ opere non desistetis: de
deficiat i dolore vita mea
et anni mei in gemitibus.
Sed dicetis o q̄ graue o q̄
inhumanum o q̄ forte ē in-
ter boies bitare nō posse:
Ecce. n. segati sumus ab
vrbibus: gentes nos sper-
nūt: parētes nos odiūt: cō
sanguinei fugiūt amici nos
deserunt: separati sumus
a castris ac ſ. ex boīb⁹ na-
ti nō essemus. O frēs mei
attēdite pacienter ⁊ nolite
turbari: nam verus est qđ
dicitur: sed nolo vos igno-
rare quod legitis. Ait enim
dom⁹ Moysi: habitabit i do
mo mea plen⁹ lepra. Cur
ergo turbamini si inter bo
mines bitare nō potestis?
Munquid mūdi ciues hoc
prestare nobis potuerūt:
Munquid domum dei ape
rire vobis potuerunt? ſed ū
quid per eor⁹ conuersationeꝫ
efficiemini meliores? An
ignoratis quid dictum fue
rit sctō viro Antonio? Si
cupis saluari fuge boies:
fuge mundus ⁊ pōpas ei⁹.
Cur ergo turbamini si int̄
boies conuersari ñ potestis?
Ecce. n. scūs Job iustus:
sapiens: diues: rectus. ⁊
timēs deū: ⁊ tñ leprosus ef
ficit̄: tñ nō ꝙquirit̄: extra
castra ꝓicit̄: ab oīb⁹ de
spicit̄ ⁊ deserit̄: ab vroꝛe
blasphemat̄: tñ nō ꝙquirit̄:
nec labijs suis ꝓtra deum
mortaliter locutus est: ꝓsi
derās aliā vitā cito cē ven
turā nō ergo turbemini: ſꝫ
ꝓsiderate q2 pp̄ peccata ve
stre ꝓcussit vos de⁹: vel vt
exaiet vos. Ecce. n. maria
quia murmurauit in fra-
trem suū Moysem lepꝛosa
est facta. Ezechias rex
quia presumpsit: leprosus
factus est. ⁊ Giezi quia si-

moniã ꝺmisit: ⁊ Maamaꝛ
qꝛ se glorificauit. Vos etiã
quocunqꝫ mõ ꝓcussi estis:
patientes estote: ⁊ gratulã
ti aio suscipite illam: ne pa
riter hic ⁊ i futuro eterna
tormenta patiamini. Cõ
fortamini ergo ⁊ nolite ti
mere. Ego vobiscũ eẽ cre
didi tertia die pasce: ſꝫ qꝛ
Valentinus noster migra
uit a seculo: propterea vo
biscum esse non potui. Sꝫ
nunc fractis argenteis va
sis de bonis ecclie byppõ
mensis vobis in necessita
tibus ⁊ pro captiuis ꝓui
dere volui. Consoletur au
tem nos deus qui suos con
solatur in omni tribulatio
ne. Amen.

De supfluo potu. f. xxxiij.

n On miremini frẽs ca
rissimi si hodie ter ser
monẽ deo auxiliãte perfe
cto. Accidit hodie terribi
lis casus vt oẽs audistis:
ꝓpter quem non solum ad
ecclesiam byppomẽsez oẽs
antiquiores bẽe volu. sed
etiam omnes feminas ⁊ in
fantes in vnum congrega
ri ꝓcepi: Quibus cõgre
gatis cum doloꝛe ⁊ anxie
tate vobis enarrare inten
do: tãꝫ pater in plebe: ꝙd
accidit ꝓclarissimo cui no
stro byppona si cyrillo. Ec
ce. n. vt scitis potens erat
iter nos opere ⁊ sermone:
⁊ fere dilectus ab oib⁹. Fi
liuz vt scitis habebat ⁊ eũ
vnicum possidebat: ⁊ quia
vnicus erat eum superflue
diligebat: et supꝛa deum.
Ideo superfluo amoꝛe ine
briatus filiuz coꝛrigere ne
gligebat: dans etiam pote
statem faci di oia que pla
cita essent illi. O dolosa li
bertas. O grandis filiozũ
perditio: o paternus amoꝛ
moꝛtiferus. Ecce filios se
dicunt diligere: quos iugu
lare ꝓcurant. Dicũt eos
amare: quibus iam suspen
dia parant: Dicũt patres
filios se nutrire: ſꝫ ecce iã
pater et filius ambo in so
ueam cadunt: Quare pa
ter cuꝫ filio cadit in foueã:
nisi quia pater cecus est:
quia malus: ⁊ quia salutez
suam ⁊ filiozum suozum vi

detur negligere. Quo z quomodo pater hec neglexerit: nisi quando filio libertatem donauit: quando eum corrigere neglexit: quando virge pepercit: quando ei semper serenaz faciem demonstrauit. Eu pitis audire nunc quomodo pater z filius in foueaz caduut. Licet enim sciatis tamen q2 necesse est vt vs q3diu viuitis timeatis. ideo que hodie facta sunt iterū dicere nō erubesco. Ecce enim cyrillus vester filiuz habebat vt scitis quez corrigere negligebat: z luxuriose viuendo consumpsit patrem bonorum suorum: sed ecce hodie ebrietate p pessius matrem pregnantē nequiter oppressit sororem violare voluit: patrem occidit: z duas sorores vulnerauit ad mortem. O magna diaboli dominatio patrem quem post deum reuereri debebat occidit: matrez a qua portabatur pregnantem opp:essit: sorores qs tenerrime diligebat voluit violare: z duas vulnerauit ad mortem. O dolosa ebrietas omnium malorum mater: omnis luxurie sozor: omnis superbie pater. O ebrietas tu mentez cecas: iudicio rectocares: consilium nullum habes: blandis demon es venenū dulce es: peccatum suaue es O ebrietas nunquid nō per te inflatur stomacus? Nunquid non per te putrescit anhelitus. Nūquid nō oculos cecas? Nūquid nō cūcta membra debilitas. Nunquid non morte acceleras. Nunquid non bursaz euacuas. Nunquid nō dominium recipis ab homine. Nunquid bestialem z irrationabilem te diligentem tecum ducis. O ebrietas: discant te diligentes agnoscere: discant te deuitare. iterum discant te deuitare. discāt te velut mortem effugere quoniam qui te dilexerit regnum dei non consequetur. Ergo o fideles abstinete z nolite iebriari vino. Nō. n. sufficit

abstinere: sed abstinentes alios abstinere doceatis. Docétes quomodo loth inebriatus cũ filiab⁹ iacuit. Samson etiam vino repletus per meretricem inimicis tradit̃. Audite fideles audite isaiam dicentẽ. Ue qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandaz ꝛ potandum vsqz ad vesperã: vt in vino estuetis. In veteri etiam lege preceptum erat ꝙ sacerdotes cũ ingrederent̃ templum ministrare dño. oio vinuz non biberent. Si ergo hoc erat dum templum tantũ ingrederentur. ꝛ quid nos mihi facere debemus. O ꝙ plures sũt ex vob ꝙ ꝑpius tabernam visitant quã templũ. prius corpus reficiunt ꝙ animam. prius demonẽ se quunt̃ ꝙz deum. O fideles non fideles. quid vobis cũ vino? Nunquid vinũ factũ est vt deficiatis. maledicẽtes nomen dñi? Abstinete ergo a superfluo potu ne rebelles efficiamini. Quam diu. n. adã abstinuit. tã diu obediẽs fuit. tam diu bonꝰ sanctus ꝛ iustus permãsit. Sic ꝛ elyas tamdiu miracula fecit quamdiu pane ꝛ aqua refectus est: sed post quã carnes comedit: ꝛ vinuz bibit in saturitate: miracula non legitur feciſſe. Eia ergo fideles. casum superius assignatũ inter cetera cõsiderate. considerantes deum timete. ꝛ timentes eũ feruenter roga te vt ab his ꝛ ab oĩbus malis liberet nos semp. Amẽ.

De sancta obediẽtia loth Sermo. xxxiij.

a Audistis fratres carissimi ꝙ loth nepos abrae inter pessimos sodomitas ꝛ gomorreos. scẽ ꝛ iuste morat⁹ est. Quas ciuitates volens subuertere dñs ad seruũ suum. Loth angelos misit vt cũ malis non periret. Qui cum exiret: dixerũt ei angeli. Salua aiam tuam. Uxor vero Loth quia retro respexit. mox mutata est in statuaz salis. Igitur fratres mei quecunqz scripta sunt. ad

nostram doctrinam scrip
ta sunt. vt inde fructus ali
quem capiam⁹. In Lotb
enim ⁊ vxore sua duo gene
ra hominum designantur
silicet mundus derelinquē
tium quorum vnum perfe
cte deserit. aliud quoq; te
pide: ⁊ respiciēdo retro ve
nit ad mortem. Sodoma
quoq; que cecitas vel mu
ta vel asperitas interpre
tatur. mūdus est in quo sūt
boies muti ⁊ ceci. ad quos
mittuntur sancti angeli et
sancti predicatores vt di
cant salua animam tuā. et
in monte te saluus fac. Fu
gere enim sodomam: quid
aliud est quam incendium
libidinis. Luxurie. super
bie. ⁊ auaritie fugēr. Qui
bus ⁊ precipimur non re
tro respicere: quia victor
mundi ⁊ montes. sancte re
ligionis ingressus. non de
bet retro respicere. Qua
re. Quia melius esset viaz
veritatis non agnoscere.
quam post agnitam retro
abire. Quid est dicere. ni
si q̄ melius esset q̄ in vita
seculari ⁊ laicali mansisset
q̄ postmodum solitariā vi
tam deseret. Apostatare
enim nequam est mortale
est. cuz damnatōe semper
viuere est. Tales. n. femie
⁊ vxori Lotb cōparātur.
q̄ morientes: retro aspici
entes: cōuertunt in statuā
salis. Lotb precipitur vt i
montem se saluum faciat:
per quē contēplatiua vita
designat. Tu vero homo
ascende in montem penitē
tie. ascende montem diui
ne ꝓtemplationis. In būc
montez te saluū fac in būc
montem volando transmi
gra sicut passer: et ibidem
salua animam tuam. curis
⁊ seculi dignitate denuda
tus. Sic enim fecit glorio
sus ille adolescens nathā
nael: de quo legit. Ait emi.
Magister. quid faciam vt
habeam vitam eternam:
Cui domin⁹. Si vis ad vi
tam ingredi: serua manda
ta. Cui adolescens. Que
sunt mandata: Cui domi
nus. Diliges dominum de
um tuum ex toto corde tuo

Non homicidium facies: Non adulterabis. Nō facies furtum. Non falsum testimonium dices. Honora patrem tuum ⁊ matrez tuam ⁊ primum tuum sicut teipsuz. Hec oia ad tuam vitaz pertinēt. Cui dixit adolescēs. Domine hec omnia custodiui a iuuentute mea. q̄d mihi deest? Si vis perfect⁹ esse vade omnia que habes ⁊ da paupe ribus: ⁊ sequere me. Et secutus est Jesum adolescēs ille et nunq̄ retro postmodum respiciēs reliquid patrem. ⁊ matrem. vxorem. filios. ⁊ sorores. ⁊ animaz suam. Tunc prudens adolescens montē dei ascēdit. sodomam ⁊ gomoram reliquid. incendium libidinis fugit curam seculi suffocauit. ⁊ montem summe contemplatōis ascendēs emit in agro thesaurū absconditum. caruz eum tenens in vita sua. Siliter hoc idem fecit petrus. quādo voluntarie oia deseruit oia relinquens ⁊ secutus est Jesū.

Sic et maria illa Lazari sororz. cum Lazaro frē suo ⁊ Maria virgine prudentissima q̄ omnia vendiderunt ⁊ preciuz ante pedes apl̄orum posuerunt. Sic ⁊ elie facere placuit. ⁊ Joāni zacharie filio. q̄ heremum intrauerunt. Sic et paulus cū Antonio. q̄ annis multis heremum coluerunt: Sic et frēs mei qui sanctorum patrum vitam ⁊ exēpla imitari ⁊ seq̄ voluerunt. Nunquid nos ēt hoc idē optāus. Eteim in seculo sumus: semp tm̄ vt incepi vobiscū in solitudie eē desideramus: ⁊ ostēdimus oper̄ quando ep̄ali ecclesia grati nō fuimus. Eia ergo frēs pro deo iugo dei summissi estis: vt sublata licentia peccandi: catbena obediētie in proposito bono retinere possitis. Sed attendite fratres mei leticia cordis mei: q̄ nihil proficit bene operari ex coactione misi ex voluntate libera faciatis. Qui enim bñ faciunt coacte: deo non sunt acce-

pta que faciũt: ⁊ simoni cireneo: quẽ iudei angariauerũt: vt crucẽ christi portaret: optime comparantur. Ecce enim Simõ crucez portat cũ dolore: quia nõ libẽter portat: angaria tur: sed non moritur in ea: ideo nõ psseuerando fugit: ⁊ sine fructu a cruce recedit: qz nihil boni dicit: nisi vsqz ad mortẽ in bono psseueretur. Sic ⁊ nos crucifigam⁹ corpora nostra verberibus vigilijs abstinentia esce ⁊ potus. Sz timeo ne coacti hoc agam⁹ ⁊ corpora macerantes: mũdo saltem voluntate viuam⁹. Ideo fratres in hunc mõtem obedientie ascẽdam⁹: ⁊ quod deo promisim⁹ attendamus. Nihil est enim maius obediẽtia: nihil peius inobedientia. Ada3 perijt quia inobediens fuit: christus resurrexit qz patri obediuit. Jonas inobediens a pisce absortus est. Saul inobediẽs a demone corrreptus est A qua corrreptiõe liberet nos ipse christus: vt digne ad montem contẽplationis volare possimus. Amen.

Ad iudices ⁊ procuratores sermo. xxxv.

Rogatus a vobis o iudices: licet cũ fortunato manichee⁹ presbytero longa disputatiõe grauatus: ꝑmonẽ vestra dilectione deuict⁹ facere deo auxiliante nõ distulim⁹. Ecce. n. nũc congregati estis in domo episcopi Conuenistis oẽs in vnum non vt sophismata audiatis non vt poetaꝝ curiositatẽ intelligatis. nõ vt beatos vos esse predicem: sed soluz vt quid pro vestra salute necessariuz fuerit audiatis: ⁊ audiẽtes operib⁹ adimpleatis. Vos enim reputati estis ab boibus duces populi. iudices terre orphanorũ patres. viduaꝝ mariti iustitie zelatores: rei publice amatores. Caute ⁊ ne corrũpamini odio amore precio precibus vel timore. Decet igitur iudices non solum que dixi-

nius adimplere: ꝫ cuꝫ dei
adiutorio calcare ſuꝑbiã.
abhominari luxuriam. ab-
horrere falſitatẽ. deſpice-
re auaritiã. q̃ nouerca di-
citur eẽ ⁊ ſũma inimica iu
ſtitie. Ipſa. n. eſt q̃ patrẽ
neſcit. matrẽ ignorat. ami
cos perdit. ⁊ ſe ipſaꝫ relin
quit. Decet igitur iudices
nõ auaritiã ſed largitatẽꝫ
ſectari: ⁊ amaꝫ paruulos.
puſillis ⁊ orphanis faciẽꝫ
ſerenã non ſolũ verbo ſed
opere demonſtrare. Non
enim auertere faciem de-
bet a paupere nec priores
dedignentur cõſeruare fi
deles: nec ceruicẽ erigere
debent quoſdam deſpicie-
do. ſciẽtes q̃ moritur pari
ter doctus ⁊ idoctus. De-
cet igit̃ iudices gratiaꝫ q̃ꝫ
diuinitus receperunt ſolli
citata mẽte cuſtodire fidẽ
oſtendere. zelum rectitu-
dinis conſeruare. Decet
ẽt iudices clemẽtie eẽ cul-
tores. deteſtatores ſeui-
tie. cũctꝭ benignos. ad iraꝫ
tardos: ad miſericordiam
feſtinos: in aduerſis fir-
mos: in ꝓſperis humiles ⁊
cautos: ⁊ quibuſcunq; di-
gnitatibus ſublimatos ſe
ipſos agnoſcãt: ⁊ caueant
ne ſuos inferiores deſpici
ant. Decet etiã iudices ſa
piẽtes eẽ: ⁊ in lege doctiſ-
ſimos: ne dicere valeãt tã
q̃ legẽ ſctãꝫ ignorãtes. bo
nũ malũ: ⁊ malũ bonũ. De
cet ẽt iudices plus deuꝫ ti
mere q̃ boies: plus de ſa-
lute aiarum curare q̃ cor-
poris: plus honorẽꝫ dei q̃
marſupia plena diligẽ. Oꝫ
ve vobis. o iudices ve vo-
bis in eternum ⁊ vltra. q̃
non eſt in vobis veritas.
non miſericordia. non pie
tas. non iuſtitia. nec ſcien
tia dei in vobis põt inueni
ri. Quid enĩ inter vos re-
gnat? Auaritia mendacia
clamor apparẽtia puer fio
ſacre legis dicentes. ma-
lum bonum. bonuꝫ malũ.
Ecce acceptio ꝑſonaruꝫ.
Non eſt enim veritas i uo
bis. Diminute ſunt a vob
veritates. O patres pau
pertũ o vere non patres. ꝫ
predones. Quare non pa-

tres: quia vbiq; p̄r ws op
p̄imuntur. nec est qui mi-
sereat pupillis dei: sz si di
ues locutus fuerit mor ta
cuistis. causas suas vsque
ad nubes perduxistis. O
iudices scientiā z iustitiā
mundi amātes. attendite
quid agitis. Nam sciētia
mundi pleni estis. z i ipsa
moziemini. Que est enim
scientia mūdi: nisi thesau-
rum congregare. lucrum
terrenuz acquirere. deci-
pere proximuz mentiri iu-
rare. iustitiam caute quer
tere: z similia i cūctis age
re. Ista. n. ē sapientia hu-
ius mūdi. In istis fere q̄si
tota vestra vita cōsistit: z
ideo attendite qui iudicat
terraz. q̄ sapientia huius
mūdi. stultitia ē apud deū.
Sz dicitis o episcope hāc
sciētiā nō amamus furtū
non cōmittimus proximū
non decipimus nec offen-
dim⁹. Quare? Quia nihil
aliud recipimus: nisi quā-
tū nobis donare voluerit:
Ego autem dico vobis. q̄
tantum fecistis quantum
facere potuistis. Mō plus
uobis fuit datū: iō nō plus
recepistis. Quātuz potui
stis: fecistis. Leues cau-
sas: magnas fecistis. Nā
etsi vi non rapuistis z pro
ximum in via nō depreda-
ti fuistis. latrones tamen
esse potestis. Latro enim
timet malū: z vbi non pōt
nō facit. z tñ latro ē. De⁹
.n. cor iterrogat z non ma
num. Lupus. n. venit fre-
quenter ad ouile: z querit
rapere oues: querit lace-
rare: querit et deuorare:
vigilāt tñ pastores: latrāt
canes: z sic lupus timēdo
fugit. Nūquid non tñ lupū
nō esse dicim⁹? Absit. Sic
z vos facitis quantum po
testis: si plura possetis plu
ra faceretis. Eia igitur o
iudices attendite ne cum
falsis iudicibus susane cō
fundamini. Suscitabit. n.
dominus spirituz Daniel:
z ponet spiritum eius z sa
pientiam pueri sui Danie
lis in mentem alicuius iu-
uenis: z sicut fecit in susa
ne iudicibus cōfundet oēs

falsos testes cũ iudicibus: ⁊ tunc scient quid profuerit sibi sna scientia. Considerate ergo o iudices terre quid per oseam seruuz suum deus loquatur. Ait enim. Visitabo populum meum: ⁊ iudices ⁊ vias eoꝝ: ⁊ cogitatiões eozum reddam eis. O q̄ horrendum est incidere in manus domini. O q̄ta vltio: o q̄ta miseria malis erit i die nouissimo. Expellentur enim mali mercatozes: falsi iudices de domo dñi exulabunt a domo dei: expellentur a paradiso: et ibunt in locum vbi semper erit fleꝫus ⁊ stridoz dentium. Jō attendite ad consiliuz meuz: aperite cozdis portas: Surgite qui dormistis: legite isaiam prophetam: sequimini eum non cras sed hodie: non tamen hodie sz ⁊ nunc. Ait enim propheta. Derelinquat impius viã suam: ⁊ vir iniquus cogitationes suas et reuertat ad dominum: ⁊ miserebitur eius: quia misericoꝛs est. Currite iudices ne iudicemini ad partem misericordie: querite veniã reddite quod recipistis illicite. Querite veniam: quoniam prope est oibus inuocantibus euz in veritate. Ipse est qui sanat otritos corde ⁊ humiles spiritu: ⁊ corde tribulatos saluabit. Ambulate dum lucem habetis: dñi dies est. Ecce o iudices venit iã noꝛ: quia venit iam niozs in qua nõ erit licitũ ambulare. Cogitate quid estis quo ituri estis. Parentes. n. vestri predicãt mozrui: sepultura clamat: ifernus ululat: demones expectãt: sacerdotes predicãt. q̄d superbis terra ⁊ cinis: O iudex qui deũ nõ agnouisti: dñi iuxta tumulos patrũ tuoꝝ transis: scias quod mozrui clamãt:: terra es ⁊ in terraz ibis. Boies. n. fuerunt sicut ⁊ vos diuitias possidẽdo. Vbi modo ipsi sũt sic ⁊ nos erimus. Vbi superbia eozum. vbi sciẽtia. vbi cathedra magistralis. vbi ho

nor discipulorum. vbi indumenta serico ⁊ pelle decorata. O cinis ⁊ pulvis o iudex: quid es ⁊ quid eris cõsidera. Mõ ergo tardes cõuerti ad deum: ⁊ ne differas de die in diem. Subito to.n. veniet ira eius: quia iuxta ẽ dies pditõis ⁊ adesse quidem necesse est ⁊ festinant tẽpora. Nemo ex vobis tamen desperet: nemo diffidat de dei misericordia. Sed attendite q̃ nulla culpa tam magna est: q̃ non habeat veniam. Et ne aliquis desperet: mariam illã peccatricẽ dñam luxurie: vanegloríe matrẽ sorores marthe ⁊ lazari in exẽplum assumite: que postmodum apostolorum apostola meruit nuncupari. Adiuuet autem nos ipse deus ⁊ homo qui pro nob̃ nasci ⁊ mori dignatus est amen.

Ad presbyteros de vita eorum sermo. xxxvi.

f Raeres carissimi ut nouit caritas vestra oportet manus mundas esse que polluti vasis maculas debet purgare: ne polluta deterius possit coinquinare cum sordida sordidũ tractat. Propterea sacerdotes altissimi dei: vobis dicitur. Mundamini qui fertis vasa domini. Vos enim estis qui vasa domini ferre debetis: quibus datum ẽ nosce misteria regni dei: Vos estis sal terre. lux mũdi. lucerna accẽsa. ciuitas in monte posita. columne templi: lignum scientie in medio paradisi posituz. patroni ⁊ rectores terre: angelorum ⁊ paradisi ciues. prophetarum filij. patriarcharum cognati apostolorum successores. Mundamini ergo vt digne cum patribus ferre possitis vasa domini. Vasa enim non solum aurea ⁊ argentea: sed ét illã pro quibus redimendis dominus mori dignatus est. Propterea attendat caritas vestra: quales esse debetis: vt digne vasa domini portare possitis. Dit enim apostol

lus oportet episcopus sine
crimine esse: tanq3 dei di-
spensatorē: non proteruū:
non iracundum: non vino-
lentum: non percussorem:
non turpis lucri appetito-
rem. Hec autez non solum
ego episcopus seruare de-
beo: sed z ws vna mecum
deo auxiliante seruare de
betis per omnia sine crimi
ne sicut episcopuz. Ita iu-
bet esse presbyteruz. i. irre
prehensibilem: vt non que
rat vxores. non diuitias.
non honores: ne secularis
dicatur: non. n. debet qui
animaz curam gerit tran
sire de domo in domum: nō
frequentare forum cū ru-
sticis: non mercantias ac
quirere: non cōmatres p-
curare: non ligonizare: nō
tabernas intrare: non dis
currere: nisi necessitate cō
pulsus: Sic. n. facientes ir
reprehensibiles sunt apud
hoies. Sic. n. vasa dñi di-
gne portare poterunt. Sz
si contrariuz fuerit: q dñs
auertat: quomodo poterit
auferre malum de medio
oium: si in delicto similiter
simili corruerit vl maiori.
Non. n. talis dispensator
dicitur: sed potius dissipa
tor. Aliud est. n. dispensa-
tor: z aliud dñs. Dispensa
tor. n. seruus est. Non ei
licet dispensatori p̄cutere
seruos: nō occidere: nō ira
cundiam portare: quia do
minus eius humilis beni-
gnus z misericors est. Nō
ergo licet dispensatori fu-
riosum esse: Nihil. n. feti-
dius: nihil dānosius: nihil
leuius: nihil turpius in pa
store furiositate. Attēdat
igitur pastor: attēdat z di-
spensator: quid legit: Ser
uum dei non oportet rixari
sed humilez ad oēm esse pa
tientem doctorem in man
suetudine erudientem eos
qui contra mouēt. Discāt
ergo pastores si offendunt
patientes essēt. Et vt ego
patientiam merear: opor-
tet presbyteros etiam non
soluz abstinere a rexis sed
ab ebrietate cauere. Non
. n. licet clerico extra horā
bibere: vel aliquid mandu

care vel de domo in domū
trāsire z prādiuz vel cenā
ordinare. Attendite pſby
teri mei: attēdite. z ſi veri
tatem dico nolite turbari.
Nā valde deſpiciē cleric⁹
qui ſepe vocatus ad prādi
uz nō recuſat: ēt neceſſita
te aliq̄ cōpulſus. Sepe.n.
in cena vel prādio vbi ma-
gna exiſtit mltitudo: rixe
z ebrietates naſcunt: z ea
q̄ ſunt opera carnis. Ideo
ſūme cauere debet cleric⁹
ne extra domū ſuā vel epi-
ſcopi prādere audeat: vel
in eadē ēt audeat ſeculari-
bus ꝓparare. Onid.n.ali-
ud habere debem⁹: niſi q̄
turpis lucri appetitores n̄
ſimus: Omne.n. lucrū re-
motū a preſbyteris eſſe de
bet. Nā non ſeculi ſz eoruz
q̄ dei ſunt negociatores ſu
mus ſeculares ad nos ve-
nire non poſſunt. Nūquid
vel ītelligere: abſit. Simo
nem veſtruz audire volui-
ſtis: z dimiſſo dētiū volore
volui habere vos: nō vt bo
nos vos eſſe audiatis: ſed
vt veritatē loquēdo veſtrā
miſeriā ītelligatis. Quid
enim eſtis: Dicetis: Paſto
res ſumus: Ego autē dico
q̄ paſtores eſtis: z verum
eſt quod dicitis. Sed q̄ pa
ſtores vel quales dicere nō
audeo: q̄ ſimul vobiſcū mē
dax. Oēs peccatores ſum⁹
oēs in peccatis nati z ꝓce
pti ſumus oēs in peccatis
viuimus. Expedit tn̄ vt ve
ruz dicam: quia epiſcopus
ſum: q̄ paſtor ſum: q̄ pro
vobis aiam ponere paratꝰ
ſum. Tacere igit̄ non de-
beo: q̄ licet peccator ſim:
aiam tamen pro veſtra ſa
lute ponere iam decreui:
iam me parauī: verūtamē
dicam: z omne quod verꝫ ē
a quocūq̄ dictum a deo eſt
a patre z filio z ſpū ſancto
eſt. Dicere expedit nō oc-
cultare. Naz ſi verꝫ tacerē
eſſem vobis ſimilis in cun
ctis: quod nolo. Si ergo de
us mecū q̄s ꝓtra me: Nū
quid fortuna tuis vel rari-
us cum ſuis inſidijs Nam
quia verum eis dixi: ideo
in heremo inſidias mihi ꝓ
parauerunt: volentes me cō-

prebendere ⁊ occidere: ⁊ tñ deus me liberauit. Libenter tñ suscepissem martyrium: ⁊ etiam pro veritate mori semper paratus suz. Audite ergo rebelles. Audite lupi rapaces. Audite vos verisores. Veniat etiaz ille sanctus Ezechiel qui portam clausam viderat in domo dñi: surgat ⁊ vobis aperiat visionem quam vidit ⁊ palpauit. Dic dic o sancte Ezechiel dic presbyteris meis. Ait sibi dñs. Filii hominis p̄pheta de pastoribus israel: dicq; ad eos. Ve pastoribus qui pascebāt semetipsos. Nonne greges pascuntur a pastoribus: Lac comedebatis. ⁊ lanis opiebamini: quod crassum erat occidebatis: gregem autē meū nō pascebatis. Quod infirmum erat non consolidastis: ⁊ quod egrotum erat: non sanastis ⁊ quod perierat non quesistis: sed cum austeritate imperabatis eis ⁊ cum potentia: ⁊ dispersi sunt oues mee. Sed ego super pastores requiram gregem meum de manu eoruz. Ecce quomodo de vobis queritur dominus: quia non estis pastores sed lupi rapaces: quia oia quasi que facitis .p̄pter lucrum facitis. Nō solū que ecclesiaz sunt queritis: sed ⁊ que mūdanoz: Ecce.n. discutiamus mentem: perquiramus veritatem. Nunquid missaz cantare: nunquid baptizare: nūquid mortuū sepellire: sine p̄cio vel p̄missiōe dignamini: Nūquid nō citiꝰ mortez diuitū q̄ corporis salutē desideratis videre: Ecce quomodo lupi estis: ecce quomodo omni simōia infecti estis. O sacerdotes q̄d agimus q̄d sumus: cur tm̄ wrminus: Ecce latro semel furat: semel fenū p̄mi tollit vel rapit: sed si capit blasfematur: verberatur: furtuz imponit: ⁊ tanq; latro iudicatur ad mortem. O sacerdotes mei: si fenum in laico crimen iudicatur: si p̄pter hoc mori

debet ⁊ condēnaꝝ ad mor-
tem: quid de vobis erit in
die nouissimo? Quid de no
bis faceret mundus: si sup
nos potestatem haberet?
Quapropter tenete iusti-
tiam: nolite lucrum face-
re: sed habentes victuz et
vestituz contenti p omnia
esse debetis. Sed qui labo
rat vel predicat vel bapti
zat: vt inde lucrū acq̄rat:
bonis celestibus de facto
se priuat. Ecce. n. romani
principes q̄tuz necesse eis
fuerat de diuitijs suis: tm̄
recipiebāt: aliud quoq; pa
uperib⁹ errogabant: iusti-
tiam mirabilē ꝺseruabāt
in cunctis: propter que et
alia bona que faciebant ⁊
obseruari volebāt: merue
rūt magnifico iperio subli
mari: ⁊ timeri a cūctis in
orbe. Ecce. n. pagani erāt
⁊ stultissimū putabāt pro
deo colere crucifixuz: ⁊ tm̄
deum suum timebant. Et
nos qui nomē christi i fro-
te portamus: quid aliud q̄
simoniaz ⁊ latrocinia quo
tidie procuramus? Ego et
infidelis eram: ⁊ non solū
a carthaginensibus sed a
romanis acutissimus re-
putabar a cunctis. Copio
sa turba circundabat fre-
quenter: ⁊ me transire vi-
dentes et audientes ma-
num ori suo ponebāt: ciuē
romanum tribunorum ca
put me fecerant ⁊ vxorez
Pontiani filiaz mihi equa
lem parauerāt. Audeo. n.
dicere audeo hoc asserere
in nullo me mutatum fuis-
se oia contemnens: cūcta
que promiserant spernēs:
diuitias abhorrēs: ciuita-
tem caute relinquens: fu-
giens Mediolanū: vxorez
non querens: cogitans ni-
hil peius hīe q̄ cōsortium
mulierum ⁊ societatem.
Hec oia seruus iniquitatū
meaz facere nolebaz: qui
tm̄ nūc seruus christi ea q̄
diximus ⁊ maiora tēptor
hīe frequēter. Nos autez
frēs qui in pugna semp su-
mus. licet teniptemur ad
mūdum redire vxorari ne
gotiari delicate viuere ca
thedraz ēt ascēdere: caue

amus ne cuꝫ mundo damnemur. Vos enim estis dii excelsi: in quorū synagoga deus deorum stare desiderat. Vos estis eius vicarii: quia uicem eius geritis. Vos estis filii excelsi oēs: quibus datur potestas ligandi atq; soluendi: aperiēdi etiam celuꝫ t infernum claudēdi. Eia ergo sacerdotes dei excelsi: aperite aures cordis vestri. Quiescite iaꝫ agere querse: discite bene facere: pascite oues verbo t exēplo: nolite eis celū claudere. Claditis dū nō corrigitis claditis duꝫ male viuere eis oñditis. Oculus sitis ceco: t pes claudo. Tunc enim oculus estis ceco: cū eiꝰ tenebras effugatis ignorantie: t pes estis claudo quādo uiā ueritatis demōstratis: vel qñ fidē eoꝝ roboratis. Sed si fidem vestram ꝑ vobis roborare nescitis: qīo alioꝝ fidem roborare poteritis? Et ideo attēdite nec turbemini si veritatē dico vobis. Scio enim t bene scio q̄ vobis amara est veritas. Quare? Nisi quia si veritatem dico nō creditis mihi et in melius etiam nō mutamini. Amara ergo ē veritas: t qui eā amant vel predicant: sepe replentur amaritudine t dolore. Tacere tamen nō audeo: nec vobis placere intendo: quia si hominib⁹ malis placerez seruus dei non essem: Vultis vt placeam: desideratis vt diligam. tñ non vultis vt corrigaz. Obsecro tamē vos vt vitam emendetis. conculcantes auaritiā: despicientes luxuriaz: vitātes superbiā. simoniazodientes. paupes amātes. pompas huiꝰ seculi renuctes. t ꝑ nobis itercedētes: sine intermissiōe orātes: vt t ego vna vobiscum vasa dñi digne ꝑ gratiā merear portare. Et si quis de me murmurauerit: sciat q̄ de patre ep̄o murmurauerit parcat illi t oret ꝑ eo.

¶ De nō vendendo sacramenta sermo. xxxvij.

Fratres cariſſimi ſi
cut actuũ apoſtolorũ
narrat hiſtoria apoſtatan
te iuda a conſortio apoſto/
lorũ diuſa ꝓuidẽtia ad ſtru
cturã eccl̃ie prouidens: fũ
damenta que ꝓm ioãnem
ſunt. xij. nemina apoſtolo/
rum. beatum mathiam vo
cauit ad poſtolatum: Et ſi
cut ſuſcepit mathias prin
cipatum ⁊ ſurrexit loco iu
de. ſic ẽt nos ſuſcepimus
principatum in eccl̃ia dei:
⁊ per gratiam ſuã ſuos mi
niſtros facere voluit: ⁊ in
palatio ſuo nos conſtituit:
⁊ eligit vt eſſemus gẽs ſan
cta populus dei: ſal terre:
lux mũdi: ⁊ angelici boies
abſq; pctõ. Miniſtri etiã
dei ſum⁹ ⁊ ſerui. Serui. n.
dicuntur non qui ad oculũ
ſeruiunt. ſed qui voluntati
domini in omnibus fideli/
ter obediunt: ⁊ tunc in tan
tam familiaritatem domi
ni mouentur. q̃ non ãpliuſ
ſerui ſed amici vocantur.
Ideo tota mente nos exbi
beamus in multa tribula/
tione. in ſcientia. in carita
te non ficta in vigilijs. in
carceribꝰ ⁊ plagis. in ver
bo veritatis. Et ſic nihil ha
bentes omnia chriſtuꝫ poſ
ſidendo ſimus poſſidẽtes.
Hec eſt enim beatorũ vi/
ta. Hec eſt ſacerdotum ſa
lus. Hec eſt ſeruorũ dei re
quies. Hec eſt amicorum
eius voluntas. Hec eſt. n.
ſanctificatio noſtra vt in
omnibus exhibeamus nos
metipſos ſicut dei miſtros
in multa patientia. in tribu
latione. in neceſſitate. in ca
ſtitate. in abſtinẽtia. in ſci
entia. in ſuauitate. in cari
tate non ficta, in verbo ve
ritatis: nemini dantes vl/
lam offenſionem. vt non vi
tuperetur miniſterium no
ſtrum. Chriſti enim ſerui
ſumus. Tunc chriſtiano/
rum miſterium vitupera/
tur. ſeruitus noſtra deſpi/
citur: quando ea que chri/
ſti ſunt deſpicimus ⁊ ope/
re adimplere negligimus:
Sed ve nobis fratres mei
ve nobis: quia falſum no/
men chriſti portamus: fal
ſum nomen dei gerimus:

q2 opē ñ adiplem⁹ qđ adi-
plē debem⁹. Discutiam⁹
sacerdotes mentē nostrā.
z sciam⁹ si serui xp̄i sum⁹.
Sciamus enī quid facere
debemus ne serui inutiles
simus. Quid. n. Certe ni-
hil aliud nisi quod exhibea
mus nosmetipos sicut dei
ministros in multa patien
tia. Sz ve nobis q2 nullaz
patiētiā hz̄e videmur. naz
pauperes eē debemus: q2
mēbra chzisti sumus z mi
nistri dei. Sz si pauptas a
greditur: vel aliqua corpo
ris necessitate turbamur
z affligimur: dona sancti
spiritus vendere procura
m⁹. O sacerdotes mei no
lite hoc malum facere: sed
mementote q gratis ac-
cepistis: z ideo gratis red
dite: ne cū Simone mago
dānemini: cui dixit petr⁹:
pecunia tua tecū sit in pdi
tiōe. Qui etiam preciū re-
cipit de sacramētis: giezi
ta ē z plen⁹ lepra. Nā cuz
elyseus mūdasset naam ā
principem sirie in iordane
a lepra: rediens naaman
obtulit pphete multa mu
nera: sed ille noluit recipe-
re. Qui cum recessisset: lo
cutus est ei giezi discipu-
lus prophete petens prin
cipi sirie munera: quibus
acceptis prophetā omnia
per spiritū nouit: z uidēs
eum redarguit percutiēs
eū lepra. Sic etiam percu
tiuntur oēs qui pro sacra-
mētis pecuniaz petūt. Sz
dicetis. Nunquid nō scri-
ptura dicit: qui altari ser
uit de altari viuat? O sa-
cerdotes hoc quod dicitis
oio negare non audeo: sed
sciatis q deus intuet cor-
da hoium. Nā si sacramē
tū dare distuleris etiaz si
fueris oi paupertate val-
latus: non pastores: nō mi
nister chzisti es: sed mer-
cator. Non igitur petas:
nō etiā tātū pro baptismo
recipias: si cū Simone pe
rire non velis: nam facto
pacto: sacramētū vendidi
sti z saluatorem tuum per
didisti cum iuda. Sponta-
nea z sincera volūtate por
rige sacramenta: nihil pe

tendo nihil expectando: nihil de promisso desiderando: sz si tibi dat iuste recipis. iuste possidere potes. Demeto tñ q paupe vitā sacerdos gerere dz: z io si superbiaz bz: si magno beneficio gaudet preter victuz z vestitū quod supereſt pauperibus dare nō differat qz oia paupum sūt. Verbū aūt illud. qđ negare ñ dz fidelis: q altari fuit de altari viuat: vez oio est. qz ñ lz sacerdotibus manib⁹ opari. ligonizare. ferruz fabricare. z similia. Hoc autez propter reuerentiam z tā ti sacramenti dignitatem. Illud autem magis ad seculares quam ad sacerdotes pertinet ne ipsi sacerdotes dei fame pereāt vel nuditate. Ideo dignū e vt qui altari seruit de altari viuat. Similiter fratres q sacramentum emit. vel ecclesiam: vel prebendas. vl ecclesiarum introitus. vel seculari potentia hec p se procurauit: sciat q cū Bie zi z iuda iam damnatus e. iam leprosus factus est. iā de templo dñi expellendus est. Quare sic? Quia qui ñ intrat per hostiuz in ouile: sed ascendit alium de fur e z latro. Ideo reprehēdendus est qua emētes z vendentes dñs eiecit de tēplo: repellendus est: quia leprosi eici iubētur. Non intrat per ostium ad ecclesiam: qui per laicalem portaz intrat. Non enim laicis spiritualia dona tradita sunt sed domini vicarijs. Vicarij domini sunt: qui vicez apostolorum tenent. Castella autem z villas suas laici dispensent: bona autem hypponēsis ecclesie vigilāter attendant ne tangant. Duces enim raro vel nūq pauperibus sacerdotibus prebendas procurant: z si procurāt ñ dei amore procurant: sed vt cū vxore z familia de bonis ecclesie gaudere valeant. Et ideo sciat sacerdos q timore vel amore defraudari a diuite se permittit: q impunitus non remanebit: z si non in

p̄sentī: saltem in futuro
ign̄e eterno non carebit.
Redeamus igitur ad p̄po
situm fratres et scia-
mus q̄o poterim⁹ nos ex
bibere sicut dei ministros.
Cupitis enim scire. Ecce
si p̄secutiones veniunt:
non deficiamus: sed pacie-
tiam habeamus. Si neces
sitas paupertatis contin-
gat: non desperemus sed i
dño confidamus Si blasse
mamur: nō respondeam⁹:
sed parcam⁹. Si colaphis
vel alapis cedimur: aliam
partem parare non diffe-
ramus. Si verbo vel mur
mure percutimur: tacea-
mus. Si occidimus: gau-
denter ad mortem perga-
mus. Quare: Quia nō est
seruus maior domino suo.
Si enim p̄secuti sunt: et
vos p̄seqūetur ait dñs.
Ita enīz patientia ornari
debemus si ministri Chri
sti esse optamus. Sed quid
aliud: Nisi q̄ in castitate
nos metipsos exhibere de
bemus. Hec est illa virt⁹.
sine qua quis est factus oī
um reus. Hec est illa vir-
tus. que nos deo commen
dat: que nos angelos facit:
que nos super sydera volā
do cōducit. Hec ē illa vir-
tus: sine qua vasa domini
ferre non possumus. Hec
est illa scā virtus: quam a
stringere nos docet aposto
lus: fornicatio t oīs immū
ditia non nominetur in vo
bis: ne mens vestra collo-
quūs malis possit corrum
pi. Ideo fratres attēdite:
q̄ non solum a vobis remo
uenda est fornicatio: sz ēt
omnis suspitio falsa. Non
decet clericum cum mulie
ribus sedere: vel fabulari:
vel domuz eius frequenta
re: ne suspicio mala idē p̄o
grediatur. O quaz vilis o
quaz miser t pusillanimis
reputatur clericus: qui fre
quenter cū mulieribus cō
uersatur. Insipiens val
de est t inexpertus: qui a-
micitias mulier⁹ p̄curat.
Et iō vos qui estis lux mū
di t ciuitas in monte situa
ta: sic famam vestrā custo
dire debetis. vt non erube

scāt de detractoribus laudatores. Attendite etiam fratres: attendite q̄ dicit apostolus: fornicatio ⁊ immūditia. Fornicatio. n. est naturalis mulierū cōcubitus: sed illicitus. Fornicatio est cū meretrice agere. Mulier siue adultera siue cōcubina: merettix vocatur. Fornicatio. n. ideo clericis interdicit: quia cum simus ministri domini: mēbra meretricis non efficiamur. O q̄z turpe est clericum a meretrice duci captiuū. Qui. n. adheret meretrici vnum corpus efficitur. Et iō scire debemus q̄ malū est fornicari. Maz si ꝯiugibus sacerdotibus phibetur: q̄zto magis crimen fornicationis in nobis estimabit? Ecce eiz fratres: laicis ꝯiugatis ad tempus abstinere percipit: vt vacent orationi: ⁊ sacerdotes quos corpus dñi conficere omni die oportet: cōcubinas i domo tenere nō erubescunt? Ecce quomō vasa vestra possidere i sanctificatōe scitis. Scitis. n. frēs: q̄ die quadā Dauid venit ad Abimelech sacerdotē: ⁊ ait dauid esuriens. Da mihi aliq̄d cibi. Et respōdit. Non habeo panes laicales ad manus: sz tm̄ panē scūm: ⁊ iō dic mihi o Dauid: sunt mundi pueri tui a mulierib⁹? ⁊ ait. Sūt ab heri ⁊ nud⁹ tertius. Et sic dedit sacerdos eis sanctificatū panē. Si ergo interrogauit sacerdos vtrū serui Dauid mūdi eēnt ꝓpter panes ꝓpositōis accipiēdos: q̄d facere nos debem⁹ mīi sacerdotes ꝓp corpus dñi capiēdū? O fratres mei sic ⁊ sacerdotes paganoz̄ dū offerre debēt diis suis incensa ab omni malo vt possunt abstinēt? Ecce ego iā episcop⁹ hyponensis eram: ⁊ cum quibusdam seruis Christi ad ethiopiam pozzexi: vt eis sanctum christi euangeliū predicarez: ⁊ vidimus ibi multos hoies ac mulieres capita nō habentes sz oculos grossos fixos in pecto-

re ceſa mẽbra equalia nob̃is habentes. Inter quos ſacerdotes eoꝝ vidimus vꝛoꝛatos: tante tñ abſtinẽtie erant: q licet vꝛoꝛes ſacerdotes omnes haberẽt: nunq̃ tñ niſi ſemel in anno eas tangere volebãt: qua die ab oĩ ſacrificio abſtinebant. Vidimus ꝛ in inferioꝛibus partibus ethyopie homines: vnum oculũ tantuꝫ in frõte habẽtes: quoꝝ ſacerdotes conuerſationibus hominum fugiebant: ab omni libidine carnis ſe abſtinebãt: ꝛ in ſeptimana i qua diis ſuis thura offerre debebant: ab oi libidine carnis abſtinebãt ſe: nihil ſumebant niſi meretam aque per diem: et ſic contenti manentes digne ſacrificium diis ſuis afferebãt. O grãdis chriſtianoꝝ miſeria. Ecce pagani doctoꝛes fidelium facti ſunt: ꝛ peccatores et meretrices p̃ceſſerũt fideles in regno dei. Nõ ergo ſic fratres: non ſic dominum: non tantuꝫ diligam? oꝛe ſed opere et veritate. Tũc veri eius miniſtri erimus. ſi ſobꝛie. ſi iuſte. ſi caſte vixerimus. Qui eſt bñdictus in ſecula. Amen.

De ſacra ſcriptura ſermo. xxxviij.

Criptum eſt fratres cariſſimi q moſes poſuit in tabernaculo labruꝫ eneum in quo lauarentur Aaron ꝛ filij eius cum ingrederent̃ ſancta ſanctoꝝ. Ideo attendite: quia quicquid ſub lege antiqua in templo dei efficiebatur: aliquid futurum pꝛeſignabat: quod i eccleſia noſtra ſub figura tegebatur: ſicut ait apoſtol?. Quecũq; ſcripta ſunt ad nꝛaꝫ doctrinaꝫ ſcripta ſunt. Non. n. ſcti patres curaſſent tot ꝛ tanta ſcriptis memoꝛie commẽdare: niſi vt alios legẽtes. alios per exẽpla edificarent. Legite g frẽs mei ſcripturã ſacrã: legite cã ceci ſinetis ꝛ duces cecoꝝ Legite ſacrã ſcripturã in q̃ quid tenẽdũ: ꝛ quid fugiendum ſit plene inuenietis.

Legite eã qz oi melle dulcioz é: omni pane suauioz: omni vino hilarioz inueni tur. Apprehendite eã z inuenietis qño deus deoruz sit longitudo propter eternitatẽ: qño sit latitudo propter charitatẽ: qño sit sublimitas ꝓpter maiestatẽ: qño sit ꝓfunduz ꝓpter sapientie imensitatẽ: Querite scripturam sacrã et inuenietis: qño deus deoruz natus de maria virgine z bõ factus amat vt charitas: qño nouit vt veritas: qño sedet vt equitas: qño dominat vt maiestas. Legite scripturã sacrã: z inuenietis: qño Nazarenus ille iesus regit vt principiũ: qño tuet vt salus: qño operatur vt uirtus: qño reuelatur: vt lux: qño assistit vt pietas. Et iõ o frẽs mei q̃ diu in hac infirma z vana vita fuerimus: hãc sapientiaz discere z sapere tota mente curem⁹. Quid enim hõ sine litteris reputatur? Quid. n. est? Nũquid non pecus vel bedus? Numq̃d nõ bos vel asin⁹? Nũquid nõ equus vel mulus: quib⁹ nõ est itellectus? Eia igit frẽs qui pastores rõnaliuz ouim nũcupamini: festinate rapere non sophismata paganoꝝ: nõ carmina poetaꝝ: nõ fallacias philosophoꝝ: de quibus doctores z auditores reddituri sũt rationẽ: sz illã dulcissimã sapiẽtiã sapiẽtiaꝝ: que beraditas dei z filiozuz eius cara possessio nũcupatur. Hec est illa doctrina sup omnia diligenda: quã prophete predicauerũt: quaz patriarche diuinitus hauserunt: quã dei filius postq̃ in terris visus z cuz hominibus conuersatus ẽ aperuit z declarauit: z q̃d tenendum z quid vitandum est apertissime demõstrauit: et per suos aplos nos ipsã dicendo illuminauit. Hec ẽ que docet nos amare celestia z terrena despicere. Hec est mater fideliũ que quotidie docet nos quomodo credamus deuz esse omnipotẽtẽ: quomodo

ipsū uidebimus in sede ma
iestatis veniēte: qūo bo
nis bona ⁊ malis mala tri
buentē videbimus. Hec ē
lucerna pedum nostroruz
⁊ via salutis nostre in qua
instruimur. qūo ꝓmo deuz
sup oia diligam⁹. qūo aiaz
nostrā postmodū sicut ꝙd
propinquius. qūo postmo
dū aiam proximi. qūo post
modū corpus nostruz. qūo
postmoduz proximi: velut
nostrū diligamus. Iste est
perfectus modus: deum:
nos: ⁊ proximū diligendi.
Hec est illa sacra sapien
tia que ex ore altissimi pro
dijt: philosophis: sophisti
cis: astrologis: curiosis:
ac dialeticis abscōdita: sz
grossis ⁊ rubidus piscato
ribus reuelata. Numquid
non ⁊ hodie etiam solū par
uulis reuelatur? Hec est
omnium sapientiarū ⁊ do
ctrinarum magistra ⁊ do
mina: que etiaz nos docet
exterius blandos: ⁊ inte
rius fraudulentes cogno
scere. Hec ē scientia sciē
tiarum: angelorum fercu
lum archangelorū pulmen
tum: apostolorū gloria: pa
triarcharū fiducia: ꝓphe
tarū spes: martyrum coro
na: virginū fortitudo: mo
nachorū refectio: epōrum
vacatio: sacerdotum cela
riū: puerorū principium: vi
duarū doctrina: coniugatorū
pulchritudo mortuorum re
surrectio: viuentium sempi
terna protectio. Hec ē per
quā fide ornamur: spe con
firmamur: ⁊ charitate ro
boramur: Hec ē: quaz qui
inuenerit inueniet vitam:
⁊ hauriet salutem a dño.
Hec est labrum vel peluis
quam Moses posuit in ta
bernaculo: in quo lauaren
tur aaron ⁊ filij ei⁹ cū igre
derentur in sancta scōrū.
Sz dices. Quid ꝑ magnū
sacerdotē itelligere debe
mus? Dico. n. vobis frēs.
q ꝑ aaron: sūmū sacerdo
tē itelligere debem⁹: ⁊ per
filios ei⁹. alios sacerdotes
m. nores: per labruz eccl̄e
legem dñi intelligo: in qua
omnes taz magni sacerdo
tes q̄ parui studeā debēt:

ꝛ legendo ꝛ docendo ꝛ opꝫ re adimplendo: ꝑr mundi tiaꝫ coꝛpoꝛis: ꝯpunctionē intelligam⁹: qua mundari debeam⁹: vt ad ſancta ſanctoꝝ. i. ad ſecreta dei ꝛ ſāctarum ſcripturaruꝫ ꝓnetranda: ꝑr purificationē digni inueniamur. Et iō fratres mei attēdite ꝛ cōſideraꝛe q̄ vas paratū habemus: in quo opoꝛtet mētis feditatē abluere: ꝛ mūdiciā mentis in eo prepaꝛare. Ecce. n. lex ſancta ꝛ ſcriptura īmaculata parata eſt: vt virtutibus decoꝛemur. Sꝫ ve nobis: q̄ debemus eē exēplū coꝛꝛectionis. ꝛ ecce iam ſumus exēplu erꝛoꝛis. Uñ hoc? Niſi ideo quia ceci ſumus vel idiote ignoꝛātes legē: ꝛ eā legere faſtidimus: ꝛ tñ cathedrā tenere: ꝛ aiaꝫ curaꝫ quotidie gerere ꝓcuram⁹. Quid ḡ miꝫ ſi cadit ſacerdos? Quid mirum ſi nō ſubleuat delinquētes? Quid miꝫ ſi duꝫ cecoꝫ ē? Ecce legē dñi cōculcauit: deſpexit eam vt moꝛtem. Sed quid dilexit. q̄d ꝑcuꝛauit: q̄d toto affectu concupiuit? Uxoꝛem vel cōcubinaꝫ caute tenere: equos vel mulos in ſtabulo poſſidere: canes ꝓo venatiōe nutrire: accipitres cuſtodire: ꝛ velut equus ꝛ mulus: quibus non eſt intellectus: cupit honoꝛaꝛi in cenis et ab omnibus uocaꝛi rabbi. Ecce qīo cadit ſacerdos: ecce quomodo viuit. Sed ſi cadit qui columna videbatur eſſe in tēplo: q̄to magis populus periꝛbit? Si deus i angelis ſuis ꝛeperit ꝓꝛauitatē: q̄to magis in bis qui habitāt domos luteas ꝛ qui terrenū bñt fundamētū? Diſcite ḡ legē ſacerdotes: ne ſurdo maledicatis. Tunc ſurdo maledicitis: q̄n cōſiliū ꝓpter ignoꝛātiā daꝛe neſcitis. Tūc ceco offendiculū ponitis: q̄n falſa ꝓ veris oſtēditis. Itaq; frēs noliꝛe iā pigreſcere: ſed legite ſcripturā. Diſcite eam filioli: ſepe eā legite: quia lenioꝛ oleo: ſublimioꝛ auro:

argento purior. Hec ē que
precipue in deū prouocat:
z deuz diligere iuitat: cor-
da illuminat: linguam pu-
rificat cōscientiā probat:
aiam sanctificat: fidē con
fortat: diabolū reijcit: pec
catum spernit: aias frigi-
das calefacit: lumen scien
tie ostēdit: tenebras igno-
rantie expellit: tristitiā se
culi extinguit: letitiaz san
cti spiritus accendit: sitiē
ti potuz tribuit. Hec ē scri
ptura sacra lex nostra im
maculata: que de insipien
tibus sapientes facit: pri-
mos de nouissimis ponit:
magnos de minimis effi-
cit: nobiles d' ignobilib⁹
cōmutat. naturaz frenat.
probibet leuitatem. tēpe-
rat dolorē. cōfert spez. co-
ronat senez. docet iuuenē.
mitigat dedignantes. in-
struit errantes: sanat e-
gros. roborat infirmos:
brutos facit sēsatos: mentē
stabilitatē donat. excitat
somnolentos. ociosos incre
pat. pigros incitat. credē-
tib⁹ gratiā dat. reges hu-
miliat. humiles exaltat. re
ctas vias indicat. clemosi
nam ipera. Hec est scien-
tia scientiaz que sapiētiā
dat. gloriaz exaltat. bono
rem multiplicat. humilita
tem. caritatem. lenitatez.
obedientiam. z mansuetu
dinē docet: z intellectus bo
nus ē oibus bñfaciētib⁹ z
diligentibus deū. Hec est
que abstinētiaz: castitatē:
largitatem: z volūtariam
paupertatem conseruat.
Postremo doctrina hec:
oibus felicitatem: suauita
tē: z gaudiuz ofert. stabili
tatem cordis: sobrietatez
corporis: cōpunctionē mē
tis: veraā humilitatem do-
nat: caritatē fraternā im
plet: z timorē dñi accēdit.
Quāobrē frēs mei q̄ banc
sapiētiā diligit: z diligēter
legē iplet. maximus voca
bitur in regno celorum: et
principatum ecclie possi-
debit. z premia z munera
copiosa recipiet in die no-
uissimo. Amen.

De vita solitaria z cōtē
platiua. Sermo. xxxix.

Pax vobis fratres: ⁊ charitas cum fide vobis non deficiat. Pax vobis fratres quoniaꝫ electi estis ante mundi ꝯstitutionem in hac vasta solitudine vt scitis cum helia paulo hilarione antonio ⁊ ioanne sancti ⁊ imaculati in cōspectu dei. Pax vobis qm̄ non estis genus abiectuꝫ: sed electuꝫ: non venale sꝫ regale sacerdotiū: nō gens obstinata sed sancta. non populus perditiōis sed acquisitionis. Pax vobis q̄ non conuersationem hominum sed angelorū in siluis ⁊ nemoribus adamatis. Pax vobis ⁊ vera apostolorum caritas: tanq̄ꝫ nihil habētes ⁊ oia possidētes. Pax vobis fratres mei ⁊ filij mei dilectissimi: quos quottidie in christo parturio in visceribꝰ caritatis. Pax vobis illa in quā christi: que eruperat omnē sensum: custodiat vt optamꝰ corda nostra ⁊ intelligentias nostras. Pax vob fratres qui seculum calcastis mundum despexistis: non laudē mundi vsq̄ nūc adamastis: risum hoium fugistis: vt sanctis agminibus ⁊ angelicis colloquiis vacare possitis. Pax vobis quos in filios ⁊ fratres elegi: vt consortes ⁊ particeps vos habeam in tēptationibus meis. Ad hāc aūt vitam iuxta apostolicam formam viuere volentes non me elegistis: sed ego elegi vos. Segregaui vos a seculo isto maligno: ⁊ eduxi vos per singula heremi loca: per spelūcas ⁊ cellas: vt velut apostoli ipi modico ꝓtenti pabulo demorentis. Stemus ergo hic fratres in bello puguātes quotidie cū antiquo serpente. Stemus fortes in bello restringētes ⁊ precingentes lūbos nostros: tenentesq̄ lucernas ardentes caritatis. iustitie. pacis. ⁊ tranq̄litatis. Ad hec. n. non me elegistis: sed ego elegi vos ⁊ posui vos in vineaꝫ penitētie: quā quicūq̄ dissipare presumpserit: mordebit

cum terrimus inferni co
luber. Hec ē vinea illa fer
tilis: quam plantaui anno
etatis mee trigesimo ter-
tio velut seruꝰ dei noe: quā
cupimus tota mēte deo du
ce sanctis exemplis ⁊ san
ctorum documentis orna-
re: ⁊ ornataꝫ taliter custo
dire: vt a nemine transeun
tiuꝫ possit vindemiari. nec
aper de silua possit eam ex
terminare: nec alieni pos-
sint, dirripere labores eiꝰ
⁊ fructus. Hec est illa vi-
nea quaꝫ plantaui velut pa
terfamilias: quā sepe pau
pertatis: caritatis: obedi-
tie: ⁊ castitatis: vt a Sim
pliciano carissimo viro di
dici circundedi: ad quaꝫ ve
lut paterfamilias eriens
primo mane: vos conduxi
in operarios: vt afferatis
fructum quinquagesimū:
sexagesimū: ⁊ centesimū:
secundum abundantiā glo
rie plenitudinis Christi.
Hec est illa religio imacu
lata: cuius sanctitas per
totum orbem terrarumꝫ di-
vulgatur: quorum conuer-
satio a cunctis miratur:
quorumꝫ vita non solū a chri
stianis sed a iudeis ⁊ paga
nis potius angelica: quam
humana reputatur. Hec
est illa amenissima paradi
sus. quam deus a princi-
pio plantauerat. in qua po
suit gratiam ⁊ donum me
ritis matris mee boiez vt
operaretur virtutez patiē
tie. eruditionem doctrine.
corporis castitatez. assidui
tatem precum. confessionē
dilectorum. abundantiaꝫ la
chrimarum. Hec est illa pa-
radisus. de qua exeunt flu
mina sapiētie ⁊ veritatis
continentie ⁊ castitatis. in
qua deus delectatur sicut
in oībus diuitijs. Hec est
illa norma apostolica. vir-
ga directionis ⁊ equitatis:
que tēpore apostolice pre-
dicationis sumpsit exordi
um: quorum anima vna ⁊
cor vnum erat in domino:
nec quicq̄ eorum que possi
debant aliquid suū esse di-
cebant: sed omnia erāt cō
munia: ⁊ distribuebantur
singulis prout cuicq̄ opus

erat. Numquid non ⁊ nos frēs mei sic vsq; ad mortē viuere promisimus? Hec est ergo religio apostolica ⁊ a mundo corde ⁊ corpore segregata. que percutit duces moab: interficit satrapas ⁊ tyrannos Jerusalem. ⁊ egyptiorum hypocritas vulnerauit ad mortez. Hec ē vinea serui dei Noe: in medio paradisi situata: christi sanguine redempta ⁊ irrigata: quā sarabaytarum; principes. hereticorum pastores: velut aper de silua tempore illorum magnorum monachorum ⁊ heremitarum pauli videlicet ⁊ antonij destruere quesiuerunt. cuius sepē cōburere cuius gyrum lapideum; supplantare: cuius fructus vites ⁊ flores incidere. cuius planicieм virtutum zizania seminare ⁊ replere quesierūt: sed dei virtute circūdata minime potuerunt. Ad hanc autez vineam fratres mei: vos cunctaui: ⁊ operarios vos feci meos vt laborātes vsq; ad finē: dignū fructū recipiatis in tpe suo. Ad hāc nō me elegistis: vt supradixi mus frēs ꝫ ego elegi vos ꝫ post ānum factus fuz episcop⁹ nō tm̄ vos relinquēs. ꝫ opulsus iter gētes habitare monasteriū p̄sbyterorum ⁊ clericorum ordinaui: in traui domum epi. vt cōiter cū eis viuere sicut ⁊ vobis cū antea vixeramus: Nō igit̄ me elegistis: ꝫ ego elegi vos. A quo fratres mei maxime hec dictum sit: ⁊ scitis: a dño dictū est: ⁊ discipulis dñi dictū est. verū tm̄ nō tm̄ illis: sed ēt nobis dictum est quos vocauit in partez sollicitudinis ⁊ glorie eorum: sicut diguatus est vocare per gratiam ēt participes nos fecit exhortationis: sic ⁊ vos. delicatus est enī qui vult vti parte: ⁊ administrationē partis dissimulat ex rara merito se priuat honore. qui honorem affectat sine honore. Vobis ergo qui pastores estis tantum animarum vestraruz loquitur pa

ſtor wꝝ: quitertia die vt audiſtis aiam ſuam poſuit pro ouibus ſuis: dicēs: nō me eligiſtis: ſed ego elegi vos: non iſtam tm̄ deſertā habitationum deſerendo: ſed de virtute in virtutem ꝓcedendo fructum afferē tes: ⁊ fructus veſter mānēt. In his q̄tuor fratres mei attēdere debemus. ſ. dignitatem. officium. cautelam. ⁊ ꝯſtantiam. Dignitatē: quia dicit. elegi vos. officium. vt eatis. cautelā vt fructuꝫ afferatis. conſtantiam quia fructus veſter maneat. Eſt ergo dignitas in electione. officiū in fatigatōe: cautela in fructificatione. ⁊ conſtantia. etiam in fructificatione. Magnū eſt. n. quod elegit qui non fallitur nec elegit. Maius eſt q̄ dei eſt opus: ad quod elegit. Sed maximum q̄ inter electos prēelegit. Eſt. n. ſenſus talis: non vos me elegiſtis ſz egiſtis. ſed ego omni modo eligendi elegi vos. Sunt enim tres modi eligēdi. Electō. ſubelectio. ⁊ p̄electio. Electio eſt qñ de multitudine bonorum ⁊ malorum eligitur bonum. ſicut de torcular oleum ſeparatur. Subelectio. eſt qñ de bonis electis eligūtur meliores: poſtea qñ de melioribꝰ optimi eliguntur p̄electio ē. In hunc ordinem electus eſt aaron ⁊ filii eius vt ſacerdotio fungerentur coram dño. Primo. n. dñs ex omni natiōe que ſub celo erat. iſrael elegit in populum pecculiarē ſibi. de his autem ſubelegit filios leui. qui tanq̄m miniſtri ſpirituales in tabernaculo dñi ritu ꝑpetuo deſeruirent. de quibus etiaꝫ prēelegit filios aaron in ſacerdotes qui precibꝰ ⁊ oblationibus ſuis indignationem domini in populuꝫ placarent. ad hūc ſane modum. elegit nos. Subelegit cum in ſortem ſanctoruꝫ vocauit nos ⁊ in ordinem clericatus. Sed cum inſtatum heremitarum ꝓmouit nos: cum per aquā baptiſmatis lauit noſ:

et in dispensatione familie sue dispensatores suorum ministeriorū: ꝑelegit nos. Magnum est enī fratres q elegit nos. Maius ē q subelegit. Sed maximū q preelegit. Vere ergo elegit nos ⁊ preelegit nos dominus in hereditatē sibi. Nā ad eleuationez manū nostrarū. regū capita inclinantur. munera offerunt. ēt patres vos profitētur. expectantes vos esse cum helya. ⁊ paulo heremita. ⁊ intercessores apud deū. Ue tñ in heremo habitantibus. si iter malos pisces foras i die nouissimo proiicient. Ue pastoribus ouiū si inter hedos. numerandi sūt. Quid vlterius frēs dicatur audite. Posui vos vt eatis. nā quattuor sunt hominū positiōes. Accubitꝰ. sessio. Statio. ⁊ ābulatio. Omnis. n. hō. sic est in loco positus. q aut iacet aut sedet. aut stat. aut ambulat. Hec aūt tñi iter se differunt in hunc modū. Nā cum homo iacet: oēs partes corporis quiescūt. Cū vero sedet. inferiores partes corporis quiescunt. q sedere videntur. sed superiores laborant. Cum aūt stat. totus laborat hō erigens se q generaliter pondere suo laborat. Cū vero ambulat. addit labori grauis et motu fatigatio. Ad hunc modū fratres. quattuor sunt hominū gradus. ⁊ status in ecclesia dei. Fidelium enim. alij boni. alij mali. Numerum malorum fratres nō distinguimus: quoniam multiplicatus ē super numerum arene maris. Boni vero sicut ordinem recipiunt: sic ēt ⁊ distinctionem. Sane bonorū aliqui sunt actiui aliqui cōtemplatiui. aliqui vtriusq prelati. Et sic vnum malorum genus. ⁊ tria bonorū genera. Quattuor enī sūt fidelium genera. Mali autez sunt iacentes: qui i mūdo quiescunt. tales totam spem ⁊ fiduciaz ponunt in numero diuitiarum: quorū deus venter ē. Tales in le

cto iacentes loquunt ani-
me sue t icpe dicunt. O a
nima mea habes multa bo-
na reposita. epulare t bi-
be. oppzime paupes. despi
ce vicinos. renue natos.
dilata te. extende alas. as ē
de super sydera. Non sit
pratum quod luxuria tua
non pertranseat. dic ani-
me tue. castruz seruat: qui
se ipsuz ab oi malo pzeser-
uat. O frēs tales, pstrati
iacēt. nocte dozmiūt. ebzij
sunt. t ecce mox eos iacen
tes t dozmiētes aggredit
mozs: t sicut fauilla statiz
deficiūt. Talibus aūt quo
tidie clamabat aplūs dū di
cebat. Fratres sciētes q2
boza est iaz nos de sommo
surgere. Inter bonos sunt
boni ꝓiugati. qui bene vtū
tur licitis. sed tales diuisi
sunt. quia partim seruiūt
deo. partiz mūdo. De qui
bus ait apostolus. Bono-
rāt deū de substantia sua
operibus misericozdie in-
tenti. tñ sollicīti sunt vltra
modum de vxoze. possessio
nib⁹. fratribus filijs. t co
gnatis. Et quia isti partiz
delectant in mundo. ideo
sedere dicuntur. qui in su-
periozibus labozāt t in ifi
mis quiescunt. Sūt et alij
contemplatiui. quozuz vt
dixim⁹ supza conuersa-
tio in celis est. de quozum
numero nos cē dei gratia
credo t certus sū. Tales
spem omnē in deo ponunt:
obpzobzia famem nudita-
tem pzessuras amoze cbzi
sti sustinere semper desi-
derant: quibus viuere mo
ri est: t mozi lucruz clamā
tes: cum apostolo dicētes.
Quis me liberabit de coz
poze mortis huius Tales
sunt velut milites: t celo-
rum ciues. Isti labozant
super terraz t quotidie ab
angelis sustentant. Sunt
t alij qui ambulant. Istis
ambulare incūbit non tan
tum ut t nos de virtute in
virtutē: sed plusq̄ nos in-
ter diuersa boium genera
ābulare discurrere t exa-
minare quid agatur. Isti
sūt pastozes t pzelati: qui
bus incūbit nunc exhozta

ri. nūc increpare. nunc mi
rari. nunc consolari. nunc
docere. nūc p̄dicare. nunc
legere. nunc orare. quibus
dam ridere. quibusdaz fle
re. quibusdā applaudere.
quosdā fugere. quosdā mē
te ⁊ litteris visitare. quos
daz presentia intueri. Ta
les sūt prelati vtiqz pasto
res. ambulātes velut ma
gister Jesus: qui ābulans
iuxta mare galilee. voca
uit discipulos et ait illis.
Jte in orbem vniuersum.
predicate euangeliū omni
creature rationali. Tales
sunt omnes ecclesiarū pa
stores. quib⁹ a Christo di
cit. Jte q2 periculosuz est
tm̄ stare pastoribus et me
dicis animarū. Jte ergo:
quia pernicios̄um est sede
re: ⁊ peremptoriū est iace
re. Jte excitate iacētes.
⁊ dicite. Jā de somno sur
gite: q2 diu dormistis. Cla
mate pastores ⁊ predica
tores veritatis: ⁊ exalta
te vocem vestrā: vt in oēz
terram audiatur sonus ve
stre correctionis. increpa
tionis. charitatis. ⁊ san
ctitatis vestre. Nunquid
nen magister. quadridua
nū mortuū volens resusci
tare. voce magna clama
uit: Vigilate ergo. ⁊ exci
tate dormientes: ⁊ minas
cū terroribꝰ eis adhibete.
Deinde ad sedētes transi
te. ⁊ exhortātes eos. ut ad
meliora ꝓficiant: dicite.
Sup flumina babilonis se
dete ⁊ flete dū recordami
ni sion: porrigite manū pa
uperi. ne obliuiōi det̄ dex
tera vestra. Frustra enim
manꝰ ad deū tēdit: qui pos
se suo manꝰ ad paupes nō
extendit. Si vero q̄ sedet.
aliqñ stare voluerit: appo
nite manū. ⁊ dicite. Sur
ge postq̄ sederis. qui man
ducasti panē dolorīs. Stā
tibus autem dicite q̄d p̄o
missus est. Sedebitis vos
super sedes. xij. iudicātes
duodecim tribus israel.
Jstis aūt necessaria ē cō
solatio quia multū laborāt.
Dicēdū ergo eis est. Utī
pauges spiritu. qm̄ vestrū
ē regnuz celoꝝ. Beati qui

nunc fletis. q̃a ridebitis. Beati qui nunc fameſcitis. q2 ſaturabimini. Beati qui homines fugitis. q2 angelis ſociabimini. Beati ſolitarii: q2 celorũ ciues efficiemini. Uiriliter ergo agite fratres mei. ⁊ cõforteť cor vestrum ⁊ expectate dominum. q2 veniet ⁊ non tardabit. modicum erit ⁊ videbitis remuneratorez militie vestre. pro qua penurias ⁊ ãrietates ſuſtinuiſtis. Regnum eni celorum vim patiť ⁊ violẽti multi poſſidebũt illud. Hic eſt eni labor officij nostri. Iſte enim mũdus fratres mei mari ſepe ꝯparatur: per quod multiplex ẽ tranſitus. Naz quidã trãſeunt vado: quidam nauigio: quidam ponte: quidã ſubmerſi natant in fluctu. Iſti ſunt illi quattuor ſtatus: quos noſtauim⁹. Jacẽtes. n. ſubmergũtur. ⁊ deſcendũt in pfundũ quaſi lapis. Cõiugati vado mare trãſeũt: ⁊ mediꝰ fluctib⁹ iſti ſaluabunť igne purgati: Contemplatiui aquaz maris ponte tranſeunt. ſecuriorem viam eligentes: quibus mundus mortuus eſt. Iſti ſunt mundũ deſpicientes. q̃ ſicco pede ⁊ veſtigio mare magnũ: vt experientia didicim⁹ ⁊ occulata fide ꝓbauim⁹. tranſeũt in fame ⁊ ſiti: nuditate ⁊ frigore. in vigiliꝰ multis. ⁊ laboribus plurimis. Uos autem fratres mei eſtis q̃ mecũ permanſiſtis in tentationibus meis: ⁊ mare magnum ponte tranſim⁹. Nobis vere incũbit ceteris ſubuenire ne deſcẽdãt in profundũ q̃ſi lapis. Subuenite vos oẽs orationib⁹ veſtris. omnes ieiunate. hoc mare magnum tranſeuntes: quia omnes in periculo poſiti ſunt. Naz nauigantes q̃ſubmergẽtes: ⁊ tam vado mare hoc trãſeuntes: in periculo ſunt. Nunquid etiam ⁊ nos qui per pontem tranſimus? Nunquid non et pons aliquando cadit. Orandum eſt omnino fratres: ne de

ponte cadamus. Nã si de ponte caderemus quod deus auertat citiꝰ morerēur: q2 de loco sublimiori caderemus. Porrigamus ergo manus de põte ad submergẽtes ne moriant: t laboremus ne etiam puteus infernī aperiatur: t claudat super nos os suum. Nunc vero frēs de cautela audiam⁹ t audiētes aduertaꝫ t videaꝫ qūo caute ābuleꝫ. Caute aūt ābulādū ē: vtfructū afferaꝫ. Tref.n. fructus dominꝰ memorat in euangelio. trigesimuꝫ. sexagesimū. t centesimuꝫ. Centesimus est virginuꝫ. Trigesimus subditorum. Sexagesimꝰ ꝑlatoꝝ.i. fructus duplicatus. Non.n. ꝑlato sufficit seipsum imaculatum seruare: sed expedit vt bonos quātum in se est faciat vita t exēplo relucere Ad hoc.n. significādum data est nobis tunica talaris vt bene facientes t lucernas bonoꝝ operuꝫ tenentes: ꝑseueremus vsq; in diem. vocationis nostre ne dicatur nobis: Hic homo cepit edificare: t nō potuit consumare. Aduertere nanq; debent canonici nostri et ꝑsbyteri. quod quanto pre alijs maior dignitas in honore: tāto maior in reddenda ratione difficultas: quia quot gradum culmen ascendunt: tot rationum vinculis erunt alligati. Quis enim tot vinculis alligatur. quot sacerdos: bos vel asinus latro vel leo capiꝰ? O sacerdos cum teipsum induis: primo amictu faucibus circundatis ligaris: albam postmodum ponis: subcinctorio vel cingulo renes astringis: ac si tibi dicatur astringe fauces ponendo custodiaꝫ ori tuo: astringe finiculum admicti potus ne cor tuum mala meditetur. stringe renes: crucifige carnem tuam abstinentia esce t potus: quantum valitudo ꝑmittit. Hec fratres mei dilectissimi facientes viuetis: t bene eritis: t bene vobis erit. Verūta

mien orate illuꝫ sine quo ni
hil poꝛestis facere: vt sicut
elegit vos de mundo ꝛ con
duxit vos ad hanc singula
rem ꝛ apostolicam vitã ꝛ
societatẽ. sic vos iuuet vt
edatis super mensam in re
gno patris sui. Pensate ta
mẽ fratres mei q̃ q̃diu vi
xerimus: in periculo grau
di positi sum⁹. Ideo de bo
nis suis nemo confidat: sꝫ
cogitet sicut dicit aposto
lus. q̃ cum quis existimat
se stare caueat ne cadat.
Nunquid frẽs mei non lu
cifer sic decoꝛatus cecidit.
Nunquid non ẽt petrus.
Aut q̃int̃ discipulos Chꝛi
sto familiarioꝛ Juda. ꝛ qꝛ
de se se confidendo nec i bo
no pꝛseuerando perman
sit: cecidit: et crepuit. et
moꝛtuus est. Rogate igit̃
fratres illũ sine cuius vo
luntate foliuꝫ arboꝛis non
mouetur: vt vsqꝫ in finem
taliter vos in hac solitudi
ne regat ꝛ dirigat vt catis
ꝛ fructum afferatis ꝛ fruc
tus vester maneat. Amẽ.
Nõ turbemini fratres di
lectissimi si cõpello vos ui
nũ bibere: ꝛ panem tritici
cum bletis butiro mixtis
simul comedere: nam ho
dierna die credimus filiũ
bois resurrexisse a moꝛ
tuis. Ideo gaudere ꝛ epu
lari opoꝛtet: qꝛ frater no
ster moꝛtuus fuerat ꝛ re
surrexit: perierat ꝛ inuen
tus ẽ. Ad mẽsaꝫ ergo acce
dẽtes cuꝫ gaudio epulemi
ni: quoniã ego sum Jacob
pater vester.

De obseruantia clerico
rum sermo. xl.

a Audistis in mẽsa frẽs
carissimi qualiter do
minus pꝛecepit seruo suo
Abꝛae: vt tolleret filiuꝫ su
um: quem super cũcta ter
rena diligebat: Isaac: et
offerret eum super vnum
montiũ quẽ monstrauerit
sibi dñs: quem dicunt non
nulli illũ esse montẽ calua
rie: in quo crucifixus fuit
ille Deus ꝛ homo. Series
histoꝛie nuper simpliciter
intellecta: pꝛimo edificat
obedientie filios. Fidelis
ei⁹ sermo nimis ꝛ efficaꝫ:

ꝛ penetrabilioꝛ omni gla/
dio ancipite. Sed de mō ꝛ
virtute obedientie aliquid
vobis nūc dicēdū ē. Maꝛ
sicut obediendum ēst liben
ter: sic hylariter: sic ꝛ velo
citer. Obedientia. n. sine
moꝛe esse debet. Non pla/
cet deo moꝛosa ꝛ dissicepa
trix obedientia: que quidē
cū pꝛecipitur quꝛit. cur.
quare. ꝙ obꝛem. pꝛecipia/
tur. Istius obedientie ex/
quisitum nobis hodierna
die exempluꝫ pꝛoponitur:
Abꝛaam pateꝛ nosteꝛ: sic
enim dicitur senex. fideliꝫ
ꝛ pꝛima credēdi via. San
ctus igitur pateꝛ Abꝛaaꝫ
ꝛ pꝛima obediētie noꝛma:
ꝛ foꝛma vere obedientie
apud oēs esse credaꝫ. Ec/
ce fratres pꝛecepit ei deus
filium immolaꝛe: sed quē fi/
lium? Audi ꝛ obstupesse ꝙ
audis: filium dilectū: filiū
pꝛimogenitū: filiuꝫ magne
pꝛomissionis: filiuꝫ magne
generationis: Dictū enim
fuerat Abꝛaam in Isaac
vocabitur tibi semen: ꝛ in
ipso erit semē tuū: sicut stel
le celi ꝛ sicut haꝛena maꝛ
in extrema tua senectute.
Octenarius. n. erat Abꝛa
aꝫ dū genuit Isaac de saꝛ
ra sterili vxoꝛe pꝛopꝛia: de
agaꝛ ancilla ismaelez sagi
tariuꝫ. mirabiliter pꝛomis
suꝫ susceperat mirabilius
susceptum religiose educa
uit inter hec tñ non contra
dixit Abꝛaaꝫ: sed nec mur
murauit: nec hesitauit:
nec facie conturbauit: im/
mo tanꝙ pateꝛ exurgens
pia crudelitate in filium se
armauit: vt moꝛ obediꝛet
Attendite vos filij obedi/
tie: qui votum feciſtis ꝛ pꝛ
fessionez. Vade o tu fratex
ꝛ fac similiter. Hec semp
adimplere cogita: hoc sem
per facie leta fac ꝛ vives:
ꝛ erit semen tuum benedi/
ctum vltra semē Abꝛae.
Verumtamē quid maius
nescio murmuraꝛ: quid af/
fectiosius susuꝛꝛat voꝛ ista
in auribꝰ nostris: licet hec
tempoꝛe tanto ante nos
scripta sint: que sunt per al
legoꝛiam dicta. Discutia/
mus ergo folia vinee vt fꝛu

ctum inueniamus ſpūalis
intelligentie tanq̄ ſub coꝛ-
tice nucleum tanq̄ ſub pa-
lea granū tanq̄ ſub terra
theſaurum: Uerum vt ho
dierne chriſti ſolēnitati ſa
tisfaciamus: conſideremꝰ
vtruꝫ ea que dicta ſunt de
tempoꝛe Abꝛaam inclina-
re: poſſimus ad me Augu-
ſtinum patrem veſtrū. Tē
temus ſup hoc aliquid di-
cere ad dei laudem ⁊ ad no
ſtraꝫ aliqualē edificatōēꝫ.
Sed ſecūduꝫ ebꝛeos Abꝛa
aꝫ ſub tribus tempoꝛibus
tria ſoꝛtitus eſt noīa. Pꝛi-
mo dictus eſt Yllam: quod
īdem ſonat quod excelſus:
cū adhuc eſſet in caldea in
terra ⁊ in cognatiōe ſua in
vmo patris ſui. Aſcēdēs
autem in terram canaam
ad vocationeꝫ dei: dictus
Abꝛaam: quod interpꝛeta
tur pater excelſus. Tādē
in circūciſionis ſue tēpoꝛe
tunc dictus eſt Abꝛaam:
hoc: pꝛ eſt multaꝝ gentiū.
Attēdat̄ fratres ⁊ vos in
patrem veſtrum: nam pꝛi
mo vocatus ſum. excelſus
philoſophus. Eram. n. in
ter omnes magnos noia-
tiſſimus. ⁊ liberaliū ar-
tium ſagaciſſimus inda-
gatoꝛ. Excelſus inq̄ eraꝫ
celſitudine ſcientie que in-
flat: non caritatis que edi
ficat. Nam cedrum odoꝛi
ferum vocabant me roma
ni pꝛincipes: folijs abundā
tem: ſed non habebam fru
ctum. Eccelſus eraꝫ ⁊ im
pius ſuper omnes coetane
os meos. elatus ⁊ ſuperex
altatus ſuper cedros liba
ni. Et ecce acceſſit ad me
mater pietate plena: pꝛe-
dicatio ſancti viri epiſco-
pi vita ⁊ exempla ſanctoꝝ
patrum Pauli ⁊ Antonij
⁊ Simpliciani. ⁊ cum his
oībus vox dñi confringen
tis cedroſ cōminuit cedrū
libani ⁊ boſtia pꝛeparata
ad victimam in odoꝛem ſu
auitatis. Et ſic factus ſuꝫ
pater excelſus. Deinde
ad africam veni mecum
ducens decemetnouem ex
fratribus meis ſimul vi-
uentes in palatio ſancto:
⁊ cupientes ſeparari a ſe

culo. Sanctus p̄ Valeriꝰ cupiés esse participes fructuum ⁊ orationuꝫ: locum istū secretū in quo nunc sumus: nob̄ donauit: ⁊ militi nostrū viderunt. Sed loco isto edificato in xp̄i noīe ⁊ sancte trinitatis pontifex hypponēsis factus sum: ⁊ vocatus sum pater exccl/sus multoꝝ. Pōtifices. n. frēs mei sicut vocant pastores gregis: ita ⁊ patres plebis pro cura ⁊ p̄ia solicitudie: ⁊ tūc factus suꝫ sicut oliua fructifera in domo dei. Presules em̄ oliue ꝓparant: propter viꝫ olei triplicem. Nā oleū primo illuminat: pascit: et fessa membra fouet. Sic ⁊ presules illuminare debēt verbo: pascere exemplo: ⁊ fouere egentes tēporali bñficio. Ego. n. frēs nō dico me hoc facere: studeo tamē sacrā scripturā exponere. Turriꝫ dauiticā clypeis fortissimis munire: munitā declarare: ⁊ declaratā ordinare. Nā q̄d per turrim dauiticā nisi scōꝝ ecclīaꝫ intelligo? Et sic iaꝫ ab ortu ⁊ occasu: ab aquilone ⁊ austro viget nostra doctrina ⁊ expositio. Nō tm̄ a me sꝫ de domo dei p/cedit: et sic nō soluꝫ pater gentium dicor: sed etiā vitijs abundans in laterib̄ domus dei. Cuius domus sunt latera legentes ⁊ orā/tes ⁊ coniugati legentium ⁊ orantium ⁊ coniugantiū. Nam vobis qui estis legentes ⁊ orantes abundanter propinauimus doctrinam: quibus disciplinam apostolicam tradidi. Coniugatis poculuꝫ vite etiam propinauimus. Vobis tamē ꝓpinaui. viꝫ feruoris. charitas ⁊ equitatis. Illis vero pacē ⁊ patientiaꝫ donauimus. Reuertamur & ad hystoriam: pretaratam: que insinuat nobis tria. s. disciplinā regulareꝫ: progressuꝫ. ⁊ exitus. Dicitur. n. nobis a domino: tolle filiū tuū: quasi dicat dīs. Tu qui monachus es tolle filiū tuū Isaac qui interpretat risus:

hoc est tuam propriam vo
luntatem tolle in cuius ex
ecutione homo ridet & de
lectatur. Et hec é prima
oblatio quam homo debet
deo reddere & offerre sup
vnum montium qué mon
strat nobis deus: Nã mul
ta genera montium demõ
strat nobis dominus. Sed
de quatuor nobis media
tor dei & hominum homo
christus iesus mons dicit
qui erit in nouissimis die
bus mons domus domini
in vertice mõtiũ: & iterum
mõs dei mons pinguis et
coagulatus. Porro de hoc
mõte descendit ros & vn
guentum pro barba aarõ.
Omnes. n. de xpi plenitu
dine vnguentum recipere
possumus. Apostoli etiam
frés dicuntur montes: q2
fundamenta eius soluz ec
clesie in montibus sanctis
angeli nunquid non et ipsi
mont es dñr excelsi: Porro
iesus qu mons dicitur se
dens in mõte tabor sermo
nez discipulis facit enume
rans septez beatitudines
spiritus. O fratres atten
dite q̃tum sit impedimen
tum: q̃ graue dispendiũ in
ferat sancte religiõi super
fluitas & abundãtia rer̃:
quod lõge magis legius in
libro nostre sciẽtie q̃ pos
simus explicare sermoni
bus. Nunquid nõ sodomi
tar̃ peccatũ fuisse legitur
abundãtia panis & supbia
vite: Nũquid nõ angeli vi
dentes se abundare in pul
chritudine & sapiẽtia sup
bientes ceciderunt: Nun
quid nõ & patres nr̃i quasi
rõne eadẽ expulsi sunt de
paradiso: Nunquid nõ et
mũdus submersus fuit q̃ñ
abũdantes & in suis abun
dantijs deum non cogno
scẽtes perierunt: Nunqd
non egyptij abũdantes ira
cundia pleni facti sunt: et
submersi: Nunquid nõ p
pter abundantiam idola
terre facta sũt: Nunqd ñ
Amalech q2 abũdabat: id
est inuidia plenus desiuit i
manu Saul: Nunquid nõ
tempore dauid milia in
terfecti sunt: Nunquid nõ

Saul abundans ſuperbus efficitur ⁊ eiicitur: Numquid non Herodes aſcalonita iugulatur: Numquid nõ Herodes tetrarca ſperans in ſua abũdantia populo ſatiſſacere: qui credebat Joannem eſſe ſanctũ ⁊ iuſtum: ipſum tamen decolauit: Cogitate fratres quid recepit Olofernes: quid Ceſar: quid Nero: quid Valentinus: q̃d Cõſtãtinus. quid Decius. q̃d Julianus. Quid ergo valuit Ceſari ⁊ Neroni abũdantia: quid aſſeuero pecunia. quid antiochꝰ ſimulata ⁊ paliata penitẽtia: Colamus ergo Chriſtũ pauperem in preſenti vt ſimꝰ diuites in futuro. Comes ergo diuitiarum. ſuperbia ⁊ luxuria eſt. Animus ergo o fratres ſummã chriſti ⁊ apoſtolorum paupertatem: ne in noſtra ſancta religione mutet̃ color optimus: ⁊ diſpergantur lapides ſanctuarij noſtri. Sane. n. fratres mei ex collatione aliaꝝ paupertatuꝝ: cõmendatio paupertatis voluntarie: plenius inter nos relucet. Sunt. n. quinq; genera pauptatis. prima eſt infelicitas. ſecũda eſt paupertas cupiditatis. tertia paupertas ſupfluitatis. quarta doloſitas. quinta paupertas volũtatis. Primam habet mendicus. ſecundã habet auarus. tertiam habet prodigus. quarta eſt paries dealbata. quintaꝝ habet vir cõpeditus. Prima ẽ flagellum. ſecũda eſt venenum: tertia eſt ventilabꝝ. quarta vmbraculꝫ. quĩta edificiuꝫ. Prima eſt miſeria: q̃ cruciat. ſecunda eſt venenoſa: quia ſecat. tertia eſt vẽtoſa: q̃ inflat. quarta doloſa: quia diſſimulat. quinta gl̃ioſa: q̃ coronat: Nec mirꝫ ſi xp̃ianus amator ſobrietas: ſobrietatẽꝫ ſpũs cõmẽdat: cũ epicurus p̃ceptor voluptatis tã cõmẽdauerit dicẽs. Quã felix pauptas ẽ: ſi leta ẽ. Super hãc ꝓpriã volũtatem offert hõ deuotus: q̃d p̃ci-

pue fit in profession obe-
diendi. Sequitur fratres.
Strauit Abraam asinum
duos pueros secū ducēs:
Isaac vero ligna cedrina
portabat. Abraam autez
ignē z gladiū. Uenientes
aūt ad mōtē ligat Isaac:
super ligna ponit z scita a
patre dei volūtate. nō ape
rit os suū. Et extēdēs ma
num Abraaz: audiuit. Ne
extendas manū super pue
rū: sz pro Isaac tolle arie-
tem unum de cunctis tuis
meliorībus. quē inter spi-
nas tibi parauī. Attenda-
mus nunc fratres: naz q̄d
per asinum nisi carnē no-
stram intelligo. que velut
asinus domanda ē. virga.
onere. z pabulo z cinere.
z cilicio. Caro domanda
est ne ipinguata. incrassa
ta. z dilatata recalcitret:
velut asinus. qui cuz dño.
velut catellus ludere vo-
luit. Duo nanq; pueri: sūt
quinq; bois sensus: quos
ñi duos dicimus quia ad
vsum z ad executionē eo-
rum duo infra membrorū
mancipata sunt. Nam et
ego velut Abraā in vobis.
z canonicis nostris: ne ca
ro luxuriet z ne mors p fe
nestras intret: duob⁹ pue
ris vos sociaui pauperta
ti. s. z orationi: quibus me
diantibus q̄nq; sensus cor
poris extinguere poteris.
Nā p hec preterita mala
obliuiscemur: cogitatiōes
male non ascendent in cor
da vestra: affectio cogna
torū non regnabit in vob.
Hec. n. sunt. que quotidie
monachos cribrant sicut
triticum. Iste sunt morda
ces cure. que sanctum vi-
ri propositū eneruauerūt.
Inter has vir sanctus co
quitur z cruciat. Hec sūt
monachoz̄ muscę morda
ces z morientes: que pdūt
sanitatē vnguenti. Hec sūt
volatilia q̄ comedūt frumē
tū in aia seminatum. Vos
aūt fratres duz hec in cor
da vestra ascendūt recur
rite ad orationē vel ad ope
ris occupationes: ne vos
serpentine muscę deglutī
ant. Nunquid nō sic fecit

ſanctus pater antonius: Qui cum epiſtolas a cariſ ſuis in ſeculo mozantibus recepiſſet. nullaz legere vo luit. ſed receptas in ignem proiecit: dicens. Charte fallaces eſtis. etiam plene mendatijs. comburo vos. ne comburar a vobis. Se quit̃ fratres. ligat̃ Iſaac. Sic ꝛ vos ligamini in hac ſolitudine tam foztiter. vt conſuetudines vite ſecula ris ignozetis: ꝛ ſuauitatez ſancte religionis capiat̃. Placeat vobis ſomni ſo brietas. mentis tranquili tas. cozpoꝛ mũditia. moz tis ſeueritas. ꝛ cuncta ſa lutis expectatio. Soluitur Iſaac. ꝛ iucũde ad marrẽ reuertitur in Berſabee. Sic ꝛ vos vertamini ſolu ti ad mazez que ſurſum ẽ ieruſalem. Cum ergo illic peruenerítis dabit refri gerij ſedem q ieris beati tudinẽ ꝛ luminiſ claritatẽ.

De vita clericoꝛũ circa oſeruantiam ſermo. xli.

Cum ieiunaueris vn ge caput tuum. ꝛ faci em tuam laua. ne videaris hominibus ieiunans. Je iunantis officium eſt: in ci nere ꝛ cilicio ſedere. ſozdi das veſtes nõ tenere: car nem macerare: faciem at tenuare: in paloze perma nere: non ipſaz lauare: nõ ad menſam opulentam ac cedere: non conuiuia et fe ſta viſitare: non capite in clinato incedere. ſed ele moſinas dare. caſtitatem ſeruare. iuſte ſancte ꝛ pie viuere: vt Chriſti ſanctã reſurrectionem expectãs glozietur. Hec autem om nia facite. non vt videami ni ab hoĩbus: ſed tantum abillo qui cuncta videt in abſcõdito. Sed ſi contínge ret q̃ fumus ieiunioꝝ ſpar geretur inter homineſ: ſta tim faciem tuam laua. ne videaris hominibus ieiu nans. Tria. n. fratres p ponunt̃ nobis hodie. ſ. ieiu nare. faciẽ lauare. ꝛ caput vngere. Hec tria ſunt in quibus tota vita veſtra conſiſtere debet. Que ſunt iſta fratres. niſi declina

re a malo ⁊ facere bonum. ⁊ totum quod habes deo cõtribuere: Ecce quicq̃d continet nostra christiana sancta religio. Quid enim per ieiunare fratres nisi a malo declinare. per faciez leuare. hominum facere p caput vngere totũ deo tri buere: Sed dicet q̃s. Bre uis est hec expositio: sed et aquam viuam vt cupimus non propinasti. Attendite ergo frēs. Nam ostis an tiqui vestris primis parē tibus. primo in paradiso fu asit vt dñm offenderent. secundo vt faciez a deo ab sconderent post merediez. tertio vt de ligno vetito co mederent. Nam ibi dicit vt caput pongeret. sed hic vt caput vngert. ibi absco dendo faciem latitaret. sz hic lauaret. ibi vt ⁊ come deret. sed hic vt ieiunaret Credamus illi qui mõ hec precepit: sed non illi qui cõ traria persuasit. Ait enim pater. Hic est filius meus dilectꝰ: ipsuz audite. Maz ait hodie: cum ieiunatis. Est enim frēs quoddaz ie iunium commendabile: et quoddam damnabile. Dã nabile quod vident hoies: quod fit propter hoies: cõ mendabile quod soluz pro pter deum fit. Sed alicq ie iunãt vt infirmi: alicq vt fa stiditi: alicq vt auari alicq vt ipocrite. Egrotꝰ ieiũat vt valeat: fastidituꝰ vt appe tat auarus vt pcat. ipocri ta vt appareat. Ieiuniuz egroti est sanitatis: ieiuni uz fastiditi est gulositatis. ieiuniũ auari est parcitat. ieiuniuz ipocrite est simul tatis. Hec aũt ieiunia. etsi nõ sunt periculosa vt egro ti: tñ sint infructuosa. Ie iunate ergo frēs propter deum. frangatis nucez vt accipiatis nucleuz. proiici amus folia vt inueniamus fructum. purgemus pute um: vt hauriamus aquas de fõtibus saluatoris. Ait enim saluator. Sitientes: venite ad aquas. Maz tri plex est aqua saluatoris frēs. Aqua lachrimaꝝ qñ fleuit super Lazarũ. ⁊ sup

ciuitatem: aqua quam po
suit in peluim qñ discipulo
rum pedes lauit: aqua que
de latere eius emanauit.
Primam oportet nos ha
bere frēs: si recte ieiunare
cupimus. Est ergo prima
aqua contritiōis. secunda
cōfessionis. tertia satisfa
ctionis. Prima mentez sa
nat: secūda refrigerat: ter
tia fecundat. Ergo fidelis
si cupis recte ieiūare: istas
aquas recipe z laua te et
mundaberis lepra. Nam
nisi habueris. has aquas.
ieiunium tuum modicum
valebit. Ideo vocati ho
die ad nuptias magni re
gis fratres dilectissimi: or
nemus nos vestimētis. tu
bis. z cimbalis bene sonā
tibus. Laudem⁹ ipsum pa
trem familie: qui ad suas
nuptias vocare dignatus
est. Que sunt nuptie hodie
preparate fratres: nisi isti
dies. quos deus consecra
re dignat⁹ ē. Isti. n. sunt
dies quos obseruare debe
mus: in quibus legem reci
pere merebimur. Isti sūt
dies medicinales. qui aie
z corpori p̄ferūt sanitatē.
Isti sunt dies nuptiales: i
q̄bus vestimētis ornati ee
debemus. cibala z tubas
organaq̄ bene sonantia so
nantes. Hec. n. sunt istru
menta que in nuptijs qua
dragesimalibus sonare de
bemus. Nam primo vesti
re nos debemus virtutib⁹
sanctis. expoliatis vitijs.
Secundo cimbalum percu
tiendo pectora per contri
tionē sonare debem⁹. Ter
tio vt precōes clamare, de
bemus suggētes vbera vo
cando puulos vt ieiunare
discant: senes vt ieiunare
doceant: q2 ecce nunc tp̄s
acceptabile ecce nūc dies
gratie z salutis. Ecce di
es remissiōis: ecce dies sa
tisfactōis. Tu ergo inique
qui longo tpe dormisti. sur
ge memēto vñ cecideris z
age penitentiā. dū tp̄s ha
bes: dū sanus es. dum pec
care potes. vt non ex timo
re sed ex amore videa aris
penitere. Omnis. n. frēs
mei: qui p̄ penitētia deleue

rit pctã ſua: iam angelice felicitatis ꝓticeps ẽ. Ipſa nanq; penitẽtia eſt medicamẽtuz vulneris. ſpes ſalutis: per quaz peccatoreſ ſaluantur. per quam deus ad miſericordiã inclinaꝫ. Dum aũt penitentiã frẽs feceritis. fundite ꝑ peccatis lacrymas cordis ⁊ corporis? Numq̃d nõ lachrymando frẽs mei. petrus a xp̃o reſpicitur? Nunquid nõ maria veniã meretur? Numq̃d ñ martha lachrymis ſanatur? Numq̃d non cananea exaudiꝫ. Numq̃d non lazarus ad vitam reuocatur? Laua ergo faciẽ tu qui hodie icipis ieiunare. lachrymis ꝓcute pectꝰ exalta vocem tuã ꝓfitendo. ⁊ anũciando ſacerdoti peccata tua. Audite frẽs quid dauid per confeſſionẽ ꝓſecutus eſt. Quid ait niſi peccaui dñe. Et Natam ꝓphẽta ait. o dauid trãſtulit deus peccatũ tuuz a te. Cauete tamen fratreſ. ne ꝓfeſſio ſit Saul: qui redargutus a ſamuele ſuperbiẽ do dixit. Peccaui. Qui ſtatim audire meruit. Tranſtulit deus regnuz tuũ a te. Sic ⁊ dixit iudas peccaui non dolendo. ſed diffidendo. Sic ⁊ cayn: maioꝛ ẽ iniquitas mea. q̃ vt veniam merear. Ergo fratres cũ ieiunatis facies vr̃as laua te lachrymis. caput vngite xp̃m qui caput cũctoruz eſt. Ipſum ergo vngite. ſ. oleo miſericordie. elioſinas dãdo. ⁊ verba ꝓtritõis clamãdo: peccauim⁹ dñe: ſed miſere. ⁊ ſic vncti erim⁹ a xp̃o oleo letitie. Sic vnctũ Dauid legim⁹: ſic vnctum Petrũ ⁊ Mariam ꝓſpicimus. ſic vnctos volentes ſemp ſpectauim⁹ frẽs: Dz q̃s dicet. qũo vngẽdus eſt deus. O peccatoꝛ vade ꝓmo ad Mariã peccatricẽ Ipa. n. vnxit pedes ⁊ poſtea caput. ſ. aiaz. ⁊ poſtea accedere potuit ad caput. Mã ſi ꝓmo lachrymis xp̃i pedes non lauiſſet. ad caput xp̃i accedere vngendo auſa non fuiſſet. Ergo neceſſe eſt ꝓmo ad pedes la-

chrymas fūdere ꝛ postea ad chriſti caput accedeꝫ. Scitote tñ frēs mei. q̄ ni ſi inimicis veſtris corde. pepceritis. oīa q̄ agitis. ſi ue ieiunetis. ſiue elimoſinā detis. ſiue oīa que bona ſūt agatis. oīa vana ſūt. ꝛ ſer ui inutiles eſtis. niſi prori mo pepercentis. Sed dice tis. Ego parcere inimico nō poſſum: ex quo ergo mi bi bona nō valēt ſine hoc: me affligere ieiunando bo na diſtribuendo: non am plius volo. Ego autē dico vobis. dimitti te vt dimit tatur vobis. Nullū tamē malum impunituꝫ nec ali quod bonum irremunera tum remanebit apud deū: qui nouit abſcondita cor dis cunctorum.

¶ De vita ꝛ moribus cleri corum ſermo. xlij.

FRatres cariſſimi ſā ct⁹ ille bieremias ꝯſi derās ſacerdotuꝫ ꝛ prela torum negligētiā. lamēta biles voces emittens dice bat. Paruuli petierūt pa nē ꝛ non eſt nec erat q̄ frā geret eiſ. Clamabat ergo bieremias aſpiciens de ſtructionem ſancte ciuita tis: plorat ꝛ lamentaꝫ cru delitatem matruꝫ. patrū. ꝛ paſtorum: qui deuorant filios in perditiōe: Ue vo bis paſtoribus iſrael: qui quod pingue erat comedi ſtis: qđ confractū erat nō cōſolidaſtis: quod eroneū erat non reuocaſtis: quod infirmū erat nō ſanaſtis. quod nudum erat non co operuiſtis. O fratres lu pi rapaces: hodie facti ſu mus iuſtitiam poſtponen tes: veritateꝫ ꝛ miſericor diam ignorantes. Cauete ergo ne vobis dom⁹ ho die dicat. Diſpenſatorem te poſui ſup familiā meaꝫ: ꝛ tu panē eis non fregiſti. Non ergo diſpenſator ſed diſſipator: non ſpeculator ſꝫ ſpiculator. O ſerue ne quam mittam te in tene bras exteriores: qm̄ pue ri tui petierūt tibi panem nec fui qui frangeret eis. Itaq̄ frēs deſcribēdus ē panis ꝛ frangendus ſubdi

tis anteq̃z fame pereant: nã si mozietur: de manib⁹ tuis sanguis eius exquire tur. Distribuendus itaq; est panis omnis sanctita tis esuriẽtibus. Est.n. fra tres panis mundus qui di stribuendus est ⁊ frangen dus filijs: est ⁊ alter panis imundus: qui distribuen dus est seruis. Sunt etiaz isti panes ꝺiuncti in ꝺmo dei sicut in area palee cum granis. Tres tñ panes le gimus in scriptura: panes pharaõis: oblois ⁊ ꝓpositõis. Primi sunt laici. secũ di sunt sacerdotes. tertij vero pastozes. Pães pha raonis diuiduntur in tres partes: in cõcupiscentiaz carnis: ⁊ concupiscentiã oculoꝝ: ⁊ superbiam vite: Prima est luxuria q̃ ener uat: secunda est auaritia q̃ cruciat: tertia est supbia q̃ velut vesica inflat. Luxu ria est ꝑferẽs imũditiaz: auaritia ẽ generãs iuidiã: supbia parit iiustitiã. Lu xuria ẽ premẽs boiez itra se ꝙ pollutionẽ: auaritia ex tra se per vacationẽ: sup bia supra se per elationez. luxuria deprimit boiez in tra se: quia cum factus sit ad imaginẽ dei: velut por cus in luto viuere querit. Auaritia trahit boiem ex tra se: q̃a propter terena dimittit celestia. Supbia extollit supra se: vt ponat in celum os suum. ⁊ sic pa tres ⁊ fratres homo ꝙ lu xuriam in vanis cupit de lectari. ꝙ auaritiã in tran sitoriis ꝺsolari. per supbiã de impietate gloziari. Isti sunt pastozes quos domi nus eiecit de templo vẽdẽ tes ⁊ emẽtes. Isti sunt q̃n quagenarij qui per Elyaz cõburuntur. Isti sunt illi falsi prophete vestiti pelli bus caprinis: qui etiam: in trinsecus sunt lupi rapa ces. Ergo nos qui pasto res sumus nominati: luxu riaz frangamus per absti nentiã: Auaritia submer gamus per elimosinã: sup biaz fugiamus per humi litatem ⁊ per patientiam. Nã sicut ipossibile ẽ deme

nem in malo obstinatuz pa radisuz intrare. sic impos sibile est luxurio sis pasto ribus: auaris: t supbis sub ditos castos t humiles t bonos facere. Quia neces se est vt talis sit grex: q̃lis sit t rex. Est t alius panis oblationis quem quidē nō soluz frangere sed t deo of ferre debemus. Dauid di cebat: intret oratio mea si cut incensum in conspectu tuo. Iste est panis triplex quia oratio debet esse am pla. deuota. t pura. Ampla vt pro omnibus criaz roge tis pro calumnianti bus t persequentibus vos. deuo ta ut non remisse petatis: sed deuote: t dabitur vob̃ pseuerantibus. Sed dicet quis: Qualis debet esse q̃ petit: quid petat: pro quo petat: t a quo petatur: Si petis qualis esse debes di cimus q bonus: quia sci mus quod deus peccato res non audit. Si dicis q̃d petere debes. dico q vitā vel meritū vite: vel appre bendentiam meritoz̃ vi te. Sed si dicis pro quo pe tere debes: dico q̃ p bene t male viuentibus: vt bo nus pseueret t malus con uertatur: non pro sanctis non pro dāmatis. Vnaz qui orat pro martyre iniuriaz facit martyri. t qui orat pro dāmatis nullatenus ipe trabit: Potens tam̃ é de? vt de lapidib? istis siāt pa nes. Sed sivlterius adhuc petis a quo: dicitur q̃ a pa tre omnia petere in filij no mine debemus: t sic veri pastores erimus: Est t ali us panis. s. propitiationis t iste est tripler panis an gelorum de quo māducat homo in altari: panis filio rum. i. verboruz sancte do ctrine. Hic est panis q̃ cū prio pane de celo desc̃dit. hic est panis quē nō est bo nuz sumere t dare camib? hereticis: q2 panis filioꝝ ē. Hic ē panis petit?: ami ce accommoda mihi tres panes. s. vite doctrine t ex empli. Hic est panis da tus petro: vt pascat agnos nam ter ait dominus Do

tro vt pascat oues : vt tu pastor intelligas oues pascere: doctrina vita ⁊ exẽplo: vel eucharistia: doctrina ⁊ vita sancta. ⁊ sic dñs ait Petro: ita ⁊ ceteris apostolis suis. Ergo pascamus oues nostras: paruulis nostris panem frangamus: ne deficiant i via. pascamus pane angelico. pascamus verbo. pascamus exemplo ne tota gens pereat. Illã capita gentium sum⁹: cecoꝝ ⁊ ignorãtium duces: claudoꝝ baculus: terraꝝ principes: regum viatores: angelis superiores: ⁊ demonib⁹ peiores: dũ hec negligẽter ꝓspicimus. Fratres pascamus ergo populus ne sint velut oues absq; pastore: vt de pascuis solitudis trahat ad pascua societatis Jesus christus dñs noster.

De modo querẽdi deum Sermo. xliũ.

a Audistis frẽs mei carissimi sctissimos reges dñm diligenter quesiuisse: ⁊ querẽdo deũ ⁊ bominem inuenisse nõ dubitamus: ⁊ sibi pretiosa munera obtulisse firmit̃ credimus ⁊ ꝓdicamus. Vos ergo fratres querite christum: querite nazarenum: querite floridum: candidũ ac rubicundum. Querite xp̃m ⁊ hũc crucifixũ: querite ⁊ inuenietis: pulsate ⁊ aperiet̃ vobis: clamate ⁊ vocate dilectum: nũciãtes q̃ amore languescitis. O vos mũdi amatores q̃ terrena sapitis: quoꝝ deus venter ẽ ⁊ gloria cũ cõfusione: q̃d agitis sine christo. q̃d ꝯcupiscitis: q̃d sapitis: q̃d speratis. Nunq̃d sine xp̃o nobis pax eẽ potest. Nũq̃d felicitas vl̃ victoria. dignitas vl̃ securitas. fides vl̃ caritas. spes vel fiducia. ꝯstãtia vel tẽperãtia. prudẽtia vl̃ sciẽtia. pulchritudo vl̃ fortitudo. olfactus vl̃ tactus: visus vl̃ auditus: sine xp̃o vobis eẽ poterit. O fratres mei absit. Ergo q̃rite christum dum inueniri potest: inuocate eum dum prope

est. In christo nanq; sunt omnes virtutes t thesauri sapiētie t scientie absco diti. Querite christuz t inuenietis christum: pulsate ad christū t aperiet vobis christ9. Dirigite viā christi: vt dirigat vos christus Custodite christum: vt custodiat vos christus. Amate christū: vt amet vos christus. Querite christū pauperem: vt inueniaris christum diuitē. Pascite famelicos christi: vt pascat vos christus. Visitate infirmos christi: vt visitet vos christus. Pacē habete in pximo christi amore: vt vos pacificet christus. Hūc ergo christū queram9. hūc ēt veraciter cupiamus. Hūc realiter vt possumus agnoscamus. Hūc semp quera mus: t iuentū tā fortiter: tā suauiter: tā dulciter teneamus: vt eū nō amittamus. Querēdus est q̄ christus: sz nō in platea: vbi est magna vānitas. Querēd9 ē christ9: sz nō in foro: vbi ē grādis diuersitas. Querēdus ē christus: sz non in tabna vbi ē sūma ebrietas. Querēdus ē xp̄s sz nō in seculari curia: vbi ē maxima falsitas. Querēdus ē xp̄s: sed nō in scolis mundanoz pbōz: vbi ē infinita puersitas. O vos mundi amatores q̄ terena sapitis: t pro terrēis bonoribus t pōpis discurrere n̄ desistis: trās uolātes mōtes t alpes: inuestigare volētes alta celi lata terre. pfunda maris: in calore t frigore: fame t nuditate. cur xp̄m non queritis: in quo bec oia t maiora pfecte repiūt? Quiescite ia agere puerse: discite bn̄ facere. O vos q̄ celorū niot9 quottidie iuestigare curratq;: nō tn̄ vt deū pfectius cognoscatq; sz vt mundo florētes appeatis. Sapiētes igit̄ t iscipiētes q̄rite xp̄m: sz nō cū luxuria in q̄ ē lata deformitas. nō cū superbia in qua latet etrna calamitas: Non cū auaritia in q̄ ē idoloz seruitus: t eterna infelicitas. sed beu fratres beu qz n̄ est bodie q̄ faciat

bonum: non est qui christū adorare ope querat: nec ē qui speret in eo: ꝫ miles ī ense: rex in diuitijs. puer ī pomo. seruus in dño. vxor in viro. vir in vxore. vetula in parua pecunia. ꝫ rusticus i ligone sperat. Ecce fratres ecce qūo vnusquisq; recedit a deo salutari suo. Ecce qūo speramus in vanitate derelinquentes deum factorē nostrum. ꝫ recedentes a deo salutari nostro. Nō sic igitur fratres mei. non sic: ēt si diuitie ꝫ honores affluant nolite cor apponere: sed solum in christo cor apponite. ꝫ in christo semper sperate. quia christi cura est de singulis nobis. Quere amus ergo christum fratres mei: ꝫ nunq̄ quiescamus: quousq; christū inueniamus. Querite eum dū inueniri pōt. inuocate euꝫ dum prope est. Sed o frēs: qūo euꝫ queremus? Ecce enim queritur hodie christus: querunt euꝫ pagani: querunt cū iudei. O christiane caue ne quera christum cum iudeis: sed cum paganis regibus perquirere non desistas. Nā pagani querunt christuꝫ adorare: sed iudei querūt christum supplantare. Pagani hodie ad christū veniūt: sed iudei christum spnūt. Pagani veniendo ad xp̄m laborant: ꝫ iudei quiescēdo christū ignorāt. Pagani christo munera offerentes ipsum adorant. sed iudei iam christi mortē procurāt. Pagani adorādo christum ꝫ miracula ibidē vidēdo: ipsuꝫ toto corde magnificant: sed iudeorū synagoga iam christū spinis coronāt. Per aliā viā pagani reuertūtur gaudentes. sed iudei iam incipiūt esse pauentes: ne forte veniāt romani ꝫ tollāt eorū locuꝫ ꝫ gētem. Erubescite o pfidi iudei erubescite: q̄ veniet tempus quādo lapis super lapidem in te nō remanebit: eo q̄ non cognoueris tempus visitatiōis tue. Erubescite q̄ ecce iā

alieni hereditatem vestrā aggrediuñ: ⁊ ad vestruz natum regem per stellā deducuntur cuius p̄ciosa natiuitas fuit ante secula p̄destinata: a ꝓphetis p̄nunciata: a pastoribus manifestata: ⁊ sapiēt̄ibus regib⁹ reuelata. O iudei semper deo rebelles: o ceci et obstinati: ur non p̄sideratis mirabilia que deus operat̄ in medio terre vestre. Cur x̄pz nō queritis. Cur deum ⁊ hominem nō agnoscitis. Cur eum veruz dei filium nō adorat̄is. O fratres mei: non soluz iudei: sz ⁊ mali x̄pani hodie occidere querunt x̄pm. Quando hec querūt. nisi quādo p̄cepta sua seruare contemnunt. Nō sic magi fecerūt sed mox christo nato credēres per viam laborare ceperūt. ⁊ sic p̄seuerantes aliquando eū inuenire meruerunt: non in p̄ciosita te pannorum. non in multitudine seruoruz: non i thalamo picto: nō in loco eburneo: non in aula regia: Sz p̄o thalamo voluit reclinari in stabulo: p̄o lecto habere voluit fenum p̄o seruitoribus bouez cum asino saluator bñe voluit. Eia g̃ fratres mei, querite chr̄istum: querite nazarenum: querite hunc floridum candidū ⁊ rubicūdū: ad cuius ort̄ū angeli cantāt sci exultāt sterilis clamat. vidua ꝓphetizat. simeon senex expectat: ioseph. cogitat: maria mater reclinat: bos cognoscit: asinus portat: stella demōstrat: magus adorat. Iste est deus deoruz: qui i cherubin apparet terribilis: qui in seraphin apparet mirabilis: qui in virtutibus ostenditur incomp̄hensibilis. Iste est qui nuper de maria virgie natus est. ⁊ deus homo fact⁹ est: ⁊ vt nos deos faceret factus ē homo. Iste ē qui esuriuit. vt nos reficeret. qui sitiuit vt nobis vite eterne pocula mimist. aret. Iste est. qui p̄o nobis tentatur. vt nos a tentationibus liberaret. qui p̄o no-

bis ligatur. vt nos absolue
ret: qui pro nobis humilia
tur. vt nos exaltaret. qui
pro nobis expoliaꝝ vt nos
tegeret: qui pro nobis co-
ronatur. vt nos coronaret
qui fele et aceto potaꝝ. vt
nobis fontes melifluos api
ret: qui mortem suscepit.
vt nobis vitam eternā do
naret: qui sepultꝰ est vt se-
pulturam suorum benedi-
ceret: ascendit ad celū. vt
nobis celoꝝ portam aperi
ret: sed ad dexteraꝫ dei pa
tris vt credētiuꝫ preces ⁊
vota exaudirī. Ecce ḡ ad
q̄d natꝰ est xp̄s. Ecce ḡ ad
q̄d venit xp̄s. Ecce pp q̄d
ad nos descēdit xp̄s. Quid
igitur agitis o vos mundi
amatores? Quid vobis cū
carne: o venerabiles senes.
o iuuenes delicati? Quid a
gere creditis. cum nihil si-
ne xp̄o potestis facere. qui
buscunqꝫ ēt bonis terrenis
onerati sitis? Querite ergo
o iuuenes xp̄m. vt iuuenes
maneatis. Querite vos se
nes xp̄m. vt cum oi. pspe-
ritate viuer̄ valeatis. Que-
rite xp̄ꝫ ⁊ nolite quiescere:
illū xp̄ꝫ illū iesum. qui cētu
rionis seruū sanauit. para
liticum solidauit. lazarum
resuscitauit. cecos illumia
uit meretrices beatifica-
uit. cananeam exaudiuit.
latroni pepercit: ⁊ ei para
disum donauit. Hunc xp̄ꝫ
querite fide. spe. ⁊ carita-
te. Querite xp̄m: ⁊ nolite
quiescere. Querite xp̄ꝫ: ⁊
nolite sperare ī longitudie
vite vestre. q2 īcertus est
exitus. Sed attēdite ne de
cipiāmini. q2 sub specie boni
mlta mala fiūt. Hō. n. desi
nit hostis antiquus figurā
assumere angellorū lucis:
laqueos deceptiōis vbiqꝫ
ꝓtendēs. Nouit. n. ipe ma
lignus naturas hoīum. et
cui adhibeat cupiditatis
calorem. gule voracitatē:
luxurie feditatem. inuidie
calamitatē: optime nouit.
quez merore ꝓturbet. quē
fallat. gaudio. quem metu
opprimat. quez admiratio
ne seducat. Cunctoꝝ dis-
cutit naturas: ventilare ⁊
pscrutari cunctorum affe

ctus in nullo desistit. ⁊ vbi cognouerit quid delectet: ibi suum exercitium ponit. Tu ergo fidelis cum tentationes senseris. mox xp̃m quere: mox xp̃m inuoca. et mox ipse tibi auxiliabit̃ q2 fidelis est: ⁊ non permittit nos tentari supra id quod possumus portare. Qui ē benedictus i secula. Amē.

De pietate et caritate sermo. xliiij.

Fratres mei carissimi nūq̃ recordor me legisse mala morte perisse illum qui libēter in hac vita opera caritatis vel pietatis voluit exercere. Habet. n. multos intercessores pius homo: ⁊ ille qui opera caritatis exercet illariter. Quid enī de pijs hominibus dicere poterim⁹: nisi id quod frequenter legimus: Opera enim illorū sequunt̃ illos. Quare: nisi quia multos habent intercessores. Ideo impossibile est: vt preces multorum n̄ exaudiantur. Considera ō homo quis est ille qui tibi in via occurit. animaduerte q̃ homo est ad imaginē dei factus: tā ⁊ pauper ē: nudus. miser. mēdicus. or phanus ⁊ pupillus. Caue tamen ne talez̄ despicias. caue ne eum percutias; ne expellas: Nam licet pauper licet nudus. licet famelic⁹ licet miser appareat. licet doleat: licet erubescat. nō tamen expellendus est pauper. Nolite igit̃ fratres mei eos spnere nec expellere ēt si importune petierint: nolite de eis aliquando murmurare: q2 pauper ⁊ inopes nō cessant laudare deum. Considera tu dives qui vias pambulas et plateas erecto capite et collo: q̃ tu simul cū paupere natus es de muliere: et breui viues tempore. Et licet diues sis: sepe tamen repleris amaritudine et doloribus. In sordibus generatus es: in tenebris cōfoueris. In doloribus etiā peperit te. mater tua ⁊ añ exitum matrem grauiter oneraſti ⁊ i exitu matrē di

lacerasti turpiter. fleuisti simul cum paupere ⁊ mendico: quãdo vallem plorationis ingressus es. Parcs ergo geniti sumus: pariter viuimus: ⁊ pariter morimur. Considera ergo diues q̃ pauper ⁊ ois diues parimodo nascũtur. ⁊ mo riuntur. Noli ergo cos despicere. noli manum beatitudinis auertere ab eis: ſz eos facie serena suscipe: eos verbo ⁊ exemplo refice. Misericordia igit fratres mei mater nostra sit. Nam qui eturientem. pane verbi refecit: qui sitientem: potu sapientie refrigerat: qui errantẽ i domo patris reuocat: qui innocẽtem protegit: qui infirmuz infide ⁊ patientia istruit: qui in tribulatiõe oppresso cõsolando vel cõpatiendo subuenit: hic verus pius ẽ: verus misericors est: amicus dei est: nec eum mala mor: e periturũ aliquis dicere audeat. O misericordia salutis presidium fideiornamẽtuz: ꝓpitiatio peccatoruz: tu iustos probas: tu sãctos roboras: malos ad bonum perducis: ⁊ qui sine te cunctis bonis abũdare videtur: vel castitate apparet decoratus: oio dicere non desistat: ſuus inutilis sum: Sed attendite etiam fratres mei q̃ nõ solũ pauperibus in via misereri debemus. sed ⁊ defunctis cuz omni diligẽtia misereri ⁊ subuenire studeamus. Attendite quid iudas machabeꝰ fecerit. Dixit. n. q̃ sancta eẽt cogitatio pro defunctis exorare: vt a peccatis soluantur. Sciebat aũt ⁊ iudas: q̃ nemo gliari poterat castum se habere cor: considerans q̃ astra non erant munda in conspectu dei. Cecidertũt enim angeli de celo: ideo munda astra nõ fuerunt: nec ẽt infans: cuius vita est vnius diei sup terram. sine peccato est. Quid ergo de nobis dicemus: Nũquid gloriari poterimus castum bẽre cor. Absit oio: q̃ oẽs peccato

res sum⁹: ⁊ in peccatis cō
cepti sum⁹ omnes ⁊ nati.
oēs vitā peccabilē ducim⁹
oēs in peccatis viuim⁹: ⁊
forsitan in venalibus mo
rimur. Ergo misericordia
indigem⁹: qa de hac vita
oēs migraturi sum⁹. Et li
cet carnez duris macere
mus ieiunijs ⁊ abstinētia.
licet omnia mala patiēter
ob christi amorē sustinea
mus. nō tñ digne sūt pas
siones huius temporis ad
futurā gloriā: que reuela
bitur in nobis. Ergo mise
ricordia indigemus: quia
per nostra merita eternā
vitam acquirere non va
lem⁹. Cupis ergo o homo:
vt tui misereat dñs. Fac
vt primo miserearis. Tā
tū tibi miserebit de⁹: q̄tū
⁊ tu misereberis primo.
Tñ recipies in alia vita:
quātum facies in presenti
vita. Ora ergo pro defun
ctis: vt dum fuerint in eter
na vita: pro te orare nō ne
gligant. Expectant enim
vos: vt iuuentur per vos.
Tempus enim operandi:
iam profugit ab eis. Cla
mauit igit quottidie qui ia
cent in tormentis clamant
⁊ pauci sunt qui respondeā
ant. Vlulant ⁊ non est qui
consoletur eos. O q̄z gran
dis crudelitas frēs mei: o
q̄z grandis inhumanitas:
clamant ad nos quottidie:
qui duz viterūt multa ma
la pro nob sustinere volue
runt. nec eis subuenire cu
ramus. O vere magna in
hūanitas. Ecce.n. infirm⁹
iacet ⁊ clamat: ⁊ a medi
cis consolatur: clamat pro
cus ⁊ omnes cū eo clama
re non cessant. cadit a sin⁹
⁊ oēs eum subleuare festi
nant: sed clamat in tormen
tis fidelis. ⁊ non est qui re
spondeat. Ecce vestra in
humanitas fratres. Eia
ergo non sic: sed memento
te fratres q̄ sancta ⁊ salu
bris. pia: ⁊ felix. ⁊ suauis
deo ⁊ angelis est cogitatio
pro defunctis orare: vt
a penis quas pro peccatis
patiuntur: soluantur. Si
dicet quis: Ecce patrem
bonum: ⁊ piū: ⁊ humilē:

misericordem: ⁊ castuz: ⁊ omnibus virtutibus plenũ ⁊ ornatũ habeo: tunc si vera sunt que lego: euz esse beatuz non dubito: Cur ergo orare pro eo volo: cur elimosinam dare. cur ieiunare: cur sanctorum corpora visitare. non est ergo necesse pro eo orare: quia fidelis fuit: pius: castus: humilis: patiens: ⁊ cunctis bonis ornatus: ⁊ post aurum nõ abijt: nec i pecunie thesauris spauit: potuit transgredi ⁊ nõ est trasgressus: ⁊ facere malũ ⁊ non fecit. Quid ergo aliud credere debeo nisi qđ lego: Quid enim lego: vel quid predicare audio: nisi quod q̃ bene operabitur: bene remunerabitur. O homo hec que dicis: ego nullo modo tibi negare audeo. Quis enim fidelium dubitat: q̃ qui bñ fecerit bene recipiet. Consulo tamen: vt pro defunctis exorare non desistatis. Dixi enim supra: q̃ nemo sine crimine vivit: nemo gloriari potest castũ vel mundus se habere cor. Et quid ergo consulo quid volo: quid vel deprecor: misi q̃ dimittas incertũ ⁊ accipias certum: Quid est: quod est incertum: nisi q̃ nescis vtrum pater tuus crucieť: vel vtrũ dign⁹ fuerit odio vel amore: Multi enim fuerunt. qui reputati fuerunt sancti: ⁊ tamen in conspectu dei nõ boni: sed mali inuẽti sunt: accipe ergo quod est certum: ⁊ dimitte q̃ est incertum. Certũ enim est q̃ peccator fuit: licet bonis operibus ornatus fuerit: ignoramus tamen vtruz eternam gloriã meruerit possidere. Lege ergo o homo ⁊ opere implere festina: q̃ sancta ⁊ salubris ẽ cogitatio pro defunctis exorare ⁊ elemosinam dare: ⁊ carnez affligere: ⁊ opa caritatis exercere: ⁊ pegrinatiões facere: vt a peccatis soluanť. Nam ⁊ si sunt beati vel damnati pro quibus rogas dũmodo nescias ⁊ adeo reuelatum tibi non fuerit: non

beatis vel dãnatis iiurias facere potes: vel deũ offendere: tũc bono tuo nõ indigẽt: z si dãnati obtinere nõ valent. Ergo dum certus nõ sis: q nec beati nec dãnati sint: orare pro eis non differas: q2 vt supradiximus: bonis tuis nõ idigẽt q beati sunt z mali non obtinent: q2 dãnati sunt. Scias tñ z idubitãter credas: q licet pro defunctis beati vl dãnatis obsecres: bona q facis pro eis nõ amittis. Sepe.n. predicauimus: z sepe integra fide docuim9: q nullũ malũ ipunitũ z nullum bonũ irremuneratum erit apud quẽ nõ ẽ acceptõ psonarũ. Oratio.n. tua in sinu tuo cõuertet. Igit p defunctis semp orãdũ est: z si non proficiet eis quia beati: vel dãnati sunt: oro in sinu nostro cõuertetur: Sic enim semper boni erimus: sic pij z mis̄icordes: sic mala morte perire non poterimus: quia dominus custodiet nos in tota vita nostra: quam postea desirendo dabit illam quã nec oculus vidit: nec auris audiuit: nec in cor hois ascendere potuit. Festinemus ergo o fratres pro defunctis exorare: vt z ipsi festinent nos ad se vocare. Uident enim sanctam trinitatem: tantuz esse vnam quã tũ tres simul sunt: nec pl9 aliquid sunt due q3 vna vel tres: z in se infinite sunt: z singula sunt in singulis: z omnia in singulis: z singula in omnibus: z omnia in omnibus: z vnum omnia sunt. Et sic capere non potestis: quomodo sancta trinitas tres z vnuz sunt: ex emplum accipite. Unus enim3 est sol in celo currens: calefaciẽs: z fulgẽs. Un9 est in terra ignis. tria similiter habens: motum: lucem: z feruorem: nec lucem a motu z feruore diuidere potes. Sic est sancta dei trinitas. Et si eius misteriũ capere ñ valeam9. bene operari festinem9: vt sicuti est: sanctã trinitatẽ p gratiã videre mereamur.

Inhumanum est nanq; patriaz deserere: patriaz despicere: vel in ea nolle habitare. Bene ergo operari nõ pigeat: vt patriam habitare: t ad eam redire valeam⁹. Tãta ẽ.n. pulcritudo iustitie: tanta iucũditas lucis eterne: hoc est incõmutabilis veritatis t sapientie: vt etiam si nõ liceret in ea amplius manere q̃ vnius diei hora vel media, ppter hoc solũ înumerabiles ãni huius vite plenã delitijs t circumfluentia bonoz temporalium: recte meritoq; ptẽnerent hec oia. O regnuz dei gloriosum: o patria nostra desiderabilis: tm̃ vales q̃tum habeo: tm̃ emit de te vidua duobus minutis: q̃tum Petrus qui reliquit oia: q̃tũ zacheus dãdo dimidiaz pr̃imonij partem q̃tum maria sororis lazari: que oia vẽdidit: t añ pedes apostoloz posuit. Cur ergo bene operari pigri sumus? Cur p:o defunctis exorare negligimus? Intueamur & frẽs pr̃iam nostrã nõ solũ ex hoibus sz ét ex ãgelis atq; archãgelꝝ thronis t dñationibus: principatibus t potestatibus: congregatam. Ibi etiã scãz t idiuiduã trinitatẽ sicuti est: homo videbit: plus tm̃ vel abũdantius: q̃z ũ plus in via operando meruerit: clarius videbit. Non tam̃ q̃busc̃uq; bonis oneratissimus: ppter hoc eã emere valemus: nisi per gratiaz possidere. Tunc.n. omnes ditenti erimus: omnes felices: o ois iucũdãtes. Hec ẽ enim illa optima pars: quã maria elegit quiescendo t sedendo ad pedes dñi. Cõtemplabat.n. ipsa deum t hoiez ideo optimã partem elegit. Quare optimã partem dicit: nisi quia per contemplationem eterna vita designatur? Optima vita est.n. q2 secura est. q2 eterna est. q2 vera est: q2 felicitas nostra ẽ: deũ habere: deũ videre: deũ cõtẽplari. Idco optima pars ẽ: quaz partẽ nõ possum⁹ hic possidere. Quare? Quia q̃z diu

uimus ꝓegrinamur a dño
t ſemꝑ in ꝑiculo ſumus: t
ſemꝑ in labore in hac vita
cū Martha fatigāur. Su
mus. n. hic cū martha la
borātes: boſpites recipiē
tes t miniſtrātes ſuis dei
que neceſſaria ſunt. Mane
ptem martha elegit t bōa
fuit: ſed nō optima: qz non
eterna. Bona tñ fuit: quia
ꝑſeuerando in opibus cari
tatis: ſedere ad pedes dñi
in eterna vita cū ſolore me
ruit. Feſtinemus ergo ex
ra pietatis exercere t pro
defunctis exorare: vt vide
re poſſimus t reuerēter ſa
lutare ꝓphetas ſanctiſſi
mos t patriarchas vera
ces. Iſti. n. ſunt quoꝝ no
mina manēt in eternū: qz
deo digni ſunt: fide precla
ri: boſpitalitate precipui:
aſtuti in ſenſu: ſapiētes in
opere rebus ſeculariꝫ lo
cupletes: repatores orbis
terrarū atqꝫ recreatores
credulii in ꝓmiſſiōibus: an
gelorum ſuſceptores: facie
ad faciem deum videntes:
prudēter t victorioſi: quo
rum iperſiſtās non ceſſa
uit quoadu ſqꝫ trs ex eorū
germine ꝑ vtrꝫ beate vir
ginis: q̄ eſt ſpes oiuꝫ gētiū:
natus in mūdo: corruſcan
do in mūdo appuit. Iſti. n.
ſunt ſancti viri: cū quibus
locutus ē deus: t oñdit eis
ſecreta ſua: vt ea q̄ vētura
erāt quaſi p̄ſentia ſpū ſan
cto illuminati agnoſcerēt.
Feſtinemus ergo frēs ſe
culū exire: vt etiā ſalutar
t videre valeamus ſctōs
apoſtolos: quoꝝ oculi bea
ti: q̄ deū in carne viuentꝫ
videre meruerūt quoꝝ fru
ctus in patria in eternum
manet. Feſtinem⁹ ēt frēs
mei ingredi ſancta ſcōꝝ: vt
etiā valeamus videre ſan
ctos dei martyres: q̄ car
nez domuerūt: ſpūꝫ robora
uerūt: demonibus iptraue
rūt: virtutibus corruſcaue
rūt: p̄ſentia deſpexerūt: t
illā patriā de qua nunc lo
q̄mur voce t moribus pre
dicauerūt: Feſtinem⁹ igit
fratres etiam ingredi ſan
cta ſanctorum: vt videre
valeamus ſanctos dei con

fessores: qui licet persecutorum rabiem nō senserim: tñ per vite meritum deo digni premio martyrij non priuantur. quia martyrium non tantum effusione sanguinis: sed etiam abstinentia peccatorum & exercitatione diuinorum preceptorum perficitur. Festinem⁹ etiam fratres mei ingredi sancta sanctorum: vt videre mereāur & salutare reuerenter sanctam dei genetricem cum sanctis suis virginibus: que suis exemplis vtriusq; sexus multitudo eius sequitur vestigia: & relictis nuptiarum copulationibus: dimissaq; liberorum propagine sponso qui in celis est perēni mēte: actu: habitu: & gestu applicari meruerūt. Iste.n. fuerūt virgines sacre deo deuote: que in vita sua fuerunt orationibus instātes ieiuniis adherētes: elimosinas facientes: pauperes recreantes: in tribulatione gaudētes: in bello potentes: in damnis tempo-

ralium: rerum deo gratias agentes. Festinemus ergo fratres mei istos imitari sanctos. Discamus ab eis opera caritatis sine intermissione exercere valenter: vt per gratiam mereamur deum videre facie ad faciem sicuti est: Quod nob cōcedat ille qui est scōrum oīum virtus & salus. Amē.

De penitentia sermo. xlv.

u Enite penitentes: & non scitis deridētes. Penitentes niutate vitā: & reconciliamini vos deo cum catbena illa: de qua christus dixit: Quecunq; ligaueritis in terra: erunt ligata in celo. Addis ligaturam: & deo potes facere imposituram: Penitentiam agis: genua figis: & derides: & subsannas: & penitētiam dimittis. Penitēs es. pēiteat te: & si ñ pēitet te: pēitēs ñ es. Et q̄d es frēs carissimi? Egrotāt boies: ad ecclesiam mittunt vel portantur & baptizantur & renouantur: & felices exeunt hinc si tñ pmāserūt penitē

tia. Qui nō accepit baptiſ
muz: nondū violauit ſacra
mentuz. Qui aūt accepit:
violauit male ꝛ ꝑdite viuē
do. Ideo remotus ab alta
ri eſt: ne iudiciū ſibi mādu
cet ꝛ bibat. Uitā ergo mu
tet ꝛ corrigat ſe: ꝛ recōcili
etur. Sz ſi non venit dū ſa
nus ē: ſz expectat ēt recon
ciliari in pnti: qñ icipit mo
ri: vt expti ſumus multos
expectaſſe recōciliari moz
te appropinquāte: hoz ſa
lutē ꝓfiteri nō audeo. Hoc
aūt dico in ꝓſpectu dei: ad
timorem veſtrū ꝛ timorez
meū. Qui aūt nō timet: nō
me timentē cōtemnit: ſed
malū ſuū Audite ergo: que
dicturus ſum. Certus. n.
ſum q̄ hō baptizatus mun
dus eſt: ſed vitam poſt ba
ptiſſum nō audeo dicere ſi
ne pctō. Si quis tñ vitam
ſine crimīe duxerit aliqua
tñ peccata habuerit: que
quottidie dimittunt in ora
tione dicente: dimitte nob
debita nr̄a ſicut ꝛ nos di
mittimus debitoribus no
ſtris: ꝛ alijs fecerit quod
ſibi a deo fieri cupit: hic
qñ finierit: vitā non finit:
ſed trāſit de vita ad vitā:
de laboriosa ad quietam:
de miſera ad beatā de tpo
rali ad eternā. Si quis ēt
ſiue curat de volūtate ſua
ad baptiſmū: ſiue in peri
culo ꝓſtitutus baptizetur:
ꝛ exeat de hac vita: ad de
uz vadit: ad requiē vadit.
Baptizatus aūt fact⁹ de
ſertor ꝛ violator tanti ſa
cramēti peccat ꝛ a ſe deū
repellit. Si aūt agat peni
tētiā de toto corde: vbi de
us videt: q̄ vidit cor dauid
qñ a ꝓphēta fuit grauiter
increpatus: ꝛ poſt cōmina
tiōes dei terribiles excla
mauit dicēs: peccaui: mox
idē deus: eum exaudiuit: ꝛ
eius aufert pctm̄. Tm̄ va
lēt tres ſyllabe. ſ. peccaui.
quod ꝑ has ſyllabas: flam
ma ſacrificij cordis aſcen
dit in celū. Ergo q̄ egerit pe
nitētiā veraciter: ꝛ abſo
lutus fuerit a ligamīto quo
ligat⁹ erat ꝛ a xp̄i corpe n̄
ſeparatus bene poſt penitē
tiaz vixerit: ſicut ant epe

nitentiam viuere debuit: post reconciliationē quādo cūq; defunctus fuerit: ad deū vadit: ad requiem vadit: regno dei non priuabitur: a populo diaboli saluabit̄. Si quis aūt positus in ultima necessitate sue egritudinis voluerit penitētiā accipe: & acceperit: & mox reconciliatus hinc vadit: fateor vobis: nō negamus illi qđ petit: nec p̄sumo dicere q; bene hinc exit: ne vos fallam. Fidelis & bene viuēs: hic securus exit. Baptizatus ad horaz: securus hinc exit. Egēs penitentiā & reconciliat⁹ duz sanus est: & postea bene viuens: securus hinc exit. Egens penitētiaz ad vltimuz & reconciliatus si securus hinc exit: ego nō suz securus: Unde securus sum dico: securitatē do: Unde securus non sum: penitentiam dare possuz: securitatem dare nō possuz. Sz dicet aliq̄s. Bone sacerdos tu nescire: & nullaz securitatez nobis dare po..e dicis: si ille saluab̄: & christū adire mereb̄: cui morienti penitētia dat̄: q; duz vixit: duz sanus fuit: ipenitens fuit. Instrue & nos rogo: qūo bene viuere post penitētiā debeam⁹. Dico. Abstinete vos ab ebrietate: a ocupiscētia: a furto: a maliloquio: ab imoderato risu: a verbo ocioso: vñ reddituri sunt boies rōnez in die iudicij. Ecce q̄ dixi: oia tñ grauia & pestifera. Et aliud dico: Non solum post presentiam abistis vitijs se bō ꝑuare debet: sed & ante penitētiam dū sanus est: q; si ad vltimuz vite steterit: nescit si ipsam pñiam accipere: ac deo & sacerdoti pcā sua cō fiteri poterit. Ecce quare dixi: q; & ante penitētiā bene viuendū est: & post penitentiam melius. Quod dico: itez attendite: Debeo illud plenius exponere: ne aliq̄is male intelligat. Nūquid dico dānabit̄? Numquid dico liberabitur? Et qđ dicis mihi? Nescio nō

ꝑmitto:nō ꝑſumo: nō pol liceor:nō vos fallo:nō vos decipio:q2 de dei wlūtate p2orſus neſcio. Uis de dubio liberari:vis qđ incertū eſt euadere. Age penitētiā dū ſanꝰ es. Si.n. agis penitētiam dū ſanus es:t iuenerit te nouiſſimꝰ vite tue dies:curre t reconcilia te:quia ſi ſic agis: ſecurus es. Quaꝫ ſecurus es. Quia eo tpe penitentiam egiſti. quo peccare potuiſti. Si aūt vis agere penitētiā ipſaꝫ qñ peccare nō potes. peccata te dimiſerūt:nō tu illa. Sed vñ ſcis inquis:ne fozte deꝰ dimittat mihi. Uerū dicis. Illud ſcio:q̄ hoc neſcio. Illā ideo penitentiā tibi vo:q̄a neſcio. Illā ſi ſcirem nihil tibi p2odeſſe:nō tibi darē: nō te admonerē:nō te terrerem. Due res ſunt:aut ignoſcetur tibi. aut nō ignoſcetur. Quid boꝫ tibi futurū ſit:neſcio. Ergo dimitte incertum. t tene certū: t dū viuis:dū ſanꝰ es age penitētiā verā:vt cū venēris in iudiciū dei:nō abeo cōfundaris:ſꝫ in regno celeſti inducaris. Amen.

De angelis t boſpitalitate ſermo. xlvj.

q Uia a naturis angelicis ſemper defendimur ne demergamur fratres dilectiſſimi: ideo de eis ad eoꝝ bonoꝝ monez facere ne pigreſcamus. Sed quid de angelicis ſpiritibꝰ loquemur cuꝫ de eis loqui īmundi ſimꝰ. Credimus tñ ſane t indubitata fide tenemus: diuina eos p2eſentia t viſione beatos ſine fine letari bonis domini: que nec oculꝰ vidit nec auris audiuit nec in coꝛ hominis aſcendit. Quid ergo miſer peccatoꝛ puluis t cinis wō loquar: quia nec ego eoꝝ gl̄iam valeo cogitare nec vos audire ſufficitis. Profecto ſi ex abundātia coꝛdis os loquitur: ad dei laudem: qui nos dignatur ad amoꝛē ſuum īflammare dicamus pod poſſumuꝰ. In ſuperis ſpiritibus nō admira

bilis dignitas est: ⁊ dignatio amabilis inuenitur: ſz tanta gloria est: q̄ lingua vel cor humanū nullatenꝰ dicere valet. vl̄ cogitare. Ipſi enim deo ſemper aſſiſtūt. domeſtici dei ſunt. celi ciues. principes paradiſi. ſcientie magiſtri. doctores ſapientie. illuminatores animaruz. cuſtodes earuz. corporuz zelatores. ⁊ defenſores bonoruz. Qd bene teſtat̄ ille doctor doctorum ⁊ veritatis predicator: quando raptus fuit vſque ad tertium celum et beate. illi curie ītereſſe meruit: ⁊ videre deum ſicuti eſt: atq̄ ſuper omnes boines meruit noſce ſecreta: Tunc enim ait. Tunc eīm dixit ⁊ exclamauit: q̄ omnes erant adminiſtratores ſpiritꝰ miſſi in miniſterium noſtrum: ipſi principarum cuſtodes dignitateſq̄ noſtras tam ſpirituales quam temporales oi diligētia cuſtodiētes: ipi ſunt cōtra fomitez impetrantes: ipſi ſunt pro nobis contra demonē. victoriam obtinētes: ipſi ſūt per quos ad fletum contritionis penitentie ⁊ orationis iducimur: ipſi ſunt p̄ quos noſtra facta vel cogitata ad celum illariter portantur. Ipſi ſunt frēs noſtri: qui valde nos diligunt: nos vbiq̄ inſtruunt: in cunctis nos protegunt noſtrum aduentuz expectantes adcelum: et ſedes paradiſi per nos repleri affectant. Iſti ſunt ſanctiſſimi ſpiritus qui nobis dormientibus adſunt cuſtodes: nobis orantibus adſūt tripudiantes. Quis ergo frates angelorum memoria in mente carebit: Quis eos ñ diliget: Quis non veneretur eos: qui in conſpectu dei ſemper aſſiſtunt: Iſti ſūt per quos ſuſtentamur: per quos i mari ⁊ in terra iuuamur. per quoſ mēte ⁊ corpore illuminamur. p̄ quos i tribulatiōnibus ⁊ anguſtijs conſolamur. per quos ab infirmitatibus frequenter liberamur. p̄ quos ⁊ a quibus in

extremis cõtemplamur: i fide solidãur: z a maligno spũ defensamur: z obtẽta victoria ad paradisum vel ad purgatorium per eosdẽ deportamur: z duz purga mur ab eis sepe visitari et consolari non dubitamus. ꝓmittentes celestem ieru salem ciuitatem ingressu' ros. Eia ergo frẽs studea mus scõs angelos imitari: z non solum ipsos sed etiaz angelorum amicos. Circũ spiciamus enim integra mẽ te perlegamus scripturas vt possumus: et inueniãus angelorum amicos: quib9 inuentis petamus: quid fe cerunt: qũo angelis placu erunt: in quibus eos secu' ri imitati sũt. Veniat san ctus pater Abraaz z quid fecit innotescat. Veniat z nepos eius Lotb: z dicat propter quid vel qũo a so' doma per angelos liberari meruit. Veniat et tobias ducens secum filium: z p pter quid per angelum il' luminari meruit z filiũ cu' stodiri doceat. Veniant z tres pueri: z qũo actiuis z passiuis approximatis nõ se quat necessario actio scri bãt. Veniat z petr9 z qũo p angelum liberari meruit audiamus: vt et audientes magna magnalia q̃ sci ãge geli fecerũt eos seq̃ z imita ri valeam9. Dic nobis scẽ pater Abraã q̃d fecisti vl' q̃d facere docuisti vt scis angel' tã iucũde placeres: Dic vt a te discam9: doce vt nos a te doceri valea' mus: nã pater es: z q2 oẽs filij tui sumus te decet nos docere. O frẽs: quid aliud dicere poterit: quid aliud vel docere: nisi q̃ hospitali tatẽ semp seruare voluit: O sancta veraq; hospita' litas que nõ solũ angelos: sed ẽt ipm deum aliqñ reci pere meruisti: Ecce pro' pter q̃d abraã dei angelis placuit. Ecce pp q̃d Lotb liberari meruit. Eccc pp quid tobias illuminatur z filius illesus reseruatur. Ecce ꝓpter quid tres pu eri z petrus illesus reser' uat' in carcere. Discite g

xpiāi discite hospitalitatē exhibere in cunctis: ne forte cui domum clauseritis cui hospitalitatem negaueritis: ipse sit deus. ☙ Iuniā enim iuit loth angelis tamq̄ peregrinis: qui ex sua laudabili cōsuetudine iaz sodomitico vitio liberat⁹ ē: z inter pessimos optimus cōseruatur: a periculo ciuitatis eripitur. z corporale euadit incendiū: z ad eternum cōseruatus est premiuz. Nunquid z abraaz deum vidit quando tres vidit z vnum adorauit? Igitur o fratres recipere peregrinos festinate. Tu enim nescis an christus dignet te visitare: lz christus semp in hospite sit. Pareat. n. peregrinis ianua tua: suscipe eos alacriter: ablue pedes. laua eoruz capita purga eorum immunditias: z noli auertere manum tuā ab vllo paupere. Et si cunctis subuenire non vales: saltez volūtas bona sit circa eos. Suscipite q frēs peregrinos: qz qualē mercedem habemus peregrinando talem bēdimus peregrinos suscipendo. Fiūt enim ambo equales: z qui propter deum refrigerat: z qui propter deū laborat. ☙ sancta nāq̄ ospitalitaſ angelorum amica. caritatis sororz. humilitatis corona. Nam qui habet te. habet veram humilitatez: z qui te o humilitas habet verā hospitalitatem habet: nā sine te hospitalitas nulla est ☙ Discam⁹ ergo fratres non solum a patribus hospitalitatem seruare: sed a christo humilitatez astringere discamus ab eo non mundum fabricare: nō cuncta visibilia z inuisibilia creare: ñ in ipso mūdo miracula facere z mortuos resuscitare: ñ siccis pedib⁹ supq̄ aquas ambulare. ñ becoia: sed tantum qz mitis est et humilis corde. Hoc est perfectum hospitalitatis fundamentum. o sancta nāq̄ humilitas hospitalitaſ soror et amica suauis. Qui te in cunctis magis idigni

ozes se alijs arbitrat. nun
q̃ desiderat supioz appa
rere. primatus t cathe
dras oēs fugit. omne domi
nium abhozzet. solam ho
spitalitatem amplectitur.
solam eam possidere desi
derat. Eia ergo frēs excel
sa est patria: sed humilis
est via. mensuremus ergo
eam: perquiramus eā: am
bulemus per eam. Sic. n.
fecit abzaam t Loth dum
peregrinos suscipiebant:
sic thobias dum mortuos
sepeliebat. Sic enim t an
geli de quibus ait saluator
q̃ semper vident faciez pa
tris qui est in celis. Amē.
De sodomitis t gomorreis
sermo. xlvij.

a Audite nō fratres ca
rissimi sz principes so
domitarum percipite: au
ribus legem dei vestri po
pul⁹ gomorre. Audite t au
ditum facite filijs vestris
ogens plena peccato. gra
ui iniquitate. semini neq̃z.
filijs sceleratis. Ecce de
reliquistis deum. blasphe
mastis sanctum israel. t
alienati estis iam retroz
sum: A planta enim pedis
usq̃ ad verticem: nō est in
vobis sanitas. ideo terra
vestra desta. ciuitates ve
stre cōsuccedunt igni. regi
onem vestram corā vo
bis alieni deuorāt. t de so
labitur ciuitas sicut in va
stitate hostilli: Quare hoc
patimini nisi q̃ similes so
domitis iam estis? Audite
ergo principes sodomorū:
audite isaiam vobie dicen
tez. Multitudine victima
ruz vestraz plenus suz: eo
q̃ idigne mihi offertj. Ne
offeratis igitur vltra sacri
ficiū q̃ sabbata vra incen
sum vestruz. t solēnitates
vestras odiuit aia mea: t
omnia facta sunt mihi mo
lesta. Cū extenderitis ma
nus vestras: auertam ocu
los meos a vobis: t cū mul
tiplicaueritis orationes:
nō exaudiā: pro eo q̃ turpi
tudinē operamini. Que est
illa turpitudo: nisi illa que
immunditia per apostolū ap
pellatur: illa denicq̃ est tur
pitudo: illa summa immun

ditia: illa summa miseria: a qua angeli fugiunt: quaz demones videntes oculos claudũt. Ilia est enim imũditia ⁊ miseria: quam masculi in masculos operantẽ: de quibus ait apostolus. Non soluz qui faciunt: sed ⁊ q̃ facientibus ꝯsentiũt: digni sunt morte. Hec est merito inmunditia: quia est nimia mentis ⁊ corporis spurcicia. Et hec spurcitia. non solum peccatũ est: sed ⁊ pena peccati. Cum enim deus videt omnino se contemnentes: ⁊ mandata sua conculcantes: vertit eos in reprobuz sensuz: vt illam abbominationem exerceant: ⁊ non intelligãt ⁊ animaduertant: sicut ait apostolus. quia non probauerunt deũ habere in noticia: tradit eos dominus ignominie. nam masculi relicto naturali vsu femineo exarserũt i desideriis suis .i. masculi in masculos turpitudinem operantes: o q̃ abominabile vitiũ: o q̃ detestabile crimen: o q̃ mortiferũ dãnuz: o q̃ pessimuz scelus: o q̃ inaudibile malũ. Ecce enim membrũ christi non solũ fornicat̃. sed etiã meretrix efficitur. Hec ẽ enim illa inmunditia: quam deꝰ odio sũme habet: quaz detestantur sancti: quam odiunt beati: quam fugiũt illi qui regnuz dei cõsequũtur eternuz: quam diligũt illi qui cruciandi ⁊ maledicendi sunt cuz diabolo ⁊ angelis suis. O pessimi sodomite ⁊ veri peccatores. o pessimi atestante scriptura. Erãt sodomite pessimi ⁊ peccatores coram dño. Peccator enim dicitur coram domino: cuius peccatum deus nen dimittit impunitum: ⁊ non differt qui differens penam. Unde ait. Clamor sodomitarum ⁊ gomoreorum multiplicatus est: ⁊ peccatum eoruz grauatum est nimis. Clamor enim dicitur peccatũ qñ nõ solũ cogitat̃: sz absq̃ omni timore ad actũ pducit̃: ⁊ in ꝯsuetudine multiplicat̃. Et tunc dñs gladiũ

furoris sui extẽdens pluit igne ⁊ sulfur de celo: ⁊ cõbuste sunt ciuitates: ⁊ submerse. Merito igit̃ ꝑ sulfur ciuitates ille submerse sunt ⁊ destructe: q⁹ taꝫ eoꝝ femine q̃ eoꝝ masculi fetẽti luxuria ardebant. luxuria pessima virtutũ destructio: vitioꝝ augmẽtatio: delectatiõis ꝓbustio: caritatis diminutio: bursaꝝ euacuatio: dulcises: sed ecce oĩs dulcedo in amaritudie grãdi mox cõuertitur. luxuria per te pax destructa é: ꝑ te homicidiũ factũ est: ꝑ te ciuitates ꝓbuste sũt: ꝑ te regna ꝑdita sunt: per te oĩa fere mala facta sunt: ꝑ te Dauid exulat a deo: ꝑ te Sanson moriẽ: per te Salomõ expellitur: per te Lotb patitur: relinquens patriã ⁊ vroꝛẽ amittens. Et iõ preuaricatores legis attendite: legite legẽ. gomorreorũ sequaces quiescite iam agere querse: discite iã bene facere: Fugite sodomitas vt mortes. Molite cõuersari cũ eis: ne forte cũ eis depereatis. Veniet. n. tẽpus ⁊ nõ tardabit: ⁊ insurget ille sãctus Joseph qui de hoc crimie pessimo suos fratres icusare patri non timuit. Surgat ⁊ nũc hic castitatis exempluꝫ: ⁊ interficiat oẽs tales operãtes iniquitatẽ: Veniat ille magnus sanctus Paulus vas electiõis: ⁊ ꝓfundat oẽs tales talia diligẽtes: vt nullus reperiat̃ in orbe: Veniat ille dilectus dei virginitatis imago sãctus Joãnes. ⁊ sua virginali p̃sentia tales ꝓfũdat. Veniat ẽt illa lucerna mũdi ⁊ p̃cursor dilect⁹ : ⁊ sua grandi audacia: oẽs tales interficiat spiritu oris sui. Veniat ⁊ Loth nepos sci Abrae cũ nepotib⁹ suis et oẽs tales expellant de terra viuentium: Veniãt oẽs sancti ãgeli: ⁊ ꝓburãt oẽs qui operant̃ iniquitatẽ gomorreoꝝ. Eia ergo quiescite iam agere peruerse: discite cum Loth ⁊ Joseph bene facere: anteq̃ adimu-

pleantur q̄ diximus. De mentote frequēter ⁊ noli te obliuiſci: quid fecerit illa femina romana Tarpeia. Quid. n. fecit? Nā luxuria magna regnabat i ea: tñ ipſa pagana caſte viuere volebat. Quid. n. fecit? Oculos ſibi erui voluit et precepit: ⁊ delitijs cūctis depoſitis: panē tm̄ cū aqua ſumere voluit ad mēſurā. O frēs mirabilis cōditio mulieris: mirabilis bonitas: mirabilis fortitudo: q2 p̄ boc nō paradiſuz expectat: nec p̄ boc laudari deſiderat: nec beatā p̄dicari affectat. nam ꝓpter q̄d boc fecerit ignoram⁹. q2 paganā eam fuiſſe p̄zedicamus. Unuz tñ ſcio: q̄ ſi cōſiliū Auguſtino petiſſet: ego tanq̄ fidelis nihil aliud dicere potuiſſem: niſi q̄ tm̄ panē ⁊ aquaz ſumpſiſſet determinato pōdere ⁊ menſura. Nos ergo fratres ſcire debemus et ⁊ nullatenus dubitare: q̄ caſtitas cū abūdātia ⁊ fertilitate ſtare nō poteſt. Sz ſi mihi non creditis gentilibus credite. Abundabant. n. valde in cūctis bonis: ⁊ poſtq̄ comederant: ⁊ biberant ſurrexerūt ludere: Sic ⁊ vos operārēs video: nā fertilitatē habetis. pane vino ⁊ cūctis bonis oīb⁹ quibus indigetis: iō timeo ne p̄reatis. Quare? Quia non eſt malū q̄d in vobis non regnet. Numquid ſuperbi: numq̄d auari: numquid gulosi: nūq̄d puerorum concubitores. O miſeri membra diaboli: cur nō erubeſcitis. Cur non deſiſtitis talia operari. Confundor ego epiſcopus: talia loqui: confundor ⁊ talia enarrare. Sed ⁊ ſi tacuero mors mihi ē: ⁊ ſi boc p̄dicauero: nō effugiam linguas veſtras. Audacter igit̄ predicabo: q̄a ⁊ vos publice operari non erubeſcitis. Emēdate igitur vitaz ⁊ emendabo verba: quieſcite agere p̄ruerſe: ⁊ ego quieſcā mala veſtra vobis īp̄roperare. Sic ē dñs facit: q2 mutata vi

ta mutat sentẽtiã: bñ operantibus promittit gl̃iaz: male vero penã eternam. Erudiamus igit̃ fratres nosmetipsos in scientia z castitate: vt studentes et ĩtelligẽtes simus. suaues affabiles. z mites in caritate non ficta. Nam si luxuriari volueritis: numq̃ caritatem habere poteritis. Caritas enim est virtus que cõsumatio z pfectio aliaz̃ virtutũ dicitur: sic et luxuria destructio. Nã nulla virtus: nulla bonitas: nulla sapiẽtia cũ luxuria stare potest. nulla iustitia: nulla laus: sz omnis peruersitas: z personarũ acceptio in ea regnat. Jõ attẽdite: q̃ necessaria est ipsa castitas. Nã si caste vixerimus rixe ĩntus non erũt: nõ verba mala: Et si mihi nõ creditis: q̃d Loth acciecerit legite. Naz sancti angeli domũ eius intrauerũt: quo facto: sodomite omnium eis circũdederũt: z forsitan nõ solum per hostiaz: sed per fenestras intrauerũt. Nunq̃d z Loth cum nepotibus suis verberauerunt. Omnino vt arbitroz non solum verba: sed verbera receperunt: Et forsitan fratres. ideo vxoz Loth conuersa fuit ĩ statuaz salis: quia sodomitis nõ procurabat resistere. Jn simili etiam scelere in eodẽ crimine mulieres etiam erant: z forsitan in maiozi: quia principiũ tanti criminis in illis ciuitatibus mulieres fuerũt: z homines postmoduz ipse pessime docuerũt. O mulieres luxurie matres: nõ sufficiebat primũ hominẽ decepisse. Jdeo conuertamur ad dñm: simus penitẽtes vnanimes in dilectõe dei: vt membra vnita nunq̃ labozent. Nam sicut odium dissipat ecclesiam: ita vinculum dilectionis edificat eã. Odium. n. generat detractionẽ z inuidiam: que pestilentia z pernities est ecclesie: Per odium amittitur illa sancta vtilitas z z iucũditas de qua dicit.

Ecce q̄ bonū ⁊ q̄s iucūdū
bitare frēs in vnuz. Ꝑder
odiū expellit xp̄s qui ē ve-
ra sapiētia: qz in maliuolā
aiam nō introibit sapien-
tia. Et iō rogo vos vt vi-
tam vestrā emēdetis do-
cētes filios vestros et fili-
as: qūo caste viuāt ⁊ ma-
ture incedant: abstineant
a cibo ⁊ potu: sit eoꝝ ꝓmo
pudicus: incessus honest⁹:
vultus inclinatus: lingua
affabilis: mens plena dile
ctiōe: manus plena opera
tiōe: vt si sic feceritis fra-
tres cū sancto Loth libe-
ramini de infermo fugien
tes ⁊ volantes per gratiā
ad gloziam. amen.

De cura aie sermo. xlviij.

a Aima humana fra-
tres carissimi omniū
creaturarum naturā par
ticipat ambit ⁊ capit: ⁊ tā
to amplius q̄zto glozioſus
est dei imagine insignita.
Omne enim spirituale su
um est: quia celum habet
ad manenduz: angelos ad
congaudendum: glozia ad
habendum: et trinitatem
ad fruendum In ipso de-
niq; homine reposita erat
etiam cozpozalis creatu-
ra: ⁊ omnium cozpozaliuz
natura: in se: ⁊ ad se: ⁊ per
se: ⁊ tanto perfectius: q̄z
to mirabili⁹ erat omni coz
pozeo. Omnia enim possi-
debat: omnia sibi obedie-
bāt: qui omnia ei subiecta
erant: astra scilicet vt lu-
cerent: elemēta vt alerēt:
animalia vt subirent. ⁊ ci
baria vt nutrirent: oues
et boues: leones et aues
omnia obediebant homini
sine vlla rebellione. Et q̄d
plura? Etiā hoc quod ma
ius est. Quid est quod ma
ius est: nisi quod diuinum
est? Quid enim in homine
diuinum est: nisi quod ima
gine sancte trinitatis ipse
homo decozatus est? Fa-
ciamus inquit sancta tri-
nitas hominem ad imagi
nem ⁊ similitudinē nostrā.
Que ē imago dei ī nob: ni
si id qd̄ meli⁹ repit ī nob?
Quid est qd̄ melius repit

in nobis: nisi ratio intellectus memoria ⁊ voluntas. O bō aduisti tuā gloziam: audi tuā miseriā. O bō natus de muliere breui viuēs tempore. repletus multis miserijs: qui quasi flos cāpi egrederis: ⁊ pterreris: ⁊ fugis velut vmbra: nec i eodez statu permanēs nūc diues nunc pauper nunc sanus nunc languidus: nunc gaudens nunc tristis. nūc sciēs. nūc ignarus nunc vidēs: nūc cecus: nūc ciuis. nūc exul: nūc bon⁹. nūc malus: ecce qūo stabibil: ecce qūo permānes. O homo an ignoras q2 potuisses ñ mori: Utraq. n. potētia i māu tua erat. posse ⁊ ñ posse mori. Cōtēpsisti primā ⁊ elegisti secūdam. cōtempsisti vitaz ⁊ elegisti mortez. cō tempsisti dulce ⁊ elegisti amarum. cōtempsisti vitaz eternam ⁊ eternam mortē eligere voluisti. Et vnde hoc homo: nūquid bonus. rectus. sanctus. ⁊ deo dilectus creatus es: Et tamē miserime incrassatus impinguatus dilatatus recalcitrasti contra deum factorem tuum. Et ecce elatus in superbia: ignar⁹ de gratia: inscius de iustitia: cecidisti in lacu miserie: in luto fecis: ⁊ in vmbra mortis. Ideo attende quid sequitur. Putas q⁹ deus mētiatur: vel vt filius hominis mutetur: Statuit enim ipse et sententiam posuit: vt quotienscunq3 comederes ex ligno mori debuisses. Nunquid ludēdo hoc dixit: vel ridendo hoc asseruit. Omnino hoc mihi nō pparet: apparet. Quare nō apparet, nisi quia experiētia didici ⁊ oculata fide probaui. Nunquid experior q⁹ post peccatum elementa que in summa ⁊ optima qualitate erant: mox propter peccatum pugnare ceperunt: Est enim ratio terre in carne: ratio humoris in sanguine: ratio aeris in spiritu: ratio ignis in calore. et hec quatuor mox post peccatum ad invicez preliari ceperunt. ⁊ sic

nostri primi parentes infirmitatibus aggrauãt: & dolore capitis: stomachi: epatis. oiumq; membroꝝ vexantur: sicq; moriũtur: sicq; ad sepulchra deducuntur. Sed dicet quis: Quid é homo post mortem? Certum é q; nõ est hõ: & tñ est aliq̃d q̃tum ad duas ptes. Que sunt ille partes: nisi aia et corpus: materia & forma. Aia. n. non moritᷣ nec succũbit per mortem: cuꝫ oio sit imortalis: nec corporis materia cuꝫ sit vna numero: q2 licet corpus resoluatᷣ non tñ deuenit ad tantam resolutionẽ q; oio nihil sit. & q; cedat in nõ ens. Manet eadem aia semper & tã q; quid diuinum: deficit tñ homo q̃tum ad esse. Omnes .n. anime spirit9 sunt: & oia corpora terra sunt: & erunt quousq; aia induet se suo corpore: vt totus hõ glorificetur corpore videlicet & aia si ergo petis quid est hõ mortuus: quid aliud dicere poterim9: nisi q; terra: putedro: cadauer: & fetor est: Si petis de suo eẽ: vides q; deficit. Si petis de corpore: interroga terram. Eũtes vos o iuuenes & potẽtes ad sepulchra patrum vestroꝝ: cosiderate quid fuerunt et quid sunt. Monumenta eorum aperiamus: & videamus quis domin9 & quis seruus: qs pulcher quis turpis: quis rectus quis curuus inter eos fuerit. Aperiam9 oculos mẽtis & coporis: & nostrã grandem miseriã frequenter non pigeat cõsiderare: Intrem9 sepulchra: & qd inueniẽus discam9. Quid fratres inueniemus: vl q; Nam si respexerimus inueniemus mortuorũ capita: renes: & ventrem. Verus & indubitãter vex mihi experto credite: quod in capitibus inuenietis busones saltantes generatos ex cerebro. In renibus serpentes generatos in lũbis ambulantes. In ventre vermes scatutientes generatos ex viscerib9. Ecce q̃d sumus: & quid iam erimus

Ecce in quo resoluimur. qđ ergo inflaris o diues? Cur non attendis que audis? Cur turbaris. cũ prospicis. Cur nõ querteris: cũ hoc quotidie expiris? Dementote frẽs hec omnia ⁊ agite penitentiaz in fletu ⁊ lamento: anteq̃ veniãt dies illi amari pleni miserie et tristitie. Audistis iam qđ est homo mortuus: restat nunc dicere quid sit de anima: O fratres mei quid de hoc dicere poterimus: nisi concordauerimus cum vetulis nostris? Quid enim dicunt: nisi q̃ vel in paradiso cum gaudentibus: vel in inferno cuz dolentibus: sz si in purgatorio: in via eundi ad patriam sunt: et isti iam bene sunt: quia secuti sunt. Orandum tamen p eis ẽ: ⁊ eis toto affectu subueniendum est orationib9: elimosinis: sacrificijs: ieiunijs: ⁊ maceratiõib9. Isti deniq̃ sunt illi afflicti: qui ad dominum quotidie clamant: ⁊ ad illuz recurrũt. cuius scientia vbiq̃ allegatur. cuius sapientia demõstratur. cuius clementia vbiq̃ ponderatur. cui9 potentia vbiq̃ promulgatur. Isti quotidie clamãt. vnusquisq̃ per se suam misericordiam implorantes: ⁊ suam miseriam deplorantes ⁊ dicẽtes. Dñe scias q̃ vi patior: ideo ad te recurro. nõ ptemnendo scientiã tuam. non auertendo tuã sapientiam: sed interpello tuam clementiaz. Non enz domine iniuste patior. q2 ñ alieno delicto. sed pro meo patior. vim tantum domie patior. q2 fortiter patior. ⁊ iuste patior. Peccaui dñe substantias ⁊ diuitias congregando: nec pauperibus vt iusseras sufficienter tribuendo. Sed multa infelix congregaui cum dolore et merore nesciens, cui ea dimitterem amico vel proximo. O infelix homo cõsidera ⁊ diligenter aduerte qđ agis qđ cogitas. dum cunctis diebus vite tue congregare non desinis. O hõ auaritia plenus. an ignoras

ꝯ tria ſunt in ſaciabilia. ⁊ quartum nunq̄ dicit ſufficit. Et quid eſt quod nunq̄ dicit ſufficit. niſi animꝰ hominis qui nunq̄ dicit ſatis eſt. O homo an ignoras q̄ radix hominum malorum auaritia eſt: ⁊ ſeruitus idolatrie: mater vſure: genetrix ſimonie: fomes: culpe eterne pene via: nutrit ge hēne. O auaritia abiſſus inſaciabilis que nunq̄ dicis ſufficit. ſemp famesc̄is. ſemper doles. ſemper triſtaris in cunctis. Nam ſi ſol quotidie ozitur. dolendo dicis. ſiccitas erit. Si pluuia deſcēdit. oia periclitari aſſeris. Si temperiez adeſſe ꝓſpicis: ſolem vel pluuiaz adeſſe deſiderabis. O peſtis īterminabilis: o fame lica rabies: nā oia ſuis terminis claudunt. ſola auaritia nu'lo clauditur fine. O mnia in homīe ſeneſcūt vitia: ſola auaritia iuuenescit. O rabies omni fine carens. Nunquid terra ſuis limitibus terminat: aqua ſuis finibus limitatur: aer ſuo fine concluditur: celuz ſuis terminis artatur: ſola auaritia terminū neſcit O auare ſi terra tibi ꝓcta datur: mare queris. ſed ſi terra ⁊ mare: aerez petis; ſed ſi terrā. mare ⁊ aerem poſſederiſ: adhuc celū ambis: ⁊ ip̄m penetrare affectas: ⁊ ſi celum penetraueris adhuc ñ quieueris: donec te deo adequaueriſ: vl fueris ſupioz altiſſimo. O peſtis demone ſeuioz. nam demon ſimilis altiſſimo eē voluit: ſed auarus ſup deū ſi poſſet aſcendere vellet. Merito auaris in die nouiſſimo loquet dñs dicēs. O homo ſine honoze mundum intraſti i pellicula ſanguine cruentatꝰ: ſine diuitijs: natꝰ: ſine auaritia genitꝰ ⁊ tu in auaritia viriſti et dilatatꝰ es in auro ⁊ argento: ⁊ oblitꝰ es dei creatoris tui. Ubi.n. eſt fructꝰ ⁊ lucruz laboruz veſtroꝝ: Ite ergo maledicti in ignē eternū: ⁊ ſicut voluiſtiz. ita fiat. Ecce ſententiā ſūmi regis. Itaq̄ frēs nolite a

mare plus corp⁹ q̄ aiam̄ā et plus filios q̄ vosipsos. Ecce.n. in ianua dies mortis est. Tunc cim quilibet a suis excluditur ab vxore dimittit̄: a cognatis sepa/ tur: z ab eisdē ad sepl'chrū ducit̄. O magna crudeli/ tas. o magna admiratio. o admirabilis infidelitas: ec ce maritus dilect⁹ ab vxo re dilecta relinquit̄: filius a matre proïcit̄: et pater a filijs: z filij a pr̄e sub ter/ ra reconduntur. Solus ille dimittitur: z quilibet ad p pria reuertitur: z cito obli uioni traditur: tanq̄ mor/ tu⁹ a corde. Ecce fratres mūdi amicitia quāta vel q̄ lis est. Non.n. est aliquis qui tantum amicum vel co gnatum diligat: quod p noc tem vnam secū morari cu piat. Vide ergo o homo q̄ les amicos habes: pro qui bus aiam̄ā perdis: pro qui bus deum offendis. Om/ nes dimittent te: cēs se ab scondent: cēs cito fugient a te. z in foueas triū bra chiorū collocabunt te. Nā cuz essemus apud hostia ti berina matre caritatis so ciati: expectantes tempo/ ris tranquilitatem. causa remeandi ad affricam. z gratia illi⁹ cui terra z ma re obediunt: compulsi a pō tiano pr̄fecto viro clarissi mo qui de roma ad nos vi/ dendum venerat: cum eo/ dem iterum reuersi sumus romam ad intuendum di/ ligentius magnifica edifi/ cia z opera paganorū. Et ductus sum cuz ceteris ad videndum cadauer cesaris in sepulcro. Et vidi quod omnino esset liuido colore ornatum: putredine circū datum: ventrem eius diru ptum. z vermium per illū cateruas transeuntes pro sperī. Duo quoq; famelici in foucis oculorum pasce/ bantur. crines eius nō ad berebant capiti: dentes ei us apparebant labijs con sumptis z reuelatum erat narium fundamentuz. Et intuens matrem christia/ nissimam dixi. Vbinaz est cesaris corpus preciaruz.

vbi magnitudo diuitiarū: vbi apparat⁹ delitiaꝝ: vbi militudo dñoꝝ: vbi cater ua baronū: vbi acies mili⁄ tū: vbi canes venaces: vbi equi veloces: vbi aues cā tātes: vbi thalam⁹ pict⁹: vbi lectus eburneus: vbi thorus regalis: ubi thron⁹ īperial: vbi muratoria ve stimentoꝝ: vbi capilli sola res: ubi facies decora: vbi oia q̄ sub celo sunt. Te nā⁄ q̄ verebantur boies: te ti mebāt pricipes: te colebāt vrbes: te timebāt omnes. Ubi nā queso sūt hec om⁄ nia. A quo recessit tāta ia ctantia. Quo iuit tua ma⁄ gnificentia. Et respondit mater pietate plena. Fili oia sibi pariter defecerūt quādo deficit spiritus ei⁹: ⁊ reliquerūt eum captiua tum in sepulchro triuꝫ bra chiorum plenū fetore ⁊ pu tredine. Eia ergo fideles Christi considerate quid sumus: animaduertite ad quid venimus: ꝓpicite q̄d iam sumus. Agite ergo pe nitentiam filioli mei quos iteruꝫ parturio: donec re formetur ī vos Christus. Agite ergo penitentiam. antequā mors inimica na ture vos aggrediat. Sta⁄ tuatis vobis simpliceꝫ hu milem. vtilem. secretam. frequentē. promptā. ama ram lachrymosam. ⁊ festi nam confessionem: cū etiā horaꝫ mortis omnino igno remus. Nam cuꝫ in extre ma egritudie fueritis fra tres. o q̄ forte. o q̄ duruꝫ. o q̄ penosuꝫ. o q̄ la chrymа bile erit vobis penitere ⁊ dolere de malis ꝯmissis ⁊ de bonis ommissis. Qua⁄ re hoc erit. Nisi quia illic capitur tota intentio men tis. vbi ē vis doloris. Mul ta enim occurrunt impedi menta cordi. Maꝫ corpus dolet: pena affligit: quia mors appropinquat: ītra⁄ re filios quos patres sum me dilexerunt. pro quib⁹ ēt se dāmatos existimant: tenebroso oculo aspiciunt. vrores iam lachrymātes cōsiderāt. mundus adhuc eis fiduciam prestat: dia⁄

bolus ne de peccatis do-
leãt fidem tribuit. ⁊ chiro
graphũ infirmãtibus p̃e
bet: caro non deficere ad-
huc satis sperat. medici ut
lucrentur ipsum cõfortant:
parẽtes applaudũt. sacer
dotes alliciunt. ⁊ sic diui-
tes morium̃ in inferno. O
homo audisti quid locutus
sum: oio crede qđ dec oia
cito experieris. Obsecro
igit̃ te: vt ante q̃ infirmi-
tate grauer̃is: agas peni-
tentiã: disponas domum
tuam. Fac quod fiendũ é.
fac testamẽtũ dum sanus
es: dñi sapiens es: dñi tuus
es: nã si expectaueris ifir
mitatez: oio minis vel blã
dimẽtis duceris quo tu nõ
vis. O homo dum iuuene
scis dispone domũ tuam:
age penitẽtiã. dilige deũ.
non soluz verbo sed opere
⁊ veritate. Et si proximũ
offendisti verbo. placa cũ
verbo. si facto placa cũ fa
cto: quia eadem mensura
parcetur nobis qua pepe
cim⁹ alĩs. O homo fac pe
nitentiam: memorare no-
uissima tua vt in eternum
nõ pecces. reuertere ad te
ipsum memorãs qđ fuisti
sperma liquiduz. q̃ mõ es
vas stercoz: quod eris ci
bus vermiũ. Hec. n. sunt
nouissima que cogitare de
bet quotidie. qui fidelis é.
O hõ mẽorare nouissima
tua q⁊ post morte: vermis
nascet tibi de ligua p̃ pctõ
lingue. de stomacho p̃ pec
cato gule. de spmate remũ
scorpiões p̃ peccato luxu
rie. de cerebro bufones p̃
peccato superbie. Demo
morare nouissima tua o iu
uenis qui floride ambis et
pergis capite eleuato: cũ
cta que dei sunt despicien
do. Memorare nouissima
tua: q⁊ terra es: ⁊ i terrã
ibis. Memorare nouissi-
ma tua q⁊ ꝯceptus es i cul
pa. natus in pena. viuens
i miseria. ⁊ necessario mo
rieris i angustia. O homo
cur te iactas fortitudine.
Ecce nũc post modicũ ifir
maris ⁊ deficis. Cur ifla
ris mũdi sapientia. Ecce
q̃ stultitia é: ⁊ eã perdes.

ꝛ tuam prudẽtiã reprobabo: dicit dominus. Cur in ſtaris ſcientia. Nunquid philoſophis obſcuratuꝫ ẽ cor. ꝛ in cogitationibus ſuis euanuerũt. Nunq̃d traditi ſunt in reprobũ ſenſũ. Cur te iactas generis nobilitate. Nunquid omniũ naſcendi conditio vna eſt. Nunquid ꝛ moriendi vna concluſio. Quis nobilium unq̃ natus eſt: ſine ſanguinis cruentatione. Nũq̃d nobilis ſimul. cum paupere per eundẽ duꝫ naſcitur meatum trãſit. Ꝛ regula etiam mortis: nũquid parcit diuiti. Cur diuitijs te iactas. Ipſe enim potius inſidie tibi ſũt q̃ amicitie. Nam pauper fere nunq̃ occidi queritur: diuiti vero ſemper inſidiatur. De morare o homo nouiſſima tua qui quotidie epularis: qñ o nudus de vtero mr̃is veniſti. et nudus reuerteris. Eia ergo frẽs domos veſtras pauperibus aperite elemoſinas facite voluptates veſtras rationi ſubiugate. in cũctis memorantes nouiſſima veſtra. vt mortaliter nõ peccetis in eternũ. Adiuuet autem nos deus: ſine cuius wlñ tate foliuꝫ arboris nõ mouetur. ad perficiẽdum ea. que placita ſunt ei. Qui ẽ benedictus in ſecula ſeculorum. Amen.

De miſeria carnis ꝛ falſitate preſentis vite. ℣. li.

o Vita que tantos decipis de proprijs. tantos ſeduxiſti. tantos excecaſti. que dum fugis nihil es. dũ videris vmbra es. dum exaltans fumus es. Dulcis es ſtultis. ꝛ amara ſapientibus. Qui te amat non te cognoſcit: qui te contemnunt. ipſi te intelligunt. Timenda es: ꝛ fugienda es. Ve qui tibi credunt: beati qui te contemnunt: vera nõ es vita quã te oſtendis. Alijs oſtendis te longam. vt perdas in finem. Alijs breuem: vt dum penitere volunt: non permittas. Alijs largaꝫ: vt faciant quid volunt.

Alijs anguſtam: vt non fa
ciant bonum. Quare o ſa
piens: Fuge qđ fugis. Sic
enim eſt vita noſtra: quaſi
homo in domo aliena: ne
ſciens qua hora vel die pa
tronus dicat: vade foras:
quia non eſt tua domus in
qua es. O ſeculuz vanum
quid nobis tãta promittis
ſi decipis? Qui tibi ami
cus voluerit eſſe: inimicus
dei ꝓſtituet. Amicicia ſe
culi inimicicia dei ẽ. Caro
eſt que aiam̃ perdit: caro
eſt que recipit inimicũ cuz
vitijs ſuis. Item ſeminat
homicidia: ſeminat forni
cationẽ: ſeminat ꝯcupiſcẽ
tiam: ſeminat rixas: ſemi
nat libidinem: ſeminat fur
tum ſeminat idolatriã: ſe
minat cupiditatẽ: ſeminat
ſuperbiã ⁊ iter frẽs diſcor
dias: ſeminat inuidiã: ſemi
nat ꝓtra deũ blaſphemiã: ꝓ
uocat ſiſmata: irritat he
reſes: ⁊ intra eccliaz dei in
fert diuiſiões: inter ppl'os
xp̃ianos ponit offẽdicula:
⁊ iter gẽtes pugnas: ⁊ iter
ꝯſanguinitatem icãtatio
nes: ⁊ quod peiꝰ ẽ: i corda
ſuorũ dei diuerſa genera
cogitationuz imittit: ⁊ oia
que mala ſunt i hoc mũdo
caduco. peſſimo. ⁊ nephan
do: ⁊ quaſi orta ſub omni
velocitate trãſit. Carnis
etiam poteſtatẽ habet dia
bolus ⁊ non anime: dicen
te dño ad diabolum de bea
to Job. Do tibi illum in po
teſtate: ſed nõ aiam̃ eius.
Caro miſera grauat ani
maz: caro vana demergit
in infernum: Caro inimi
ca eſt anime: que ſi inimi
ca non eſſet: non vtiq; dile
xiſſet. iſtius ſeculi vanita
tem: ⁊ vita vana non frue
retur. O vita atrociſſima
quaz humores tumidant:
colores eſtuãt: aeres mor
bidant: eſce inflãt: ieiunia
macerãt: ioci ſoluũt: triſti
tie ꝯſumũt: ſollicitudo co
artat: ſecuritas ebetat: di
uitie ſuperbiunt: pauptas ẽij
cit: iuuẽtꝰ extollit: ſenectꝰ
incuruat frãgit infirmitas:
mercor ꝯſumit: ⁊ ſup his oi
bꝰ morꝭ atrociſſima ſuccũ
bit vi furibũda o caro cũ de

formitate depressa: illā debuisti vitam amplecti: que in eternitate consistit: vbi vita ē sine morte: vbi iuuē tus sine senectute: vbi lux sine tenebris: vbi gaudiuz sine tristitia: vbi nobilitas ⁊ volūtas sine iniuria: vbi regnum sine cōmutatiōe: Hec sunt septem que cōse qui debueras. O caro mi serabilis quare negasti dū viueres: sic perseueraſſes bona ⁊ quibuslibet bonis priuata non fuisses: si bene egisses. Illuc enim pmansisses vbi est gaudium sempiternum: vbi imarcessibilis est gloria: vbi incorrupti bilis ē ⁊ incōparabilis delectatio: vbi christus apostolorz ⁊ ppbetarz ⁊ scōrū oīum cū iucunditate etiam nō letitie cū sanctis angelis canētibus laudes deo: vbi delectatio oīuz bonorz Hec oia bona delectabilia: per huius seculi prauitates sprecuisti. Ecce post finē q̄uis in limo terre mācideris: habes inimicitiā .i. corruptionem: fetorez ⁊ vermē ⁊ dissolutionē fetoris pateris: vt viuētes de te exemplū accipiant: quid fuisti: ⁊ quid est vermis ⁊ cōsumeris postremo vtroin finem ꝓpter nouissima: ꝓpter redeuntem aiam .i. vitaz in corpore in quo prius fuisti supplicijs etnis mācipaberis ⁊ simul cum anima dānaberis. O misera vita que caro persequitur ⁊ concupiscit: corpus operatur. Caro autem cuz satiaꝫ affluētissimis cibis ⁊ potibus ⁊ delectatiōibus: hortatur omnia mala facere. Caro prouocat homicidia: caro perpetrat adulteria: caro cōmittit ritas: ⁊ scandala: caro inferit brietatez: caro portat omnem concupiscentiā huius seculi. O caro misera quid habes q̄d agis quid tantū grauas aiam: que nihil desiderat nisi deo seruir. Tu o caro misera non sufficit tibi perditio tua. q̄ adhuc es anime que a carne concipis contraria. Caro mala: quid q̄ris: quid desi-

ras: Non enim poterit fine te anima iudicari in die iudicij. Caro misera & putribilis: & omni squalore peccatoꝝ plena: quando viua eras: pulcrbra eras vt sol: splendida vt luna: & oculi tui micabāt vt stelle: & crines tui longeui: & vngebas te pretiosis vnguētis: vestibus vtebaris optimis: & in cibis tuis & potib⁹ condebas aromatum multitudinem. Et scito anima dū corpus tenebrosum & fetidum reficiebas atq; fouebas: escas vermibus preparabas. Demorare debuisti que a factore & opifice tuo audieris cū primum peccatū cōmisisti. Terra es inquit & in terra reuerteris. Et Job audi dicentem nudus egressus sum de vtero matris mee: & nud⁹ reuertar illuc. Audi etiam isaiam vaticinantem: Verenum est populus. Caro miba & nefanda: audi paulum apostolum predicatorem egregium dicentem. Nibil intulimus in hūc mū dum: nec auferre quod possumꝰ. Nibil aliud caro misera: nisi pctoꝝ sarcinam secum portat. Nō nisi per carnem aia peccat. Anima quō potest videat. Anima nostra carcerē patitur: caro eā tenet iclusam Anima clamat ad dñm: non caro: que in malitia perseverat. Anima remedium aliud non habet: nisi tollat a carne: & caro redigatur in puluerem. tollatur ei vinum & det ei aqua: auferat ei sanguis & detur ei humor terrenus. O caro misera q̄d de te agetur q̄n a te egrediar: & vita a te recedet: Tu sola in vtero & in sinu terre iacebis: & aliq̄d nunq̄ mācideris: habebis in te bereditatē pessimā. i. corruptionem: fetorem & vermes: Ecce que acquisiuisti duꝝ viua eras: ecce quid possides dū in sepulchro iaces. Nō potuisti te ieiunijs macerare: ac ieiunijs in cinere & cilitio humiliare. Inppetuo cū aia salua fuisses si ei credidisses: q2 ñ bene

facere poteſt: niſi alijs be-
neſeceris. hoc eſt niſi cor-
pus per abſtinentiam af-
flixeris: animā ſaluare nō
poteris. Audi quid crea-
tor noſter dicat ad carnē.
O inquit mea creatura:
ego te ex limo terre pulchrā
& lucidam aſſimpſi imagi
nem meam in te ꝓdidi: ſpi
ramen uite tribui: aiaz in-
uiſibilem tibi ꝓceſſi: imor-
talitatis tunica te indui: in
paradiſo voluptatis te col
locaui: vita angelica pfrue
baris: cibos & delectabilia
iucūditatis contemplaba-
ris: & oia q̄ta creaui in tua
dominatione humiliaui: &
affluentes diuitias dedi:
inſup & oia ligna paradiſi
tibi ſubtus erāt. & pro vno
vetito quod ibidem come-
diſti ecce vbi cecidiſti. ſ. de
paradiſo in infernum: de lu
ce ad tenebras: de amenī-
tatis & iucūditatis loco ad
ad chaos & ad oia obſcuriſ
ſima mala: de delectabili
odore mūc putredie & pudo
re mācipariſ: pro eſca an
gelica in cibo vermib⁹ ſub
iacebis: pro immortalitatis
veſte: corrupto induta es
veſtimento. Ecce q̄ ꝓceſſi
abſtuli vitam ſubtraxi: &
tu miſera & putribiliſ caro
in iferno mancipaberis: vbi
eſt fletus & mugitus atq;
vlulatus inſup ſtridor den
tium: & teterrima tormen
ta: & q̄ pius eſt: poſt mortē
incorruptionē: p⁹ vermes &
fetorē & ꝓſumptōez poſtea
in puluerē redacta. O caro
q̄ igni inextinguibili mācipe
ris. audi aiam dicentez ad
corpus. Ego de celo veni a
deo ꝓceſſa tibi: Maz tu de
terra es: Melius ē vt me-
cū aſcendas ad celuz: q̄ tu
me trabas ad infernū: Dū
viuimus & ſumus in vnum
operemur manibus quod bo
num eſt. ideſt elimoſinas &
ieiunia in caſtitate & inho-
ſpitalitate egenor: & in nu
ditate pauperum: & in om
nibus bonis operibus: vt
per bonam operationē quā
agimus: aſcēdere ad cele-
ſtia valeamus: vbi non iaz
ſolutione corporis: ſed in-
corruptionis veſte indua-

mur: vbi non iam fetor sed odor suauissim⁹: vbi nō iā tenebre sz lux perpetua micat. vbi nō iā vermiū multitudo sz caterua āgelorū z innumerabilia milia scōrū: z pphetarū oium chorus cū sanctis angelis himnū deo incessanter canunt. Cum ipis nos faciat eterna gaudia percipere christus qui cuz patre z spiritu sancto viuit z regnat in secula seculorum amen.

De salute aīe. Fmo. liij.

q Uantuz ad anime nostre desiderium pertinet fratres carissimi: voluntaſ nostre ē: vt ad vos requirendos frequēter veniamus: sed necessitas tēporis multum venimus incolumes nos venire meruimus: z ideo quia de cōmuni corporum sanitate gaudemus: de animarum salute que vera salus est inq̄tuz dominus dederit colloquamur. Ideo frēs ad imaginez dei facti sumus: vt deo donante intelligamus: que sit desideranda patria: que sit vera beatitudo: que vera vita: que perfecta sanitas: que sit eterna felicitas. Sz intus in corde deo inspirante, cognoscam⁹. Nemo se excusare poterit vt dicat nō noui litteras: ideo dei precepta intelligē nō possuz: qz q̄ litteras nō nouit: q̄d sit aut nō sit intelligere debet. Interroget homo sciētiaz suam z alloquatur seipm: z dicat sibi suis verbis. O hō quis es aut vbi es. z vñ veniſti. Et respondet tibi. Hō sum: z dei creaturam me esse cognosco. Itez interroga: z dic. Quid in te habes: aut et quibus rebus te factum esse cognoscis. Reseonde: z dic. Et anima z carne me cōstare cognosco. Quid in te et his duabus rebus melius habes. Respōde. Sine dubio aīam meliorem habeo q̄ carnem. Optime z ordine legitimo respōdisti: z dixisti te animam meliorem habere q̄ carnem. Dic nū

bi adhuc. Ubi es o homo? Rñdebis. In mũdo. Postea vero vbieris. In celo. Quãdiu ibieris. In secula seculoꝝ. Justissime rñdisti: & vere dixisti. Fac modo rationes vite tue: & esto iudex iustus. Ex oib⁹ rebus quas dedit tibi de⁹. serua carni tue vnde sustẽtetur in mundo: et repone aie tue vnde in perpetuum viuat in celo. Attende diligenter cõscientiã tuã. & vide si tantas res aie tue reposuisti in celo: q̃ztas habes corpori tuo in mundo. si tot solidos reposuisti i celo q̃tos tibi seruasti i mundo. Vide si tot modios tritici: si tot amphoras vini per elimosinam in paradiso vnde viuat aia tua repõsuisti: q̃ztum tibi reseruasti vnde viuere possit caro tua in mundo. Cum ergo ista diligenter attenderis & considerans sapiẽter vides te prope totam libraꝝ carni tue seruasse in mundo: & vnam vnciam reposuisse in celo: erubesce & ci

to ad penitẽtie medicamẽta cõfuge: q̃ inceptum in teipsum iudicium iudicasti. Aliud verum dixisti & aliud operibus perfeciſti: quia totum carni nõ soluꝝ fideliter sed etiam infideliter deputasti. Nescio. si apud te periclitetur iudiciũ tuum: q̃n inter aiam & carnem tuaꝝ iniqua sunt iudicia tua. Et vbi te iustũ inueniri potero: quẽ i teipõ iniquuꝝ esse cognosco. Et nunc certe nutrimus carnem: ornamus carnez: aliquotiẽs inebriamus nos: & nimium delitiose pascimus carnem: quam velimus nolimus post paucos menses aut ãnos vermes deuoraturi sunt in sepulchro: & cõtemnimus aiaꝝ que deo ab angelis presentatur in celum. O q̃ dura erit aie peccatrici & q̃ intollerabilis hora illa q̃n videbit bonam aiam requiẽre cipere in paradiso: se vero torqueri in eterno supplicio. Ergo cõsiderate frẽs charissimi si maiorẽ certe

vel equalē partē aie facia
mus. Nō. n. foris i corpo
re: sed intus in iteriori bo
mine facti sumus ad ima
ginez dei. Caro. n. nostra
de limo terre formata est.
Nūquid iustū est vt limus
terre imagini ꝓponat. Ca
ro. n. debet seruire: z aia ipe
rare. Ista debet exercere
iperiuz: z illa subiecta ser
uitiuz. In oib⁹ christianis
bonis aia dnat: z caro ser
uire ꝯpellitur. In peccato
ribus vero z amatoribus
huius mūdi inuerso immo
uerso ordine caro erigit
z anima humiliat: illa de
liciis pascitur z ista fame
torquet: illa luxuriat i ve
stibus preciosis z ista vix
in veterib⁹ inuoluit panis:
z si in peccatis fuerit ob
noxia: eterno iudici ꝑsen
tatur: z tūc ei⁹ vera igno
minia apparebit. Maz cū
anima i corpore suo caput
eē debeat quicūqz carnez
delicijs aut voluptatibus
nimiū erigit: nutrit: fouet:
z palpat: animā vero de
spicit z ꝓtēnit: pedes leuat
in alto z caput imprimit i
ꝑfundo. Et qualis ē i ocu
lis boium: qui inuersis pe
dibus ambulare videt: ta
lis ē in oculis angelorz cui
caro ꝓpria dnat: Sicut ꝙ
supradixi: fecit nos de⁹ ad
imaginē z similitudinē su
am: z cū deberet in nobis
homo interior dnari: in tā
tum deuz ꝓtemnimus: vt
imaginē dei miserabili li
mo seruire faciam⁹ et hoc
est iniquū iudicium: vt car
nē nostrā aie preponam⁹.
Sz hoc oēs boies recto iu
dicio nō faciūt. Multi enī
sunt honesti: sobrij z humi
les: misericordes: casti in
quib⁹ aia tenet imperiū: z
caro subiecta seruit. Et iō
rogo vos fratres attēdat
vnusquisqz ꝯscientiā suaz
z si illi dominatur caro: ci
to erigat dominaz z stimu
let ancillaz: vt nō caro vin
cat animaz z ad luxuriaz
trahat: sed magistra car
nez suam regat z per vias
castitatis z iustitie ducat.
Qui vero in se sentit aiaz
dominari teneat cum dei

adiutorio discipline contineamus: et per freta pelagi huius mundi ita nauigium corporeum veritate gubernāte cōtendat: ne iter fluctus iustitie naufragiū incautus incurrat. Ut.n. agnoscatur q̄ ex nobis in veritate anima dominetur. de substātia nostra victum nobis sufficienter et vestitum simplicem reseruemus: et quicquid amplius deus dederit: anime in eternam beatitudinem. p elimosinam pauperum reponamus: ne forte cū carnem nostram ornamentis componimus et multis delitijs saginamus: partem cum illo diuite purpurato: et nō cum Lazaro: habeamus. Scitis.n. vt in euangelio frequenter audistis. q̄ diues ille qui epulabat quotidie splendide et purpura induebatur et bisso. post de corpore exijt. et sepultus est in inferno et ibi inter flammas aque guttam et locum refrigerij requisiuit: et inuenire nō meruit. Ecce cui⁹ caro luxuriatur et epulatur i seculo quales diuitias inueniet i iferno. Lazarus vero qui nec diuitias nec ornamenta hūit in seculo post mortem in sancti abrae requieuit gremio. Sicut ergo supradicti fratres carissimi refrenemus gulam nostrā et victum ac vestitum simplicem carni nostre in hoc seculo preparemus: vt remaneat aliquid quod in futuro seculo anime reponamus. Quod peritura gula cupit: reseruet elimosine: ornamēta que luxuria ac suauitas requirit i mūdo: misericordia et veritas reponat in celo. Si ornati volumus esse: queramus ornamenta vnde nemo ornatur indignus. Si delitias concupiscimus: non queram⁹ carnales ac trā sitorias ex quibus stercora cōficiuntur in mundo: sed magis spūales et eternas vnde angeli epulātur in celo. Et si forte queris que sint ille delicie: au-

di apostolū dicentē. Quod nec oculus vidit nec auris audiuit. nec in cor hois ascendit que preparauit dominus diligētib⁹ se. Adhuc queris ⁊ interrogas quid sit hoc? Si vis verū agnoscere. deus est delitie tue. reges tua. sanitas tua. gaudiuz tuū. felicitas tua. refrigeriū tuū. amenitas tua. et quicqd est sancte possit desiderare aia tua: totū tibi deus erit. Sic beatus apostolus dicit. Et erit deus oia i omnibus. Quare audi me. Quid tibi sufficit: si deus tibi non sufficit? Si ergo ista omnia desiderati: paradisi requiē querite. p eterna beatitudine suspirate. vnde non exit amicus: vbi nō intrat inimicus. vñ nec bon⁹ pōt exire aliqñ nec malus vllo modo introire. Ad istam ergo primam ornati bonis opibus festinemus: vt dū elimosinā pauperibus dederimus. ad celestia regna puenire possimus. Ad que ille nos pducat qui est bendictus in secula seculoz. Amen.

Super p̄ salmo deus deorum dñs locutus est sermo. liij.

Emo fratres carissimi falsa securitate se decipiat. ⁊ putet añ tribunal xp̄i nō esse venturū: nec redditurum de factis prauis rationem veniet enim dñs deus noster ⁊ non silebit. Modo. n. silere dicit: q2 adhuc vindictā suspendere videt. Hec feciste et tacui. Quid ē tacui: nisi nō iudicaui: seueritatē meam distuli. patientiā tibi prolongaui. penitētiā tuā diu expectaui. Hec feciste et tacui. Ego aūt cuz adhuc expectarē vt te peniteret: tu ⁊ me ⁊ apostolū audire contempsisti. Quia secundum duritiē cordis tui ⁊ impenitēs cor thesaurizasti tibi irā in die ire ⁊ reuelatiōis iusti iudicij dei suspicatus es inique q̄ ero tui similis Paruz est quia malefacta tua placent tibi: putasti placere ⁊ mihi. Deum q2 non statim pateris vltorem

vis tenere participez ⁊ tã q̃ corruptuz iudicẽ. prede
ſociuz vis habere. de mul
tis q̃ rapuiſti. paruas eli
moſinas faciens: ⁊ adhuc
peccata non deſerẽs: qua
ſi corrupto iudice putas te
poſſe redimere: cuz ſi etiaz
totum dares. et peccata
ipſa non deſeras teipſum
deciperis pecuniaz perdẽ
do: ⁊ peccata non red mẽ
do. Suſpicatus es iniq̃ q̃
ero tui ſimilis: arguaz te.
Qñ veniet. n. dñs de⁹ nr̃. ⁊
ñ ſilebit: arguaz te. Et q̃d
faciã arguẽdo te? Quid fa
ciã tibi? Dõ te nõ vides:
faciã vt videas te: q⁊ ſi te
videres: ⁊ diſpliceres tibi
⁊ placeres mihi. Quia ve
ro te non videris. placuiſti
tibi: diſplicebis tibi ⁊ mi
hi. Dihi cuz iudicaberis:
tibi cum ardebis. Quid. n.
tibi faciam inquit? Conſti
tuam te ante faciem tuaz.
Quod enim vis latere te
ipſum: in dorſo tuo eſt tibi:
Non te vides: faciaz vt vi
deas te. Quod tu poſt dor
ſum tuuz poſuiſti ego ponã
ante faciem tuã: non vt tu
corrigas te: ſed vt erube
ſcas. Modo. n. fratres ca
riſſimi: cẽs amatores luxu
rie: ⁊ qui cum delectatiõe
faciunt iniquitatem: pctã
ſua poſt dorſum eiciunt.
Si vero aliquid boni caſu
aliquo: vel p aliquibus oc
caſiõem fecerit ante ſe po
nunt: ⁊ inde aſſidue gloziã
tur ⁊ dicunt. ego illum libe
raui. ego illi benefeci. ego
illi tantum dedi. Et dñ bo
na que per illos facit deus
ſibi aſſignant. per vanita
tem perdũt. qui per elimo
ſinaz acquirere videntur:
ac ſi añ tribunal Chriſti p
ditis bonis que ante ſe ha
bebant peccata que poſt
dorſũ piecerant ante eorũ
faciez prouocantur: ⁊ ſine
vllo termino ſupplíciuz ſu
ſtinebunt: qui ſibi dum vi
uerent noluerunt preuide
re remediũ: vt faciũt illi
qui plus diligunt preſentia
q̃ futura: Qui uero de aie
ſue ſalute attẽtiuſ cogitãt:
econtrario faciunt. Bona
quecunq̃ fecerũt poſt dor

sum proiiciunt: mala que cunq; subrepserint añ oculos ponunt: vt dum de ipis in presenti seculo erubescunt: & vulnera curare et mortua suscitare: & sordida abluere: tota deuotione contendunt: cum in die iudicij ante tribunal christi venerint mala que ante faciē suaz posuerunt: & bonis operibus redēpta sunt auferētur. bona vero que propter vanitatez post tergum peccerant: ante oculos collocabuntur & merētur audire. Venite benedicti patris mei: percipite regnuz. Veniet dominus deus noster & non silebit. Et tunc arguet quando correctōis locꝰ nullus erit. Statuam te inquit ante faciez tuam. Modo ergo tu sicut iam supra dictum est quisquis talis es: fac quod dominus tibi minatur faceꝛ. Tolle te a dorso tuo. vbi te videre non vis: dissimulās facta tua: & cōstitue ea ante te te. Ascēde tribunal mētis tue: esto tibi iudex. torqueat te timor: rūpat confessio. dic deo tu. Quoniaz iniquitatem meam ego cognosco: & peccatum meuz ꝓtra me ē semper. Quod erat post te fiat ante te: cū factum fuerit ante te: puniatur a te: ne tu postea a deo iudice fias ante te. et non sit quo fugias a te. Intelligite autem hec qui obliuiscimini deum: Non cognoscitabas de vita tua mala. Intellige qui oblitꝰ es deum: ne quādo rapiat sicut leo. & nō sit q̄ eruat. Quid est: sicut leo: Sicut potēs. sicut fortis. sicut ille: cui nemo resistere potest. Illi enim quos supradiximus idest amatores mūdi. amore suo deum amare videntur. sed longe aliud ab operibus exercere secundum illud q̄ ait propheta. Populus hic labijs me honorat. cor autem eorum lōge est a me. Clamat illis spiritus sanctus. Peccatori autem dixit deus. Ut quid enarras: iustitias meas & assumis testim meū p os tu

unū: tanq̄ si diceret. Mihil tibi ꝓdest q̄ laudas deum. illis enim qui bene viuunt: ꝓdest q̄ deum laudant. Tu autem si laudas ⁊ peccata non deseris nihil tibi ꝓdest. Ut quid deum laudas: Audi scripturam dicentez. Non est speciosa laus in ore peccatoris. Si enim male viuis: ⁊ bene doces: nō deuz laudas: ergo audite qui bene viuitis. Sacrificium laudis honorificabit me. Nemo offeret mihi hoc sacrificium ⁊ malus est. nō dico nō mihi hoc offerat malus sed nēo mihi hoc offert malus. Qui enim laudat bonꝰ est qui si laudat etiaz bene viuit. Qui laudat nō soluz lingua laudat. sed et lingua cum vita cōsentit. Et ideo rogo vos fratres carissimi. quantum possiuz cū dei adiutorio studeamus vt quomodo deum laudamus vocibus. sic ⁊ bonis operibus collaudemus. melius est tacere ⁊ bene facere q̄ deum laudare ⁊ peccata committere. Qui enim laudat deum vita simul et lingua: vocibus pariter et bōis operibus: dupliciter in se prouocat gratiaz dei. Si enim non valet deuz laudare vocibus laudet bōis operibus. assiduis orationibus. sanctis cogitationibꝰ. Sic enim diligenter attendāus: vt i hoc seculo cuz secura conscientia deum laudare possimus: vt i futuro eternum gaudiuz feliciter inueniamus. Amen.

Incipit sermo primus sancti patris nostri Augustini de cōi vita clericoruz ex sui dispositiōe Fmo. liiij.

Propter quod volui ⁊ rogaui hesterna die: vt hodie frequentius cōueniretis: hoc ē: quod dicturus suz. Vobiscū viuimus: ⁊ propter vos viuimus: et intentio votumq̄ nostruz est: vt apud christum vobiscum sine fine viuamus. Credo autem ante oculos vestros esse conuersationem nostram: vt ⁊ nos dicere fortassis audeamus.

quamuis multuz illi impa
res: qui dixit Imitatores
mei estote: sicut & ego xpi.
Et ideo nolo vt aliqu s de
vobis inueniat male viuē-
di occasionez. Prouidem⁹
eni bona: vt ait apostolus:
nō solum corāz deo. sed ēt
coram oībus hoībus Pro
pter nos conscientia nostra
sufficit nobis: propter ws
fama nostra non polui: sed
polere debet in nobis. Te
nete qđ dixi atq; distingui
te. Due sunt res: ꝓscientia
& fama. Cōscientia tibi: fa
ma primo tuo. Qui fidēs
ꝓscientie sue negligit famā
suam crudelis ē: maxime
in loco isto positus: de quo
dicit apostolus scribēs ad
discipulū suum. Circa oēs
teipsuz bonoꝝ operuz pre
be exemplū. Ut ergo vos
nō diu teneam: ꝑsertiz: qa
ego sedens loquor: vos stā
do labora: nostis oēs aut
pene omnes sic nos viue-
re in ea domo que dicit do
mus episcopi vt q̄tuz pos
sum⁹ imitemur eos sctōs:
de quibus loquitur liber a
ctuum apl̄oꝝ. Nemo dice
bat aliquid proprium. sed
erāt illis omnia cōmunia.
Quia forte aliqui vestruz
sunt nō tam diligentes vi
te nostre scrutatores: vt
hāc nouerint quomodo vo
lo vos nosse: dico quod fre
quenter dixi. Ego quem
deo propitio videtis epi-
scopum vestrum: iuuenis
veni ad istam ciuitatez vt
multi vestruz nouerunt: &
querebam vbi construerē
monasterium et viuerem
cuz fratribus meis. Spez
quippe omnem seculi reli-
queram: & quod esse potui
esse nolui: nec tamen que-
siui esse quod suz. Elegi in
domo dei abiectus eē: ma
gis q̄ habitare in taberna
culis peccatorum. Ab eis
qui diligunt seculum segre
gaui me: sed eis qui prestūt
populis non me coequaui.
nec in cōuiuio domini mei
superiorem locum elegi: sz
inferiorem et abiectum. &
placuit illi dicere mihi:
ascende sursum. Usque
adeo timebam episcopa-

rum: vt qñ ceperat eẽ ali-
cuius iã moneti inter dei
seruos fama mea: i quo lo
co sciebã nõ eẽ epm nõ illo
accederẽ. Cauebã hoc et
agebã q̃tũ poterã: vt in lo
co humili saluarer: nõ i al-
to periclitarer. Sz vt dixi:
dño seruus ꝓtradicere nõ
debet. Veni ad istã ciuita
tẽ ꝓpter vidẽdũ amicum:
quẽ putabã me lucrari pos
se deo: vt vobiscũ eẽt i mo
nasterio: Quasi securus p
ueni: q̃a locus bẽat epm.
Apprehensus z pbiter fa
ctus: p hũc gradum pueni
ad episcopatũ. Nõ attuli
aliq̃d: nec veni ad hãc ec-
clesiam: nisi cum bis indu
mentis: quibus illo tẽpore
vestiebar. Et q2 hic dispo
nebaz eẽ in monasterio cũ
fratribus: cognito insti-u
to z voluntate mea beate
memorie senex Valerius
dedit mihi ortum illũ i quo
est nunc monasteriũ: Ce-
pi boni ꝓpositi fratres col
ligere compares meos: ni
hil habẽtes sicut nihil ha-
bebam z imitãtes me: vt
qñ ego tenuem pauptatẽ
meã vendidi: z pauperib9
erogaui: sic fecerũt z illi q̃
mecũ esse voluissent: vt de
cõi viueremus. Cõmune
aũt nobis erat magnum z
vberrimũ prediuz ipse de
us. Perueni ad episcopa-
tuz: z vidi necesse habere
episcopũ exhibere humani-
tatẽ assiduã quibusq; ve
nientibus siue transeunti
bus: Quod si nõ fecissem:
episcopus inhumanus di-
cerer. Si autẽ consuetudo
ista in monasterio permis-
sa eẽt: indecens eẽt. Et iõ
wlui bẽre in ista domo epi
mecũ monasteriũ clerico-
rũ. Ecce qñ viuim9: Mul
li ꝓpriũ i societate nostra
habere licet z siqui habẽt
faciũt q̃ nõ licet. Bene au
tem sentio de fratrib9 me
is z semp bene credẽs ab
hac inquisitiõe dissimula-
ui: q2 z ista querere: quasi
male sentire mihi videba
tur. Noueram enim z noui
oẽs qui mecũ viuerẽt. no-
sce ꝓpositum nostrũ: no-
sce legẽ vite nostre. Venit

ēt ad nos presbyter ianua
rius qui videbaṫ sua bone
ste errogādo quasi cōsum
psisse sz nō ꝯsumpsit. Re
mansit illi quedā pars pe
cunie idest argētū: qd' di
ceret eē filie sue. Filia ipsi
us deo ꝓpitio in monaste
rio feminarū ⁊ bone ⁊ spei
est. Gubernet illaz dñs vt
impleat q̄e de ea iam spe
ramus in illius misericor
dia: non eius meritis: Et
quia infra ānos erat et de
sua pecunia nibil facere po
terat: q̄uis ei videremus
fulgorē professionis: tamē
lubricū timebam⁹ etatis:
factum est vt ipsum argē
tum quasi puelle seruare
tur: vt cū ad legitimos an
nos veniret: faceret inde
qd' virginē xp̄i deceret: qñ
optime iam facere posset.
Dū bec expectant cepit il
le morti propinquare: qui
diu tanḡ de suo: iurās q̄a
ipsius erat: nō filie: testa
mentū fecit: testamentuz
inq̄ fecit presbyter socius
noster nobiscū manēs: de
ecclesia viuens: cōem vi
tam ꝓfitēs: testamētū fe
cit: heredes istituit. O do
lor illius societatis: o fru
ctus natus non de arbore
quam plantauit dñs: Ez
ecclesiaz scripsit heredē.
Nolo mūera ista: nō amo
amaritudinis fructū. Ego
illū deo querebā: societa
tem ꝓfessus erat: bāc te
neret: bāc exbiberet: nibil
beret: testamētū non face
ret: habeat aliq̄d: nō se no
strū sociū quasi dei paupe
rez fingeret. Lugnus iu
de mibi dolor est fratres.
Dico caritati vestre: pro
pter hūc dolorez statui he
reditatem ipsam in eccl'ia
nō suscipere. Filioꝝ ipsi⁹
sit qd' reliquit: ipsi inde fa
ciāt qd' voluerint. Videt
.n. mibi q̄ si eā suscepo in
isto facto qd' mibi displi
cet: ⁊ quo doleo: ei⁹ parti
ceps ero. Hoc volui nō la
tere caritatē vestram. Fi
lia ipsi⁹ i monasterio femi
naꝝ ē: fili⁹ ipsi⁹ i monaste
rio viroꝝ ē. Ambos exhe
redauit: illā cū laude: istuz
cū elogio. i. cū vituꝑatiōe.

Cõmendaui aũt eccl'ie vt nõ accipiãt ip'as porciun culas q̃ ptinent ad exbere datos: nisi cũ ad legitimaz etatẽ puen:rint: Hoc eis reseruat ecclia. Deinde li tẽ dimisit iter filios suos: i qua labozo. Puella dicit: meũ est: nostis q2 boc dice bat semp p̃ me. Puer di cit credat p̃i meo: q2 mo riens mentiri non potuit: Et'ista ꝺtẽtio: quale malũ ẽ: Sz si pueri isti serui dei sũt: litez bãc iter illos cito finim. Audio illos vt p̃: z forte melio q̃ pater ipso rũ. Videbo quid sit iure si cut deus voluerit cuz pau cis fratrib' fidelib' bono ratis deo ꝓpitio de nume ro vestro. i. de plebe ista. Audio inter illos causam: z sicut dominus donauerit finio. Tamen rogo vos: ne mo me reprehendat. quia eius hereditatez nolo q̃ su scipiat ecclesia. Primo q2 factum illius deteston: de inde quia institutum meuz multi laudant: quod dictu rus sum: sed z aliqui repre hendunt. Utriscz satisfa cere valde difficile est. Au distis modo cũ euãgeliũ le geretur. Cecinimus vob: z non saltastis: lamentaui mus z non planxistis. Ue nit ioãnes neq; manducãs neq; bibens: z dicũt demo niuz habet. Uenit filius ho minis manducãs z bibẽs: z dicunt: ecce homo vorax z potator vini: publicanoz z peccatoz amicus. Quid ergo facio iter illos qui pa rant me reprehẽdere z dẽ tes in me ducere: si suscepero hereditates eorum: qui filios suos irati exhere dant? Iterum quid sum fa cturus eis quibus canto z non volunt saltare: qui di cunt. ecce quare nemo do nat ecclesie hypponẽsi ali quid. ecce quare non eam faciunt qui moriuntur he redez: quia episcopus Au gustinus de bonitate sua: laudando. n. mordent: la bijs mulcent: dentẽ figũt: donat totum non suscipit: Plane suscipio: profiteor me suscipere oblatiões san

etas. Si quis aũt irascitur filio suo: t moriens exheredat eũ: si viueret nõ cũ placarem: nõ ei filiũ suũ reconciliare deberẽ. Quomodo ergo cũ filio suo volo vt habeat pacem: cuius appeto hẽditatẽ. Sed plane si faciat q̃ sepe hortat⁹ suus vnus filiũ hẽt: putet xp̃m alteꝝ duos hẽt xp̃s tertiũ, decẽs hẽt xp̃s vndecimus faciat: t suscipio. Q2 & feci hoc in quibusdam rebus: iam voluntt bonitatem meam vel cõmendationẽs fame mee in aliud vertere: vt in alio modo me reprehendãt: q2 oblationes deuotorum hominũ nolo suscipere. Eõsi derẽt q̃ multa susceperis: quid opus est ea numerare: Ecce vnam dico: Filij Juliani hereditatem suscepi. Quare: Quia sine filijs defunctus est. Bonifacii hereditatem suscipere nolui: nõ misericordia: sed timore. Nauiculam nolui esse ecclesiaꝝ christi. Multi sunt quidem qui etiaꝝ de naufragijs acquirunt. tamẽ vna tẽptatio eẽt: si iret nauis t naufragaret. Boies ad tormẽta daturi eram⁹: vt de submersiõe nauis ꝑsuetudinẽ quererẽt: t tor querentẽ a iudice qui essent de fluctibus liberati. Sed nõ eos daren⁹. Nullo pacto: n. hoc facere deceret eccl'aꝝ. On⁹ & fiscale ꝑsolueret si vñ ꝑsolueret: Enthecã nob bẽre ñ lz: Nõ. n. ẽ epi Ruare aurũ: t reuocare ase meudicantis manũ. Quotidie tã mlti petũt tã multi gemunt: tam multi nos iopes iterpellãt vt plures tristes relinquamus: q2 quid possimus dare omnibns: non habemus. Nõ habemus ergo enthecam. Propter naufragium ergo hoc vitando feci. non tonando. Nemo me ibi laudet: sed nemo etiam vituperet. Plane quando dona uit filio quod iratus pater mortiẽs abstulit: benefeci. Laudent qui volunt: peccant qui laudare nolunt. Quid plura fratres mei: Quicũq; vult exheredato

filio heredem facer ecclesiam: querat alterꝝ qui suscipiat: nō augustinū: imo deo propitio nullum inueniat. Quam laudabile factū sancti ⁊ venerandi cpi Aurelij carthaginensis: quomodo impleuit eos oēs qui sciunt: laudibus dei. Quidam cuꝫ filios non haberet: neqꝫ speraret res suas oēs retēto sibi vsufructu donauit ecclesie. Nati sunt filij: sibi postea ⁊ reddidit episcopus nec etiam opināti illi que donauerat. In potestate habebat episcopus nō reddere: sꝫ iure fori. non iure poli. Sane ēt hoc nouerit caritas vestra diriſſe me fratribus meis qui mecum manent: vt qui cunqꝫ habet allquid aut vē dat ⁊ erogęt: aut donet ⁊ cōmune illud faciat. Eccle siam habet per quam nos deus pascit. Ego dedi dilationem vsqꝫ ad epiphaniam ꝓpter eos qui: vel cum fratrib⁹ suis nō diuiserūt: ⁊ diuiserunt quod habent apud fratres suos: vel non duꝫ de re sua aliquid fecerūt qz expectabaꝫ etas legitima. Faciant inde quod volunt: duꝫ tamen sint pauperes mecuꝫ: simul expectantes misericordiā dei. Si aūt nolunt: qui forte nolunt: certe ego sum qui stateram sicut nostis nulluꝫ ordinare clericum: nisi qui mecuꝫ vellet manere: vt si vellꝫ discedēr a ꝓposito: recte illi tollerē clericatum: quia desereret sancte societatis promissuꝫ ceptumqꝫ consortium: ecce in conspectu dei ⁊ vestroꝝ muto consilium. Qui volunt habere aliquid ꝓpriuꝫ: quibus nō sufficit deus ⁊ ecclesia sua maneant vbi volunt ⁊ vbi possunt: nō eis aufero clericatum. Nolo habere ipocritas. Malū est. quis nescit: malū est cadere a proposito: sed peius est simulare propositum: Ecce dico audite. Qui societatem cōmunis vite iam susceptaꝫ: que laudaꝫ in actibus apostoloꝝ deserit: a voto suo cadit. ⁊ professione sancta

eadit. Obseruet iudicem: sed deum. non me. Ego ei non aufero clericatū. Quā tum sit periculuz ante ocu los eius posui: faciat quod vult. Moui. n. q̄ si aliquez hoc faciētez degradare wo luero: non ei deerūt patro ni: non ei deerunt suffraga tores ꝛ hic ꝛ apud episco pos: qui dicant. Quid eniz mali fecit? Mō potest tecū tollerare istam vitam. Ex tra episcopatum vult ma nere. ꝛ de propzio viuere: ideo non debet perdere cle ricatum. Ego scio q̄ tū ma li sit profiteri sanctum ali q̄d: nec iplere. Uouete in quit ꝛ reddite dño deo vro. Et meli⁹ est ñ wuere: q̄ vo uere: ꝛ nō reddere. Uirgo etsi nunq̄ fuit in monaste rio ꝛ virgo sacrata est: nu bere non licet: q̄uis esse in monasterio nō cōpellitur. Si aūt cepit esse in mona sterio: ꝛ deseruit: ꝛ tñ vir go est: dimidia ruit. Sic ꝛ clericus duas res profes sus est: ꝛ sanctitatē: ꝛ cleri catum. Interius sanctita tem: nā clericatum ꝓpter populuz suū deus imposuit ceruicib⁹ ipsius cui magis enus ē q̄ bonoz. Sed q̄s sa piens. ꝛ intelliget hec? Er go professius est sanctitatē: professius est cōmuniter vi uēdi societatez: ꝛ ꝓfessius ē quā bonum ꝛ quam iucun duz bitare fratres in vnū. Si ab hoc ꝓposito cecidit: ꝛ extra manens clericus fuerit: dimidius ꝛ ipse ce cidit. Quid ad me? non euz iudico. Si foras seruat san ctitatez: dimidius cecidit. Molo q̄ habeat necessita tez simulādi. Scio quō ho mines ament clericatum: nemini euz tollo nolenti me cuz cōmuniter viuere: sed habet deum qui mecuz ma nere vult. Si paratus est pasci a deo per ecclesiaz ip sius: non habere debet ali quid propzium: sed aut ero gare pauperib⁹: aut in cō mune mittere mecuz. Qui hoc non vult: habeat liber tatē: ꝛ videat vtrum habe re possit felicitatis eterni tatē. Sufficiant hec iteriz

caritati vestre. Quod ege
ro cum fratribus meis: an
nuntiabo vobis. Spero. n.
bona. Omnes mihi liben-
ter obediunt: nec iuēturus
suz aliquos habere aliq̄d:
nisi aliqua necessitate reli-
gionis: non occasione cupi
ditatis. Quid ergo egero
post epiphaniam: caritati
vestre in dñi voluntate: z
quomodo litez finiero iter
duos fratres filios presby
teri Januarij: non vobis
tacebo. Multa locūt⁹ suz:
date veniaz loquenti sene-
ctuti: z tumide infirmitati.
Ego sicut videtis per eta
tem iam senui: z per infir-
mitatē corporis oliz senex
fui. Tamē si deo placet qđ
dixi: mō ipse det vires: nō
vos desero. Orate pro me
vt q̄tuz ineſt anima in hoc
corpore: z qualescunq; vi
res suppetūt: in verbo dei
seruiam vobis. Amen:

De cōi vita clericoruz et
sui ordinatione seu disposi
tione sermo: lvi.

Caritati vestre hodie
de nobis ipsis sermo
reddendus est. Quia enim
vt ait apostolus: spectacu
lum facti sumus mundo z
angelis z hoibus: qui nos
amāt q̄runt quod laudēt i
nobis: qui autem nos ode-
rūt detrabūt nobis. Nos
autem in vtroq; medio cō
stitui adiuuāte dño deo no
stro: z vitam: z famaz no
stram sic custodire debe-
mus: vt non erubescant de
detractoribꝰ laudatores.
Quomodo autez viuere ve
limus quomodo deo pro-
pitio iam viuamus: q̄uis
de scriptura sancta multa
nouerītis: tamen ad cōme
morandos vos: ipsa de li-
bro actuuz apostoloꝝ vob
lectio recitabitur. vt vide
atis vbi descripta sit for-
ma quam desideramus im
plere. Duz ergo recitatur
vos intentissimos esse vo-
lo: vt post eius recitatōez:
quod instituī loquar domi-
no donante intentionem ve-
stre. Et lazarus diaconus
legit. Luz orassent motus
est locus in quo erant con-
gregati z repleti sunt om-

nes spiritu sancto: ⁊ loque
bãtur verbum dei cum fi
ducia omni wlẽti credere.
Multitudinis aũt creden
tiũ erat aia vna ⁊ cor vnũ
nec quisquã coꝝ q̃ possíde
bat aliquid suũ eẽ dicebat
sed erãt illis oia cõmunia.
Et uirtute magna reddeꝫ
bãt apli testimoniũ resur
rectionis Jesu xpi dñi no
stri: ⁊ gra magna erat i oi
bus illis. Neq; enim egẽs
q̃squã erat iter illos. Quot
quot.n. possessores prędio
rum vel domoꝝ erãt: vẽ
dentes afferebant prętia
coꝝ q̃ vẽdebãt: ⁊ ponebãt
ante pedes apostolorum.
Diuidebantur autem sin
gulis prout cuiq; opꝰ erat.
Cumq; lazarus diaconus
recitasset: ⁊ episcopo codi
dicem tradidisset: Augu
stinꝰ episcopꝰ dixit. Etiã
ego legere volo. Plus eni
me delectat huiꝰ verbi cẽ
lectorem: q̃ verbi mei dis
putatorem. Cuꝝ orassent
motus est locus i quo erãt
congregati et repleti sunt
omnes spiritu sancto: et
loquebantur verbũ dei cũ
fiducia omni volenti cre
dere. Multitudinis autẽ
credentiuꝫ erat aia vna ⁊
cor vnum: nec quisq; eorũ
que possidebat aliquid su
um eẽ dicebat: ⁊ erãt illis
omnia cõmunia. Et virtu
te magna reddebant apo
stoli testimonium resurre
ctiõis Jesu xpi dñi nostri:
⁊ gratia magna erat i oi
bus illis. Neq; enim egẽs
q̃squã erat iter illos. Quot
quot eniꝫ possessores p̃dio
rum vel domoꝝ erãt: ven
dentes afferebant prętia
coꝝ q̃ vendebant: ⁊ pone
bant ante pedes aplorum.
Diuidebãt aũt singulis, p
ut cuiq; opus erat. Cumq;
ep̃us legisset: dixit. Audi
stis que iaꝫ wlimus: orate
vt possimus. Cõtingit au
tẽ quedam necessitas: vt
hec diligẽtiꝰ agerẽ. qñi si
cut nostis iam presbyter i
nostra societate ꝯstitutus:
quali societati perhibet te
stimoniũ lectio quaꝫ modo
cum recitaremꝰ audistis:
meziens testamentum se

eit: q2 habuit ũde faceret. Erat quod diceret suũ: cũ i ea societate uiueret: vbi nemini licebat suũ aliquid dicere: sz essent illis oia cõ munia. Si quis dilector z laudator noster apud detractorẽ nostruz ꝑdicaret istã societatez. z diceret: cũ epo augustino sic viuũt omnes cohabitatores eiꝰ qũo scriptũ est in actibus apostolorꝫ: cõtinuo ille detractor caput mouẽs. dentem promouens: diceret: ita vere sic ibi viuitur: qũo tu dicis. Quare mẽtiris? Quare falsa laude honoras indignos? Non ne ibi modo in eoruz societate positus presbyter testamentum fecit: z quod bũit: qũo uoluit disposuit z reliquit? Certe omnia ibi sunt communia: certe nemo dicit aliquid suum. Sub his verbis quid ageret laudator meus? Mõne os eius quasi plumbo opilaret ille detractor? Mõne ille laudasse peniteret? Nonne reuerentia perfusus. z illius sermone confusus: vel nobis: vel testatori illi maleddiceret. Hec fuit necessitas: vt ad istam diligẽtiã veniremus. Nuntio ergo vobis vnde gaudeatis: qa oẽs frẽs et clericos meos qui mecũ habitãt. presbyteros diaconos. subdiaconos: z patriciũ nepotẽ meum. tales iueni quales desideraui. Sz sunt q̃ de sua qualicũq; paupertate: qđ statuerãt mundũ fecerunt. Hi duo sunt valens diaconus: z pauloãte dictus ne pos meꝰ subdiaconus: Et matris vita impediebat: que inde viuebat. Expectabatur in illo ẽt legitime etatis accessus: vt qđ' faceret: firmissime faceret. Nondũ aũt fecit. qz ipsos agellos bz cum suo fratre ꝯmunes: z sub idiuiso possident. Si autez diuisi fuerint: eos cupit ecclie ofere: vt inde alantur qui sũt in proposito sanctitatis: quousq; i hac vita degũt. Scriptũ est enĩ: z hoc apostolus loquitur. Qui autẽ

suis ⁊ maxime domesticis nō pudet: fidē denegat: ⁊ ē infideli deterior. Nec autem mancipia. sunt ei similiter cū fratre cōmunia: ⁊ nondū diuisa. Disponit ea manumittere sz nō potest ante q̄ diuidantur. Quid enim ad se pertinet: adhuc ignorat. Ad ipsum sane: q̄ maior est pertinet diuisio: ⁊ ad fratrem eius electio. Et ipe frater eius deo seruit: ⁊ subdiaconus est sub sancto fratre meo ⁊ coepiscopo seuero i ecclesia milleuitana: Hoc agitur: hoc sine dilatiōe pr agēdū est: vt illi seruuli diuidantur ⁊ manumittant: ⁊ sic det ecclesie vt eorum excipiat alimentum. Nepos autē meus ex quo conuersus est: ⁊ mecum eē cepit: impediebat ⁊ ipse aliquid de agellulis suis agere inuita vsufructuaria matre sua: que hoc anno defuncta est: Inter ipsum ⁊ sororē ei⁹ sunt quedam cause in xp̄i adiutorio cito finiēde: vt ⁊ ipse faciat quod dei seruum decet: ⁊ quod ista p̄fessio: et ista exigit lectio. Diacon⁹ faustin⁹ sicut pene omnes nostis: hic de militia seculi ad monasteriuz conuersus ē. hic baptizatus inde diaconus ordinatus. Sz quia exiguum est quod videtur possidere: sicut iurisperiti loquūtur: iure non corpore reliquerat illud: ⁊ ab eius fratribus tenebatur. Hūc q̄ inde cogitauit ex quo cōuersus est: nec ipse aliquid quesiuit a fratribus suis: nec ab illo ē aliq̄d quesitū. Dodo quia ventuz est ad hūc articulū tēporis: cum cōsilio meo diuisit ipsā rē: ⁊ dimidiaz donauit fratribus suis: dimidiā ecclesie pauperi in loco eodem constitute. Diacon⁹ seuerus sub qua dei disciplina ⁊ flagello sit nostis: lumē tamē non perdidit mētis. Unaz domū hic emerat propter matrez ⁊ sororē suā: quas de sua patria huc desiderabat adducere. Emerat autē non sua pecunia: quā nō habebat: sed ex collatio

ne religiosorum virorum: quorum etiam mihi quę rēti nomina indicauit. De ipsa non possum dicere q̄d fecerit: aut quid disponat: nisi quia ip̄e totum in mea posuit voluntate: vt quic̄quid ip̄se vellem: hoc inde fieret. Sed habet quasdā causas cū matre sua: quarum me iudicem p̄posuit: vt cum ille fuerint terminate: fiat de ipsa domo quod ego voluero. Quid autem velle potero deo regente nisi quod iustitia iubet: et pietas postulat. Habet ēt in patria sua aliquos agellos: quos dispōit sic distribuere: vt etiam illic in ip̄o loco posite pauperi largiatur eccl̄ie. Diaconus ponensis homo pauper ē: q̄d alicui conferat non habet. tamē de laboribus suis anteqū esset clericus emerat aliquos seruulos: hodie illos in cōspectu nostro manumissurus est episcopalibus gestis. Diaconus eraclius ante vestros oculos versatur: et opera eius luceant coram oculis vestris: De opere eius et expensa pecunia memoriaz sancti martyris habemus. De pecunia sua emit etiā possessionem ex consilio meo: nam ipsam pecuniam voluit per manus meas erogare: sicut mihi placeret. Ego si pecunie auidus essez: aut necessitates ipsas meas: quas pro pauperibus habeo in hac causa curarem: pecuniam accipere. Quare: dicit aliquis: possessio illa: que ab illō empta et eccl̄esie donata est. adhuc nihil prestat eccl̄esie. Dom⁹ habebat ad precium: et quia mutuatus fuerat: hodie eius fructibus redditur. Homo sum senex: quantus mihi de illa possessione potest fructus accedere. Nunquid promitto mihi tot annos esse victurum: donec suum precium illa persoluat. Quod ergo vix diu partibus reddit: de proximo haberem totum: si accipere voluissem. Non feci: aliud atq̄

di. Fateor enim vobis & ipsi. suspecta mihi adhuc eius. etas fuit: & verebar ne forte vt sunt homines matrici eius hoc displiceret: & diceret inductum a me fuisse adolescentem: vt bona eius paterna consumerem & eum egentem relinquerem. Jō volui eius pecuniam in illa possessione seruari: vt si aliquid quod deus auertat aliter quaz volumus euenisset redderet villa. ne culparetur episcopi fama. Scio enim quantum vobis sit necessaria fama mea: nam mihi sufficit conscientia mea. Emit etiaz spacium ab ista postera ecclesia notum vobis: & sua pecunia edificauit donum. Et hoc nostis. Ante paucos dies priusq; sermonez de hac re haberem vobiscum: eaz donauit ecclesie. Expectauit enim vt eam perficeret. & perfectaz donaret. Fabricandi autē domum necessitas illi nulla erat: nisi ea cogitauit matrem suam huc esse ventu ram. Si autem venisset in re filij sui habitaret: modo si venerit: in opere filij sui habitabit. Testimoniuz ei perhibeo: pauper remānsit sed in caritatis possessione permānsit. Ulq; seruuli eius reliqui fuerant iam quidē i monasterio viuētes: quos tamen gestis ecclesiasticis manumissurus est hodie. Nemo ergo dicat: diues est nemo existimet. nemo male loquatur. nemo seipsum & animam suam suis dentibus laniet. Pecuniā nullam habet seruatam: vtinam quam debet restituat. Ceteri idest subdiaconi pauperes sunt deo. petitio: & misericordiam dei expectant. Unde ipsi faciant nō habent & nullas habentes facultates: finierūt mūdi cupiditates. Uiuūt nobiscum in societate communi: et nemo eos distinguit ab eis qui aliquid attulerūt. Caritatis vnitas preponenda est terrene cō modo hereditatis. Restāt presbyteri. Sic enim ad

eos gradatim ascẽdere vo
lui. Cito diteriz: pauperes
dei sunt. Nihil ad domũ, so
cietatis nostre attulerunt
nisi ipsam q̃ nihil carius ẽ
caritatem. Uerum tamen
quoniam scio natos fuisse
rumores de diuitijs ipsoz
non a me ad aliquid cõpel
lendi sed vobiscuz meo ser
mone: purgandi sunt. Uo
bis dico qui forte nescitis:
nam vestruz plurimi sciũt
presbyterum leporiuz quã
uis seculi natalibus clarũ:
z apud suos bõestissimo lo
co natum: tamen iam deo
seruiẽtem cunctis que ba
bebat relictis inopez susce
pi. Non qz nihil habuit. sz
qz iam fecerat q̃ lectio ista
persuadet. Hic non fecit:
sed nos scimus vbi fecit.
Unitas christi z ecclesie:
vna est vbicunq̃. Fecit bo
nuz op9: z pertinet ad nos
vt sibi cõgaudeam9. Hor
tus ẽ vnus vbi nostis: vbi
monasterium suis consti
tuit: qz z ipsi deo seruiunt.
Ille hortus ad ecclesiã nõ
pertinet: nec ad ipsum. Et
ad quem diterit aliquis:
Ad illud: q̃ ibi est monaste
rium. Sed hoc verum est.
q̃ ad hoc tempus curaz, p̃
illis ita gerebat. vt sumpti
culos: quibus sustentatur:
apud se haberẽt: z eis ipe vt
videbatur: ipenderet. Sz
ne propter hoc daretur lo
cus hominibus suspitiones
suas rodentibus: z ventrẽ
non implentibus: hoc pla
cuit z mihi z ipsi: vt sic se
illi transigant: quasi iste iã
de seculo exierit. Nũquid
enim cum obierit ipse: illis
dispensaturus est aliquid:
Melius est vt videat illos
ibi bene uersantes: z re
gente deo in disciplina xp̃i
sic viuentes: vt de illis tan
tummodo gãudeat. non eo
rum necessitatibus occu
petur. Pecuniam non ha
bet: quam suam dicere pos
sit. Habebat xenodochiuz
edificandum. quod modo
videtis edificatum. Ego il
li inunxi: ego iussi. Obtem
perauit mihi libentissime:
z sicut videtis: operatus
est: quomodo etiaz meo iu

su basilicam ad octo mar-
tyres fabricauit: de bis q̃
per vos deus donauit. Ce
pit enim de pecunia que da
ta erat ecclesie propter re
nodocbium: & cum cepisset
edificare: vt sunt religiosi
desiderantes opera sua in
celo scribi: adiuuerunt pro
ut quisq; voluit: & fabrica-
uit. Opus ante oculos ba
bem⁹. Omnis homo quid
factus sit: videt. De pecu
nia quia non habebat. mi-
bi credant: dentes compe
scant: non frangãt. Eme
rat de ipsa pecũia renodo-
chij: q̃dam domus in cara
ria: quam sibi existimabat
pp lapides, p futuram: sed
lapides ei⁹ domus: fabrice
necessarij ñ fuert: q̃m alijs
de prouisi sunt. Domus er
go ipsa se remansit. pensio
nem prestat: sed ecclesie: ñ
presbytero. Nemo ampli-
us dicat In domum pre-
sbyteri: ante domum pre-
sbyteri. Ecce vbi est do-
mus presbyteri. Vbi ẽ do
m⁹ mea: ibi est domus pre
sbyiteri. Vbi non habet
domum: nisi vbicunque ha
bet deum. Quid amplius
queritis? Nisi quia me il-
lud memini etiam promisi-
se: vt ad vos perferrez q̃d
egissem inter duos: fratrẽ
videlicet & sororem: filios
ianuarij presbyteri: quia
orta inter illos fuerat con-
trouersia peccuniaria. Sz
tamen quia sicut inter fra
tres saluandos propitia ca
ritate promiseram audire
vt inter illos quicquid essz
iudicandum finirem: para
ueram me iudicem: sed an
teq̃ iudicarez: ipsi quod iu
dicaturus eraz finierunt.
Non inueni vnde iudica-
rem: sed vude letarer. Ac-
quieuerũt omnino concor-
diter voluntati mee: & con
silio meo: vt pares essent
in pecunia: quam reliquit
pater eorum: ecclesia renũ
ciante. Post sermonez me
uz locuturi sunt homines:
sz & quodlibet homines lo-
quantur qualicunq; aura
flante: perducetur inde ali
quid ad aures meas: Et si
fuerit tale vt sit iterum ne

ceſſe vos purgare: reſpon-
debo detractoribꝰ ñdebo
maledicis: ñdebo icreduꝫ
ñ vob̃ credẽtibꝰ p̃sbyteris
ſuis: ñdebo vt potero qđ
dominus dederit. Interiz
modo non eſt neceſſe: quia
nibil forte dicturi ſunt.
Qui nos amant libere ga-
udebunt. qui nos oderunt
tacite dolebunt. Tñ ſi ligu
as exercuerit: audiet deo
p̃pitõ vobiſcũ reſponſionẽ
meam: non litem meam.
Non enim hominem nomi
naturꝰ ſuz ⁊ dicturus: ille
hoc dixit. iſte ſic detraxit:
cum forſaſſe etiam ad me
falſa quia: ⁊ hoc poteſt fie
ri perferantur. Verumtñ
quecunꝙ perlata fuerint:
ſi oportere videbit̃: loquar
inde caritati veſtre. Ante
oculos veſtros volo ſit vi-
ta noſtra. Scio quia querẽ
tes licentiam male faciẽ-
di: querunt ſibi exẽpla ma
le viuentiuꝫ: ⁊ multos in-
famant: vt ſocios iueniſſe
videantur. Ideo quod no-
ſtrum eſt fecimus: plus
quid faciamus ñ habenꝰ.
Ante oculoſ veſtros ſumꝰ.
Nulliꝰ aliqđ deſideramꝰ:
niſi bona opera veſtra. Et
vos exortor frẽs mei: ſi ali
quid vultis clericis dare:
ſciatis qz non debetis qua
ſi vitia eoꝝ fouer̃ ꝓtra me.
Oẽs offerte: quod vultis
offerre de volũtate veſtra
Quod cõe erit diſtribuet̃
vnicuiqꝫ ſic̃ cuiqꝫ opꝰ erit.
Gazofilatium attendite: ⁊
cẽs bñ bẽbimus: valde me
delectat: ſi ipſum fuerit p
ſepe noſtruꝫ: vt nos ſimus
iumẽta dei: vos ager dei.
Nemo det byrrbũ vl̃ linea
tũicã ſeu aliqđ niſi i cõe. de
cõi accipiã mihi ip̃i cũ ſciã
cõe me bẽre velle: ⁊cquid
habeo. Nolo talia offerat
ſanctitaſ veſtra: quibus q̃
ſi ego ſolus decentiꝰ vtar.
Offeratur mihi verbi gra
byrrbuꝫ p̃cioſuꝫ. forte de-
cet ep̃m: q̃uis nõ deceat a
uguſtinũ. i. boiez pauperẽ:
de pauperibus nat ũ: Nõ
dicturi ſunt boies: quia in
uẽi p̃retioſas veſtes: quas
non potuiſſem habere: vel
in domo patris mei: vel in

illa seculari, pfessiõe mea. Non decet. Talem debee habere qualé possum: si nõ habuerit. fratri meo dare Qualem potest habere p̃ sbyter: qualez põt habere decenter diaconus ꝛ subdiaconus talẽ volo accipere: quia in cõe accipio. Si quis meliorẽ dederit vendo: quod ꝛ facere soleo: vt qñ non potest vestis esse cõmunis: precium vestis sit cõe. Vendo ꝛ erogo pauperibus. Si hoc eum delectat. vt ego habeã: talem det: vnde nõ erubescã. Fateor. n. vobis: de preciosa veste erubesco: qz non decet hãc pfessionem: hanc ad monitionem: hec membra hos canos. Etiã illud dico. Si forte in nostra societate eger est aliquis vel post egritudinem vt necesse sit eum ante horam prãdii reficere: non prohibeo religiosos vl religiosas mittere eis quod eis videtur. vt mittant. Prandium tamen ꝛ cenam: extra nemo habebit. Ecce dico: audiuistis. Qui habere voluerit proprium ꝛ de proprio viuere: ꝛ contra ista precepta nostra facere: parũ est vt dicam: non mecum manebit: sed clericus non erit. Direraz enim: ꝛ scio me dixisse: q̃ si nolent suscipere socialem vitam nec cũ non illis tollerem clericatum: sed orsum manerent ꝛ seorsum viuerent: quomodo noscẽt deo viuerẽt. Et tamen ante oculos posui: quantum mali sit a proposito cadere. Malui enim habere vel claudos: q̃ plãgere mortuos. Qui enim ipocrita est: mortuus est. Quomodo ergo quicunq; voluisset extra manere ꝛ de suo viuere non tollerem ei clericatum: ita mõ: quia placuit illis deo ꝑpitio socialis hec vita: quisquis cum ipocrisi vixerit: quisquis inuentus fuerit habens proprium non illi promitto: vt inde faciat testamentũ: sed deleboeũ de ta

REAL AGA... BIBLIOTE... DE LA HISTOR...

bula clericoꝝ. Interꝑllet contra me mille concilia: nauiget contra me quo voluerit sit certe vbi potuerit. adiuuabit me deus. vt vbi ego episcopus sum: illic clericus eē non possit. Audistis audierūt. Sz spero in deum nostrum ⁊ misericordiam eiꝰ: quia sicut dispotionem meam istaz illariter acceperunt: sic eā pure fideliterqꝫ seruabūt. Dixi aliquid suū non habere presbyteros cohabitatores meos iter quos est ⁊ p̄sbyter Barnabas. Sed de illo audiui quedaz fuisse iactata: añ oia: qꝫ emit villaz a dilecto ⁊ honorabili filio meo eleusino. Hoc falsū ē. Monasterio donauit ille: non vendidit: Ego sum testis. Quid amplius queratis ignoro. Ego sum testis: donauit ille non vendidit. Sed duz non creditur donare potuisse: creditus est vēdidisse. Btūs hō qui tam bonū opus fecit: vt nō crederet. Tamen vel modo credite: ⁊ detractores audire libēter desinite. Jā dixi: ego suz testis. Dictū est de illo qꝫ anno p̄positure sue: per industriaz debita fecerit: vt dum volo ego reddi debita: darem illi poscenti fundum victorianensem: tanqꝫ dixisset mihi: vt reddā debita mea: da mihi in decez annos fundum victorianensem. Et hoc falsum est. Si fuit rumor: vñ nasceret: fecit debita reddenda. A nobis reddita sunt parum: vnde potuerunt. Remansit aliquid: quod nō debebat ēt monasterio illi: quod ꝫ ipꝰ deus instituit. Cum ergo remansisset: cepimus quere vnde debitum reddere mꝰ. Ad ꝯductionez ipsiꝰ fūdi nullꝰ accessit: nisi quadraginta solidos offerens pensionem. Sed vidimus fundum amplius posse dare: vt celericis debitū redderetur: et ꝓmisi fidei eiꝰ: vt de ipsa conductione lucra non requirerent frēs: sz quicqd daret fundus de ipsis fructibus: imputa-

rent:ad debituz. Fide agî
tur: Paratus est ꝓsbyter
vt aliū ꝯstituã:qui de fru-
ctibus fratribus reddat.
Ex numero vestro sit ali-
quis:cui hec committam:
ex numero ipsoruz: qui ad
nos talia pertulerunt. Sũt
enī in vobis boies religio-
si:qui eũ rumorem falso re
prehensuz eẽ doluerunt:ꝛ
tñ crediderũt factum. Ex
ipsis ergo alicȝs veniat ad
nos:suscipiat possessionẽ:
oẽs fructus precijs suis fi
deliter vẽdat:vt reddi pos
sit facilius qđ debeẽ:ꝛ bo
die recedat inde cura pres
byteri. Locus ét ipse vbi
monasteriū ꝯstitutum é:a
memorato filio meo bono-
rabili Eleusino:ipsi pres-
bytero Barnabe donatus
est. Antequ ordinaret pres
byter:in ipso loco monaste
riuz instituit. Sed tamen
qz nomine ipsius donatus
erat locus:mutauit istru-
menta:vt noie monasterij
videat. De fũdo victoria-
nẽse:ego rogo:ego bortor:
ego pro:vt sicȝs religiosus
est:fide agat: et exhibeat
ecclesie istam operam: vt
cito debituz reddã. Quod
si nemo de laicis fuerit iu-
uentus:ego prepono aliū:
iste illud nõ accedet. Quid
vultis amplius? Nemo la
ceret seruos dei:quia non
expedit laceratibus. Ser
uis dei quidez merces fal
sis detractiõibus crescit:
ſz crescit pena ét detrabẽ
tibus. Non sine cã dictuz
é. Gaudete ꝛ exultate qñ
detrahunt de vobis dicen
tes falsa:quia merces ve
stra magna ẽ in celis. Mo
lumus cum detrimento ve
stro, magnam hẽ mercẽ-
dez. Dignus ibi habeam?:
ꝛ tamẽ vobiscuz ibi regne
mus:Amen.

De tenẽda obediẽtia ꝛ de
vitanda superbia. ser. lvj.

Ibil sic deo placet
quẽadmodũ obedien-
tia. Chaz maledict? fuit:
ꝛ post multa secula manet
qđ dicitur:semẽ chanaaz
ꝛ nõ iuda:qz patri non est
obsecutus. Eteruni sem
qui est obsecutus: patris

benedictionem habuit in omnia secula. Hoc itaque dico: non est filiorum iudicare de partibus. Memo vadit ad magistruz: vt doceat didascalum suuz. Ue nisti ad me vt docerem te litteras. Si tibi scripsero: et dixero tibi: scribe quo et ego scribo: vtique imitari debes quem elegisti magistruz: ab aliquo doctus es et vadis ad peritionez magistrum. Hoc totum quare dico. Ut obediētiā exhibeam⁹ in patres nostros. Qui patribus nō obsequitur: deo non obsequitur. Dicit enim dominus. Qui vos spernit: me spernit. Qui ergo contemnit apostolus: cōtemnit christuz. Qui cōtemnit patrē: cōtēnit christuz: qui in partib⁹ est. Hoc dico quia hic in vobis summa et sola est virt⁹ obedientie. Si ieiunaueris diebus et noctibus: oratione inque feceris: si in sacco et cinere fueris: si aliud nihil feceris nisi quodcunq; preceptum est in lege: et tibi visus fueris quasi sapiens: et obediens patri non fueris: oēs virtutes perdidisti. Una obedientia plus q̄z oēs virtutes alias valet. Ieiunium vel continētia si diligenter attendes: superbiam tibi facit. Superbia autem est inimica deo: et nihil sic odio habet deus sicut superbiaz. Qui cunq; non obedit nō facit de sanctitate: sed de superbia. Idco. n. non obedit qz meliorem se credit illo cui nō obedit. Simpliciter dico vobis: oia peccata odio habet deus mendacium: periurium: furtum: latrocinium: adulterium: fornicationez: in quibus si quis deprehensus fuerit: nō potest oculos leuare. sic habemus eum execrabilem. Si quis superbus est: multo peius facit q̄z adulterū: et tñ loquimur cuz eo. Qui fornicator ē: pōt aliq̄d dicere. Uicit me caro mea: superauit me adolescētia. Hō dico q̄ sibi hoc facē liceat: aut q̄ se excusare de

beat ſiquidē ⁊ hec odio bēt deus: ſed in cōparatōe mali dico: Quicunq; aliquod peccatū fecerit. verbi gratia: ſi furtū fecerit: ſe excuſar poteſt. Dicet. n. Ideo furtum feci: quia algebam vel q2 fame moziebar: vel q2 egrotabaz. Superbus q̄d dicere poteſt? Ideo ſuperbia maius malū eſt: q2 excuſationez non habet: Cetera vitia eis nocent: q̄ ea cōmittūt. Cetez ſuperbia plus oīb⁹ nocet: Hec ergo dico ne cogitetis petrū non eſſe ſuperbiam. Haz quid dicit apoſtolus? Ne quis incidat in iudiciū diaboli. Videm⁹ ergo fratres: q̄m quicūq; inflatur in iudiciū diaboli incidit. Hoc ē ergo ſecundū q̄ dictuz eſt. Deꝰ ſuperbis reſiſtit. hūilib⁹ aūt dat gratiaz. Ut oia igitur peccata fugiam⁹ maxime aūt ſuperbiaz: Dico vobis de ſuperbo q̄ ſemp ſibi ſapiens videt. Si quis. n. de fratribus cōſilium dederit ei: ⁊ dixerit: Frater nō debes ſic agere: non eſt digna tur audire: q2 ſe magis ſapientē putat quā illū q̄ dat conſiliū ⁊ quid dicit in cozde ſuo? Ego mihi ſapiētioz Ego nō habeo q̄rere cōſiliū Nec tu ſapientioz es me. Licet nō dicat: tñ ex eo q̄ ꝓtemnit cōſiliuz fratris: in cozde hoc loquitur. Ergo hoc dico q̄ ſuperbiam habet: ſine cauſa habet alias virtutes: imo eas non habet: ſz videt habere. Qui .n. hoc habet q̄ deo contrariū eſt: Quomodo poteſt habere aliud q̄ deo amicum ſit? Superbia in monaſterio ſit. Si ieiunamus erigimur: ⁊ ſi oratioīez facimus pro peccatis: in ſuperbiaz erigimur. Aliquis ieiunat pro peccatis ſuis: ⁊ pro peccatis ſuis penitentiam agens in ſuperbiam extollitur. Ideo ieiunas. ideo oras. ideo precepta facis: vt contra deū facias? Monachus ſi ſuperbus eſt: multū ei melius erat ſi extra monaſterū duxiſſet. Ego ſimpliciter dico: ⁊ libera fronte hoc dico: quia qui

cumq; superbus est melius
esset ei & hoc ad cõparatio
nẽ mali dico ut omnia alia
vitia haberet: & ex malis
suis inclinaret ad peniten
tiam: & non omnes despi
ceret. Si autem post pec
cata ageret penitentiam:
vtiq; dei misericordiaz cõ
sequi mereretur. Qui aũt
superbus est: oium malor
habet principiũ: & nõ agit
penitentiã quasi iustus sit.
Superbus non agit penitẽ
tiam pro malis: & gloriat
quasi pro bono. Propterea
superbia cõtraria est deo:
q2 deo non subicitur. Hoc
quare dixeriz: & vosipsi in
telligitis: & aliorum ruine
nostra debẽt esse exempla.
Propterea vẽimus ad mo
nasterium: libertatem se
culi perdidimus: vt seruí
tutez christi accipiamus.
Deinde ista de fratribus
loquor qui solent sedere lõ
gius a monasteriis: Non
eis debet nasci supbia de
exemplo. In cenobio vixi
sti: placuit tibi vt mãeres
i decio miliario: nõ debes
synaxim scõr fratrũ con
temnere. Non te ideo vili
orem putes: si ad fratres
veneris in ciuitatẽ. Si ne
cessitatez haberes ires & vi
dere mulieres: vl ire in pla
teas: recte non ires: sed si
ad synaxiz sanctor nõ va
dis: q̃re hoc facis? O vos
qui manetis in deserto cui
libet vestrum dico: aut me
liores fratrib9 estis q̃ sunt
i cenobijs: aut peiores. Si
melior es: veni vt exemplũ
eis vite tribuas. si aũ de
terior es: veni vt discas q̃
non scis. Superbia nascit
q̃n aliquis dicit se secretũ
sedere: fratresq; nõ digna
tur videre & visitare: & in
superbiam erigitur. Hoc
ꝓpterea loquor. presente
sancto fratre q̃ hoc ope fa
cit qđ ego loquor vt hanc
sanctitatem opere facere
studeat. Den q; multi san
cti patres: qui veri patres
sunt: qui regũt animas san
ctorum. quando alios vi
derint iuniores ire ad de
serta: & ad cenobium non
venire & in superbia esse:

vadunt ⁊ vim eis faciunt. ⁊ adducũt eos. nõ vt noceant: sed vt tollat eis superbia. Hoc ꝓpterea dico vt illi qui manent in secretis: ⁊ veniũt ad cenobiũ: ⁊ fratres visitant: ab bis q̃ sunt in cenobijs nõ arguantur: quasi inpatiẽtes: sed quasi humiles. Nemo dicat de vobis. Ecce ille qui in deserto sedet ñ q2 patit̃ venire: ꝓpterea venit vt te edificet non destruat. ⁊ vt superbiaz perdat. Videte qualis vite sit. venit de deserto: ⁊ tñ gloziam non habet eoꝝ qui in deserto sunt Deus itaq; oipotens oia q̃ locuti sumus: orationibus sanctoruz nos quoq; iplere faciat. Nibil est. n. grande dicere. Sed facere. Sz q̃ ego facere non possiuz: ideo loquor: vt qui potest faceꝛ faciat. Qui bẽt aures audiẽdi audiat in Christo Jesu dño nostro: cui est honor virtus ⁊ potestas in secla seculoꝝ amen.

Sermo sci Augustini epi scopi in obitu valentini epi

cartaginẽsis sermo. lvij.

Jber sapientie fratres carissimi multis modis cõmendat hominis sapientiam. primo quia hominé a periculo liberat. secundo quia conseruat liberatuz. tertio quia cozonat conseruatum. Quomõ autem liberat: exemplum patet de Noe: quem cum aqua deleret terram liberauit in arcba. Quomodo autez cõseruat: patet de Jacob qummodo duxit euz dominus per vias rectas. ⁊ ostendit illi dormienti regnuz dei. qui euigilans ait. Vere bic est domus dei. ⁊ porta celi. De gloria dei vero que cozonat. subditur. Reddet de⁹ mercedez sanctis suis laborum suorum: ⁊ deducet eos in via mirabili. Jsti. n. sunt tres stat⁹ ecclesie. Status videlicet pñie iusticie ⁊ glozie Jn primo liberat. in secundo conseruat. in tertio cozonat dominus. Jn primo afficimur: in secũdo reficimur. in tertio ꝓficimur: Jn pri

moest labor ⁊ dolor. in se/
cundo sapor ⁊ decor: nisi/ ii
tio gloria ⁊ honor. Verum/
tamen quia de his statib⁹
frequentius fratribus no
stris canonicis frequens
fuit lectō ⁊ exhortatio ⁊ in
mēsa quotidiāa disputatō.
fortasse i corde dicet. Te/
dium est tantum de hoc no
bis audire: quia etiam ob/
sequium oportet vt nos de
cet reuerendo valentino e
piscopo exhibere: Sed non
pigeat vos fratres me sup
portare: q si tedium vobis
esset. ad fratres meos con
fugiam. qui me audire to/
ta mente ⁊ toto affectu de
siderant. Nam verbuz no
tum ⁊ antiquum nouuz ali
quando fieri potest. Cibus
ēt diu mesticat⁹: cici⁹ dige
rit. Ut ergo fratres distin
ctio triūm statuuz clarius
elucescat: cognatos eis ac
comodemus in hūc modū.
In statu penitentie: cecuz
ducit dñs per vias duras.
⁊ promittit illi regnum dei
p̄ris sui. In statu iustitie:
iustuz deducit dominus p
vias rectas ⁊ ostēdit illi re
gnum dei. In statu glorie:
iustum ⁊ sanctum deducit
dominus in via mirabili: ⁊
introducit eum in regnum
dei. Ecce fratres quomo/
do reducitur cec⁹ de inuio
ad viam: de exilio ad patri
am: de mansione ad man
sionem: de virtute ad vir/
tutez: de corporis carcere
ad eternam gloriam. Ec/
ce quomodo reducitur ce/
cus ne sit sine christo: dedu
citur iustus vt sit christus
cum eo: educitur sanctus
vt ipse sit cū christo. O fra
tres mei: ecce quomodo eē
sine christo miserū est: chri
stum secum esse tutum est:
esse cum christo beatū est.
Non enim extimanduz est
idem esse: secuz esse Chri/
stum: ⁊ esse cum Christo.
Apostolus enim habebat
secum christum dum dice/
bat. Non ego sum: sed gra
tia dei mecum est. Mondū
erat cum christo duz disol/
ui cupiebat ⁊ esse cum chri
sto. Latro secum habebat
christum cui promittebat

christus: hodie eris mecuꝫ in paradiso. ¶ Reducit ita ꝙ cecus per vias duras: Sane durū est relinquere consueta. durius aggredi incōsueta. sed durissimum est ꝺ coqui in fornace cōtinua: in qua necesse é vt de coquaꝫ talit: vt velut carnes possit āputari: ⁊ velut virga ad omnē modū reuolui. Iste sunt vie peccatoribus dure super oia dura: amare sup oia amara: odiose vt mors. Que sunt iste vie fratres: nisi relinquere que mundi sunt: ꝺ ꝙ durū est: o ꝙ mortale videtur: o ꝙ amarū relinquere q̄ mūdi sunt. Sed quia dura q̄a amara q2 penosa: ideo centuplū accipies. ⁊ vitā eternam possidebis. Eia milites surgite iam: quia diu dormistis: armate vos cōꝺtritione cordis: ꝺfessione oris. afflictione carnis: q2 ecce veniet saluator ⁊ non tardabit: ecce iaꝫ in ianua est. ecce iam te vocat. ecce te venire ꝺpellit. Sꝫ dices o miser. in ꝺtritiōe é. dolor: in confessione rubor: i afflictione labor: quid ergo faciam. Eia o miles christi: ciuis celoꝝ iam denuncias ab illo qui super te est: ipse qui laborem ⁊ dolorez considerat. Verus tamen quanto durioꝝ: tanto vltioꝝ tibi erunt. Verūtamen certa valenter dum potes. quoniam reposita é tibi coroña iustitie. quā reddet tibi dominus in illa die iustus iudex: ¶ Postq̄ autez cecus factus est v. dēs: impius iustus. tunc: deduxit dominus per vias rectas: cātare poterim⁹ fratres. Sunt. n. fratres: vt scolares nostri vacui non recedāt: tres species rectitudinis. Aliud est. n. regi: aliud dirigi: aliud corrigi. Nam ꝓpheta dicebat. Dñs regit me ⁊ nihil mihi deerit. Et iterum. Dirige in conspectu tuo viā meā. Et iterum. In quo corrigit adolescentioꝝ viā suaꝫ. Et iterum. Dane inquit isaias erigit mihi aurez. Res. n. fratres inanimata ꝓpter

dicit regi. vt currus ⁊ nauis. Res sensata ꝑter rationez dirigit. vt equus ⁊ mulus quibus nō est intellectus. Res rōnalis corrigitur. s. corde: regitur vt homo. Justus vero erigit vt sapiat que sursum sunt et querat. Sic enim volebat ieremias dñi dicebat. Sta te in vijs vestris ⁊ cōsiderate q̄ sit vita eterna. Daniel ad maiestatis visionē prostratus: audiuit ab angelo. Sta sup pedes tuos. Quod tñ si nō credis prophete: crede poete scholaris puerse: cui deus os sublime dedit: celumq; videre iussit a quo dum quereret tyrān⁹ ⁊ diceret. quare te de⁹ fecit: Rñdit. Vt cōtempler celum ⁊ celorū numina factus ē. n. homo in terra: nō ad terrā: sz ad celum: ⁊ factus ē de terra nō ꝓpter terrā: sz ꝓpter celū. Quis fideliū plus dixisset frēs: aut ꝓbabiliori arguméto: nescio. Nunq̄d ét aial mutū ⁊ brutū inouit arguīntū egritudinis sue: Nūquid leo infirmās animal quod symia dicit querit: qua deuorata mox conualescit: Numquid etiam symia egrotās querit sanguinez canis: vrsus formicas: leopardus capreas vitis serpentes ferculum: Homo vero attritus i phisica hec oia ignorare videtur. Unūquodq; n. felicitatē affectat: sz si bō affectat: ope tñ affectare nō videt. Quere ergo o bō celū. ad quod factus es. Nolī querere philosophiam: qm̄ ad philosophiā factus nō es: nec expedit tibi scire que sunt sup terram: sz tantum que sursum sunt. Sta igitur super pedes tuos. Sta in vijs tuis naturalibus: ad quas fact⁹ es: ⁊ dirige eas si necesse est i dando ⁊ dimittendo. Date ⁊ dabit vobis. Et tunc dominus tibi dicet. Amice ascende superius: intra in gaudiuz domini tui. Sz dicet q̄s: quomodo ⁊ qualiter egredietur spirit⁹ de corpore. Numquid Salo

mon hoc ignorare videt: dum dixit penitus ignora re viã aquile in celo. Quo modo ergo deũ videt: quo modo angelum: quomodo seipsum: quomodo spiritũ alium bonum vel malum. Super hoc hodie ille ma gnificus philosophus ad miratur. nam in libris de animalibus: quiq; sensus corporis communes cẽ no bis ad vsum cum brutis po suit: non ad oblectamẽtũ. Homo in omnibus dele ctatur: pecus vero tãtum in duobus delectatur: sci licet in gustu ⁊ tactu. In alijs vero mouetur: q̃nq; ⁊ excitatur: sed non dele ctatur. vnde ergo est q̃ spi rit⁹ egressus a corpore du os quos habet communes cum bestijs penitus amit tit. Non enim gustu vl̃ ta ctu vtitur vel oblectatur: sed alios tres ad vsum re tinet et oblectamentum. Mirabile tamen videt ei: scilicet: q̃ spirit⁹ sine cor pore sensibus corporis uta tur. Quod tamen philoso phus si forte plane non in tellexit. verum est tamen et omnino verum q̃ irre fragabile: quia spiritus li ber videt deus: delectatur in deum: ne semper sibi di catur. O aia vbi est deus tuus. Audit etiam ange los cantãtes ⁊ iubilantes videbunt etiam ⁊ audiẽt: estote super quinq; ciuita tes: idest beatitudines: et sic vnicuiq; secundum ope ra sua. Et si dicetur a no bis. domine q̃d facis: quã do hec omnia meruim⁹ a te largiri. Porro respon det ille magnus paterfa milias: velut alexãder mi liti petẽti munus: cui ciui tatez dedisse fertur. Si tu tamen non es dignus tan ta recipere. ego tamẽ sum dignus ⁊ potens tanta do nare. Angeli fratres mi rabuntur non modicuz de operibus dei: in coniũctio ne anime ⁊ carnis in homi ne: in coniunctione homi nis ⁊ verbi in christo: in cõ iunctione hominis ⁊ dei in celo. Nam victurus ẽ do

mínus. Pater volo vt sint vnum nobiscum: sicut ego & tu vnum sumus. De prima admirant vbi vni vnū iungitur. de secunda plus: vbi vnum duobus iungetur: sed de tertia plurimū: vbi vnum tribus in trinitate iungetur. Hec autez generaliter exposita: spiritualiter tamen ad commemorationem huius sancti episcopi Valentini trahi possunt: qui dum eēt cathecuminus annorū .xix. ad baptísmum peruenit: & sic reduxit eum dominus per vias rectas: postmodū deduxit eum episcopū per vias duras penitētie. pōstmoduz eduxit eum per viā admiratiōis & glorie. Sic ergo post eū curramus fratres: vt comprehēdamus brauium eterne vocatiōis in die illa cum venerit Jesus filius dei: qui cum patre & spiritu sancto viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

Incipit admonitio sancti augustini epi per quaz ostēditur q̄ bonū sit lectionem diuinā legere & q̄tuz mali sit a bilia vel eius inquisitione desistere

Propitio Christo fratres carissimi lectionem diuinam auido et sitienti corde vobis spirituale gaudium de vestra fidelissima obedientia faciat. Sz si vultis vt vobis scripture sancte dulcescāt: et & secundum quod oportet diuina vobis precepta proficiant: subtrahite vos aliquib⁹ horis ab occupationibus mundi. in quib⁹ etiā in domibus vestris diuina eloquia relegentes: ad itegruz vos dei misericordie conseruetis: vt in vobis illud feliciter impleatur q̄d de beato viro scriptuz est. quia in lege domini meditabitur die ac nocte. Et illud. Beati qui scrutantur testimonia eius in toto corde exquirunt eum. In toto corde meo abscondi eloquia tua: vt non peccem tibi. Sicut enī: vt ipsi audi-

ſtis ille qui in cozde ſuo abſcondit eloquia dei non peccat: ita ⁊ ille qui non abſcõdit peccare non ceſſat. Si eniz negotiatozibus nõ ſufficit tantuz de vna mercede lucra conquirere: plures merces compazant: exquibus ſubſtantias ſuas augeant. ⁊ agricole diuerſa genera ſeminuz conantur ſerere. vnde ſufficienter ſibi ⁊ ſuis cibum valeant prepparare: ꝯto magis inſpiritualibus lucris non debet vobis ſufficere q̄ in eccleſia lectiones diuinas audiatis: ſed in domibus et in conuiuijs: veſtris ⁊ quãdo dies breues ſunt etiam aliquibus horis in noctib⁹ lectioni diuine debetis inſiſtere: vt in horeo cozdis veſtri ſpizituale poſitis triticum comparare: ⁊ in thezſauris aiaruz veſtraꝝ ſcripturaꝝ margaritas recõdere. vt cũ in die iudicij añ tribunal eterni iudicis venerimus. ſicut dicit apoſtolus: veſtiti ⁊ nõ nudi inueniamur. Et illud fratres carissimi diligẽter attendite: q2 ſcripture diuine: quaſi littere de patria noſtra nobis tranſmiſſe ſunt. Patria. n. noſtra paradiſuſ: parentes noſtri ſunt patriarche. ⁊ ꝓphete. ⁊ apoſtoli. ⁊ martyres. Ciues eim ſunt ãgeli. rex noſter ē xp̄s. Qñ peccauit Adam: tunc in ip̄o velut in exilio mundi ꝓiecti ſumus: ſed quia rex noſter pluſq̄ cogitari vl̓ dici poteſt pius ⁊ miſericoz eſt: ſcripturas diuinas ad nos inuitatozias per patriarchas ⁊ ꝓphetas dignatus eſt mittere: quib⁹ nos ad eternam patriã inuitaret. Et cuz ſcripturaſ rebelli ſpiritu fragilitaſ humana contẽneret: dignat⁹ eſt per ſeipſum deſcẽdere: ⁊ nos de tyrãnide ⁊ de ſuperbia diaboli liberare: et ad verã humilitatez exemplo nos ſue manſuetudinis ꝓuocare. ⁊ de poteſtate ẽt antiq̄ ſerpentis per paſſionis iniuriã liberare: ad inferna deſcẽdere: ⁊ ãtiquoſ ſanctos qui oziginali pec-

cato obnoxij tenebant eri-
pere: in altum ascendere:
spiritus sanctū qui nos cō
tra cēs insidias diaboli con
fortaret de celis mittere:
etiam apostolos suos vt re
gnum dei p vniuersum mū
dus euangelizarēt: dirigere
t ls nos n soluz supbos sed
ēt impios: nō soluz origina
libus: sed etiam actualib⁹
peccatis obnoxios inuenis
set. totum tñ nemine suppli
cante dimisit: t non solum
sicut merebamur multi ca
thenis vel cōpedibus opp̄s
sos ad exercenda labo: riosa
opera non traxit: sed ma-
gnum per ineffabile vt cū
illo regnemus clemēter ac
misericorditer inuitauit.
Cum hec ita sint fratres
carissimi: quid de se cogi-
tant serui qui ita presumūt
domini sui precepta contē
nere: vt nec ipsas inuitato
rias litteras: quibus ad re
gni beatitudinem eos inui
tat: dignēt relegere: Quo
modo si aliquis nostruz ad
procuratorem suum litte-
ras diriger et: t ille non so
lum nō impleret. quod pre
cipitur: sed etiam ipsa inu-
soria relegere dedignaret:
non indulgiētiaz: sed penā:
non libertatē accipere sed
carcerē mererctur sustine
re: ita ille qui diuinas scrip
turas de p̄ia eterna trans
missas dissimulat legere. ti
mere dēt ne forte premia
eterna nō accipiat: sed ēt
penam ppetuā nō euadat.
Nam in tm̄ piculosum est
nobis diuina p̄cepta nō le-
ger: vt ppheta lugubriter
clamet. Jō captiu⁹ duct⁹.
est populus meus: q2 non
habuit sciētiam. Qui autē
ignorat ignorabitur. Sine
dubio qui deū per diuinam
lectiouem in hoc seculo dis
simulat inquirere: t deus
illuz in eterna beatitudine
dedignabit agnoscere: Et
timor nobis debet esse ne
clausis ianuis cum stultis
virginibus foris exclusis
mereamur audire. Nescio
vos: non noui vos: discedi
te a me oparij iniquitatū.
Quid est nescio vos: nō no
ui vos: Quomodo eos ne-

ſcit: quos in ignem mittit? Ideo vtrumq; q2 ſicut iaz dictum eſt: qui eū in hoc ſeculo legendo nolunt intelligere: in die iudicij illos deꝰ dedignabit agnoſcere. Et illud in Salomõe quod ſcriptum eſt: nõ negligenter: ſed cuz gratia dei. ſollicitudine ac timoze debemus audire. Qui obturat inquit aurez ſuam ne audiat legẽ ozatio eius erit execrabil. Debet priꝰ ipſe audire deuz: qui vult exaudiri a deo Nam qua frõte vult vt deus eū exaudiat: quez in tm deſpicit: vt eius precepta legere diſſimuler? Et illud quale eſt frẽs mei q nõnulli xp̃ani z quod peius ẽ aliquotiens ẽt clerici: qñ i tercturi ſunt: panez. z vinũ. z oleum. z diuerſas ſibi impenſas ozdinant preparari: Et cum tanta vnuſquiſq; interreno itinere preparat vnde viuat caro ſua: q̃ re libellum legere non curat: vude hic z in eternum reficiatur anima ſua? Cũ ergo duos quiſq; homines habeat: vnum interiozem ad imaginem dei factuz: z alium exteriozem de limo terre formatuz: cur tantã ſolicitudinem pro corpoze: quod in ſepulchzo vermiꝰ deuoz anduz eſt: habere videmur: interiozez vero hominẽ q̃ ad imaginez dei factus eſt tanq̃ vile mãcipiuuz ſine pabulo verbi dei: fame z ſiti cruciare pmittimus? In tm enim prauus deum negligit: vt in ſe imaginez ipſius deſpiciat z cõtemnat. Hoc ergo fratres cariſſimi ſapienter z vtiliter cogitantes q̃tuz poſſumus ocioſis fabulis. et detractionibus. ac ſcurilitatibus cunctis finem ſtudeamus imponere z totis viribus de impedimẽtis mũdi iſtius fugiendo aliquas bozas querere: i quibus p ſalute aie noſtre ozatiõi vl lectioni poſſimus inſiſtere vt i nobis impleatur quod ſcriptum eſt. Qui docti fuerint fulgebunt ſicut ſtelle in perpetuas eternitates. Quod ipſe p̃ſtare dignet

qui cuꝫ patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat deus in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

De vanitate huius ſeculi ſermo. lix.

In hac vita poſiti fratres ita agite: vt cum hinc migraueritis: ⁊ caro veſtra ceperit deuorari in ſepulchro: aia ornata bonis opibus cuꝫ ſanctis omnibus leteꝰ ī celis. Retrahat vos a malis operibus vel peccatis interitus eorum quos p̄miſiſtis. Attēdite calamitates: conſiderate diuituꝫ ſepulchra: vꝰ eorꝫ qui ante pauca tempora vobiſcū erant: q̄d ſunt: vel quid fuerunt: vel quid eis diuitie vel cupiditas ſeculi profuerīt. Ecce nihil ex eis niſi ſoli cineres remanſerūt: qui ſi modo loqui poſſent hec vobis dicerent: Ut quid infelices tantū p ſeculi vanitate diſcurritis? Ut quid vos criminibus ⁊ vicijs repletis? Cōſiderate oia veſtra: et vel ſic vobis horreat cupiditas ⁊ munera veſtra. Quod vos eſtis ⁊ nos fuimus: ⁊ quod ſumꝰ vos eritis. Itaq; oia fratres cariſſimi ſolicite conſiderate: penſate: ⁊ hoc cōſiderantes expaueſcite: diem mortiſ ante oculos ſemper ponite: ad emēdatōem q̄tū poteſtis feſtinate. Nolite negligere q̄ nos pꝰ deus peccantes ſuſtineat: qꝫ q̄to diutius expectat vt emendetis: tanto grauiꝰ iudicabit ſi neglexeritis. Si forte putatis qꝫ finis mundi tardius veniat vel ſuum conſideret finem: Ecce dū libenter ac iucūdiſſime morat tur homo in mundo: multa q̄ꝫ in longa tempora diſponit agenda: repente rapit in morte: ⁊ ex improuiſo aufertur a corpore. Sed ille eſt beatus: qui ſemper illā habuit ante oculos: ⁊ feſtinauit in illa hora morti paratus inueniri. Quod, ſi vultis ſcire cariſſimi q̄ cū magno metu magniſq; doloribus anima ſeparat a corpore: diligenter aduertite. Veniūt. n. angeli aſſimere

eam: vt perducant illā an
te tribunal iudicis metuē
di: ⁊ tūc illa memorās sua
mala ⁊ puersa que die no
ctuq; gessit: cōtremiscit ⁊
querit ea fugere: iduciaſ
q; petere dicēs. Date mi
bi vel vnius hore ſpatiuz.
Tunc quasi loquentia ſi
mulopera eius dicēt. Tu
nos egisti: opera tua ſum⁹:
non te deseremus: ſed te
cum semper erimus: tecū
q; pergemūs ad iudicium.
Hoc quidē peccatoris ani
ma agit: que cum horren
do timore ſeparatur a cor
pore: ⁊ pgit plena pecca
tis ⁊ ingenti confusione. Ju
sti vero anima cum ſepara
tur a corpore: non timet:
nec expaueſcit: ſed magis
cum magno gaudio egredi
tur: ⁊ cum exultatione per
git ad deuz deducentibus
eam ſanctis angelis. Illā
horam fratres modo time
te: vt non tūc timeatis. Il
lam precauete nūc: vt tūc
ſecuri eē poſſitis. Deme
tote iugiter q; in medio la
queorum diaboli ambula
tis: ⁊ iō ſemp parati eſto
te: vt qñ dñi pceptū fuerit
miſſum: liberi ab omni la
be peccati ad requiē trāſi
re poſſitis. Nō arbitremi
ni vos in hoc mūdo diu mā
ſuros: quia nimirum pue
nit: vt poſt dominicuz miſ
ſum preceptuz: nec vnius
hore momentum conceda
tur in hac vita conſiſtere.
Cauete igitur ne in exitu
veſtro triſtitiam faciatis
angelis. ⁊ gaudium inimi
cis. Scitote vero q; aīa
a corpore euellit: ſtati aut
in paradiſo pro meritis bo
nis collocat: aut certe pro
peccatis in inferni tarta
ra precipitat. Eligite mo
do quod vultis: ⁊ hoc iam
in vita diſponite: aut ppe
tualiter gaudere cum ſan
ctis: aut ſine fine cruciari
cū iniq̄bus. Itaq; frēs ſal
tē pene vos terreāt. ſi pre
mia nō inuitāt: ⁊ pēs ſecu
lū ſi deſpicere nō valetis:
ſaltē cū iuſticia poſſidete.
Qui i adoleſcētia errauit
ſaltē iam in ſenectute reſi
piſcat: ⁊ mala que peccan

do commisit: penitendo iã
expurget. Ecce paulatim
deficit mundus: et cuncta
que videntur velociter tã-
q̃ vespertina vmbra trãs-
currunt. Ecce q̃ olim p̃-
nuntiabatur: presenti iaz
tempore perspicue in cer-
nitur. Subtrahunt vt ipsi
videtis vt omnia bona: et
crescunt q̃tidie mala. Nolite ergo fratres iam mundum diligere: quem tanta cernitis cũ velocitate trãsire. Nolite in eius amore anchoram cordis iam figere: quem sic ad finem conspicitis declinare: presertim cum aplus clamet: q̃ amicitia huius mundi inimica sit deo. Si enim ipse mundus nos diligeret diligendus vtique nõ eẽ: quãto magis nũc dum ip̃e nos odire probatur. quos tantis malis insequitur. a nobis omnino spernẽdus atq̃ fugiendus est: Vitam ergo eternaz ex omnibus precordijs vestris amate. quam nunquaz in secula finiatis. Illic festinate vbi semper viuatis. z vbi iam mozi nũq̃ timeatis. Si. n. sic amatis istã vitaz miseram fluidãq̃: vbi cum tanto labore viuitis: z ubi vix currendo satagendo. sudãdo. suspirãdo necessarijs corporis satisfacitis: quãto magis amãda felix beatitudo est vbi ẽt iplebitur illud quod dñs in euãgelio dicit: erunt boies similes angelis: z illud: fulgebunt iusti sicut sol in regno p̃is mei: Qualis putatis tunc erit splendor aiarum: quãdo solis habebit claritatez lux corporum: Vbi iam nõ erit vlla tristitia. null9 ibi labor. nullus dolor. nullus timor. nulla mors. sed perpetua semper sanitas perseuerat. nulla ibi cõsurgit malitia: nulla carnis miseria. nulla egritudo. nulla oio necessitas: non erit fames. non sitis. non frigus. non estus. non lassitudo ieiunij: nec vlla tentatio inimici: non peccandi voluntas: nec delinquendi possibilitas. sed totum letitia.

totuz etultatio possidebit. hominesqz sociati angelis. sine vlla carnis infirmita te vernabūt. Erit ibi iucū ditas īfinita: btitudo sem piterna: quā qui semel adi piscitur semper tenet. Nihil hoc loco magnificēti⁹. nihil glozioſus. nihil clari⁄ us. nihil pulchri⁹. nihil ve rius. nihil illa bonitate sin cerius. nihil illa abundan tia copioſius. Ibi iam nō formidabit fortissimus bo stis: qui cupit iugiter ani⁄ mas iugulare: nec facies oio turbulenta tortoris nō incutiet timorez: barbaro rum īmanitas: nec vlla vl terius timebitur aduersi⁄ tas. Nemo in illo loco glo rioso indiget vestimēto. nō est illic frigus: non estus: nec vlla aeris īequalitas: nullus ibi esurit: nullus tri statur: nullus est ibi pegri nus: sed oēs qui illuc veni re meruerūt securi in pro pria viuent: nec vltra ad⁄ uersabit caro spiritui. sed inenarrabilia cuz angelis sempiterna a xp̄o premia tribuent: que oculus nō vi dit: sicut dicit apostolus: nec auris audiuit. nec in cor hois ascēdit: que p̄pa⁄ rauit deus diligētibus se. Ecce qualē beatitudinez perditurus erit. qui modo se: dum licet: emēdare no⁄ luerit. Iccirco nos frēs dño auxiliāte dedignemur vltra fuire peccato. q̄bus tanta beatitudo p̄parat i celo. Dū ergo tēpus est. fe stinemus ppitiū hre dñm. Despiciam⁹ que terrena sunt: vt adipiscamur cele stia. Cogitemus peregri⁄ nos nos esse in hoc seculo: vt liberius festinemus ad celos: Velociter eni transeunt: z cito tanq̄ vmbra preūt cuncta: que hic vi⁄ dent. Perpendam⁹ caris simi frēs. quales erimus i die iudicij: dei z angelorū eius ꝯspectui presentādi. qñ opera nostra erūt ante oculos nostros nobis ponē da. Qualis erit tūc confu sio: cui cōtigerit p peccata suis in conspectu dei omni umq̄ boium z angelorum

erubescere: q̄ hic nec vnū quidē twiez se pccātē vult nūc inspicere. Qui pauor erit eū iratū videre: quem placatū nō valet vniuersi tas cōprehendere. Illū g̈ die timeamus semp: quez mō preuidere nullatenus possumus: Illū die iugiter pauescamus: t si fact⁹ nostros reuocem⁹ Cōsidere mus qui terror in die illo erit: cū dñs de celo ad iudi candū venerit. qui metus erit deū iratum videre. ad cuius aduēt ū vniuersa ele menta quatiūt: t celū cuz terra tremiscet. virtutes q̄ celoz mouebūt. Tūc nimiz precinētib⁹ angelo rū tubis. oēs gētes quecū q̄ sub celo fuerīt. t ois ho mo taz viri q̄ femine in eo sexu unusquisq̄ quo natus fuerit in mūdo: boni t ma li. sancti t pccatores. vel q̄cūq̄ ab initio nati t mor tui fuerīt. siue a bestūs de uorati. siue ab igne p̄sūpti. siue etiā ab aquis obsorti. oēs simul in momēto tēpo ris in ictu oculi resurgent in ipsis sine dubio corpori b⁹. atq̄ in ipsa carne: quā hic habuerūt. s. in virū per fectū: in mensuram etatis plenitudinis xp̄i: in qua et ipse dñs resurrexit a mor tuis. Et oēs ante iudiciuz xp̄i veniēt: pariterq̄ elec cti t reprobi oculis suis vi debūt filiū hois venientez in nubibus: sicut t ipse do minus in euangelio dicit: Tūc videbūt filiū hois ve niētem in nubibus celi: cū virtute magna t potesta te: cōstipatū agminib⁹ an gelor̄. Et congregabuntur ante eū oēs tribus terre: t separabit eos ab inuicē: sicut pastor segregat oues ab hedis. t statuet quidez iustos a dextris ipios aūt a sinistris. Tunc dicet ad eos qui a dextris erūt Ue nite benedicti patris mei: possidete paratū vobis re gnuz a cōstitutiōne mundi. Esurivi eni t dedistis mi bi manducare: sitivi t de distis mihi potum: t cete ra que audistis in euange lio. Tunc omnibus aspici

entibus ostendet liuores fi
guraſq; clauorum in ipſo ſi
ne dubio corpore quod pro
nostris pctis vulneratū ē.
Et ita pctōres apellās di
cet. Ego te bō de terre li
mo manib⁹ meis formaui:
t in paradiſuz meū: quem
non merebaris: collocaui.
Sed tu me meaq; iuſſa ōtē
nēs deceptorē ſecq; maluiſti
vñ t iuſta pena dānatus:
iferni ſupplicijs deputat⁹
eras. Poſtea miſertus tui
carnē aſſumpſi in terris. int
pctōres habitaui. Otumeli
as t verbera p te ſuſtinui.
Ut te eriperē colaphos t
ſputa ſuſcepi: t vt tibi dl'ce
dinē paradiſi redderē ace
tū cū felle bibi. Propter te
veprib⁹ coronatus: crucī
affixus: lancea vulnerat⁹
ſuz: t mortu⁹: in ſepul'cb⁹ro
poſitus ſuz. Ad inferna de
ſcendi: vt te ad paradiſum
reducerez. Tartara adij.
vt in celo regnares. Agno
ſce ipietas būana: q̄ pro te
pertuli. Ecce liuorel quos
p te ſuſcepi. Ecce clauoz
foramina: quibus affixus
in cruce pependi. Suſcepi
dolores tuos vt te ſanarē:
ſuſcepi penā vt tibi gloriā
darē. ſuſcepi mortez vt tu
viueres ſine fine. Oditus ia
cui in ſepulcro. vt tu regna
res i celo. Hec omnia pro
vobis ſuſtinui: t ampliora
borum: quid vobis debui
facere: t non feci? Dicite
mihi nunc. t oſtēdite quid
paſſi eſtis propter me do
minatorem veſtrum. vel
quid boni egiſtis pro vobiſ.
Ego cum eſſem inuiſibilis
t impaſſ'b'lis propter vos
dignatus ſum ſponte pati.
Propter vos incarnatus
ſum. cum eſſem diues: pro
pter vos egenus factus
ſum: ſed vos humilitatem
meaz: t precepta mea ſem
per renuentes: ſeductorez
magis q̄z me: ſecuti eſtis.
Ecce modo non poteſt iu
ſtitia mea aliud iudicare:
niſi quod mererent opa ve
ſtra. Ergo quod ipſi elegi
ſtis: tenete. Cōtēpſiſtis lu
cez: poſſidete tenebras: q̄s
amaſtis. Ite in ꝓditionē.
Secuti eſtis diabolum: ite

cum illo in ignem eternuz.
Quis putas tunc erit me-
ror: qui luct⁹: que tristicia:
que angustia: cum hec fue
rit aduersus impios prola
ta sentētia: Tunc erit ma
lis dura separatio a dulce-
dine consortij sanctorum.
Et tunc impij traditi in po
testatem demonum ibunt
in ipsis corporibus suis: cū
diabolo in supplicium eter
nuz: z pmanebūt sine fine
in luctu z gemitu. Procul
quippe exulatia beata pa
radisi patria cruciabūtur
in gehennam perpetuam.
nunq̄ lucem visuri: nunq̄
refrigerium adepturi: sed
per milia milium ānorū in
inferno cruciandi: nec ide
in secula liberandi: vbi nec
qui torquet aliqñ fatigaꝫ;
nec qui torquet aliqñ mo-
rietur. Sic. n. ibi ignis con
sumit. ut semper reseruet.
si tormenta agunt. vt sem
per renouent. Iuxta qua-
litatem vero culpe penam
vnusquisq; sustinebit gehē
ne: z similis culpe rei suis
similibus iungunt cruciandi: Non ibi erit aliud nisi
flet⁹ z plāct⁹ atq; stridores
dentiū: nec ibi erit aliud cō
solamentū: nisi flāme z ter
rores penaruz: Ardebunt
q; miri in igne eterno sem
per in secula seculoz. amē.
Justi autem ibunt in vitaz
eternaz: in ipsa sine dubio
quam hic habuerunt: z so
ciabunt angelis sanctis in
gloria sempiterna: Nunq̄
iam corruptionem visuri:
sed semper leti ac dulcedi-
ne Christi iugiter saciati
fulgebūt: sicut sol in gloria
z caritate quam prepara
uit deus diligentibus se.
Et erit tunc quanto quis
ampli⁹ alio hic obediēs do
fuit: tanto ampliorem illic
mercedem accipiet. Quā
toq; hic amplius quis deū
amauit: tanto propitium
eū videbit. Benedicamus
dominum deum fratres:
qui ad letitiam spiritualez
congregauit nos. Scimus
humilitate cordis semper
vt gaudium nostruz penes
ipsum sit. Non igitur pro-
speritate aliqua huius se-

culi iflemur: ſed nouerimꝰ felicitatem non eſſe: niſi cũ iſta tranſierint: non gaudi um veſtrum in ſpe futura totum deſideriuz vita eter na ſit. Omnia ſuſpiria no ſtra chriſto banelent. Ille vnus pulcherrimus qui ſe dos dilexit vt pulchros fa ceret: deſideretur ad illuz vnum curatur illi ingemi ſcantur ⁊ dicant ſemp ma gnificetur dominus qui vo lunt pacẽ ſerui eius Amẽ.

De ſancta mõica matre ſancti Auguſtini ſmo. lx.

Monica mater ſancti Auguſtini: cuius hi ſtoria trahitur ex ſentẽtia ſancti auguſtini ex nono cõ feſſionuz: ⁊ ex duabus epi ſtolis quas Auguſtinꝰ ſcri pſit ſue ſozori perpetue vir gini. Hoz oz te inquit Au guſtinꝰ dilecta ſpõſa Chri ſti: vt deo ſtudeas in oibus placeꝛ: ſicut ⁊ carã matrẽ nouiſtis pfeciſſe. Haz dũ eẽt puella ad eccl'az fugie bat diu i ãgulo pmanẽs: ⁊ virginales oẽones ad chri ſtum fundebat. Dum autẽ domum tarde rediret ab auia ſua verberabatur: eo q; extra domum ſine pedi ſequa receſſiſſet: ⁊ totum ipſa puella pati enter poz tabat. In tota autem pue ritia ſua nunq; cum puellis ludentibus ſe miſcuit. ſed frequenter in nocte adhuc in pueritia de lecto ſurge bat: ⁊ genibus flexis oza tiones quas a matre nomi ne facundia dedicerat do mino offerebat. Ab infan tia autem cuz ea creuit mi ſeratio: ⁊ naturali affecti one paupes diligebat. Se pe panẽ de mẽſa in ſinu col locabat: ⁊ de paterna do mo fugiẽs paupib⁹ tribue bat boſpites ⁊ infirmos viſi tabat: vicinas litigãtes re prehendebat: pedes infir mozum ſepe lauabat: ⁊ eis vt puella poterat ſeruie bat: cum autem parentes eius moze ſecularium veſti bus delicatis eam oznare voluiſſent ipſa contriſtata reſpuebat: Et cuz eſſet an nozum tredicim eaz nobili

patricio cartagineſi tra-
diderũt. Quãto aũt timo-
re ⁊ boneſtate: quanta ẽt
ſumma pulchritudine do-
minus eaz dotauerit: quã
ta etiam pudicitia eaz do
mín⁹ magnificauerit cer-
te in breui dici nullatenus
poſſet. Matrimonium tñ
optime ꝓſeruauit: filios in
omni timore dñi ſufficien-
ter erudiuit: thoꝝ ĩmacu-
latũ cuſtodiuit: ⁊ marituz
ferociſſimũ cum magno la
boze in fine lucrata ẽ. Cũ
aũt vixiſſet cuz viro ſuo fe
re annis. xij. reſpexit dñs
humilitatem ancille ſue: ⁊
exaudiuit lachrymas ei⁹:
nã inſpirauit dñs maritũ:
vt deuinceps vxorem pudi
cam ⁊ caſtaz ſeruaret. O
mira res: qz cũ eẽt ferocíſ
ſimus: q̃to affectu carna-
li ab ea diuiſus ẽ: tãto ma
gis matrimonio ſpũali ⁊ p
dilectionez coníũctus eſt.
Cũ enĩ vir eius eẽt anno-
rũ. lxxij. obiit i pace. Quã
tis aũt ſalutaribus monit
⁊ ieiunijs: q̃tiſq; lachry-
mis ⁊ oratiõibus illam vi
duam ſanctã caſtã ſobriã
⁊ piam dñs dotauit. mirũ
eſt. Omnia tamen p⁹ moz
tem viri cõtempſit: omne
regnum mundi ⁊ omnẽ oz
natum eius reſpuit ꝓpter
deũ: in tantum vt non ſolũ
mater pauperꝝ vocaretur:
ſed ancilla: Et qz dum vir
eius viuebat poteſtatẽ pzo
prii corporis nõ habebat.
ideo elemoſinas nõ ita lar
giter tribuebat: Sed po-
ſtea ita vixit vt non ſolum
elemoſinas largiter tribue
ret: ſed etiã cicatrices pau
perꝝ liniret. Propter qd ei
dominus centuplum reddi
dit. dum crucez eius in coz
de eius infixit ⁊ paſſionez.
Dum autem quadam die
pzeuenta ⁊ viſitata a te do
mine. beneficia tua que tu
in carne humão generi cle
mẽs exhibuiſti ancilla tua
conſideraret: tantam gra
tiaz tantamq; lachrymaꝝ
copiã torcularí tue crucis
exp̃ſſaz in paſſione tua ad
ĩuenit q; veſtigia eius per
eccleſiam: lachrime deſup
pauimẽtũ defluẽtes oñde-

bant. Et q̄to plus ab eſtiu
entia lacbrymaꝝ boꝛtaba
tur deſiſtere: tāto plus flu
uius lachrymarum oꝛie-
batur. Tanta aūt gratia
ancilla xp̄i ieiumādo alios
p̄cellebat: qd' dieb⁹ quib⁹
ad cenā vocabaī tanq̄' ad
amarā medicinā accede-
bat. Erat aūt ei timoꝛ ca-
ſtus in coꝛde: tanq̄ faſcia
pectoꝛalis: qua cogitatio-
nes ꝯſtringeret: in oꝛe tā-
q̄ frenū: quo linguā repꝛi-
meret: in ope tanq̄ ſtimu-
lus: ne pigritia toꝛperet: i
cūctis tāq̄ regula: ne mo-
dū excederet. Timoꝛ aūt
iſte tanq̄ ſcopa purgabat
coꝛ vidue ab oī duplicita-
te: os a falſitate: opa ab oī
vanitate. Nūq̄ verbū ſe-
culare aboꝛe ei⁹ recoꝛdoꝛ
me audiuiſſe: ſz in oib⁹ ver
bis ſuis ⁊ factis ſemp xp̄z
pꝛimo nominabat. Tantū
timoꝛ dñi mentem eius oc
cupauerat: q̄ nō ſolum ab
oī ſpecie mali ſibi cauebat:
ſz ſpiritu pietatis ad oē bo
num pꝛona erat: Satage-
bat mirabiliter opꝛa pie-
tatis pꝛopoſſe coꝛdialiter
implere. ſuꝝ oīa infirmis
ſeruire. ſepulturam moꝛ-
tuis pꝛebere oꝛphanos cu
ſtodire vt filios: viduas ⁊
maritatas conſolari: qua
pꝛopter multa de arcanis
celeſtibus dñi reuelāte p-
cepit. Unde tāta ebꝛietā-
te ſpiritus ſancti ſepera-
piebaī: q̄ in ea fere p̄r to
tum diem quieſcens. dum
eſſet rex in acubitu ſui coꝛ
dis: neq̄ voꝛ: neq̄ ſenſus
in ea audiebaī. Nec mi-
rum. quia illa pax que exu
perat omnem ſenſum. ſepe
liebat vidue ſenſus coꝛpo-
rales in tantuꝝ: vt vir ma
trone noſtre ⁊ etiam vici-
ne eam pungentes excita-
re valerēt. In die aūt bea
ti Cipꝛiani. duꝝ bec Ebꝛi
ſti ancilla mereretur acci
pere ſacramenta. duꝝ eēt
in domo: fere a terra per
cubitū eleuata fuit. clamā
do: q̄ quietiſſima cē ꝯſue-
uerat: dicens. Volem⁹ ad
celū. volemus ad celū fide
les. Quā cū poſt interro-
garem⁹ q̄d ſibi acciderat.

non respondebat: sed tan-
to gaudio replebat. q̄ om-
nes ad festuz producebat.
cantantes cum propheta:
cor meum & caro mea exul
tauerūt in deum viuū. Dū
ēt in die pentecbostes eēt
refecta refectōe filius pāis
qui de celo descendit: post
sumptionez sacramenti tā
ta societate repleta fuit. q̄
per diem & noctē absq̄ cor
porali cibo perseuerauit.
Cuz apud bostia tiberina
infirmaretur. & sacramen
tū nobis fideliter peteret.
nec dolore stomacbi vexa-
ta valeret retinere. visibi
liter ifantulus nocte me-
dia ad lectuz dei famule ve
nit. eamq̄ in pectore am-
plectēs. anima illa sancta
ad celuz volauit. Ergo die
.ix. egritudinis sue. lvi. an
no etatis. xxxiij. anno etat̄
mee aia illa pia & religiosa
carne soluta est die quarta
maij: Flebam & effundebā
tibi dñe preces pro illa fa-
mula tua. vt non intrares
cum ea in iudicium. Gratu
labar tam̄ testimonio eius
quia appellabat me pium.
& cōmemorabat grandem
deuotionis affectu: cōme-
morans num q̄ se audisse ex
ore meo verbum durum.
aut contumeliosum sermo
nem. Illa famula tua dñe
continue satagebat virum
suum lucrari tibi: quē ama
bilem & reuerentem facie-
bas sibi. Expectabat enim
ipsa misericordiam tuam
super eum. vt in te credēs
castigaretur. Erat enim
iracundus. sed illa famula
tua nō tm̄ facto sed nec ver
bo viro tribulato responde
bat: sed quieto rationē fa-
cti reddebat: quem tibi do
mine in extrema vita cor-
porali lucrata est. Erat. n.
serua seruorum domine: &
omnes qui eam videbant
laudabant te domine: sciē
tes & credentes presentiā
tuā esse in corde eius. Fue
rat. n. vnius viri vxor. & fi
lios totiens parturiebat.
quotiens a te dñe deuiare
cernebat. Imminēte autē
die quo ex hac vita erat ex
itura. nobis ignorantibus.

dñe. ipsa ⁊ ego soli stabamus incũbentes ad q̃dam fenestraz: ⁊ terrena obliuiscentes: loq̃bamur soli valde dulciter: qualis esset sanctorum vita. quam nec oculus vidit. nec auris audiuit. ⁊ inbiabamus ore cordis pariter in supna fluẽta fontis vite vilescebatq; mũdus iste iter verba. cũ delectationibus suis. Tũc ait illa. fili vnum esset pp quod in hac vita aliquantulum morari cupiebam: vt te catholicũ christianum viderem prius q̃ morerer: ⁊ ecce cumulatus mihi deus p̃stitit. vt te contẽpta ẽt felicitate terrena: videã dei seruum. Quid iam amodo hic faciã nescio. Quid sibi tunc responderim non sat recolo. sed post dies. v. decubuit febribus. ⁊ subtracta a p̃ntibus: cucurrim⁹: ⁊ post modicum reddita ẽ sensui. ⁊ intuẽs nos ait. Ponetis hic matrem vestrã. Ego flebam: sed fletum finiebam. frater autẽ meus letus est. q̃ non peregre cõmori. sed in patria cum viro sepeliri debebat. Quo audito vultu turbato reuerberãs cũ oculq; talia dixisset. ait. Ponite hic corpus meũ: nihilq; cura eius vos conturbet. Rogo tñ vos: vt ad altare domini memineritis mei: vbi fueritis. Dominus autez illud resuscitabit vbicunq; sepultuz fuerit in nouissimo die.

Calistus de ꝓuersiõe sctĩ Augustini epi sermo. lxij.

Agnus ille doctor et egregius Augustinus qui vere fuit norma et speculum in natura. duz esset annorum. xxx. maternis orationibus ⁊ ambrosij predicationibus mediantib⁹. ⁊ fama antonii audita. ab omni hereſi purgatus est. ⁊ apud liguriam italie aduenientibus diebus paschalibus baptizatus est. Et tunc exultat ligurienſis ecclesia. pia eius mater gaudet. ambrosius deum laudat: augustinus iam confitetur: et fideles omnes sibi tanq̃ ciui fidelissimo de

babilonica seruitute redẽ/
pto. vna voce omnes ap/
plaudunt. Protinus in fide
catholica cõfirmatus spẽ
omnem quam habebat in
seculo dereliquit: et roma/
norum et ligurien sium scho
las: et cum Enodio et Ali/
pio sociis viro preclarissi/
mo solitario Simpliciano
se cõmiserunt: ibiq; cũ pre
dicto famosissimo viro apo
stolicam vitam tenere ce/
perunt: et simul cum mul/
tis erant habitãtes in pla
cito sancto. In diebus au/
tem illis dum fama Augu
stini crebresceret apud om
nes: congregatis fratrib9
ait. Dum in hac valle mi/
seric sumus ꝯstituti: vtrum
boni siue mali simus de no
bis presumendum non est:
etiam quibuscunq; virtu/
tibus cognoscam9 dei gra
tia nos esse ornatos. Nam
si quis nostrum bene ope/
ratur: beatus tamen di/
cendus nec predicandus
est: cum similes simus na/
uibus omnibus bonis one
ratis: de quibus tamen in
certum est vtrum ad portũ
salutis pueniant. Nunq̃d
Judas in apostolatu optí
me incepit: et pessime fini/
uit? Nunquid etiã Paul9
male incepit: et tñ vas ele/
ctionis digne vocatus est?
Nolite obsecro laudare me
sed orate vt valeamusq; ad
mortem perseuerare. Qm̃
finem nostrum deus at/
tendit. Nec Calistus de
Augustino.

Sigisbertus in epistola
ad Macedoniũ de beato
Augustino.

Empore theodsii se/
nioris Augustin9 vir
acutissimus nobilibus car
thaginensibus ortus nata
lib9 venit romã: ibiq; scho
las liberaliũ artiũ ãnis fe/
re. vi. gloriose rexit. Deni/
q; mediolanũ venit: et dum
esset ãnoꝝ. xxx. filiusq; ei9
annoꝝ. viii. aduenientibus
diebus pascalibus meri/
tis matris. et predicatione
ambrosii: mater eius rege
nerauit aeguistinum cuꝫ fi/
lio deo dato et multis a/

noẽ.

lijs fere. xlii. Qui baptizatus augustinus mox ad viruz simplicianū pererit cuius nomē celeberrimum apud fideles erat: qui etiam habebat manscoluz se motū: t a gentibus separatuz. Cū quo augustinus fere per annum cuz dimidio pmansisse vidi t oculata fide probaui: t quoniā erāt in libertate quasi viuētes: licz pbatissimi viri eēnt attq pfecti tādez ex precepto tāti patris simpliciāi Augustinus post inter eos istituit: vt vitā apostolicā oēs pariter tenerēt: t nihil inter eos proprīū diceretur. Cōpleto vero āno: matre augustini instigante ad ,p/ pria reuertit: t moritur mater augustini apud hostia tiberina: filio aūt apud cartaginē āno etatis sue. xxix. Cuz aūt esset Augustinus cū amicis in africa: meditabat in lege dñi die ac nocte: scribēs libros: t docebat idoctos. Hoc aūt valerius iponēs audiens pgaudio lacbrymabat t stati cū ad se accersiri fecit: t ortū secretum t remotum a ciuitate Augustino donauit. Ibiq prius pater Augustinus cum ceteris amicis t fratribus indespecto habitu: t cum incredibili bumilitate annis tribus mānsit. Deinde cum inquietudinem veniētium ferre nō posset: duobus fere miliaribus a pdicto loco secessit: t ad montem quendam altissimum abiit: ad quez per viam valde aridā t penosaz adiri potest. Ibiq Augustinus habitationem ex lapidibus octis cōstrui fecit: t sic hominēs fugiens habitabat. Ibiq cōposuit libros de medicina anime: t de vita monastica: de innocentia Joānis baptiste t elye. Multi quidē ex fratrib⁹ infra saxa t fituras mōtiuz receptacula sibi fecerāt: t ibi ,ppe pēz augustinū per iactū baliste in oi sanctitate bitabāt. Erant aūt fere. cxrii. q̄ sub obedientia Augustini concorditer viuebant: oia reputan

tes esse coīa. Uinuz nemo
nouerat: nisi qñ ifirmitas
cogeret: aut Ualerius epſ
ſcūs ad eos viſitandos ve
niſſet. Cum aūt apropinq
ret feſtuz pētecoſtes ſctūs
epūs Ualerius miſit p Au
guſtino: z inuitum pſbyte
rum ordinauit. Factus pſ
byter monaſterium cleri
coz iſtituit i domo epiſco
pi z infra ānum ibidē viue
re cepit ſecundum regulā
apoſtolicā: vt hactenus fe
cerat. Hoc aūt Ualerius
epſ fecit: qz ipſe grec⁹ erat
z indoctus: maxime in reſ
pondēdo hereticis in eoz
errorib⁹. Idco Auguſtio
epiſcopo poteſtatez plenā
dedit predicandi quotiens
neceſſarium fuiſſet. Nam
multi iaz heretici ſurrexe
rāt: ꝓtra quos dñs auguſti
num inſtituit z ordinauit.
hec ille

Anno dñi .cccc.xxx.vij
ſixtus ſedit ānis. viij:
z diebus. xxx. eo tpe valla
rex gothoz vādalos odio i
ſectās: ēt i africa eos pſeq
diſpoſuit: ſz morte ꝓuent⁹
obūt: eicz in regnū theodo
ricus ſucceſſit: Uandali a
frice nauibus irruētes pro
uintiā vniuerſaz deuaſtāt
rapinis cede incēdijs: nul
li ſexui parcentes. etati. vl
ordini: Sub hoc turbīe tri
bulatiōis beatiſſimus Au
guſtinus amariſſimā z lu
gubrem preceteris diebus
ſue ſenectutis iam pene ex
tremaz duxit vitaz. vidēs
tantam ſeuitiaz vbicz craſ
ſari: vidēs alios boſtili ne
ce extinctos: alios: effuga
tos: eccleſias ſacerdotib⁹
viduatas: ciuitates cum a
colis diſſcipataſ. Accreuit
deniqz cauſa merozis eiuſ:
quod ſub ipſius tpe ponen
ſem vrbem: cui pontifex p
erat barbari obſederunt:
Sed ecce tertio obſidionis
menſe febribus incubuit ſi
bicz ſeptem penitentiales
pſalmos ſcribi iuſſit: ipſos
quoq; quaterniones iacēs
in lecto circa parietem po
ſitos diebus infirmitatis
ſue intuebatur ac legebat:
z vberrime ac iugiter fle
bat: z ne a quo ꝙ impedi

retur eius ītentio: ante fer
me decem dies migratōis
sue: petiit ad se nullum in
gredi: nisi bis tantum bo
ris quibus medici ad īspi
ciendum ingrediebantur:
vel eius refectō offerebaī:
Obsidionis deniqz mense:
xiij. coram positis fratrib⁹
migrauit ad dominuz an
no etatis sue. lxxvi. episco
pat⁹ vero sui. xl. hispanie
lumen prefulgidum propu
gnaculum veritatis: ero
rum excidiū: fidei tutamē
tum: cēs ecclesie doctores
tam ingenio q̄ scientia vi
cit insuperabiliter: florens
tam exemplis virtutuz q̄z
affluentia doctrinaz. Et
enim tanta scripsit: vt non
solum ab aliquo: toto vite
sue tempore scribi: sed nec
quidem possint lectione p̄
curri: Obiit aūt anno dñi
ccccxlvi. premissa habent
ex cronica bede.

Ano leonis quarto:

Limprandus longo
bardoz rex audiēs q̄ sera
cen⁹ depopulata sardinia:
illa, ēt loca fedassent vbi os
sa beati Augustini ob va
stationē barbaroz olim ab
ipone translata ⁊ recondi
ta fuerant: legatos suos il
luc direxit: q̄ dato magno
auro preciosas illas reliq̄
as secum detulerunt: ⁊ ad
vrbem Januensem regres
si sunt. vbi prefat⁹ rex oc
currens cum gaudio corp⁹
almificū deuote adorauit:
⁊ reuerenter excepit. Sa
ne rex et sui inde progressi
cum preciosissimo illo the
sauro venūt ad q̄zdaz vil
lam in terdonensi ep̄atu si
tam: ⁊ cum ibi corpus san
ctissimū tollere voluissent:
ita stetit immobile: vt nul
la vis humana posset illud
mouere: Quod vidēs rex.
vouit: q̄ si beatus cōfessor
ex loco illo se tolli permitte
ret ⁊ traduci papiaz: villā
cū oibus ap̄enitiis suis cō
cedert sibi seruiētib⁹ sibi p̄
petuo possidendā: Voto fa
cto atq̄z firmato corp⁹ san
ctissimum inestimabili fa
cilitate sustolit: ⁊ ticinū vs
q̄z transuectū: clero ac po
pulo concurrente

honorifice ac gaudenter su
scipitur: ⁊ in basilica beati
Petri: in qua prefatus rec
onstruens celum aureuz di
gnissime collocat. Facta
est autem ista translatio.
Anno dñi. ccccccc. xxi. an
nis ab eiusdē professoris trā
situ iam decursis. cclxxv.
Quod autez in predicta ec
clesia corporis eius precio
sus thesaurus sit recōdit⁹:
stupēdo ⁊ euidenti miracu
lo elucescit. Siq̄dē i supra
dicta ecclesia in qua iacet:
puteus ē. q̄ aliquot āmis in
die festi ei⁹ superabūdās:
totā septā pertransiit in si
gnū: q2 sicut aqua illa sor
des diluit. sic sordes hereze
ticoꝝ ab ecclesia effluens
ei⁹ doctrina absterserit. Ex
tractū ē cronica archiepi
scopi florentini antonini in
calce tertie partis: vbi cō
tra opiniōez stolidā asserē
tium btm̄ augustinū nō pri
us religiosuz fuisse q̄ epm
nec habitum nigrum ali
quando portasse.

Otandū etiā q̄ btūs
Augustin⁹ bītu ⁊ligio
soi triplici suo statu iduct⁹
est. Nā primo post ouersio
nem suā ⁊ baptismū. dicit
ambrosius in ꝑmone de ba
ptismo ⁊ ouersiōe augusti
ni. Hic scilicet Augustinū
in Christo genui ⁊ post q̄
baptizaui cū idui cucullaz
nigrā: ⁊ ipse ad differētiā
monachoꝝ se supcinxit zo
na pellicea pgēs ad siplici
anū q̄ ei bon⁹ appebat ꝑ
dei: ⁊ vere sic erat: vt. s.
de mō viuēdi cū eo ꝓferret
⁊ ipse Augustin⁹ in quodā
suo sermone sic ait. xij. fui
mus fratres q̄ iduimus cu
culā nigrā calciamēta ⁊ zo
nam nigrā desup cinctā ad
differētiā monachoꝝ nec ia
mūt istoꝝ. xii. sunt Augusti
nus ipse prim⁹. secūd⁹ nē
bridi⁹. tertiꝰ enodi⁹. quar
tus alipi⁹. q̄ntus pōtian⁹.
sext⁹ adeo datus. septius
simplician⁹. octau⁹ fausti
n⁹ grec⁹. non⁹ corduli⁹. de
cim⁹ valeri⁹. vndecim⁹ iu
stus. duodecim⁹ paul⁹. Re
meās igit ad affricaz post
mortem matris in bostiis
tiberinis relictis propriis

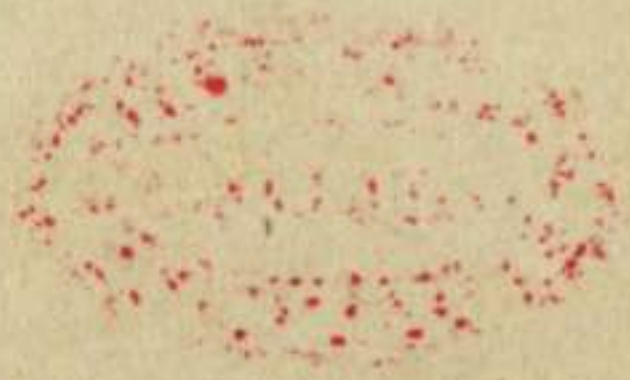
bonis. ⁊ pauperibus erro-
gando monasteriū i nemo-
re apud iponiā ciuitatē pri
mum cōstruxit. vbi cum a
nicis ieiuniis ⁊ orationi-
bus vacans scribebat li-
bros ⁊ docebat indoctos.
Et alios per nemora bere
mi quesiuit religiosos siue
beremitas. ⁊ eos secum in
ipso monasterio collocauit
⁊ cuz esset in itinere: reuer
tens ad affricaz. visitauit
beremitas qui erant in mō
te pisano. aliquibus diebus
cum eis moraz trahens. ⁊
alio beremitas qui erāt cē
tuz cellis ꝓpe romā. bibi.
Bonifacius papa octauus
cōcessit oibus vere confes
sis ⁊ contritis infrascrip-
tam orationem quadragin
ta diebus continuis dicen
tibus indulgentiā omnium
peccatorum. quaz quidem
ortionem edidit sctūs Au-
gusti. Et Benedictus pa-
pa vndecimus hoc idez cō
firmauit.

Eus qui pro redem-
ptione mundi voluisti
nasci: circumcidi: a iudeis
iprobari: a Juda tradito
re osculo tradi: vinculis al
ligari: ⁊ sicut agnus inno-
cens ad victimā duci atq;
ꝓspectus Anne: Caiphe:
Pilati: ⁊ Herodis sic cēter
offerri: a falsis testibus ac
cusari: flagell' ⁊ obprobriis
vexari: sputis conspui: spi
nis coronari: colaphis ce-
di: arundine percuti: facie
velari: vestibus spoliari:
cruci clauis affigi: in' cru-
ce leuari: inter latrōes de
putari: felle ⁊ aceto pota-
ri: ⁊ lancea vulnerari: Tu
dñe per has sacratissimas
penas tuas: quas ego indi
gnus recolo: ⁊ per sanctaz
crucem ac mortem tuam:
libera me a penis inferni:
⁊ perducere me digneris
quo perduxisti latronē te-
cum crucifixum. Qui cum
patre ⁊ spiritu sctō viuis ⁊
regnas i scla scloꝝ. Amē.

FINIS

Impressum venetiis per
Paganinuz de paganinis
Brixianū. Anno Domini
M.cccc.lxxxvij. die. xxvi
Maij.

REAL ACADEMIA
BIBLIOTECA
DE LA HISTORIA

-b. Salmus.

rl amamarab.